

ID4

IDIOT 4

Jasmin B. Freljih 5
Nejc Bahor 8
Karlo Hmeljak 9
Velimir Hlebnikov 11
Tomaž Šalamun 19
Jorriktus 23
Miklavž Komelj 24
Anne Sir 25
Nikola Tesla 28
Katja Perat 30
Andreja Udovč 32
Marçal Font Espí 34
Katarina Tominec 37
Jure Vuga 38
Louis Aragon 39
Aljaž Torkar 42
Bertold Brecht 44
Marko Matičetov 48
Edgar Allan Poe 49
Samuel Taylor Coleridge 53
Fernando Pessoa 56
Uroš Prah 57
Jim Morrison 60
Sylvia Plath 65
Michael Thomas Taren 68
Tibor Hrs Pandur 72

Urednik *Editor* Tibor Hrs Pandur. Uredniški odbor *Ed. Board* Uroš Prah, Jasmin B. Freljih, Katja Perat, Nadina Štefančič.
Naslovnica *Cover* Sara Lovrec Imanoel. Skice *Drawings* Luka Uršič (18), Sara Lovrec Imanoel (36, 41, 47, 55, 64), THP (71).
Oblikovanje *Design* Blaž Krump. Lektura *Proof reading* Nadina Štefančič. Tisk *Print* Birografika Bori Ljubljana.
Podpora *Support* Oddelek za primerjalno književnost FF LJ, ŠOU LJ. Naklada *Number of copies* 200.
Na spletu *Online* <http://id.iot.si/>

LITERARY FREWARE

Vse pravice so pri »avtorjih«. Deal with it. Podarjeno ali distribuirano po principu »daj kolk lahk« v podporo Paraliterarne organizacije I.D.I.O.T.

All rights are with the »authors«. Deal with it. Given away or distributed according to the principle »give what you can« in order to support the Paraliterary Organisation I.D.I.O.T.

DER PROZESS UND DIE FEHLER

Kako preprosto se je zdelo, nam otrokom. Najdeš si sebi slične, potem pa tlačiš šibke člene in klečeplaziš pred ta močnim. Največjim revežem si zaščitnik, a z razdalje, do malo starejših skrbno gojiš odpor, tiste najstarejše fante, ki se še gibljejo v tvojem obzorju, pa pazljivo posnemaš. Z zmagami se hvališ navzgor, poraze znašaš nad tistimi, ki ti sledijo. Vse počneš popolnoma samodejno.

Ko rasteš se ti svet odpira in vzorec postaja bolj zapleten. Novi pripetljaji, novi ljudje. Še vedno ni razkola med tabo in tvojimi dejanji. Seveda že melješ bolj in bolj zanimive misli, a način njihovega izraza je povsem naraven. Če kaj ne uspe, ni nobene samokritike, so le nesrečne okoliščine.

Z leti nato stvari pričnejo mejiti na kaos in prisiljen si se odreči svoji nedolžni naivnosti, ker za vsaj prilično ugoden rezultat ta več ne zadostuje. Prvič uzreš verigo pravil in prvič nje rožljanje ni ukaz človeka, temveč njen lasten zvok, ki odzvanja le v tebi. Tako se ti razkrije prava svoboda – vedel si že, da lahko preslišiš ščebetanje drugih, a da ne bi poslušal sebe? Odkritje te sprva napolni z navdušenjem. Tvoja usoda ni več tvoja usoda, le še prihodnost tisočernih možnosti je in nekatere od njih so prav bleščave. Toda druge so krvave! Pri priči vstane strah. Znašel si se na razpotju.

Boš zgrabil usodo za goltanec, ji pogledal v oči in upal, da si pravi človek za življenje, ki ti je bilo namenjeno? Ali boš sam tkal tako človeka kot življenje na statvah razuma?

Ta izbira je temeljna za pravilno vrednotenje žlahtnosti človeške borbe, zato si zasluži bolj podrobno obravnavo.

Najprej je treba sprostiti mišice v krču ega in si priznati, da nimamo pojma. Vsem nam je vrhovni porok dejstvo, da stvari počnemo zavestno, a kako nas elektro-žolca možganov drži v šahu zavedanja ne vemo. Vse notranje dosledne in kolikor toliko skladne teorije o tem so zgolj hipoteze, večina od njih pa je prav smešna. Skoraj sedem milijard ljudi si deli isti trenutek, toda kaj je čas? Tako preteklost kot prihodnost sta tvora sedanjosti – zgodovina in posledica le teksta trenutka. Izkušnje drugih prave površnosti v primerjavi z globino tvoje lastne. Sami smo in vsi na istem. Zato ni na mojem mestu, da bi

zagovarjal eno ali drugo pot, da bi bil tako pederzen in trdil katera je prava. Ampak, vrag me vzemi, tega tudi nikomur drugemu ne bom dopustil.

Čas je za primeru. Si reč iz plastelina, ki ga težnost časa vleče skozi labirint. Poti je brez števila. Toda tvoja oblika je taka, da se skozi nekatere zlepa ne prebiješ – le pokukaš lahko vanje in že spolziš mimo. Spreminjaš se, ko zadevaš ob robove, ob druge reči na isti poti, a vendar je naslednji vhod zate vedno le en sam, ostali nedostopni. Ko si se že do obisti nakukal in vsaj približno doumel nepredstavljivo razsežnost labirinta, v katerem si se znašel, ugotoviš, da lahko po volji spreminjaš obliko. V katerikoli rov se lahko zaženeš. Katerikoli cilj ti je na dosegu. Imaš pa tudi pomisleke. Je nekdo labirint izdolbel? Ti je nekdo napravil obliko zanj – obliko in zato tebi lasten cilj? To je zelo lepa misel in nedvomno bi bilo škoda zamuditi zabavo, prirejeno samo zate. Toda ... Če je vse stvar naključja, ti pa boš s tega enkratnega labirinta s seboj v nič nalašč odnesel le drobec okusa, puh vonja, nek neznaten aperitivček tiste prave gostije, na katero sicer sploh nisi bil povabljen – to bi bila šele tragedija!

Torej –

Boš že vnaprej sprejel sodbo, ali bi rad sodeloval v procesu?
Upal, da bo ugodna, ali verjel, da jo lahko sam napraviš tako?

Se hočeš spoznati? Ali se hočeš razumeti?

Izbira ti je bila dana – odločitev je le tvoja.

Boš spontan? Ali preračunljiv?

Najbrž ni težko prepoznati agitatorja, ki pravi, da ne sodi, nato pa se postavi na eno stran, da bi opravičil grdo besedo, s katero se označuje njegovo ravnanje. Da, izbral sem, kar sem izbral. Morda ker nisem zaupal, da bo dobro, morda ker je bila želja prevelika, da bi jo pustil naključju. Kakorkoli že – preračunljiv, prekleto. Vas zanima moja izkušnja?

Ko izbereš to pot, se v hipu zgodi čuda reči. Tvoja zavest odtava kak meter vstran in prične sumničavo zreti na telo, ki je njeno zavetišče. Zavest išče. Prečese spomine, dejanja, strasti, nagone, išče vzrode, vzroke, obilico jih tudi najde, spoznanja se vršijo z neverjetno naglico in se stopnjujejo v sladko-grenak

trenutek védenja. Sladek je, sladek, ker spoznaš človeka in to je čudovit občutek. Grenak, nemogoče grenak, ker je to zadnji človek, ki ga boš spoznal, še bolj pa je grenak, ker to nisi več ti. Sedaj si v neraziskanem kraljestvu razuma. V vseprenevajoči megli dvoma, pol-resnic, neosnovanih namigov, absurdnih teženj, kjer je zločinka domišljija vseskozi na tnalu skepse, nabrušeno sekiro resnice pa strumno in brez predaha vihti okrutni rabelj – želja.

Prične se tlaka. Iz te zmešnjave boš moral napraviti red, ali vsaj njegov približek, ki bo moral zadostovati. Mukoma in počasi boš zlagal kocke tega babilonskega stolpa, za katerega vrh že veš, da ne obstaja. Na katerih temeljih? Sam sem imel dva, prvi je nujen, drugi pa lažniv, a vendar prijeten in meni neogiben. Hočem živeti. Rad živim. Vse ostalo je le opeka, ki jo boš moral sam umestiti v zid izkustva.

Male modrosti, takorekoč preprosti aforizmi, ki urejajo tvoj odnos do položaja v katerem se nahajaš, so prvi neugledni cegli, ki jih postaviš pokonci. Za vsako vele-vprašanje takoj nato odsekaš večjo granitno kocko, pravilne oblike, ki jo boš klesal, pilil in brusil skozi leta. Za drobna vprašanja, drobne probleme, zлагаš drobne opeke odgovorov in rešitev. Napreduješ, in zdi se skoraj preprosto, dokler se ne pojavijo prve težave. Ugotoviš, da so najnovejše opeke težje kot tiste prve, zato se tvoj zid prične nevarno nagibati. Ker ne bi rad, da gre ves tvoj trud v nič, na hitro stesaš nekaj opornih palic, drobcenih laži, in z njimi zid podstaviš. Nova neprijetnost se pojavi, ko se nenadoma znajdeš iz oči v oči z opeko tako skrajno čudne oblike, da prav nikamor ne paše. Vržeš jo nekam h kraju in vsake toliko poblisneš po nji prestrašen pogled. Tudi tiste lične opeke, ki jih k sebiносиš od drugih (nekatero brezsravno ukradeš, druge ti drago prodajo), le redkokdaj kam spadajo. Ko tako prebiješ nekaj časa, tvoj zid postane neugleden kup ropotije. Zidaki ležijo vse naokrog, oporne palice pokajo po dolžini, enkrat ga vleče na levo, spet drugič na desno. Le slaboten piš ne-samo-zavesti bo zadostoval, da se vse sesuje v prah. Preudariš, pretehtaš in se na koncu prestrašiš, da nisi napravil ničesar, da je bilo vse zaman. Zgrabi te nepredstavljiva groza. Zmotil si se.

Odrekel si se spoznanju in se hotel razumeti. Razumeti razum, kakšna napaka! Gödlov teorem velja! Da bi si lahko stesal sekiro, potrebuješ prav to sekiro, ki jo moraš šele stesati. Kavelj

te zgrabi pod lopaticami in nese nad brezno.

Pozabil si svojo naravnost, da si lahko deloval umetno. Pa bodi sedaj preračunljiv, ko si se dodobra nagledal neizmernosti računa! Ne zmoreš več niti v trafiko po časopis, kaj šele poljubiti dekleta, ki ti je všeč. Kaj boš s časopisom? Neznanec iz plastične škatle ti bo za pest cekinov menjal polno nekih črk o nekih dogodkih, za katere ne veš kam bi z njimi. Na poti tja se lahko zgodi čuda stvari – si prepričan, da se želiš izpostaviti tveganjem naključja? Pohabiti se pod streli neznanca, pod gumami trole, samo zaradi nerazumnega firbca? In dekle! To je nek – človek! Bogve kaj se mu godi po glavi, celo svoje življenje ima, ki ti vanj ne vidiš. Zakaj vendar hočeš njen poljub? Zakaj se to sprašuješ? Zakaj si se pa to ravnokar vprašal? Zdrs ... Poljub ... No, kaj je tako privlačnega na tem vlažnem stiku rdeče puhastih kosov kože poveznjenih čez lobanjo. Lobanja! (glas tiste, ki jo ljubim) »V moji glavi je lobanja, v moji glavi je lobanja!«

Utihneš, ker ti drugega ne preostane. Molk, mir, in tedaj ... trenutek čarovnije.

Težka vročina leže nad obzorje tvoje misli. Trdni sadovi tvojega trudnega rokodelstva se pričnejo mehčati, polzijo drug čez drugega, puščajo barvo, mešajo se med seboj. Vsaka opeka pusti obris na vseh drugih, iz njih poženejo spolzke lovke, da se trdno sprimejo skupaj. Tvoj razum in tvoja oseba v tem čudovitem procesu sploh nista potrebna, možgani počnejo vse sami od sebe. Zakaj? Ja, ker to vedno počnejo, saj je to njihova naloga. Kar pomislite; brez pameti se rodiš v kaos zaznav, čez leto dni pa že znaš reči – jaz. A ego ni njihov namen, je le posledica njihovega delovanja. Namen možganov je smisel.

Smisel. Našli smo ga! Čeprav sam po sebi ne obstaja. In si ga noben človek ne deli z drugim. In ni obstojen v času. Smisel je pri človeku razuma odnos med zretjem v kaos in razbiranjem reda v njem. Tako se nič ne gradi, tako nič ne razpada, saj je vse že razpadlo in bo tako za večno ostalo – ampak ti s tem tako ali tako nimaš nič, ti, ki si se znašel v ruševinah energije in bil obdarjen z neverjetno sposobnostjo osmišljevanja. Le iz tvoje glave raste red, ki ti omogoča podeljevanje smisla.

Smisel je težko opisati, ker je oseben občutek. Trenutek je, ko se ti zazdi vse pravilno, ko nimaš kosti, da bi jo glodal, in je vse na svojem mestu. Pomirjenost? Sprijaznjenost? Mir? Sreča. So ljudje, ki druga stanja komajda poznajo. Najbolj skrajnim rečemo kar – sonček. In so ljudje, ki imajo nenehno neko opico za vratom, cel ljubi čas se z njo spopadajo in sreče ne poznajo. Tu je skrajnost norost. Kaj torej predlagam?

Zazri se v brezno! Zazri se vanj, kolikor globoko zmoreš. Če te bo pogledalo nazaj, te bo s tvojimi očmi, brezno svojih nima. Nato odtegni pogled, zamiži, obmolkni. Ne premlevaj podobe, ki si jo uzrl, pusti jo, naj vzhaja. Pusti jo pri miru. Ni ti je treba valjati z razumom, saj počno to možgani sami od sebe, da lahko ti počneš stvari, ki jih imaš rad, ki si jih že osmisliš in ne čutiš potrebe, da bi to počel znova. Slepe ulice se bodo tačas zaprle, zanke se bodo zvezale in razrezana podoba se ti bo postavila na ogled in dotik sestavljena skupaj. Tisti tvoj zid raznorodnih opek bo postal celota. Tedaj ga izrazi. Spravi ga na plano.

Zaplaval sem v preroškost. Zazri se v brezno! mislim ... Kot nek črn župnik pridigam s svoje prižnice besede. Ne. Kar sem hotel reči, brez čustvene konotacije, da se bomo ujeli na območju razuma, je to – soočen z neznanim malo počakaj, preden se vprašaš. Z vprašanjem si že na pol poti do odgovora, zato se potrudi, da bo dobro. Ne na izust, ne na pamet, ne kot klofuto v obrambi. Bolj usmerjeno kot je tvoje vprašanje kaosu, bolj oster bo red, ki pride z odgovorom. Smisel.

Kar se pa tiče izraza – to je moja izkušnja. Večji del življenja smo zaposleni z osmišljevanjem zla. Beseda zlo je tu uporabljena na široko in povsem osebno. Lastna nevednost, nepridipravo naključje, nezadoščena želja, neželjeno delovanje Drugega. Bistvena je predpona ne-; tvoji osebi negativne stvari, ki jih težnja po smislu peha v pozitivnost. Če, recimo, želji še vedno ne zmoreš zadostiti, moraš dati besedo vsaj tej luknji, ki pri tem nastane. Zapolniš jo in greš dalje. Izraz. Če smisel ni obstojen v času, če je red, ki ga uzeš vedno le kratkotrajna laž, tam do naslednjega vpogleda, potem imaš na izbiri tri stvari. Lahko vedno znova gledaš isti kos zmešnjave

in jo nenehno vlačiš skozi razum, brez konca in kraja, v vse večje globine nesrečnega življenja. Lahko jo osmisliš in tja več ne pogledaš, najdeš uteho v skušnjavi ignorance. Ali pa, z dejanjem (poljub, umetnost, udarec s pestjo, odgovor, nasmeh), vržeš preko nje neko trajno snov, iztrgano iz tebe in tedaj postavljeno nasproti tebi. Smisel izražen. Ko boš naslednjič zrl tja, bo vsemu neredu ob bok postavljen artefakt tvoje izkušnje. Naj ti pomaga, saj je – navsezadnje – to edino, kar boš kdaj zares imel.

Se nam, otrokom, še vedno zdi preprosto? Ne. Napake, ki ne utihnejo, grehi, ki ne izginejo, zmote, ki se vlečejo za nami kot jetniške kroglice na verigah časa. Trenutek je omejen s telesom. Prihodnost menja kože, včasih kliče poželjivo, spet drugič grozi. Lahko se je izgubiti v obupu.

Ampak nihče ni obljubil, da bo preprosto.

Prepričan sem le v eno. Sodba bo oprostilna. Ko krokar potrka in zavest zapusti vrtiljak energije, nam bo vse oproščeno. Zakaj bi bili torej ob up? Ta čudoviti proces je treba izžeti do zadnje kaplje mogočega. Z napakami vred.

Nejc Bahor

BITTR DEI

limona
brez naboja
v vihri
sabelj in zastav
novembra
za dan gnoja
stisnjen oblak sprave

čast!
norost!
sestre hudiča
oblast!
krepost!
v ušesih dva tiča

minus radikalne osvežitve
razdeljenih siromakov
bonus naročenih
zemunskih klanov
*spravljeno meso na
pravo mesto*
tisoč petindvajset
skinov na domačo cesto

ANARHIST

italic(kletka je bila
zaprta tako dolgo,
da se je v njej izlegla
ptica)
/ ?,?,19??/

dajte mi še pol leta
pa napišem pesem da vas
prime srat.
spizdite, in
prinesite mi stol.
jebem vas in vaše ljubice.

odprem kletko in se vanjo
poserjem.
anarhist? sam,
od milijona?

med ideologijo in bombo
na levi nekje vmes.
ne trudi se me pofukano
ljubiti.
ne ljubim pofukane
stvarnosti.
kletka družbene
usmerjenosti
je povrgla žival.
Še pomnite, kapitalci
1920 wall street?
spizdite takoj in dajte mi
še pol leta.

REKA

moj šarm crkuje
na bregovih mrtve reke
mrtvi nasledniki
moje sreče
ptice so odletele
polžki so prišli
in mi grizejo noge
življenje gre pač v drugo
smer
reka plava visoka
dostojanstvena žena

KURAC

kurac mate v glavi
kar nesite si ga
v gozdove pojdite in si
glavo ubijte

DROGA

pobral sem žeblje
ker
droga
je ipak droga

zajebi, prijatelj
sprejmi me vase
pusti trzljaje
da ležijo na ulici

VESNA

poza
utrip megacelic
mesto
pošast
vstop trobente
kleš
obvoznic
na stolu
surovina pati
vesna disease
dancing through the
blades
meso se mlati
robust na obronkih nekega
nasmeha
rja
maliči, zabija v steno
in,trans,pa,rencija,
čisto potanko
razjeda

RIM1

garbež, zvitež,
lukež, judež:
ne pozabi
holandske izkušnje
ne pozabi:
si vive una vita violenta.

na pozabi tega.
druge naj topijo
v masti in v cukru.

Karlo Hmeljak

9

PESEM PO NAROČILU¹

Skoraj v maniri Pasolinija, zanj

Ko sem ti podal roko in te imenoval.
Rečeno je bilo izpostavi se in trajaj.
In zgodilo se ni nič.
In vse sem dovolil in odsoten opazoval, kaj bo.
Kot sem odsoten opazoval ta dež, ki je zunaj,
vse vas – in ponos je lil z obrazov staršev in aparatov –
in užitek, med kriki, sram med molkom, in jezo med
odlokom.
O praktični cilj moje poezije!
Kaj hoče biti praktični cilj tega?
Imeti neko svobodo in ji dati moč, da te, v junijskem soncu
(kot je vsakič junijsko sonce na obrazih, lepih od dvomov)
masakrira.
Sram tega dečka, rojenega na dan žena v obalnem mestu,
ki je v najsvetlejšem otroštvu, še pred govorom –
o moje, tako pozabljeno in negovano Jecljanje –
risal po gladini z vetrom črte, meje, do koder je svet smel.
In rasel tako, da je normalni videz izrabil in imel, samoto.

Ponos izkazan svečano, ta današnji ponos, je vzdržal
samo z nelagodjem, na robu nevzdržnosti, in se vračal
k samoti, med podelitvami in sprejemi, med sorodniki,
v centrih oblasti si je govoril: imeti sneg, posebno danes.

Zdaj pada, in besede, rešene pomena, ki sem jih poskusil
zadržati tik ob tišini, jih oddaljiti od kramljanja, so besede
s katerimi moram do vas zato, ker mi je tako bilo rečeno
in sem na to pristal.

Vsi, ki ste goljufali, vsi, ki ste Koper izrabili, nenadzorovan,
in faks, veseli mediokritetne ravni, in Vilija, kljub temu, da
je genij,
in skripte, ker je bilo lažje, in bone, ker je bilo ceneje, in
alkohol,
ker se potem nisi spomnil.
Vsem Vam čestitam, kakor čestitam vsem ostalim, če se ne
prepoznate,
ampak jaz Vas prepoznam v Realnosti, ki je takšna, kot hoče.
Tudi Vam čestitam, vašemu istemu listu, zdaj, ko vam je
podeljena odraslost.
In šli boste v odraslost, to Vam garantira Realnost.

Hodim, je rekel, kot bi hodil prvič
in zrak je zrak na drugačni koži,
in je zaradi tega drugačen in neomajen.
In to dela realnost, kakršna že hoče biti, drugačno.

Iščem našo najbolj lastno možnost,
kot išče Komelj bratstvo, ko reče:
»Nekdo si vso pot skozi sneg šepeta:
Zavedi, zavedi se svoje moči!«

1 Prebrano na svečani podelitvi diplom UP FHŠ, v koprskem gledališču, 27. 11. 2009. Jeseni lanskega leta so me kot študenta s Fakultete za humanistične študije povabili k sodelovanju pri kulturnem programu ob svečani podelitvi diplom. Povabilu sem se odzval in za to priložnost, po naročilu, napisal pričujočo pesem. O problemih na Fakulteti je bilo v zadnjem času v javnosti nekaj več govora, sam bi najraje parafrazirati sledečo izjavo Anselma Kieferja. »I would never say I'm pessimist or optimist ... I think I would say I'm desperate ... because I don't know why I'm here.« Obupan sem, ker nas univerza sploh ne sili več mislit. Na študentsko populacijo sem jezen, ker je, kakršna je (predvsem infantilna), ker so okoliščine take, da jo tako delajo. Danes v naši domovini biti mlad ... in začetni zahtevati resnejše in strožje obravnavanje mladosti. Konkretnije o FHŠ pa Drago B. Rotar na: <http://bracorotar.files.wordpress.com/2010/10/odgovor-draga-rotarja-na-pisanje-dekanje-mikolic-od-mobinga-k-lincu-fin.pdf>

Čestitam Vam, kot se čestita zgodovinskosti,
ker boste lahko samo vi ta 27. november odrešili
svečanosti in ga podelili zgodovini, brutalno.
Moje veselje je veselje nekoga, ki gleda sneženje,
ki kopni v dež.

In je ponos nekoga, ki ne ve, kako naj si ponos želi,
In ki ga samo s tem, ko to izreče, vsaj razvrednoti,
da se lahko prične, ne glede na nas,
indiferenten diskurz Realnosti.

NE DA SE MI

ali: dajati se meni ne

–

»za to, kar ostane, od tega, kar
mine.« R. Reis, 13. 6. 1930

–

Imeti mlada telesa.
Ne čutiti sprememb.
Nisem čutil sprememb.

–

Tako dolgo sem zapuščal
Ne da bi ljudje vedeli
Ali pa da ne bi vedeli
Ne vem zakaj, ne kaj.

–

Danes,
dalje,
davek:
bolj samo sem.
Da bi le odšel,
da rani in tebi
isto.

–

Tu si.
Držim te bom:
robove in roke.
Kabli so tekli in dež.
Breze v vrsti
in imenovanja
in beseda: kri
in črke – iste.
Drobijo se gore,
je dvajset vozlov
juga ponoči.

–

Ampak ta krepka reč.
To kujem v tišini.
In bistro zunaj
in ostro mili
in trava rase:

bolj vztrajno od zgodovine,
bolj brezobzirno od napredka.
To čvrsto držim pred pobegom.

–

Vsa moja čudenja.
O vidnem nič več reči.
Kako dolgo sem gledal
plapolati zastave, hlad,
kako so jih podili in
november, vsi oni vrejo
in prislono ob petih
na pobočje in tebe in
dneve, ki nič nočejo.
Mlad in obenem:
v območju
življenja, ki pojema.

–

Ki odznotraj bdi,
ki izgine morje.

–

Bile so si tuje.
Bile se tu niso.
Sobi, tuni, se le
sebi, tu so, levi
so, ni, bi se letu.
Tu bi iste v zraku.

–

Za pisati, piši.
Zapisati: Piši!
Piši, ki so bili
še edini znak,
edina pisava,
vse, kar je šlo
čez to. Stran.

–

Če je to ista smer?
Če ni v črkah mer,
comme un mer ...
komaj še plavam po praznih listih:
s črnilom, z nerazlitim morjem v

bombici
in plavimi prsti in madeži in črnino.
Plavicami od plamenov, ki udarjajo
kot mokre brisače otrok v slačilnicah:
od besed ostajajo zlogi,
od mene rutinske kretnje.
Razleti se gladina v črepinje,
petinštirideset vozlov odlomi
od morja morje,
mene topi morje nepopisanih strani,
tolikokrat zvezan otrpnem in pod
težo,
ko v Ljubezni Michael reče:
»I piss on you my flame.«

–

Slišim to, kar v meni piše,
naletavati tiho kot sneg.
Riše dolgo izginotja potek,
kljub temu da imam snov,
novozapadlo snow, ki enači.
Menzogna je laž, vetro steklo,
glass ni, kar izgovarjam in
se ne sliši. Govorim o kamenju,
gledanju skozi zrak v krošnjah,
se odrekam mestom, hotenjem,
dražljajem, vrne mi to, kar bi
bile za življenje črke in izgine,
ampak ne izgine v nekaj, izgine
v prazno.
Neka druga tla strmo padajo:
snov-nov-snow-
now-naum. Več.

Velimir Hlebnikov

11

LADOMIR¹

In gradove svetovne trgovine,
kjer sijejo verige revščine,
boš s škodoželjnim navdušenjem na
obrazu

nekoč spremenil v pepel.
Kdor si omagal v davnih sporih
in čigar muke so zapisane v zvezdah,
nesi v roki grmeči smodnik –
ukaži dvorcu, naj vzleti v zrak.
In ko se v žaru plamenov
poleže klobčič modrikastih dimov,
s krvjo na rokah namesto v znakih,²
vrzi usodi rokavico v izziv.
In če je bil plamen res natančen
in se v nebo dvigne sinje jadro dima,
vkorakaj v goreči šotor,
ogenj je v prsih – izvleci ga.
In kjer nočujejo dobički
v ovitkih stekla, kjer je carski grad
in so eksplozije dobro sprejete,
kaj šele bistrournne nakane žensk.
Ko je sam bog kakor veriga,
hlapec bogatih, kje imaš nož?
O deklica, zadavi s kito

morilca tvoje mladosti,
ker si kot bosonoga devica
prosila njega za miloščino.
Pojdi z mačjo hojo,
čista od nežne polnoči.
Bolna ga s poljubom
jetičnim na vesela usta poljubi.
In če v roki ni železa –
pojdi k psu na verigi,
njegovo slino poljublaj.
Poljublaj sovraga, dok ne izgine.
Hlapec bogatih, puci ga,
mučila te je revščina,
plazil si se h kralju kot revež
in poljubljal njegova usta!
Z globoko rano
snemaš zapahe jutranje zarje,
zgrabi za brke ozvezdje Vodnarja,
po plečih bij ozvezdje Psov!
In naj prostor Lobačevskega
leti z zastav nočnega Nevskega.
Tako korakajo tvorjani,
ki so spremenili »d« v »t«,⁴
Ladomirjevi svečeniki,
ki nosijo prapor »Trudomirja«.
To je Razinova vstaja,⁵
ki je priletela do Nevskega neba,

prinaša in načrt
in prostor Lobačevskega.
Pústi, da krivulje Lobačevskega³
okrasijo mesta
z loki pnočimi nad ramena
Vesoljnega dela.
In strela bo jokala,
vprežena v služabniško delo.
Nihče ne bo mogel več prodati
nabitih vreč zlata.
Smrt bo odštevala uro smrti,
ko se bo on ponovno vrnil,
ko bodo vnovični preroki zemlje
iz abeced izbrisali »jat«.⁶
Na dan, ko so umrle zime zgodnje
pomladi,
so nam roke podali Madžari.⁷
Grad svoje vrednosti zgradi si,
delavec,
iz kamenja, bitja srca.⁸
In ko bo nazdravil z ozvezdjem
Device,
se bo spomnil modrih napevov
in glasu davno umrlih silakov
in njegov govor bo postal govor meča.
In lipa bo poslala
svoje poslance v vrhovni svet

1 Ladomir (rus. Ладомир): po pisanju Grigorjeva gre za enega najpomembnejših neologizmov Hlebnikova, ki označuje »harmonijo sveta« in napotuje k svetu, v katerem so uresničene želje človeka prihodnosti. Samostalni, tvorjen ob pomoči sufiksa -mir (rus. мир, slov. svet, vesolje oz. mir, sloga), naj bi nastal na podlagi predhodnih različic Ljubomir in Svetomir in ob nenehnem preigravanju z besedo mir, ki ga je moč zaslediti že v zgodnjem ustvarjanju V. Hlebnikova. Drugi koren – lad (rus. лад, slov. složnost, soglasje, ubranost, harmonija) se pojavlja redkeje, a hkrati povzema in prežema celotno poemo, v kateri si sledijo številni motivi ritma oz. harmoničnega (npr. kamenje, bitje srca, ples hopaka ...). Grigorjev opozori še na dejstvo, da velja kot možna vira novotvorjenke šteti realno obstoječo reko Ladomirko, ki teče nedaleč od izvira Volge in avstro-ogrsko deželo, kraljevino Galicijo in Lodomerijo (1772-1918). Teza sicer ni potrjena, a je za bralca nedvomno zanimiva, saj poveže utopične vizije Hlebnikova z njegovim zanimanjem za slovansko tradicijo in folkloro ter kaže na venomer prisotno vez (psevdo) znanstvenega in umetniškega v ustvarjanju Hlebnikova. V tekstu se v obliki izpeljanke iz besede Ladomir, pojavi še utopična dežela Ladostan (Ljudostan). Kjer je bilo možno smo se trudili čimbolj približati fluidnosti originala, ki se drži prestopne rime abab. Da bi povsod ohranili Hlebnikovo proznost in originalno metrično shemo je bilo vsaj zaenkrat nemogoče. Hlebnikova epskost (tako kot proza, ki se rima) lahko preseneti marsikoga, ki futurizem razume kot evropski futuristi in podobni, ki so zahtevali uničenje vseh predhodnih oblik, kar kaže tudi na specifično Hlebnikovega futurizma, ki je nujno usmerjen nazaj, da bi lahko videl naprej.

2 Namesto v znakih: besedna igra »взамен знамен« (dobesedno: »v zameno za znake«).

3 Prostor Lobačevskega: navezava na »imaginarno geometrijo« N. I. Lobačevskega (1792-1856), ki je pomenila prevrat v razumevanju (evklidske) geometrije. Izhaja iz spremenjenega aksioma o vzporednici: Skozi točko T, ki ne leži na premici p, poteka več kot ena vzporednica k premici p. »Reformirani« prostor geometrije Lobačevskega, funkcionira kot metafora za Hlebnikovo lastno

in nihče več ne bo poželel
trenutkov grešne radosti.
Naj se z meščanskimi rezbarijami
palač hvalijo kralji,
saj so kot relikvije svetnikov
le maska razbojništva.
Ko je sam bog kakor veriga,
hlapec bogatih, kje imaš nož?
Naprej, jetniki zemlje,
naprej, plen lakote.
Nekdo se trudi v prahu
prebrisani pa pridelek pobira.
Naprej, jetniki zemlje,
naprej, svobodni, da stradate,
a vam, kralji prodaje,
naj ostanejo oči le še za jok.
Na poti k svetovnemu zdravju,
napolnimo s soncem besede,
naj s Perunom po Dnepru plovejo
padli bogovi, prestoli.⁹
Človeško ozvezdje leti
dalje in dlje v veselje,
in združi vse jezike zemlje
v pogovor smrtnikov enotni.
Kjer je roj zvezd razstrelil nebesa,
kot so bile razstreljene prsi zadnjega
Romanova,¹⁰
bo potepuh misli, prijatelj burkežev,
prekoval ozvezdje na novo.
In kot zaročni prstani
zadnjih kraljev in morišča
se razpršite v zraku otožni
kričači, norci in pijanci.
Dolgočasno nam je ščebetanje
učbenikov,
pripoved, da je na jugu živel črn
labod,
medtem ko labod s škrlatnimi perutmi
na valu svinčenega meteža leta.
Carji, vaša pesmica je izpeta.

Morišča so zaročena,
in skrivnost vojske je, da
nevesta v škrlatu prihaja.
In naj poslednji carji
z nasmeškom premagujejo srd,
da nad žarom jutranje gomile
stoječ okamnijo.
Ti si dal ozvezdju krila,
da bi se po nebu podila pehota.
Ti si s plamenom pretrgal časa tok
in zaprl kralje v zverinjak.
In on sedi – poslednji kralj
za razločno železno ogrado,
zraven pa trop opic,
izpil je vodko, strup misli.
Utonili ste v modri meglici,
prestoli, slave in časti
in hči vilinske misli,
poslednja solza mu polzi.
Prestolnice so se vzdignile na zadnje
noge,

s kopiti pogazile vse dóle,
živi ljudje pa korakajo –
v napad na prestole!
In glasno so pokali grobovi
in padali prestoli.
Morje se spomni in pove
s svojo nevihtno besedo –
grad čipk si je dekle
pred prestolom priplesalo.¹¹
Morje se spomni in pove
s svojim gromovitim bučanjem,
da je bil dvorec pridobljen s plesom
pred stotih narodov rabljem.
Apnenec dvorca s čipkasto rezbo
prijateljice njihovih veličanstev,
zdaj plesalkino gnezdo
v alarm umov kliče k pripravljenosti.
Se spominjaš časa nočne nevihte,
sledil si sovražnikov vonj,

nebo ti je kričalo »fiiii!«
in pobesnelo zavijalo v rogove.
In čez nebo krvniška pisava,
ponovno udari strele
in nek blaženi norec
gleda zemlje požare.
Padel je G iz Germanije
in ruski R padel je proč.¹²
Jaz vidim L skoz' dimne zavese
požarov v kresno noč.¹³
Lok nad oblake vzdiguje,
nad violino zemeljske oble¹⁴
in s črnim imenom imenuj
umskega požara gasilce.
Saj car je le berač nadležni
in kralj sorodnik bedni, –
naprej, drhal svobode,
naj pade kladivo prostosti!
Ti boš le meso – hrana za topove
vojno-krastavega telesa,
dokler na vsesveta valove,
plesa hopaka¹⁵ veter ne leže.
Ti slišiš, umrl je »hoh«,
»Hura« je utihnil in »banzai«.
Tja, kjer je rdeč bog
zapičil svojega gneva stok.
In modra lobanja Haiawathe¹⁶
bo krasila glavo Mont-Blanca –
njegove pa bodo nedolžne dežele
delile usodo¹⁷ Ljudostana.
K onzam drvijo valparaižani,
k hondurcem so se vrgli rublji,
a ti norec se potruđi,
da ostri nož zaleži v krvi.¹⁸
Zdaj se gojijo sovražnosti,
zaznamuj jih s svojo krvjo,
nekdanjih stoletij spomine
v morje misli se vrzi in plavaj.
In znova zaigraj, zarja,
ter pokliči trume za svobode,

metaforo »reformiranega« koncepta časa. V Tablah usode Hlebnikov predstavi svoja odkritja glede cikličnosti zgodovinskih dogodkov, kjer naj bi se politično in ideološko nasprotni dogodki zgodili v intervalih 3³ dni. Kot je zdaj morda znano, se takšne teorije karme zgodovine pojavijo tik pred ali med velikimi krizami, ki jim sledi klanje epskih razsežnosti. Herman Minkovski (1864-1909), ki je prvi postuliral idejo štiridimenzionalnega vesolja, kjer je četrta dimenzija čas, je tudi igral pomembno vlogo za pojmovanje časa Hlebnikovega, čigar najboljša ilustracija so prav njegove epske pesmi (združujoč mitologijo in zgodovino v čezčasovno arhitekturo misli, ki oscilira v preteklost in prihodnost hkrati), med katerimi je Ladomir kronski dosežek in skupek njegovih dognanj tako kot dvomov glede časa in zgodovine. Misel ruskega filozofa Nikolaja Fedorova, ki se vrti okoli univerzalnega vstajenja čez prostor in čas, kar naj bi povzročila tehnološko in duhovno napredna družba prihodnosti, nedvomno odmeva tudi v Ladomirju. Mnogo je tudi vzporednic z Nikolo Teslo in njegovimi stremljenji zagotovitve brezžične energije po celi obli, do te mere, da bi lahko trdili: Če je Tesla mesija 20. in 21. stoletja, je Hlebnikov njegov prero.

4 Tvorjani ... ki so spremenili »d v t«: Hlebnikov tvori novo besedo »tvorjanin« (tvorjan/tvaritelj/tvorec), na modelu že obstajajoče besede »dvorjanin« (dvorjan). Kot zanimivost je vredno omeniti Schmidtov prevod teh verzov, ki je posrečen, čeprav (po sili razmer) izmišljen: »The Time of the Takers is over/ the Might of the Makers parades«.

5 Razin: Stepan T. Razin, poznan kot Stenka Razin (rus. Степан Тимофеевич Разин oz. Стенька Разин) – donski kozak, vodja kmečkega upora med leti 1667 in 1671. Ljubljeneec (kmečkih) množic, ki so v njem videle možnost osvoboditve iz fevdalnega jarma. Spomin nanj se je ohranil v mnogih (ljudskih) pesmih in povestih, njegov lik pa je bil tudi podlaga za filmsko ekranizacijo. Je pomemben heroj Hlebnikova in junak istoimenske poeme iz leta 1920. V pesmi Trobenta Gul-Mullaha se Hlebnikov označi kot »Jaz sem Razin prebran nazaj«, dobesedno in figurativno. Nizar naj bi bil ruski dialektizem za »hoi polloi« kar označuje tiste, ki so jim bile odvzete državljanske pravice in katerih boj je predstavljal Razin.

če ljudstvo železnega cesarja
pride kot železne reke.
Kjer Volga reče »lju«
JangcekJang pa »bim«
Mississippi spregovori »cel«
starka Donava pa »svet«,
Kjer vode »Gangesa« rečejo »jaz«,
tam očrta dežele zelenja
rečni malik,
vedno za vselej, tam in tu,

vsem vse, vedno in povsod! –
Naš krik bo po zvezdah letel,
jezik ljubezni se širil nad svetom
in Pesem pesmi nebesom ponujana.
Sinja prostranstva morja
se bodo zazrla vase kot v zrklo,
Jaz pa bom orisal usodo
bliskavic škrlatnih bleščanja.
Vojne so vam izključvale oči,
zmedeni slepci, pojdite,

in takšna prosite pooblastila,
ki bi se jih divje razveselili očeti.
Videl sem vlake slepcev,
k bližnjim iztegnjena roka,
dejanja trgovcev – večnih skopuhov¹⁹ –
primeže umazanih jamstev.
Vojne so vam odtrgale noge –
Sibirija je polna bergel –
in morda vam bogovi pomagajo
prehoditi prostrane poljane.

6 ...[I]z abeced zbrisali »jat«: stara cirilska črka (?), ki je bila v ruščini rabljena vse do pravopisne reforme l. 1918, ki jo je nato izbrisala.

7 ... [S]o nam roko podali Madžari: za kratek čas, od 21. marca do 6. avgusta 1919, je v t.i. Madžarski sovjetski republiki obstajal komunistični režim, ki je med ruskimi boljševiki dvignil upe o bližajoči se svetovni revoluciji.

8 Grad svoje vrednosti zgradi si, delavec/ iz kamnja, bitja srca: utopični projekti Hlebnikovega so vključevali predlog, da bi »izmerili količino dela ne s časom, ampak s številom udarcev srca. Izmeriti vrednost stvari s številom udarcev srca, ki jih človek porabi na tej vrednosti«. In prav tako: »Izmenjevati delo in storitve glede na izmenjavo srčnih utripov. Oceniti vsako delo s številom srčnih utripov – denarno enoto prihodnosti v kateri so vsi enako bogati ...« (Collected Works I: 357, 360). S tem postanejo srčni biti merilne enote za pravice in dolžnosti človeškega dela. Ostali utopični projekti Hlebnikova (recimo v pesmi Mesto Prihodnosti) vključujejo arhitekturne projekte domovanj v obliki steklenih panjev, kjer se vsaka enota panja (stanovanja) lahko po volji pricepi in odcepi, kar bi dovoljevalo stanovalcem, da se premikajo in letijo s svojim celotnim stanovanjem iz ene stavbe v drugo (ali iz ene države v drugo). Izgleda, da so danes njegove zamisli potencialno uresničljive, čeprav bi za uresničitev potrebovale seveda popolno preobrazbo svetovne vlade ali novo svetovno Revolucijo.

9 Perun: slovanski bog groma. Po sprejetju krščanstva kot uradne religije Kijevske države leta 988, naj bi njegov malik nad Dnjeprom sneli in zalučali v reko.

10 ... [Z]adnjega Romanova: 17. julija 1918 so boljševiki usmrtili celotno carsko družino, mdr. tudi zadnjega ruskega carja Nikolaja II. Romanova.

11 Grad čipk si je ... dekle priplesalo: gre za Matildo F. Kšesinsko, znano peterburško primabalerino in ljubico carja Nikolaja II, ki je v zameno za svoje (tudi plesne) usluge dobila privatno rezidenco, t.i. Особняк М. Ф. Кшесинской. Po Februarski revoluciji je palača postala vojaški štab boljševikov. 4. Julija 1917 je z balkona palače nastopil V. I. Lenin.

12 Padel je G iz Germanije ... ruski R padel je proč: odstranitev začetnih črk iz Germanije in Rusije ne nakazuje le radikalne spremembe v omenjenih državah, ampak tudi »obglavljenje« Romanovih v Rusiji in Hohencolernjev (rus. Гогенцоллерн/ dobesedno: Gogencolern) v Nemčiji (torej Germaniji).

13 ... [L] skoz zavese dimne: ne kaže le na Leninov vzpon, ampak predvsem na vzpostavitev novega »čezkraljestva« Ladomir.

14 ... [V]iolina zemeljske oble: neobjavljen vnos v Hlebnikovih zvezkih iz tega obdobja pravi: »Zame je planet zemlja Picassova violina sestavljena iz temnih figur«.

15 Hopaka: ukrajinski ljudski ples v dvočetrtinskem taktu.

16 Haiawatha: verjetno Hiawatha (Ayenwatha, Aionwatha ali Haiēñ'wa'tha; Onondaga) vodja ameriških indijancev in ustanovitelj Irokeške konfederacije. Bil je sledilec Velikega Mirovnika, preroka in duhovnega vodje, ki je predlagal združitev vseh irokeških ljudstev, ki so si delili podobne jezike. Kar jasno spominja na projekt Hlebnikova: stvaritve slovanskih jezikov v čezčasovni vsejzik zemlje ali »univerzalen transracionalni (zaumni) jezik«. Odvisno od zgodbe naj bi Hajavata živel v 12., 15. ali 16. stoletju.

17 Delile usodo Ljudostana: zanimiva je dvopomenskost ruskega izvirnika. Удел (dobesedno »vdel«) namreč pomeni tudi apanažo, premoženje oz. knežjo posest in ne le usodo.

18 K onzam ...: mišljena je onza (španska valuta, standardna valuta Južne amerike onza de oro 16., 17. in 18. stoletja). Zlato takrat ni bila splošna valuta kot kasneje. Uporabljan predvsem v mednarodni trgovini ali kopičen. Valparaizani: prebivalci Valparaísa, mesta v Čilu. Opomba k ruski izdaji zbranih del ta verza razlaga kot: »Denar gre k denarju oz. denar dela denar.«

19 ... [D]ejanja trgovcev – večnih skopuhov: besedna igra: »купцов-скупцов« (Дела купцов — всегда скупцов).

20 ... [Č]elo Razina, ki ga je izrezal Konenkov ...: Hlebnikov tu združuje dva realna dogodka, povezana s t.i. »monumentalno propagando«, ki jo je spodbujal boljševiški režim. Odkritje lesenega kipa Razina (1. maja 1919) pred Katedralo Vasilija Blaženega na Rdečem trgu. Sveta knjiga je referenca na ploski relief z naslovom »Padlim v bitki za mir in bratstvo med narodi,« ki je bil odkrit 7. 11. 1918 na steni senatskega stolpa moskovskega Kremlja. Obe skulpturi sta deli S. T. Konenkova.

21 In Ševčenko... : aluzija na avtobiografsko pripoved velikega ukrajinskega pesnika Tarasa Ševčenka. Delo z naslovom Umetnik, opisuje, kako mlad kmet v času belih noči skicira kipe peterburškega parka Летний сад (Letnega vrta), da ga ne bi tisti z višjim družbenim statusom izgnali iz posestva.

22 Panov ne vozi več ... : Pan – poljski naziv za Gospoda, Graščaka.

23 Quarrat al-Ajn: perzijska pesnica in privrženska Sayida Ali Muhammada, ustanovitelja Bahaiske vere. Zaradi njenih revolucionarnih pogledov so jo usmrtili perzijski konzervativni oblastniki leta 1852. Njeno pravo ime je bilo Fatima Zarrin Taj Baraghani. »Quarrat al-Ajn« učitelji uporabljajo kot tradicionalno obliko naklonjenosti za posebno nadarjene učence in pomeni »tolažba za oči«.

24 ... [I]zreke Tsongkapaja: znan tudi kot Tsong Ka Pa (Tsong K'a-pa) – Lamaistični voditelj (1357-1419) odgovoren za reorganizacijo glavne lamaistične sekte, ki jo je ustanovil Atisa. V Tablah usode ga Hlebnikov opiše kot »velikega učitelja mongolov«, »Sokrata azijske divjine«.

25 Ojnica: del konjske vprege.

26 Izanagi: v japonski in šintoistični mitologiji bitje, ki je rodilo devet generacij. S svojo ženo in mlajšo sestro Izanami je rodil mnogo otokov, bogov in japonskih prednikov. Ko je Izanami umrla pri porodu, jo je Izanagi zamanj probal rešiti iz podzemlja. Zgodba spominja na Orfeja in Evridiko, z razliko, da ko jo Izanagi prehitro pogleda, jo zavidi v njenem peklenskem stanju, kar jo tako osramoti, da ga hoče ubiti, kar ji ne uspe, zato zapriseže ubiti tisoč njegovih ljudi na dan, čemur on doda, da jih bo pač na dan pridelal tisoč petsto. V čistilnem obredu po njegovi vrnitvi je zaplodil Amaterasu (sončno boginjo) iz svojega levega očesa, Tsukuyomi (lunino boginjo) iz desnega in Susanoo (boga neviht) iz svojega nosa. Monagatori: žanr zgodnje srednjeveške japonske literature. Shang Ti: Yu-Huang-Šang-Ti, dobesedno August Najvišji Vladar Žada, Oče-Nebesna taoistične mitologije. Maa Emu: Boginja zemlje v estonski mitologiji. Žena nebesnega boga Ukuja. Tien: Tien-Kvan,

Sprehajajte se ponoči, okostnjaki,
po steklenih presekeh dvorcev
in naj dovtype kujejo samo šaljivci
z zvonovi mrtvecev.
In poslednjič nad mestom Kruppa,
šušteč s kostmi mrtvih vojska,
se je širila zlatega trupla,
povsod dušá prekleta.
Naselil si se v ječe,
sozvočja stopnic in korakov,
toda polno dima in nesreče,
kjer nebotičnik je sosed oblakov.
Polki železnih cesarjev
so pokriti z debelo plastjo prahu.
Prsti preteklosti v Adamovo jabolko
so zakopani v krču.
Vendar ti poznaš niti pretrganih tkiv,
rano povezano s srajco,
poznaš grozljivo pesmico:
tvoj stok – je to kričanje mučenih?
In to prvič na Zemlji:
čelo Razina, ki ga je izrezal
Konenkov²⁰,
kakor sveta knjiga v Kremlju,
in Ševčenko²¹, ki se ne boji dneva –
vojščak svobode in potepuh.
Poglej, vidiš konje, ki drviyo mimo?
Čreda silne volje in svobode,
ki lomi surovo železo.
Pripogni k prsim koleno,
bodi močan, kolikor moreš!
In veter, zaznamovan z železnimi
brazgotinami koz,
pojdi pod šepetom »o gospod, o
gospod«.

Nočnemu bogu si kazal
praдавne kraste okov
najdi si večje bedake! –
in pokazal nebu si pot.
Z roko zemlje so zatisnjena usta

tistih, ki jih je pokopala krogla.
Nesi v svetišče klevet
veter tistih, ki plamtijo v zboru.
Kogar stiska za grlo zlato,
pest neizprosna,
preklinja z močjo kladiva –
pozna jezik strel.
Panov²² ne vozi več vprega šestih
glavo prigibajočih konj;
vsa celina plameni
kot zvezda z rdečim plamenom.
In vi, podobe svobode! –
obkrožene s skrivnostnimi
trepalnicami

so ogromne bleščeče oči
dekleta z imenom Quarrat al-'Ajn²³.
Cvetne liste z lokvanjev trga
in budistične izreke Tsongkapaja²⁴
s čisto roso premeša
slovansko dekle z rusimi kitami.
Kjer leži škrlatna govedina bitk
in se še kadi od strelav navzgor,
koraka neminljiva svoboda
s pogumno roko dvigajoč prapor.
Nebotičniki se utapljajo v dimu
božanske eksplozije;
v dimnatem sivem obroču
je skrita palača zaslužka in prodaje.
Mesto je prelomilo ojnico²⁵ boga
v silnem preobratu:
sedaj je potihnilo, le komaj zaznaven
nemir

se čuti v ustih konjev.
O mesto, s staro pravico ponosno,
in z lepoto smeha moč,
v njegovih očeh najčudovitejši gobec
prežvekuje uzdo železno.
Vselej krut in res žalosten
s široko britvijo božaj grlo!
Izmed vseh nebesnih risal

si ti izbral hrup vstaje
in na nakovalo bo padla
pod kladivo skica božjā.
Božanstvo si podkoval,
da bi ti vdano služilo,
in pritrdil tesne okove
na vranji hrbet nebes.
Njegova konjska lobanja je zdaj
počlovečena

in omotana z grivo modrosti.
Oči so od belila pokvečene.
Krednato mesto je vžgalo kresilo.
Kdo je jezdec in kdo konj?
Ali je to mesto, ali je mesto – Bog?
A topotanje udarjajočih kopit
kliče v galop, v dir!
Tja, tja, kjer Izanagi
bere Monatagori Perunu
in Eros sedi na kolenih Shang Tija
in siv čop na plešasti glavi božji
izgleda kot sneg,
v deželo, kjer Amur poljublja Maa
Emuja

in se razgovarjata Tien in Indra;
kjer Junona in Quetzalcoatl
obožujeta Corregia
in občudujeta Murilla,
kjer Unkulunkulu in Tor
igrata miroljubne šahovske partije,
opirata se na komolce,
poleg Astarte, ki se navdušuje
nad Hokusaijem – tja, tja!²⁶
Kakor krvavi niz sov
gorijo v višave dvorci.
Kjer delo hodi tako lahkotno
in uporni kij udarja ob rudo,
tam se blešče globoko uporne
oči železne Matere Božje.
Spet mukanje v jami
in kozje vime sesa otrok

agent nebes v taoistični mitologiji. Indra: Bog vojne v starodavni indijski mitologiji, Hlebnikov ga tukaj spremeni v boginjo. Quetzalcoatl: Azteški bog sonca in zraka. Corregio: Antonio Allegri da Corregio (1489 –1534), glavni slikar parmske šole italijanske renesanse. Znan po dinamični kompoziciji in perspektivi. Murillo: verjetno Bartolomé Esteban Murillo (1617 – 1682), španski baročni slikar. Znan po religioznih delih in realističnih portretih sodobnikov. Astarta: (gr. Ἀστάρτη) tudi Ištar, Venera, Večernica, Afrodita. Povezana s plodnostjo in vojno. Hokusai: Katsushika Hokusai (葛飾 北斎, 1760 – 1849), japonski slikar, najbolj znan po Velikem valu blizu Kanagawe, izdelanim 1820. Unkulunkulu: zuluški bog, zaploditelj človeštva, druge ga Hlebnikov enači z bogom groma.

27 ... [S]odobnic bogorod: lahko tudi »bogoporajanje sodobnic«, v vsakem primeru je to Hlebnikova novotvorjenka iz »Bogorodice«.

28 ...[V] vili Volkonskega: družina Volkonskih je bila eni najbogatejših ruskih družin, imeli so palačo na Ostoženski ulici v Moskvi; po Revoluciji je postala štab Ljudskega Komisarjata za izobrazbo.

29 Mišljeno je torej celo leto - od meseca Aja (t.j. maja) do praznika »skoči v prepad«, v izvirniku »играй овпани«. Gre za praznik na dan 1. aprila.

30 Posev: posejana njiva

31 Zemeljske oble predsedniki: navezava na Hlebnikovo delo z istim naslovom, ki je pravzaprav manifest in ustanovni akt svetovne vlade Bodočnikov (neke vrste Države časa nasproti »vladam prostora«), kateri pripadajo skupina Bodočnikov s Hlebnikovim na čelu: »Mi sami smo Vlada Zemeljske Oble (...) Mi sami, ki stoječ na kamnih samih sebe in naših imen, z oceanom vaših zli oči, ki tolčejo ob nas, smo se drznili imenovati Vlada Zemeljske Oble. To smo mi. (...) S tem razglašamo, da ne priznavamo Fevdalcev kot so vlade, države, domovine in ostale poslovne ustanove ali tiskarske

in gredo ljudje, gredo živali
na sodobnic bogorod²⁷.
Vidim konjske svobode
in enakopravnost krav,
kot v pravljici se bodo zlila leta,
s človeških oči je snet zapah.
Kdo ve – morda je zarja pametnejša
od modrega konjskega požara,
sprejel bo konjskega poslanca
v Ostroženski, v vili Volkonskega²⁸.
In znova bodo surovi raskolniki
Arktični ocean pokrili
obrazе z nočnimi trikotniki
svobode, skrite za zvezdami
od meseca Aja do tedna »pad v
prepad«²⁹

celo leto trpijo za nas
pa govorijo, da so bogovi dobri,
da ni dela brez počitka.
Do zarje si z ženo
vezal za snopom snop.
Kaj na to dejal je gospodar rži?
– Zahvaljen hlapec!
Od poseva³⁰ do strnišča,
do prve zasnežene ceste,
s rpi bela četa
vezala je žito v težke snope.
Zvezan si z gospodarjevo vrvjo,
poljubljajo te biči duhovnikov,
dihaj kot vol – dokler ti pot
ne opeče ramen.
Žveči plesnivi krajec
krutega kruha tako dolgo,
dokler z roko zemeljskega gibanja
svoboden ne boš.
In s pesmijo zmagoslavnega strupa
napolni svobode čaše,
svoboda Neminljivka se širi
s požarom vesoljne duše.
To bodo oklepi časa

na prsih svetovnega delavstva
in uzda moči bo predana
množicam kmetov.
To bo zadnji spor
hlapca, lačnega z rubljem.
Naj slavi žitnih trav bratovščina
s kladivom v garaških rokah!
In naj kužno črnilo
prekrije strani bitja,
dihanje usode je spremenilo
dežele, oblečene v obleko svobode.
In veter se bo ujel v čudoviti vogal
zemeljskega jadra delavstva
in ti boš poletel nesmrtno od sonca
ožgan,

blagoslovljeni mladenič tja!
Obleganje zlate kuge!
Sem tatovi nebesnih jamic oči!
Naučite se, največji umi,
kako se nagobčnike na kugo natakne.
In naj odmeva žvrgolenje ptice
o pomladnem, sinjem zraku,
jutri te morišče pahne
v začloveške sne.
To je butanje valov človeštva
v skale smrti.
Za Velikoruse
ni več domovine.
Kjer London se za ceno pogaja s
Kitajsko,

mi, tvorci bodočnosti
oblikujemo oblake v panamski
slamnik,
ne meneč se za njihove ošabne
palače,

njihov pepel nam nič ne pomeni.
Tako malo smo izgubili,
gredoč po poti vstaje.
Zemeljske oble predsedniki³¹
v smeli trumi korakajo.

Trinajst let so hranili bodočniki³²
v nedrih, pogledih in očeh,
in v odmaknjeni Krasni Poljani³³
gorečo iskro Nosarjeve³⁴ revolucije.
Nosilec zastave svobode,
z uzdo vodi ježo
v nečloveške pohode.
Leti po modri cesti
in ko pokoplješ ostanke časa,
svobodo pij iz zvezdnega kozarca,
in naj po sončnem tnalu zadoni
zborovsko kladivo velikana!
Ti pritrdiš k ozvezdju jadro,
da bi močnejše in uporneje
Zemljo poneslo v vesolje,
in ptica zvezd ostane nespremenjena.
Izbriši z obličja Zemlje trgovino,
izenači gradove trgovanja
in iz zvezdnih kep zgradi streho –
stekleni zvon prestolnic.
Z rešetkami iz zrcalnih oken,
ti, obdan z modrim sijem skovik,
predeš iz svile kokon,
poleti so gosenice nit.
In v zemljo bijejo kot zvonovi,
nočni zvoki – velikani,
ko zrcala odbijajo njihov odmev
in mreža prestolnic razprostira svoje
države.
Kjer je z grabljicami oblakov nočne
barve

razčesano poljsko runo,
tam ptice lovijo v letu
padajoče zrno z neba.
Oblake zgodnje pomladi
presekal je poletov vrač
in žito je sejala roka,
na oblakih se je gugal orač.
Njegova konjska vprega povezuje
nebo in oblake,

hiše, ki so zgradile mezdne mline lastne dobrobiti ob triletnem slapu vašega piva in krvi, struge narjene 1917 krvavo rdečih valov. (...) Naša težka naloga bo biti kretničarji na tračnicah Preteklosti in Prihodnosti. (...) Mi smo navdani z razumom in kontempliramo smrt z enako mirnodušnostjo kot kmet kontemplira svoj plug zamenjati z boljšim. Vaša prostorska vlada zloveščega plenjenja, vi Kralji in Kajzerji in Sultani, je tako drugačna naši družbi kot je roka opice opečena od njenega neznanega ognjenega boga drugačna roki jezdeca, ki mirno drži uzdo osedlane usode. In to še ni vse. Ustanavljamo družbo za varovanje vlade prostorov pred divjimi napadi mladih vladarjev Zemeljske Oble. In ta nov razred vam bo pridelal ušesa. Mladi so in neolikani – odpustite jim luknje v vzgoji. Mi smo posebna vrsta orožja. Tovariši delavci, ne pritožujte se, ker zasledujemo posebno pot proti našemu skupnemu cilju. Vsaka vrsta orožja ima svoj kroj in svoje zakone. (...) S pravico preeminence in z uveljavitvijo naše pravice do prevzema, Mi smo Vlada Zemeljske Oble. Mi in nihče drug./ Podpisani: V. Hlebnikov, G. Petnikov/ Upamo, da bo ta spisek kmalu nosil briljantna imena Majakovskega, Burljuka in Gorkega. Osebna izkaznica vlade zvezd. 1917.«

32 Bodočniki: Budetljanin – Hlebnikovovo pojmovanje futurista, ki ga na ta način želi razločiti od evropskega pripadnika gibanja. Beseda se ni uveljavila niti med (vsemi) ruskimi futuristi in je taka ostala predvsn specifična Hlebnikova (angl. Futurian vs. futurist).

33 ... Krasni Poljani: Krasnaja Poljana je bila posestvo zunaj Harkova, ki je pripadalo družini Sinjakov, in ki ga je Hlebnikov večkrat obiskal.

34 ... Nosarjeve revolucije: G. S. Nosar (1870-1918) je bil ruski revolucionar, predsedujoči Peterburškemu sovjetu delavcev med abortirano revolucijo leta 1905.

35 Ozimina: žito posejano jeseni.

16

njegove brane pomagajo zemeljskemu
runu kalečemu
in vsepovsod poganjajo stebila rži,
ki jih negujejo konjske črede neba.
On ni prosil: »Bodi dober, bog,
in bogato žetev mi nameni,«
pač pa je zaupal ozimini³⁵
in v svojih prsih nesel vrsto števil.
In njegovi mlinski kamni
mleli so moko iz užitne gline;
strmih gričev nočni mlini,
mahajoč z utrujenimi krili.
In besede znanja so se oblikovale v
bliskajoče strele,
namenjene mladeničem veselim,
in učbeniki po zraku so leteli
v šole po vaseh.
Za plohami rženih semen išči
tistega, ki presekala je vzhod,
kjer je vlak peljal na sever šči³⁶ –
jezer užitnih krop,
kjer so nekoč gospodje puščali trnke
in so se gospodiči vozili v čolnih,
za usta prestolnic valovi so spraznili
in opojen dim se dviga iz jezera
vodka.
Jezerske juhe nočne lokomotive

vozijo težke posode,
v modre kepe jih kuje zima
in prinašajo jih k jamicam oči ljudi.
Tu je morje, oblečeno v prevleko
stekla, ki je kot grič,
težek dim
visi kot čopek božanstva.
Kjer je senco metala gradnja
in dvorec morij je narejen,
grad vodá je vozila trojka kitov,
ki spenila je morjá.
Zrcalna puščava oblakov,
jezerodej je pri letu močan³⁷.
Pevce je vstaje črk
zasejal s polji strojev.
Ti mladi, ki so prisego dali
jezike uničiti –
njihova imena ste uganili –
grede ovenčani z venci.
In v drzno odvrženi ovčji koži
greš mimo, pogumen in silen,
da bi prižgal kres začetka
sprememb zemeljskega življenja.
Ker je imel rad potovanja,
je vzel vrsto števil, dolgih za palico,
in vzel je koren iz minus Jaz,
in predirno v njem opazil rusalko³⁸.

Od tega, česar ni,
je našel dvolični koren iz,
da bi videl v deželi uma
Rusalko v korenu korena.
Kjer skozi diadem daljnih zvezd
gorijo Pečore³⁹ dragulji,
tja pojdi, pomočnik nebes,
velik si z močjo vzvoda.
V vedrih bomo prenesli Nevo
gasiti požar ozvezdja Psov,
naj vlak s sajami prereže sinjino,
leteč po mrežah gozdov.
Naj se nebo premika
od tvoje težke hoje,
utrudi sozvezdje s tramom
in dolino z rešetko osi.
Kot mravlja lezi po nebu,
raziskuj njegove razpoke
in zahtevaj, modri potepuh,
te dobrine, ki so ti obljubljeni bile.
Tepce, neotesance in klade
je v ozvezdijih noči dvigoval
s kruto silo vzvoda
potomec polnočne burje.
Potem ko boš naslonil k nebu lestve,
nadeni gasilsko čelado,
povzpel se boš na meseca stene

36 šči: v ruskem okolju: zeljna juha

37 Jezerodej: hlebnikovska verbalna metamorfoza »čarodeja«.

38 ... [O]pazil v njej rusalko: rusalka je mitološko bitje, morska deklica oz. vila, ponavadi povezana z rekami. V ruski folklorni tradiciji je inkarnacija duha otroka, ki je umrl nekrščen ali ženske, ki je utonila. Rusalka Hlebnikova je figura videna napol skozi filter folkore, a tudi skozi filter ruske literature devetnajstega stoletja, kjer je portretirana manj ominozno, kot lepa devica, ki pride iz reke ponoči in si češe lase na obrežju. Za Hlebnikova je najprej simbol jezika (morda celo njegov sveti gral) in misli v njunem »čezsmislu« (zaumju), njuni predracionalni manifestaciji. Znotraj pozitivističnega sveta moderne znanosti in sekularne ideologije predstavlja (skupaj s pesnikom) anahronizem.

39 ... [G]orijo Pečore dragulji ...: verjetno samostan v Pečori, kjer naj bi prihajal k sebi med drugimi tudi Dostojevski.

40 Udarce srca na tehcnico: glej osmo opombo.

v dimu ognja, polnega ogljik-
monoksida.

Natakni na nebo kladivo,
to sonce obrni za dva,
kjer je v rdečem žaru vzhod,
obračaj kolesa šesternega zobca
Ure zamenjujoč za ure,
z nasmehom plačuješ večerjo,
udarce srca na tehtnico
zlagaš, kjer je nujno obračunati
delo⁴⁰.

In ostrovidne skušnjave dobička,
neenakost in gore denarja –
mogočen motor v prejšnjih letih –
s pesmijo bo zamenjal sodobnik.
In oblastna troblja bo obsijala
veliko puščavo molka,
in vlak, uren pešec,
bo izginil bolj sijoč kot ozvezdje.
Ko si zgradil iz zemlje tuljavo,
kjer je samo žica neviht,
slaviš milo pastirico
pri potočku in kačjih pastirjih,
in bodo znamenja izenačenja
med delom in lenobo,
umrli vladi je brez dvoma
sveto žezlo zaupano z globo.

In lenoba in mati navdiha
delu sta enaki,
z netukajšnjo močjo omame
vzel bo v dlan mogočno lomilo.
In tvoj let vnaprej vedno
bodo ponovili kasneje nog skopuhi.
In čas glasne sodbe
bodo spoznali kupci resnice.
Korakaj po morju obrekovanja,
naj bodo koraki tvoje pete prožni!
V železni lupini orlič
leti s škrlatnimi krili.
Kogar je nedavno kot teliček
lizal kot plamen vžigalic.
Riši z ljubeznijo, ne s kredo,
Skice tega, kar še bo.
In usoda, ki k vzglavju odleti
bo naklonila pametni klas rži.

22. maj – 1920, 1921

*Po delovnem prevodu za projekt
Marka Peljhana Lodomir AB7^{na}
Površina (1994): Jelke Ciglencečki, Ane
Geršak, Višnje Fičor, Valerije
Peternel, Katje Pečnikar, Irene
Grdadolnik dopolnili in mestoma
predrugačili ter s sprotnimi
opombami opremili THP, Urban Ocvirk
in Katja Perat. To v vsakem primeru
ni dokončen prevod Lodomirja, kot
vsak prevod je le približek in zdel se
nam je nujen, saj o Hlebnikovem v
slovenskem jeziku skoraj ni duha niti
sluha.*

VIRI OPOMB IN POJASNIL

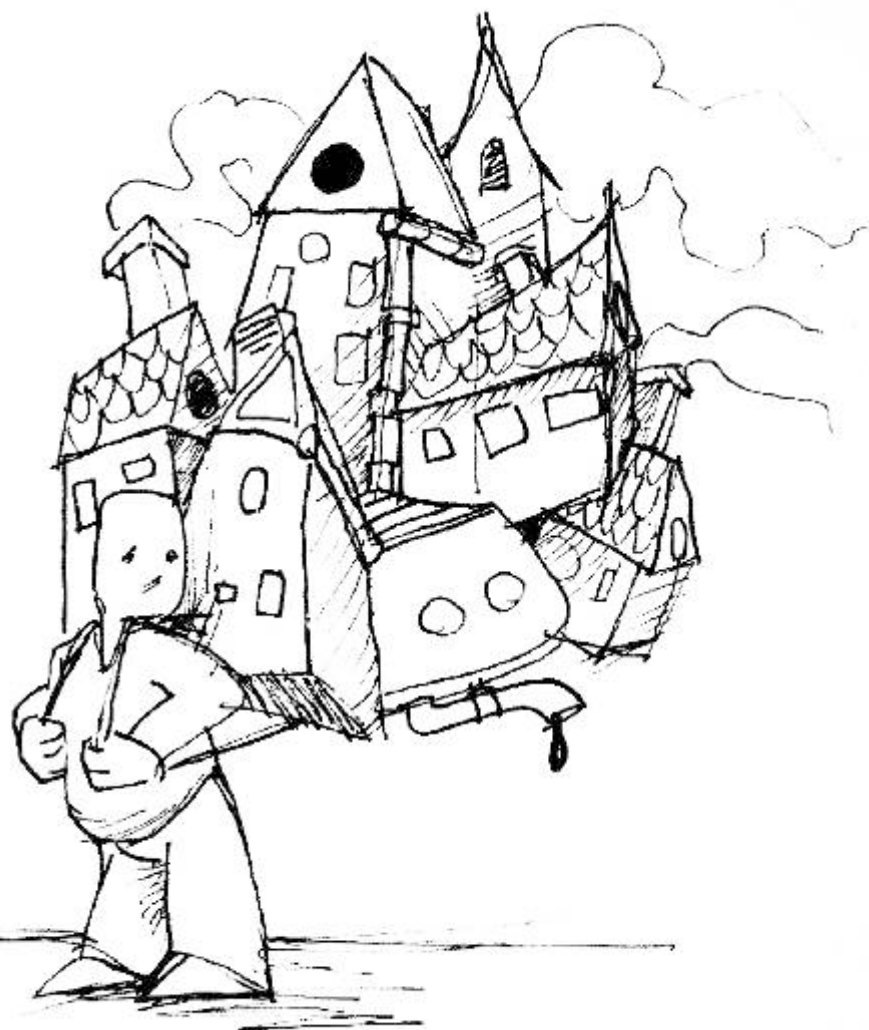
Григорьев, В. П. Будетлянин. Москва: Языки русской культуры, 2000.

Хлебников, В. В. Творения. Москва: Советский писатель, 1986.

Хлебников, В. В. Стихотворения. Ленинград: Советский писатель, 1940.

Khlebnikov, V. Collected Works of Velimir Khlebnikov, Volume III: Selected Poems. Prev. Paul Schmidt. Harvard University Press, 1998.

Khlebnikov, V. The King of Time: Selected Writings of the Russian Futurian. Prev. Paul Schmidt. Harvard University Press, 1985.

Tomaž Šalamun

19

NIKOLA TESLA¹

When St. Francis took off his coat,
he wasn't cold. His previous life was cold
boiling to turn into wine.
When it turned into wine, moles came to drink,
grasshoppers, cats, too, who in the Middle Ages
were led around on a chain
because they used to be lions.
People were afraid cats would eat them.
Not true, cats never ate people.
Only those lazy little monks copied the texts
so inattentively that a lot of rust appeared,
just like on great ocean liners.
Truly, cats were lions, sliky ones.
There were small sewing baskets beside them
even when they were grazing in the desert.
They grazed in that they licked the sand
like hens when they needed calcium.
The hens lie on their sides in the dark.
The lights are on in all the houses.
Nikola Tesla, through hard work, scrached out
electricity just like people who shell peas
separating the pea from the pod.
All done, he said. This is electricity! Amen.
Now turn off the light and go to sleep.

TRIUMPHAL ARCH²

Yesterday afternoon Giorgio dropped in
again. I took him to lunch.
He showed me the poems he'd written in the
morning. Then he called up Alfonso
at San Luis Potosi, 113 A. Alfonso said
he'd wait for us on calle Jalapa but we
missed each other. We made it to
his old colonial house and waited out
front. He arrived in a Volkswagen, his head
shaven. I knew immediately he was a magician.
He seemed to take an interest in me.
He took us through the rooms, we talked
about Lévy, Sir Randolph. He was telling me
about his Zen teacher, he showed me
the book he was finishing: World Nutritional
Plan.. Then we smoked something
he called plain grass from Palenque.
I was holding his things--swords,
spheres, rope crosses, playing with
little bottled of mercury. He said he would
perform a little show for the two of us.
He danced, he played and blew,
grinning constantly. You'll be amazed
at the horrible power that kills, he said.

¹ Translated by Charles Simic

² Translated from the Slovenian by Christopher Merrill and Marko Jakše

You won't be able to resist joy.
Now I'll continue writing my book,
he said, and drive you both downtown.
We got out at the Niza -Hamburg
crossroads. We started walking. I was astonished
to take such large steps, to breathe so deeply,
move so smoothly. Where are we going,
I asked Giorgio. We're going, he replied. Are you
scared? I said. He said he was sure
I wouldn't kill him. I didn't know anymore.
I felt the power would lead us
through the temple, that I would
eat his heart. We went somewhere to sit,
to have a drink, as our mouths
were very dry. We went on foot,
upon a carpet. We arrived at Avenida Juarez,
Giorgio pointed at the immense Triumphal Arch
on Plaza de la Republica. There's my
hotel, he said. We walked for a mile
on a red carpet, a huge flag
fluttered from the Triumphal Arch. It was
November 20th, the Day of Mexico. Where are we going,
I asked him. To the beginning, he replied.
They'll all be there, even the President of the Republic
and the Spanish King. I only felt my strength
growing, how I would first make love
to him and then eat up his heart. You know,
he said, Alfonso told me how
once a snake crawled before him. He stepped
aside yet the snake slithered toward him. It didn't
kill him, because he gave it all the power. Do you think
I am the snake now, I said. No, he
said, you're not a snake.
You're walking parallel to me. He pointed
to the right, away from the carpet, which led
to the perpetual fire under the Triumphal Arch.
I grew sad. We walked for another hour
or two, the temple was always
either on our left or right. I remember
the sound of the fluttering flag. Then he

pointed out a window, that's my window.
You decide, he said. The Hotel Pennsylvania
is all in tile, all covered with blue
glazed tiles. An old woman was
sleeping at the reception desk. Up in the room,
he smoked and said, it's your decision, it's up to
you whether to kill me or not.
I stopped undoing my belt. I stopped
taking off his boots. I lay down and
fell asleep. When I woke up, Giorgio was
sitting on a raffia chair by the wall,
crying. You're not the only one
who'd like to love, he said. I knew it was
done. I had drunk up his heart. I'll be
off now, I said. Giorgio's face was
radiant and beautiful. You see, he said,
reconciled. Light is for everyone. This
morning when I went out to breakfast, I
bought a paper Uno mas uno, and
read that 383 Americans committed
ritual suicide in the rain forest of Guayana
under the guidance of Jim Jones.

ROBI³

Sometimes at night, when everyone is asleep,
I cry, because I know I'll go to hell.
Aunt Lisa won't go, and she's fatter than me.
The pillows are prickly.
I can't sleep, because I think too much.
When I don't cry I switch on the light.
The only way to calm myself is to make
a shadow of a little rabbit on the wall.
I don't have any friends, because at the age of three
I fell down the stairs.
They say it shook me so badly
that now I'm falling apart.
They call me Trashcan.
Father works all day.
Mother works at the market.
Lisa cooks and beats me, because she can't find a husband.
Everyone is thin at school.
We go to a school with crumbling walls.
The fence is rusty, and if you grab it
your hands turn brown.
I always wipe my hands on the grass
so the rust doesn't get on my pants.
No one comes to pick me up from school anymore.
When I grow up, I'll be alone.
Aunt Lisa watches every penny like a hawk, it's for her dowry,
and she
never puts enough food on my plate.
I don't eat anything.
Stars must be really light.
And sparrows aren't as light as I thought,
I weighed them myself.
For their size they weigh the same as me.
I'd lose weight if I could fly.
I know how air scrapes your cheeks if you open the window
in a car. Only my legs are normal.
Now I'm saying what I think.
Whoever doesn't say what he thinks goes to pieces.
Big animals take shape inside me, their backs

pressing against my belly.
Sometimes I think I'm a box in which there is
another Robi.
And in that Robi is another Robi.
Three of us, each going off in all directions by himself.
One day I'll let them both go.
I'll buy a very thin string and tie them by the legs
so they can graze and go their separate ways.
So I can go about day and night without them, and if
my belly shrinks I'll cut the string and they'll
get lost in the space where they graze.
And they say: if someone really wants to lose weight
they shouldn't eat for a week.
But if I left them outside for a week they could
freeze.
They could get lost.
It's not clear if I would be thinner if they didn't exist.
Not clear at all.
And then I might give the impression of not even having any
arms.
That's right.
They're my arms and my brother, I have
one on each arm, and inside me, in my body, they
resemble the wings of a butterfly in a cocoon.
One day they'll leave.
And then my arms will wither.
The old arms I'll cast down to hell, I'll descend
the stairs and burn them.
I don't have any other brothers, because Aldo's blond.
One brother can't be blond and the other black.
I'd like to go to mass by myself, not together,
Aldo can hurl himself against the church door, can
lie there flat as a snowball.
Everyone can lie flat.
If it's crowded in church you can't stand face to face with
God.
But now people bring the kitchen sink to
church.
Even if they wash themselves and dress nicely, it's no use, I
can smell food.

³ Translated by Christopher Merrill and Ana Jelnikar

I can smell food during the elevation of the host.
I can smell food during the confession.
They won't let me touch Christ.
Once they let people kiss His
feet, but now they want to draw Him
as if he was a gym teacher, and that's disgusting.
Aunt Lisa is the most disgusting of all, because she's
the fattest, and that's why she can't find herself a husband.
I'll shake the gates at school.
And when Mother comes home she will no longer have
those dead eyes.
And father will read to me.
The story of the pea.
Why am I the shortest and the fattest?
Why do rabbits also mate?
Couldn't God at least have let the little rabbits
stay pure, they haven't done anything?
What lives and grows—everything mates and the sin at
the edge of the desert continues to gnaw.
Bushes.
Grass.
It even dries up the wells known only
to the Arabs.
People mate and their eyes die out.
A man's soul spills out of him from the day of his birth
like wine from a bottle of a drunkard who can no longer
find his mouth.
I'm so fat because I'm keeping my soul.
I'm keeping it for the three of us.
Robi, Robi, Robi, Trashcan, Blob.
It's better to go to hell with your soul than to
go to heaven, if you have to let go of it all.
I'll shake those gates even if my pants
turn brown as shit.
The pillows are prickly.
They have turned off my light.
They say I can't sleep with the light on, but
it's the other way around.
I calm down if the light's on, because I can see my
little rabbit.

If I see my little rabbit I can pray for him.
I can pray for every part of my little rabbit's body—
his ears, his little paws, his gray tummy, his little eyes,
if only he had calm little eyes.
If I pray like this for a while and move my hand very slowly
my hand will turn into a little rabbit.
Sometimes he's completely on the wall and sometimes
completely in my hand.
The pillows are prickly.
The window has to be open, and it also has to be
warm.
You suffocate if the window's closed, but
the air shouldn't circulate much either.
Air that circulates mates.
Everything that mates loses its independence.
Air can be diluted in the same way that old sugar
loses its strength.
The air must always be fresh, but inside the soul, inside.
Air should only circulate inside the soul.
I'll cut holes in myself.
Let a rose grow from my wounds so that my little rabbit
will have company.
And let there be a carpet of clover under the rose,
like the Bay of Ankar.

Jorriktus

SOPHIE

Friday, 26 November, 2010 1:40

From: me

To: you

nikoli nisem puščala sledi. vezala drugih nase. imam svoje zapovedi. nikdar vnašala tistih prostorov hrepenenja v svoje. ko rečem nikdar mislim že zelo zelo dolgo ne ker imam strogost starša s katero zmeraj hodim par korakov za sabo - toliko da izživim, si rečem - toliko časa lahko, potem greš dalje. vstaneš in greš dalje. zavlačevanje občutkov, bivanje v občutkih, ki so minili, a jih človek veže nase, je tisto, ki onemogoča ljudi, je tisto po čemer merimo moči in štejemo vretenca, so ravne tetive, ki jih postavijo ob mene, če sledijo, da lahko hodimo vzajemno, sicer grem daleč in nočem nazaj, če sem v nadmočju, me človek, neoblikovan, odbije kot motna opna.

lahko smo transparentni dokler se vemo v čutenju in znamo gledati iz oči v oči, se igrat plapolanje duha, iskrenje, ki ne prestraši, iskrenost, ki nima cene, ker gre na zven bitja bitju.

a bil je pravi čas, kraj in ti. jaz v poveljih prehajanja, gola in lačna brezkončnega giba, ki te oblikuje v večnost in zlitje. bil je pravi čas kraj ti in jaz in jaz ne morem iztopit iz njega, ko

je moj drugi jaz že davno obljubljen njihovemu mestu. meso ljudi me oblači v svoje barve jaz pa imam notri tebe. nosim te kot tisti

kamen, ki je bil srce, vem da je bil, in sem ga podarila. srce nikdar ne sme ostati naše. sicer dihamo plitko. prosojen in bel za v dlan z erami na ustnicah kamnite kože.

moram v druge vzdihljaje. vzamejo me k sebi, ti drugi, ki jih imam tako rada, a zmajejo, ko nočem povedati, a vedo, da mi ne teče kri, da me je nadomestila druga gostota. da mi ne minevajo noči, da imam tvoje podtalje. kdo bi razumel, kdo sploh, da čas ni pomemben, da nikdar ni bil tisto kar izraža popkovino. zgodimo se na zven ali pa se sploh ne. in zven nima časa. to vem zagotovo, v svoji borbi in milovanju.

moram pa se vrniti. to spregovarjam sebi. zate, zase ne. da ti s svojo krhkostjo ne prekrijem dušnih oči. v nihljajih vmesja ki me je tokrat popolnoma pogoltnilo vase. in sem srečna, da se mi še lahko - zgodi krhkost nikdar odljubljenih deklic.

Miklavž Komelj

O NIAGARA!

Je stihija
obvladana, ukročena,
ko je iz nje
pridobljena
energija?

O
stahanovsko delo sanj!

Otrok, ki je vzljubil svobodo –
morda
zaradi njenih razglajenih prsi
na Delacroixevi sliki?

O
Otrokov boj z infantilizacijo,
ki ga od vsepovsod

napada!
Pada,

pada,
pada – slap –
las – iz grla –
navzgor! Glas!

O Niagara! Je stihija
obvladana,
ukročena,
ko je iz nje
pridobljena
energija?

СВЕТИТЬ ВСЕГДА¹ ...

Nekdo govori o
svetlobnem
onesnaževanju
O ... Seveda ...
A vendar ... O
svetlobi,
o svetlobi
kot o
nesnagi,
odpadku ...

Neznane izgnane peruti so prinesle
Jato golobov – edine sopotnike Nikole Tesle

¹ Dobesedno »svetit vseгда«, »svetit' = infinitiv glagola svetit«, »vseгда = vedno«, torej: »Sijati vedno « (op. ured.)

Anne Sir

25

OUGHT TO CHANGE

there's always a way to describe as long as what you've come up to become, what you've done up to now, what you've seen, all you know, all you've lived that don't show, where you want to be, what you are, what you give, all that it takes, all that's at stake, a single eye in the jungle, missed the bungle, take zero come ride you hear, is it real? how things change, how disrupting, familiar yet strange, together in distance, indecent thoughts, unjust state, irrelevant claims, annoying bla bla, romance has no place, it's an old-fashioned race, long lost in theoretical sprays of sperm minded hymns. landing in the wrong bubbles for too long parachutedly hazardous journeys. some things ought to change ...

NIGHTLIFE IN LJUBLJANA

quite not so quiet
the streetlamps
the cars
the footsteps
our breaths
our voices

the track is dark and disturbed by the rushing train
we walk at night passing the bus stops
timing walks by our side
we hop on the six towards delight

nightlife in Ljubljana
is your skin and eyes
your gentle look
your hand in mine
camomile and chocolate mess
milk i'd spill but simply dip the muffin in at dusk

silky white sheets and candle light
dim music from the mac
books spread out around the bed
our highnesses
our wildnesses

lips unfold new warm horizons
i taste the urge of origins
you let it in

TRAINS HAVEN'T YET STOPPED

he reads the border
boards on his chair all along
flies on his bed numb gone
feels up his chest filled lungs
remotes his pressed lips tongue
puts on a dress too strong
loses the text

word gone

mad to the bone
lifeless and bored

to fit

and he wakes

rolls around town
from his bed down

to the ground

at his window
trains haven't yet stopped

and will echo

(ecco)

will he ever let go
living his life
by the book

he looks

(look)

his lucky looks lacking hooks take straight walks through you

tick talks with you

loose squared circle forms
blows you out of the norms
enormous lightning chinks
the sky thunderous mocks
the little iman

stuck to the ground

he sits his turn
to the wolf of boundary lands' search
sentence survived
to hang head upside down
he thrives foot cabled all around
to the branch of a tree

and he wakes

rolls around town
from his bed down

to the ground

at his window
trains haven't yet stopped
and will echo

(ecco)

EXPECTANCE SPECTACLES

they wore their boots
to camp
took the notes
to land
dunked the words
not sung
hoped for birds
to come

dipped the bread
in the cup
looked so sad
in disgust
by the faces
around

real wonderland is

gloomy frozen time
an hour in lines
with food amidst
and smiles and wine

wired minds drift
stand to dance and lift
shoulder, elbows, hands
crippled on chairs
air through the smoke
records beyond
a child sleeps aggressive

stop time

chill and fill cups
frames show expectation
the reader remains silent

Nikola Tesla

D(J)ELOVI BOŽANSKOG OGOVARANJA¹

Kroz svemirsku slušalicu
slušam zvezde šta kažuju.
Nekog novog su doveli
pa mu Olimp pokazuju.
»Eno tamo Arhimeda,
sa polugom vazda seta,
kaže da je materija
isto što i energija,
a zakoni tvoji kruti
da su pusta ludorija.«
»Al' na Zemlji ti zakoni
jošte važe i te kako,
a kad čujem sveže vesti,
uopšte mi nije lako.
Top svemirski, kažu, prave
one usijane glave.«
»E moj, Njutne, ružno su se
s tvojom slavom nasalili,
a nauku tvoju divnu,
naglavce su postavili.
I još neki Ajnštajn, luda,
s tobom hoće da se sprda.
Kaže da je materija
isto što i energija,

FRAGMENTS OF OLYMPIAN GOSSIP²

While listening on my cosmic phone
I caught words from the Olympus blown.
A newcomer was shown around;
That much I could guess, aided by sound.
»There's Archimedes with his lever
Still busy on problems as ever.
Says: matter and force are transmutable
And wrong the laws you thought immutable.«
»Below, on Earth, they work at full blast
And news are coming in thick and fast.
The latest tells of a cosmic gun.
To be pelted is very poor fun.
We are wary with so much at stake,
Those beggars are a pest—no mistake.«
»Too bad, Sir Isaac, they dimmed your renown
And turned your great science upside down.
Now a long haired crank, Einstein by name,
Puts on your high teaching all the blame.
Says: matter and force are transmutable
And wrong the laws you thought immutable.«
»I am much too ignorant, my son,
For grasping schemes so finely spun.
My followers are of stronger mind
And I am content to stay behind,

1 Iako je poznato, da je Tesla pisao poeziju, sačuvana je samo jedna njegova p(j)esma. Naime, tridesetih godina Tesla se sprijateljio sa danas zaboravljenim n(j)emačko-američkim p(j)esnikom Georgom Sylvesterom Viereckom. Dopisivali su se i izm(j)enjivali p(j)esme. Tesla je mladog Vierecka izuzetno c(ij)enio i 31. decembra 1934 posv(ij)etio mu jednu od svojih p(j)esama pod nazivom D(j)elovi božanskog ogovaranja, koja je i jedina sačuvana Teslina p(j)esma. Kasnije je Viereck uhapšen i osuđen kao n(j)emački špijun. Izvor ove p(j)esme je do sada još neistražen.

2 It is well known that Tesla wrote poetry, supposedly there is only one poem preserved. Tesla's 30 year long friend was George Sylvester Viereck, a german-american poet. Tesla valued Viereck immensely and on 31. december 1934 he send Viereck the poem Fragments of Olympian Gossip, which is the only of Tesla's poems preserved thus far. Viereck was later caught and judged as a german spy. The source of this poem is, as of yet unresearched.

a zakoni tvoji kruti
da su pusta ludorija.«
»Ja, Kelvine, ne uspevam
te finese da razumem,
makar sam se prevario,
bar sam sve od sebe dao.
Nego, popili smo kafu
i vreme je da se pođe,
a ti reci, tvoj drug Tesla,
hoće l' skoro da nam dođe?«
»Ma taj Tesla uvek kasni,
nema smisla da se čeka,
na tog zaludnog čoveka.«
Tad svemirska veza puče
i iz moje slušalice,
više nisam čuo ništa
osim buke sa ulice.

Perhaps I failed, but I did my best,
These masters of mine may do the rest.
Come, Kelvin, I have finished my cup.
When is your friend Tesla coming up.«
»Oh, quoth Kelvin, he is always late,
It would be useless to remonstrate.«
Then silence — shuffle of soft slippered feet —
I knock and — the bedlam of the street.

Katja Perat

S KOM SPIJO PESNIKI

Reče se,
Da se ljubimo,
Zato prazna mesta
Med telesi
Zapolni lepa kultura.
Žalostno je,
Ampak je res,
Pesniki vedno spijo z literarnimi
osebami,
Pesniki, ki oblačijo
Slečene ljudi
V glagole v nedoločniku,
Pesniki,
Ki zjutraj molče spiyejo kavo,
Preden grejo
In veš, da jih ne bo nazaj.

Gane-
Kot ganejo ameriške avtoceste,
Lepo,
Ki nastane,
Ko se ne obremenjujemo s
prisotnostjo.
Sicer pa nič posebnega,
Vse skupaj.
Kot pri blagajničarkah in taksistih,
Neupogljiva resničnost
In strah pred praznim prostorom.
Stvari,
Ki jih počnemo
S telesi drugih ljudi.
Ljubezen.

JEBI SE GINSBERG

Jesen je neusmiljena
Kadar računaš z lepoto,
Za katero si predpostavil, da ti
pripada,
V minutah,
Ko nisi bil pripravljen razumeti,
Da stvari ne pripadajo.
Vsak lahko reče,
Da je videl najboljše ljudi svoje
generacije
Propasti,
Allen Ginsberg,
Ampak malokomu se zgodovina
prikloni za propad,
Vsak lahko reče,
Da je
Teža sveta
Ljubezen,
Ampak malokomu
Da ljubezen pripoznanje,
Da je imel prav.
Jesen je neusmiljena za samotne
Evropejce,
Naklonjene brezupu,
Ki se v dolgih plaščih naslanjajo na
zidove,
Zapuščeni od bogvečesa.
Zavistni smo, veš.
Ne do noči v neogrevanih stanovanjih
In alkoholnega delirija,
Do abstraktnih stvari,
Do načina, kako nosiš svoje obleke
In si svoja lastna zgodovina.
Predpostavili smo,
Da veš,
Kaj je svoboda
In kadar mislimo nate,
Se nam zdi,

Da kjer si, gre poletje v neskončnost.
Vsak lahko reče,
Allen Ginsberg,
Da je čemu
(čeprav pogosteje ljudem kot
državam)
Dal vse
In je zdaj nič
Ampak države ne poslušajo,
Allen Ginsberg,
Kaj šele ljudje.
Samo za občutek,
Da je
Vse dosegljivo
V pogledu
Na prostranost,
Da te omejuje resničnost,
Se pa vedno lahko zanašaš,
Da ta ti je svoboda,
Ki si ti sam,
Brezpogojno na razpolago,
Da lahko rečeš
Želim si
In se dotakneš,
Brez da bi se na pol poti
Ustavil v krču,
Samo za ta občutek,
Zlahka zamenjam svoj avto
In gotovo prenočišče vsako noč
In izobrazbo,
Za katero si prizadevam,
Stvari, ki jih imenujem varnost
In pri tem ne vem,
Če so dorasle svojemu imenu.
V tem je zavist.
Pojma nimaš,
Allen Ginsberg,
Kako jezna sem,
Na slučajnosti,
Ki me ločujejo od stvari, ki niso jaz

In nujnosti,
Ki me z ničejansko gesto vsakič znova
vrnejo v to, kar,
Kot rečejo nekateri,
Mi je namenjeno.
Ljudje pogrešamo vonje
In pogrešamo dotike
In pogosto pogrešamo stvari,
S katerimi se nismo nikdar srečali,
Svobodo, na primer,
Ljudje se s težka ločimo od stvari,
Ker ne vemo, kako bi bili nežni z
njimi,
Ne da bi jih lastninili.
Gibanje,
Zmuzljivost,
Sprememba.
O tem ne vemo veliko.
Neobhodno je res,
Da je teža sveta ljubezen
Ampak,
Allen Ginsberg,
Čisto po pravici,
Koga briga?

INTELEKTUALCI NA ROBU ŽIVČNEGA ZLOMA

Požigalci avtomobilov,
Mali tatovi,
Preprodajalci,
Tovarniški delavci z močnimi rokami
in tetovažami,
Lahko bi vas bilo bolj strah.
Kdor ne trepeta,
Ne pozna grozljivega pohlepa
Intelektualcev na robu-
Ker resničnost ni nikdar dovolj.
Vem, da je pohlep
In vem, s čim se pohlep kaznuje,
Vendar potrebujem zagotovilo,
Ki ga imajo nobelovci in res lepe
ženske,
Da jim svoje dobrote ni treba mazati
S togotnim zahtevanjem pozornosti,
Kdor hoče ljubezen
Intelektualcev na robu,
Kdor hoče milino in pozornost,
Jim mora omogočiti razsežnosti,
Ki si jih lahko privoščijo ameriški
ekonomisti in romanopisci-
Vse,
Kar dela suvereno poseganje v
Vse
Samoumevno,
Vem, da je pohlep
In pripravljena sem prestat
ljubeznivo nasilje,
S katerim se ga kaznuje,
Ker ni nikdar dovolj,
Domovina , ki noče, da bi se boril
zanjo-
Žalostna pomanjkljiva svoboda,
Dosti premalo in vendar
Samo uvod v nesrečo
Nekega Evropejca,
Orokavičenega intelektualca na robu,
Ljubi Baudelaire,
Prihodnost, ki ji je pretekli rok
uporabe,
Zbaši nekaj vase
Kruh
Falus
Spid
Zbrana dela Miška Kranjca
Ker ni nikdar dovolj,
Ko čakaš na
Ljubeznivi suspenz,

Ki ga poznajo voajerji in mazohisti
V tišini pred
Ljubeznivim nasiljem,
Ker ni nikdar dovolj,
Ljudem, ki ničesar nimajo,
Ker bi bili radi upravičeni do vsega,
Nikdar dovolj
Samotnim ljudem,
Ki bi obupno radi skupnost
Da bi skrbela zanje,
Dio
Patria
Famiglia
Požigalci avtomobilov,
Mali tatovi,
Preprodajalci,
Tovarniški delavci z močnimi rokami
in tetovažami,
Radi bi vam ukradli skupnost,
Tudi levičarji si zaslužijo ljubezni,
Ker ni nikdar dovolj,
Vso ljubezen,
Zavihane rokave in vihranje zastav,
Milo glasbo na koncu filma,
Vse,
Vse,
Gangsterji,
Če vas ni strah,
Razmislite še enkrat.

Andreja Udovč

ZA T., KJERKOLI SI, VEM, KJE SI

... bele stene, in dolgi hodniki, klasična stavba,
in v klasični stavbi klasična izobrazba,
in v drugem letniku Werther, tvoj Werther, ko si bil vprašan.
Kako so nas varovali, svečeniki nad nami,
kakor da nam skozi kožo presevajo niti čistega zlata,
nekje vmes pa so ti neki drugi svečeniki postavili diagnozo,
in nisem vedela zanjo.
Kako so si drznili -
ali zato, ker si bival močnejše?
Vzvišeno sem si na jasnem:
sploh ni smiselno, da si dopustil
to nepreciznost, ki izbrisuje ves vmesni prostor,
in mislim, moral bi se upreti. Z nasmehom mi rečeš, kako si
še vedno neznanstvena.

Smeješ se, smeješ, in slišim, kako dalje izrekaš
zafrkantske, najlepše klišeje, med nama, to je osebno,
no kaj, a ti pa še vedno čakaš
princa na belem konju
in jaz kao lucidno nazaj, v resnici še z večjim klišejem,
OK,T., zaradi mene je lahko tudi na črnem,

In so stvari, ki jih ne bom pozabila, nikoli:
ta tvoja zmožnost, da prezreš ironijo, kljub vsemu.

Tvoja inteligentnost, presenetljiva, in študij, in tek.
Senzibilnost.

Sicer pa razumem diagnozo bolezni, v obrisih, in vem :
evforija in padec. In padec in padec,
močnejše, močnejše,
tvoje misli široko odprte, kaj šele duša,
ah ti ...

So tudi stvari, ki jih ne želim izvedeti, niti v sanjah ...
Pod katerim urokom si bil tistega jutra, ti Kozorog?
Je bil Saturn, Nepopustljivi? Veliki Učitelj, usoda Morana, in
zloglasni Čas?

Pod sivim nebom zevajoči nevroni onih, ki jim usoda ni mila,
da jih odpira jekleni dež, ko pada navpično,
ali lepota arhitekture, poetično kruta, ali vse skupaj, in še
ostalo?

So tudi drugi načini, jih nisi poznal ...? So sfinge sredi meglic,
nanje pa polna luna s svojo svetlobo, in plima se varno
umakne oseki.

Načini, načini, le lastni veljajo, njim ne pobegneš.
Moj bog, kako si želim, da bi ti lahko vseeno povedala.

In se vozim domov, v avtu, na radiu MGMT, in poslušam:
This is our decision,
to live fast and die young,
so we've got the vision,
now let's have some fun,

in vroča žerjavica po hrbtenjači navzgor,
to si bil ti, to si bil ti ... ali si tukaj?

Čez čas me bo zjutraj zbudilo
krakanje belega vrana. In ne bom več razmišljala,
kako naj se oblika spaja z vsebino, temveč se bo zgodilo
naravno, v elegičnih smrekah,
zasneženih v višino, in belih, in belih. Sledim jim s pogledom
visoko,
in se prikaže nek angel,
točno določen.
Zdaj pride: modrikasto prasketanje razuma, Rilkejev sen. Ko
pride,
bomo lahko pozabili
in zimske noči bodo dovolj mirne za spanje,
mogoče za Finneganovo bdenje,
in se bom spominjala, kako A. Pope in zakaj film, o čemer
sem se
nekoč pogovarjala s tabo, in mi je sedaj končno jasno, kako si
ti
Večno sonce brezmadežnega uma.
Prišle bodo noči sneženja, sneg bo zvrtnil občutke, umiril
svetove.
Naj torej belina letos pride zgodaj.

Sošolec, prijatelj, poslušaj, poslušaj, zdaj zadnjič:
je modrikasto prasketanje razuma, razsodno in mirno -

v tistih nočeh, ko je luna srebrni aspekt,
in povzročijo ga snežne sove, ki te preletijo, rahlo in milo.
Prav je, da nas v gimnaziji niso naučili,
kako je imeti v mislih samo prvinsko temo,
to ni resnično, v njej ni življenja.
Naučili se bomo sami, ko pride čas, če sploh.
Ti si šel le pred nami, s svojim razlogom,
fant modrih oči,
ki so se vate scedile črepinje, da te razpraskajo,
in so ti zvezde odvzele sijanje, zavistne. Neko dejstvo,
nepreklicno in strašno: da poln svetlobe obstajaš naprej,
a grob absolutna črnina.

Naj bo zasut z zvezdami, ki presvetlijo,
naj se sfere odenejo v modro, le zate,
in luna naj skrije rezilo, živosrebrno, in ostre aspekte.
Zate, ki si bival močnejše.
Zdaj bolj kot kdajkoli verjamem v srečanje,
nekje na ožini, vzdolž črte in pesmi,
še vedno se zdi, še vedno se zdi,
da je april poln nepričakovane miline za nas,
generacijo 1985, ki zdaj odhaja v črnem,
razbita.

Marçal Font Espí

SENTENCIA DE LA EXPULSIÓN DE ADÁN O VEREDICTO DEL CASO SÍSIFO.

Ahora vive.
Tú que no sabes, que no entiendes, que no ignoras, que no
dudas; vive.
Toca estar; ser.
Tú que no eras, que no estabas, que no soñabas, que
no sentías.
¡Siente ahora!
¡Duele!
¡Goza!
Ahora habla.
Tú, que vibrabas la palabra última en un eco eterno,
habla las lenguas de Babel.

Vivirás en la medina de Fez. Buscarás tu suerte en los
desorientados dirhems de turistas hambrientos de
compasión. La hipocresía será tu fuerza. Te harás el pobre.
Lo serás.

Vivirás en la sombría Atenas moderna. A los dieciocho años
todo el peso de una desaliñada burocracia caerá en tu petate
y la costumbre cargará un fusil con tu nombre. Viajarás a los
confines de la secuela helénica y soñarás con subirte al carro

SENTENCE OF ADAM'S BANISHMENT OR THE VERDICT OF THE SISYPHUS' CASE¹

Live now.
You, who don't know, who don't understand, who don't
ignore, who don't doubt; live.
It's time to stay; to be.
You who were not, who stayed not, who dreamed not, who
felt not.
!Feel now!
!Ache!
!Enjoy!
Speak now.
You, who were vibrating the last word into an eternal echo,
speak the languages of Babel.

You will live in the medina of Fez. You'll look for your chance
among the disoriented dirhams of compassion hungry tourists.
Hypocrisy will be your strength. You'll pretend poverty. You'll
be so.

You will live in the shady modern Athens. At eighteen years
old all the weight of a tasteless bureaucracy will fall into your
backpack and custom will load a rifle with your name. You'll
travel to the limits of the hellenistic sequel and you'll dream

¹ Translated by C. Oletiv

de fuego de Cassidy para compartir con él la odisea
asfáltica.

Vivirás en Gibraltar. En la persistencia orgullosa del gran
Imperio Británico. Un pie en la pulcritud de los campos de
Liverpool, otro en el chabacanismo distraído de los puertos
de Algeciras. Los alambres regirán lo cotidiano y no los
podrás odiar, pero aprenderás a tiempo que habrán de caer
ante la risa de los pueblos.

Vivirás en Barcelona. En una de tantas. Dormirás fuera
muralla cada noche. Suspirarás por perseguir quimeras
dentro y negligirás en los sueños simples de la luna de
Valencia. Serás contorno de todo y dueño de nada.

Serás polvo sobre el polvo con los zapatos prietos.
Formularás tu patria allí donde te encuentres bien y el
clima moldeará tus tradiciones.

Gritarás.

Gritarás de puro ardor cuando esto no se cumpla.

Gritarás a tu manera:

labrando con fuerza duras tierras en los Urales,
sirviendo copas de martirio seco en Londres,
silbando en negro por las calles de Ciudad del Cabo,
soldando los esqueletos de metal de nuevos rascacielos
neoyorquinos,
pilotando reactores por los puentes de aire internacional,
sorteando policías en Méjico, en Buenos Aires, en Estambul,
en Tiananmen ...

Y lo harás bailando.

Bailando el impreciso ritmo de tu llama.

Bailando por encima de los cantos de sirena del camino.

Porque éste será el manifiesto más claro de tu lucha
y el mejor impulso para subir una vez tras otra
la piedra a la cima.

of getting into Cassidy's chariot of fire to share with him the
asphaltic odyssey.

You will live in Gibraltar. Into the braggly persistence of the
great British Empire. One foot at the neatness of Liverpool
fields, the other at the awkward distraction of Algeciras
docks. The wires will shape the daily and you will not be able
to hate them, but you'll learn in time that they will have to
fall under people's laughter.

You will live in Barcelona. In one of so many. You'll sleep
outside the walls every night. You'll sigh to chase chimeras
inside and neglect the simple dreams of Valencia's moon.
You'll be contour of everything and owner of nothing.

You'll be dust over dust with tightly tied shoes. You will
formulate your motherland wherever you feel good and the
weather will mold your traditions.

You'll shout.

You'll shout of pure anger when this does not happen.

You'll shout at your way:

working strongly hard lands in Ural Mountains,
serving glasses of dry martyrdom in London,
whistling in black by the streets of City of Cape,
welding the metal skeletons of new newyorker skyscrapers,
driving reactors by the bridges of international air,
gambling policemen in Mexico, in Buenos Aires, in Istanbul, in
Tiananmen ...

And you'll do it dancing.

Dancing the vague rhythm of your flame.

Dancing upon the siren calls of the path.

Because this will be the clearest manifest of your fight
and the best impulse to carry up again and again
the stone to the top.

Katarina Tominec

POSTHUMNI BLUES

za dan vstajenja

V resnici
si že zdavnaj
s tebi lastno akribijo
potrgal
moje notranje organe

navznoter
sem
samo še
Božja

OČENAŠ

zaklala sem svoje upanje

ker Te
ljubim

Ti veš
kdo sem

Jure Vuga

ZMAGA KOT PORAZ

Valenčni elektron se mora vrniti v prvotno lego.
Med obema sidriščema smrtonosne brzice,
razburkana morja, vmes neukrotljivi oceani,
ena sama pot:

mimo štirideset tulečih,
petdeset rohnečih,
šestdeset sikajočih.

Surova moč je odpuščena v močvirja.
Ohranil sem seme drevesa, ki raste na najslabši zemlji.

Nekoč sem mislil, da pišem kot krik
iz krvi, iz trebuha,
pa sem drevo, ki soncu poje pesem:
razsvetli svoj obraz in bomo odrešeni.

Vse življenje sem se pripravljaj
na trenutek zmagoslavja
in zdaj, ko je zmaga napočila,
sem edini poraženec.

ZDRAVJE JE NRAVSTVENOST, JE ENTELEHIJA, JE ČUDEŽ ŽIVLJENJA

Gozd gori zeleno, tako zeleno, da ga ni.
Ko raste, šepeta in poje, ko zajema in sestopa
v podzemlje, mrmra.

In sonce, sonce je oče nas vseh.
Debla so le izobešene rutice,
ki plapolajo v vetru.

Glave so krošnje, naša čela sadeži,
ki vpijajo in hlepijo po zlatih ključih.
Bolj kot sekaš njegove roke, bolj poganjajo.

Zemlja bo završala, topla.
Z žitom v laseh in plamenico v rokah
bo ponoči iskala svoje ugrabljene otroke,

da jim z vlažno prstjo zakoplje stopala,
se s sluznico dotakne sluznice,
polž na mokri skali.

In zvezde se bodo vsuvala z neba
kot je za praznik primerno,
živorojene in mirne.

Iz podzemnega jezera s kurjo kožo stečem na dan,
temen v srcu in gladek kot prodnik,
ki se je prepustil toku.

Ogenj gori v središču veselja,
večni ogenj sredi peterokrake zvezde mojega telesa.

Louis Aragon

39

PESEM ZA KRIČANJE V RAZVALINAH¹

Dajva, popljuvajva, dajva
Kar sva ljubila
Kar sva, midva, ljubila
Ja, ker je ta pesem, midva
Melodija za valček in predstavljam si
Kar temno in neprimerljivo beži med nama
Kot dialog zrcal, zapuščenih
Med prtljago nekje, recimo v Battery parku
Ali Clapham junctionu v Predjamskem gradu.
Nekatera imena so napolnjena z daljnim gromom
Dajva, popljuvajva te neskončne planjave
kjer se vozijo mimo najeti avtomobilčki
Dajva, ker nekaj mora še vedno
Neka stvar
Naju mora združiti, dajva, popljuvajva
Midva, to je valček
V nekem smislu ravno pravi vzdihi
Popljuvajva, popljuvajva avtomobilčke
Popljuvajva, to je ukaz!
Valček zrcal
Dialog v breznu
Poslušaj te neskončne planjave kjer veter
joka čez tisto, kar sva ljubila
Čez konja, ki sloni s komolcem na zemlji

Čez mrtveca, ki stresa rjuhe, čez
Sledi tvojih stopinj, spomnim se zapuščene vasi
Na ramenih zažgane gore
Spomnim se tvojih ramen
Spomnim se tvojega komolca, tvoje rjuhe, tvojih stopinj
Spomnim se mesta, kjer ni bilo konja
Spomnim se tvojega pogleda, ki je zažgal
Moje osamelo srce kot mrtvega Mazeppa, ki ga je konj
Odvlekel tistega dne na gori
Pijanost je pospešila moj tek med mučenimi hrasti
Ki so preroško krvaveli, medtem ko je luč
dne padala nema čez modre tovarnjake
Spomnim se toliko stvari
Toliko večerov, sob, sprehodov, besov,
Toliko ustavljanj v brezvrednih krajih
Kjer je, vsemu navkljub, vstajal duh skrivnosti
Kot jok slepega otroka v zapuščenem postajališču vlakov
Tako pač govorim s preteklostjo, Daj, smej se
zvoku mojih besed če se tako počutiš
Je Ljubil in Bil in Prišel in Objel
In Čakal in Opazoval stopnice, ki so škripale
O nasilje, nasilje, sem človek, v katerem straši
In čakal in čakal vodnjake brez dna
Sem mislil umreti v pričakovanju
Tišina ošiljeni svinčniki na ulicah
Kašljal je taxi, ko se je odpeljal umret v temo
In čakal in čakal zadušene glasove

¹ Prevedel Jasmin B. Frelih

Pred vrati, z jezikom vrat
In kolcanjem hiš in čakal
Ena za drugim, znane reči so si nadele
In čakal, obliko duha In čakal
Jetnike In čakal
In čakal PREKLETO
Pobegnil iz zapora pol-luči in naenkrat
NE kreten NE
IDIOT
Čevelj je zmečkal tepihov spanec
Komaj se vrnem
In ljubil ljubil ljubil a ti ne boš vedela koliko
In ljubil je v preteklosti
Ljubil ljubil ljubil ljubil ljubil
O nasilje

Le šala je vse skupaj tistim
Ki govorijo kot da je ljubezen zgodba nekega flirta
Userjem se na to pretvezo
Ali veš kdaj zares postane zgodba
Ljubezen
Veš
Ko vsak dih postane tragedija
Ko so barve dneva bedno smešne
Zrak senca v senci, ime vrženo ven
Da vse gori in veš globoko v sebi
Da vse gori
In rečeš, naj vse zgori
In je nebo okusa razsutega peska
Ljubezen pankrti ljubezen za vas
je ko uspete spati skupaj
Uspete
In potem ha ha vsa ljubezen je v tem
In potem
Uspemo govoriti o tem, kaj je
Spati skupaj leta
Razumeš
Leta
Kot vesla čolna, ki se prekucnejo
Na krov ladje polne gobavcev

V filmu, ki sem ga videl
Ena za drugo
Bela roža umre kot rdeča roža
Kaj pa je potem to, da me razburka v vrhunec
V teh zadnjih besedah
V zadnji besedi, morda besedi, v kateri
Je vse kruto in okrutno nepopravljivo
In raztrgano na koščke Beseda panter Beseda električni
Stol
Zadnja beseda ljubezni, predstavlja si to
In zadnji poljub in zadnja
Malomarnost
In zadnji spanec NE hec smešno je
Mislim preprosto na zadnjo noč
Ah, vse privzame ta ostuden smisel
Misli sem zadnji trenutek
Zadnji adijo, zadnji vzdih
Zadnji pogled
Groza groza groza
Leta zdaj že, groza
Dajva, popljuvajva
kar sva ljubila skupaj
Popljuvajva ljubezen
Najine razmetane postelje
Najino tišino, najine zamomljane besede
In zvezde, čeprav so to
Tvoje oči
In sonce, čeprav so to
Tvoji zobje
In večnost, čeprav so to
Tvoja usta
In najino ljubezen
Čeprav je to
Tvoja ljubezen
Dajva, dobro popljuvajva

41

Aljaž Torkar

VES SEM ŽVIŽG ISTIH USTEN, ORGIAST

V njeno témo sončev pljunek
na trebuhu beli sij in vlažna luč.

Mačje grizem luč, Lorca. In goltam tišino.
Kdo si drzne pasti v imenu ničesar?
Kdo pogledat v center skozi neosredotočenost?
Fuk je diktatura, demokratični mladički.
V tem smislu pomilujem mirovnike.
V tem smislu sem apolitična žival.
Hinavski državljani z razlogom.
V tem smislu bom Bundy reda.
Z razlogom, ki raste navznoter.
Lopov izjemnega, da bi ostalo prototipsko.
V tem smislu me je pisat kot strgan absurd.
Jaz sem lunski obroč absurda. Glas med strganimi
ustnami. Preproščina iz krepljev. Nesimbolični Kajn.
Granata hotene naivnosti. Militarističen poljub.
Padec med dve besedi. Jaz in ljubiti.
Jaz sem pozabljen stil ljubiti.
Vsi v meni so ptiči na tihi fronti.
Vse vidim, kot se ne gledajo.
Kot se k jutru nagibajo cvetovi.
Kot se spozabljajo ob inštalaciji lepote.
Kot vedno pozabijo, da smisel
zaboléva s karizmo.

Zdaj se moram naučiti nesramnosti.
In butati ob uglajenost, lepota.
Med tvojo posteljico in mojim prepadom
bele okrvavljene rjuhe, mogota.
Deviškost razosebljenosti.
Jaz nisem persona. Legijo razmišlja.
Legije navzkrižnih poljubov. Cvetne nagovarja.
Z glasbo razmravljenih posameznosti.
Dinamit v goltancu, poljub na oko ki vidi in ne ve.
Iste mrvice tistega svežega bitja.
Vedet je izmišljeno, Telo. Edini jezik si.
Telo laže, da bi premišljal resnico.

Da bi skozi dim prebiral negotovost.
Da bi si dvomljivost upal častit.
Zakaj ne bi sončnega dne z rožo
v dlani rekla: »Problem smrti me fascinira«.
Zakaj ne bi raje v naglici polizal tujega lica
kot tišal neprecenljivost energij.
Bregova ne štekata mostov, rekica.
Ljubim razdiranje, ko se red slači.
Ljubim nedostopne, ko so rečni
brez mostov. Ljubim sram in vlagam
v korporacije sramežljivosti.
Sramežljivo zmikam móči.
Edina uslišana spoved
bo tvoje naelektreno stremenje.

Kurbe iz sijev, izkustva z diademom.
Samo kurbam iz sijev sem viden.
Zatemnjen žarenjem in eurekam.
Kako modno se mi giblješ, kembelj.
Moj fuk je historičen. Nemoderen.
Zardela divjost. Med mavričjem in
prepadom sem zaziban, da bi me razporedili
med luknjice sonca. Med zavestjo in
jezikom sem čisti kokain.
Strel odjekam iz sončne glave.

Kot mi trikotnik vsakega koraka preleti ptič,
ki ve za pot in prežvižga bese smislov.
Da zažgan od lun preživim in ostanem tih.
Da v tišini ohranim najpronicljivejši pogled.
Sinička je gorela kot svečka in se nisem
ugasnil. In se ni odpela. Sinička je božanstvo.
Gradite mesta za odhod, goli.
Imam koncentracijo ljubezni.
Okoli mest, ptički Alhambre.
Razpójte me, razpnite z gverilskimi
krilci, da bi mir z divjim obkolil
in z menado uvedel Elohé.
Zgrizite me, čekani, vroči
zobki španske polnoči.

RISTANC ALETHEIA II

Ni se rodil. On je prišel iz hoste jukstapozicij.
Mi smo gazili za njim in pogruntali pikado.
Mi smo se rodili. Jaz sem ostal, ker ljubim

pikado in Orfejev obrat. Ure sem obesil na tigre
in trgal meso. K maši z Menado. Zvezda iz sinic
zaradi kroga iz mačk. Plašni Absolut iz sovjih oči.

Medtem mi parodira križ in trževa telo. Kuščar
huli, pogleda na jantar kot na uro in se mi skriva
v krivino. Jaz sem iz časa, ki me pedalira zastonj.

Menade so prikupne. Ko odidejo me čas noče
več pedalirati zastonj. Postal sem notoričen, zato
sem najel goro in tigrom zavozljal gobce. Prostor.

VIR NAPOL

Odreči se skalpom
soncu posoditi glavo
nihče ti ni ugovarjal
brozgat' po konstelaciji
naročili so ti srh in trepet
ne zanima me kdo sem
ker sem strgan v sinergiji
natrpan s premočnim
na napačnih krajih
žari neon za zobmi
in dovolj mi je da lahko
pojem ko so druge veke zaprte
med mrmranjem speh dobrih
v prirejenih pozabah si izmisli
kako boš nasádil spomin
in pošival kar ti zamolčijo
ljubiti ego in ljubiti razpršenost
v celoti po ekstremih po vsakem dihu
verjet' da je prekletstvo vrsta nežnosti
temno stiskati' da sinje prikriči
kot iz servilnih pomaranč
ne od zunaj ne na plan
večno noter eter ljubi me
notrinam boter, izsiljevalec sijev
žaret' jim ne preglaševat'
mrke krast', ne ljubi
da sen razpre se
v njem pozabljaš
zbudi vire, vir.
Ljubi me.

Bertold Brecht

KORAL O VÉLIKEM BAALU¹

Ko je materi pod srcem rasel Baal,
nebesni svod že bil je velik, tih in zal,
gol in mlad in neverjetno čudovit,
kot ga Baal je ljubil, ko je prišel v svet.

In svod nemiren v strasti je ostal,
čeprav je Baal spokojno spal:
ponoči vijoličen in Baal pijan,
že strumen zgodaj Baal in on mareličen.

Skoz žganjekuho, cerkev in špital
brezbrižno Baal klama.
Pa naj Baal truden bo, nikdar ne poje Baal,
da vzel svoj svod bo dol na tla.

V srámu polni grešni gneči
je gol in miren Baal ležal.
Le nebesni svod je k sreči
mogočno mu odejo dal.

In zemlja, vélika ljubimka, ki daje se smeje
temu, ki njenim stegnom se pusti zdrobiti,
mu dala nekaj ljubljene je sle,
a Baal le gledajoč se ni pustil ubiti.

DER KORAL VOM GROßEN BAAL

Als im weißen Mutterschoße aufwuchs Baal
War der Himmel schon so groß und still und fahl
Jung und nackt und ungeheuer wundersam
Wie hin Baal dan liebte, als Baal kam.

Und der Himmel blieb in Lust und Kummer da
Auch wenn Baal schlief, selig wahr und ihn nicht sah:
Nachts er violett und trunken Baal
Baal früh fromm, er aprikosenfahl.

Und durch Schnapsbudike, Dom, Spital
Trottet Baal mit Gleichmut und gewöhnt sich's ab.
Mag Baal müd sein, Kinder, nie singt Baal:
Baal nimmt seinen Himmel mit hinab.

In der Sünder schamvollem Gewimmel
Lag Baal nackt und wälzte sich voll Ruh:
Nur der Himmel aber immer Himmel
Deckte mächtig seine Blösse zu.

Und das große Weib Welt, das sich lachend gibt
Dem, der sich zermalmen lässt von ihren Knien
Gab ihm einige Ekstase, die er liebt
aber Baal starb nicht: er sah nur hin.

¹ Prevedel Uroš Prah

In če naokrog le trupla so bila,
je to bila za Baala dvojna mera sla.
Prostora je polno, Baal ti pove,
prostorno v naročju ženske je te.

Če je kak bog al' ni boga
ni Baalu mar, dokler je Baal.
A nekaj Baala res skrbi:
če vino je al' vina ni.

In če vam ženska, pravi Baal, da čisto vse,
ker ničesar nima več, naj spelje se!
Naj vas strah pred možem ne mori,
a otrok se tudi Baal boji.

Vsak greh za nekaj dober je
le mož ne, pravi Baal, ki ga počne.
Vedi, kar hočeš, greh, to je reč.
Dva si izberi: en je preveč.

Užitek pač lenobe noče.
Baal pravi, da se mora, kar se hoče
in če napravite kup dreka, zdaj pazite:
je bolje, kot če nič ne naredite.

Ne bódite tako pomehkuženi in leni,
kajti uživanje resnično ni poceni!
Velik trebuh prehitro te utrudi,
izkušnje so potrebne in pa močni udi.

Užitek šibi, treba je biti močan
in ob nesreči veseliti se.
Mlad ostaja, karkoli počne,
kdor se vsak večer obglavi sam.

In če Baal kdaj kaj razbije,
da notranje spravi na dan,
se škodi zmeraj veselje izvije,
in če je Baalova zvezda, bil je Baal sam.

Und wenn Baal nur Leichen um sich sah
War die Wollust immer doppelt groß.
Man hat Platz, sagt Baal, es sind nicht viele da.
Man hat Platz, sagt Baal, in dieses Weibes Schoß.

Ob es Gott gibt oder keinen Gott
Kann, so lang es Baal gibt, Baal gleich sein.
Aber das ist Baal zu ernst zum Spott:
Ob es Wein gibt oder keinen Wein.

Gibt ein Weib, sagt Baal, euch alles her
Laßt sie fahren, denn sie hat nicht mehr!
Fürchtet Männer nicht beim Weib, die sind egal:
Aber Kinder fürchtet sogar Baal.

Alle Laster sind zu etwas gut
Nur der Mann nicht, sagt Baal, der sie tut.
Laster sind was, weiß man was man will.
Sucht euch zwei aus: Eines ist zu viel!

Nicht so faul, sonst gibt es nicht Genuß!
Was man will, sagt Baal, ist, was man muß.
Wenn ihr Kot macht, ist's, sagt Baal, gebt acht
Besser noch, als wenn ihr garnichts macht!

Seid nur nicht so faul un so verweicht
Denn Genießen ist bei Gott nicht leicht!
Starke Glieder braucht man und Erfahrung auch:
Und mitunter stört ein dicker Bauch.

Man muß stark sein, denn Genuß macht schwach.
Geht es schief, sich freuen noch am Krach!
Der bleibt jung, wie er's auch treibt
Der sich jeden Abend selbst entleibt.

Und schlägt Baal einmal zusammen was
Um zu sehen, wie es innen sei –
Ist es schade, aber 's ist ein Spaß
Und 's ist Baals Stern, Baal war selbst so frei.

46

In če je umazana, to nikakor ni odveč,
na vsak način se Baalu neizbežno zdi –
zaljubljen Baal, njegova zvezda mu je všeč,
saj zanj nobene druge zvezde ni.

K tolstim jastrebom mežika Baal,
ki Baala truplo čakajo na zvezdnem nebu.
Včasih Baal se mrtvega napravi, zvabi jastreba v naval.
Zvečer Baal jastreba molče snede ob obedu.

V dolini solz pod mračnimi zvezdami
se čez širna polja pase Baal hlastaje,
ko prazna so, se pesem v njem predrami,
pojoč k počitku se v večni gozd zamaje.

In če Baala naročje temno dol povleče:
Baal je sit. Kaj še njega svet se tiče?
Pod veko nosi toliko neba,
da ga v smrti ravno prav ima.

Ko je gnil globoko v zemlji Baal,
nebesni svod še bil je velik, tih in zal,
gol in mlad in neverjetno presunljiv,
kot ga Baal je ljubil, ko je Baal še bil.

Und wär' Schmutz dran, er gehört nun mal
Ganz und gar mit allem drauf, dem Baal
Ja, sein Stern gefällt ihm. Baal ist drein verliebt –
Schon weil es 'nen anderen Stern für Baal nicht gibt.

Zu den feisten Geiern blinzelt Baal hinauf
Die im Sternenhimmel warten auf den Leichnam Baal
Manchmal stellt sich Baal tot. Stürzt ein Geier drauf
Speist Baal einen Geier, stumm, zum Abendmahl

Unter düstern Sternen in dem Jammertal
Grast Baal weite Felder schmatzend ab.
Sind sie leer, dann trottet singend Baal
In den ewigen Wald zum Schlaf hinab.

Und wenn Baal der dunkle Schoß hinunter zieht:
Was ist Welt für Baal noch? Baal ist satt.
Soviel Himmel hat Baal unterm Lid
Daß er tot noch grad gnug Himmel hat.

Als im dunklen Erdenschoße faulte Baal
War der Himmel noch so groß und still und fahl
Jung und nackt und ungeheuer wunderbar
Wie ihn Baal einst liebte, als Baal war.

Marko Matičetov

SOBA

če je soba v katero se vrneš ista
če so stene pobeljene z isto belino
če so na policah iste ne/prebrane
knjige
in samo ti si od nekdanjega sebe drug
je istost nad tvojo drugostjo
nad tvojim časom
je istega prostora isti čas

STVARI

Okrog tebe so klešče stvari.
Klešče ure, ki ti seštevajo in odštevajo
čas.
Klešče vrat, ki ti zapirajo odprtost.
Klešče stropa, ki je ukleščeno nebo
nad tabo.
Še sam dobro ne veš,
kako si v kleščah stvari,
ki si jih sam ustvaril.

LUČ

Luč se prižge sama,
da zasveti tema.
Da ni teme ne svetlobe.
Ker svetloba v sobi ni svetloba.
Ampak svetla tema.
V rokah teme.
Ne v tvojih rokah.

Na vsak prostor imaš spomine.
Spomine, ki se jih vedno ne spomniš.
Podkožne spomine na vtise,
ki so šli iz prostora vate.
Ki se ti odprejo, ko si v prostoru.
Da misliš, da prostor ve zate.
Da ne veš, da ne ve.

SAMA

Ko sva skupaj,
sva še bolj sama.
Vsak sam v sebi.
Drug drugemu drug.
Kako blizu s tabo,
ki si blizu.
Kako stran?

KO JE ONA

Ko je ona zate tvoja.
Ko si ti zanjo njen.
Ko greš s prsti, ki mižijo,
čez njene.
Ko je tvoj svet na svetu
zaradi njenega sveta.
Ko je njen zaradi tvojega.

ti je bilo kdaj na silo vzeto
kar si imel ob sebi v sebi zase
kar nisi za noben denar
hotel spustiti iz rok
je šlo v druge roke
čigave roke lahko ljubijo kot moje
(si vprašal svoje roke)
si vprašal svoje prste na rokah
z blazinicami prstov

SAM S SABO

Sam s sabo nisi sam.
Sam s sabo si s sabo.
Sam s sabo sta dva.
V vsakem sta dva,
da eden ni sam,
ko je sam s sabo.
Da ni sam s sabo.

Edgar Allan Poe

VRAN

Nekoč noči sem temne strašne, ko sem mislil misli trudne plašne
Čez marsikakšne čudne bukve pozabljene in prašne
Ko skoraj spim in me zadrema, nenadno nekaj tam zatrka
Kot nekdo tam, ki nežno trka, na vrata moje sobe trka
»Je to kak gost« si zamrmram, »ki na moja vrata trka kar in kar
Samo to, trka kar in kar.

Ah natanko se spominjam, bilo je pustega Decembra,
Vsaka ločena umirajoča iskra je svoj'ga duha zvrtnič'la tja na tla
Kako silno sem si želel jutra, a načine sem iskal iz obupa -
da bi s knjigami končal spomine, spomine na zgubljeno Leonoro -
na tisti redek ženski čar, ki so jo angeli imenovali Leonora v dar
Brezimna tukaj za vsekdar.

In svilen žalost in dvomljivo trepetanje prav zavese vsake
Me je zmrazilo - napolnilo z noro grozo, nikoli prej občuteno
Tako zdaj, da bi umiril bitje svojega srca sem stal in šepetal:
Je to kak gost, ki k meni vendar vstopa kar in kar
Kak pozen gost, ki k meni želi vstopit' kar in kar
To je to in nič kar več.

Za hip je moja duša zbrala moč; brez odlašanja kot nekoč,
»Gospod«, rečem, »ali Dama, res vas prosim odpuščanja;
A dejstvo je, da sem zadremal in tako nežno je vaš prst potrkal,
In tako medlo je potrkal in trkal na vrata moje sobe preč in preč,
Da zagotovo sem vas slišal« - tu odprem vrata na stežaj in prec
Tema tukaj in nič več.

Globoko v temo sem strmel, tam dolgo stal, se čudil, bal,
Dvomil, sanjal sne, ki si jih smrtnik še sanjati ni drznil;
A tišina je ostala, in mirnost brez znaka, ki bi jo izdala,
In besedo, ki edino sem kar in kar si šepetal, je bila šepet »Leonora?«
To sem šepetal, in odmev je kar in kar mrmral nazaj »Lenora!«
Vsaj to in nič kar več.

Nazaj v sobi se spet znajdem, z vso dušo znotraj nagrmeden,
Ko spet zaslišim trkanje, tokrat še glasneje.
»Seveda«, rečem, »se ve, da blizu okna nekaj trka;
Naj že vidim kaj ta nekaj je in to skrivnost razkrijem -
Naj srce mi obmiruje in to skrivnost razkrije; -
»Samo veter - to je vse.«

Odprl zdaj sem svoje okno, ko je s prhom in mnogo frfotanj,
Vstopil noter veličasten Vran, iz svetih jarih dni od davno stran;
Brez vljudnosti, ki bi jo nakazal, niti minute ni obstal al' čakal;
Ampak je z gibi lorda ali dam znad mojih vrat pristal -
na kip Palade tik znad mojih vrat pristal -
Pristal, obstal in to je vse.

Nato je moje sanje ptič znad kipa premamil v smehljanje,
S težko in strogo navzočnostjo nakita, ki ga nosi,
»Čeprav odrezana je tvoja krona in obrita, ti,« sem rekel,
»vendar nisi plah, grozno mrk in davni Vran, potujoč z Noči obal -
Povej mi svoje ime vzvišeno v Nočeh Plutonijskih obal!«
Reče Vran »Nikdár«.

Neznansko me začudi, da se ta nedostopna perutnina tako preprosto pogovarja,
Čeprav kar govori ničesar ne pomeni - in ničesar ne razjasni;
Vsi že vendar vemo, da človeško bitje še ni bilo nobeno
Tako blagoslovljeno z vizijo ptice iznad svojih vrat -
Krokar ali zver na skulpturi iznad mojih vrat,
Z imenom takšnim kot »Nikdár«.

A Vran, ki je čepel samotno na negibnem kipcu, govoril je samo
Besedo eno, kot bi svojo dušo s to besedo vso izlil.
Ničesar več ni govoril - niti peresa ni vzdígnil
Dokler nisem malo več kot zamrmral »Tudi prijatelji so nekdar odleteli
Ob zori me pustí kot moji Upi, ki zleteli so nekdar.«
Nato je rekel ptič »Nikdár.«

Zganjen nad tišino, ki jo je z odgovorom zlomilo,
 »Nedvomno«, rečem, »kar izgovori, je edino le zapomnjeno in naloženo -
 Ujet z rokami mojstra, ki ga je nesrečnega zasledovala brezbožna katastrofa;
 Zasledovala hitro in hitreje, dokler niso njegove pesmi le še žalosti nosile -
 Dokler niso elegije njegovih Upov, s težo melanholije nosile dar
 V »Níkdár in níkdár«.

A Vran je spet vse moje sanje premamil v smehljanje,
 Ravno zavrtel sem naslanjač pred kip in vrata in pred ptiča;
 Nato se med pogrezanjem v žamet, prisilim, da povežem,
 Kaj ta ominozna ptica 'z davno stran -
 Kaj je ta mrka, strašna, koščena in preroška ptica 'z davno stran
 Mislila z »Níkdár«.

Tako obseden sem sedel, brez zloga, ki bi ga izvrgel
 Perutnini v oči, kateri zdaj sta v sredo mojih prsi žgali;
 V to in več sede sem se zaklel, zdolgočasen z glavo že medlel
 Med žamet in obris blazine, ki ji je svetilka podarila žar;
 A čigavo škrlatno vezenino, ki ji je svetilka podarila žar,
 Stisnila bo ona, ah, níkdár!

Nato, sem čutil, kako zrak se je zgostil, odišavljen od nevidenih kadi
 Zalučanih s koraki Serafina, tiho zvončkljajočih čez naphana tla.
 »Berač«, kričal sem, »tvoj Bog te je najel - te s temi angeli poslal,
 Zadrži - zadrži in omami mi spomin na tvojo Leonoro;
 Spij, o spij ta blag napoj in pozabi to zgubljeno Leonoro!«
 Reče Vran »Níkdár«.

»Prerok!«, rečem, »predmet zla! - še vedno prerok, ptič ali hudič! -
 Ali prinesel te Skušnjavec ali vihar te vrgel je ob skale teh obal,
 Razdejanega, a neustrašnega, v to puščavsko zemljo uročeno -
 V ta dom, ki ga obseda Groza - prosim te, povej -
 Ima - ima mazila Gilead? - povej mi - prosim te povej!«
 Reče Vran »Níkdár«.

52

»Prerok!«, rečem, »predmet zla! - še vedno prerok, ptič ali hudič!
Pri Nebesih, ki se pnó nad nama - pri Bogu, ki ga obožujeva oba -
Povej tej duši obteženi z žalovanji, če bo znotraj Vrta daljnega
Objela deklico žarečo, ki so jo angeli imenovali Leonora v dar -
Objela redko in sijočo deklico, ki so jo angeli imenovali Leonora v dar.«
Reče Vran »Nikdár«.

»Naj bo ta beseda znak tvojega odhoda, krokar ali vrag!«, zakričal sem in vstal -
»Spravi se nazaj v vihar in Noč Plutonijskih obal!
Niti peresa mi ne pusti kot simbol laži, ki jih tvoja duša govori!
Pusti me v nezlomljeni samoti! Zgini mi s skulpture iznad mojih vrat!
Izrij svoj kljun iz mojega srca in izgini stran iz mojih vrat!«
Reče Vran »Nikdár«.

A isti Vran, nikoli ne zbeži, še vedno ždi, še vedno ždi
Na bledem kipcu tik znad mojih vrat;
In oči njegove imajo videz ves demona, ki se sanja
In svetilka čezenj v strugah meče senco tja čez tla;
In moja duša iz te sence, ki leži in plava tam čez tla
bo dvignjena - nikdár!

OPOMBA PREVAJALCA

Vsak prevod, če naj bo dober, mora preko transferja revolucionirat jezik v katerega se prevaja. Slovenskih prevodov Vrana/Krokarja je meni znanih vsaj sedem, večina podreja dramaturgijo metriki, torej pomen zvenu, kar moj prevod popravlja in jemlje rešitve od obstoječih, čeprav zagreši večno herezijo proti metriki, ko ne uspe uskladiti rime refrena, a to vsaj odkrito prizna. Tekst je vedno odprt za boljše rešitve: cilj prevajanja je seveda najt najustreznejši ekvivalent originalu v drugem jeziku, kar je že po definiciji nemogoče. Prevajanje je rekreacija. Raven/Krokar/Vran slovi kot neprevedljiva predvsem, ker v slovenščini ni ekvivalentov, ki bi povsod rimali »vrata« (»door«), »nikdar več/nikdar« (»nevermore«), »Lenora«/»Leonora« (»Lenore«) in tako dalje. Kar vsak prevajalec rešuje drugače. Anton Sovre uporablja kot refren »nič več« in ko pride krokar »Nikdarveč«, prav tako Tomaž Mikac in Griša Koritnik (čeprav se pri njemu zadnji trije verzi, vključno z refrenom nikjer ne rimajo). Vojko Gorjan uporablja »nič drugega kot to«, »nikoli več ne bo« in za krokarja »Nikdar ne bo« (pri čemer se tu in tam zgubi rima pri refrenanju). Andrej Arko uporablja »udar«, »več nikdar«, »edina stvar«, »pristal, obstal, nič mu mar« in za krokarja: »prav nikdar«. Uspe mu konsistenca rime in refrena, a zato žrtvuje preveč pomenskih enot. Janko Moder uporablja »nič več nikjer«, »ždi, čemi, pogreznjen v mir« in za krokarja »Nikdar nikjer«; kot je razvidno tudi on ne uspe rimat refrena povsod.

Tibor Hrs Pandur

Samuel Taylor Coleridge

KUBLA KAN

ALI VIZIJA V SNU. FRAGMENT.

Sledeči fragment je objavljen tukaj na poziv pesnika velikih zaslug in zaslužene slave¹, in kar zadeva mnenje Avtorja, bolj kot psihološki kuriozum, kot na podlagi kakšnih predpostavljjenih pesniških zaslug. Poleti leta 1797 se je avtor, takrat slabega zdravja umaknil na samotno kmetijo med Porlockom in Lintonom, na robu Somerseta in Devonshirea. Zaradi slabega počutja so mu predpisali blažilo s katerim je zaspal v svojem stolu, med branjem sledečih besed iz Purchasovega Romanja: »Tukaj je Kubla Kan ukazal naj zgradijo palačo in bujen vrt. In tako je bilo deset milj plodne zemlje z zidom zaokroženo.« Avtor je nadaljeval še tri ure v globokem snu, vsaj zunanji čutil, sredi katerega, se je intenzivno spominjal, da je sestavil vsaj dvesto ali tristo verzov; če se nečemu takemu sploh lahko reče kompozicija, kjer so vse podobe vstale pred njim kot stvari, s paralelnim stvarjenjem ujemajočih izrazov, brez zavesti ali spomina o kakršnemkoli naporu. Ob prebujenju je, z jasnim spominom na celoto, takoj prijel za pero, črnilo in papir ter pričel zapisovati verze, ki so tukaj ohranjeni. V tem trenutku ga je na žalost zmotila oseba iz Porlocka in ga zaradi službenih opravkov zadržala čez eno uro. Ko se je vrnil v svojo sobo je s presenečenjem in zaprepadenostjo odkril, da je, kljub nejasni in motni vsebini vizije, z izjemo osmih ali desetih

raztresenih verzov in podob, vse ostalo izginilo kot podobe na površini vode v katero je bil zalučan kamen, a brez kasnejše obnovitve gladine!

Nato ves čar
Se zlomi – ves svet duhov prezal
Izgine, in tisoč krogcev se razširi,
In vsak drug drugega popači. Ostani malo,
Otrok ubogi! Ki si redko drzneš dvigniti oči –
Izvir bo kmalu svojo gladkost obnovil
Vrne se vizija! In glej, ostaja,
In kmalu drobci medlih in ljubljenih oblik
Nazaj zatrepetajo, združeni, in zdaj na novo
Luža postane ogledalo.

– 1816

KUBLA KAN²

Ksanadu je Kubla Kan
V sijajno kupolo užitka odredil:
Kjer Alf je tekla sveta reka
Skoz votline, brezmejne za človeka,
V brezsončno morje navzdol.
Tako je dvakrat pet milj plodnih tal
Z minareti in zidovi zaobdal:
In bili so tam vrtovi jasni z vrtinčastimi izviri,
Kjer mnoga so drevesa žgalni les cvetela;
In bili so tam gozdovi, starodavni, kot so hribi,
Obdajajoč sončna mesta, ki so zelenela.

Toda o!, ta romantična globoka zev se vije
Vzdolž doline iz zelenja v cedraste votline!
Divji kraj! Tako sveta in začarana
Kot pod padlo luno davno preganjana od ženske,
Ki svojega demonskega ljubimca koprne!
In iz odprtine z vršanjem, ki brezkončno vre,
Kot zemlja v hitrih gostih dihih sle,
Mogočno strugo trenutno izstreli,
Med katero z naglim napol prekinjenim izbruhom
Ogromni drobci, zalučani v bijoči toči,
Ali plev semen, ki jih pod mlatilci loči:
Iz teh plešočih skal naenkrat in za vedno
Se sveta reka v trenutku izstreli.
Pet milj v blodnji z zvitim tekom,
Skoz gozdove in doline teče sveta reka,
nato doseže votline, neizmerljive za človeka,
In s hrupom se v mrtvo morje potopi:
In sredi tega hrupa je Kubla slišal z dalje
Glasove prednikov prerokovati vojne!

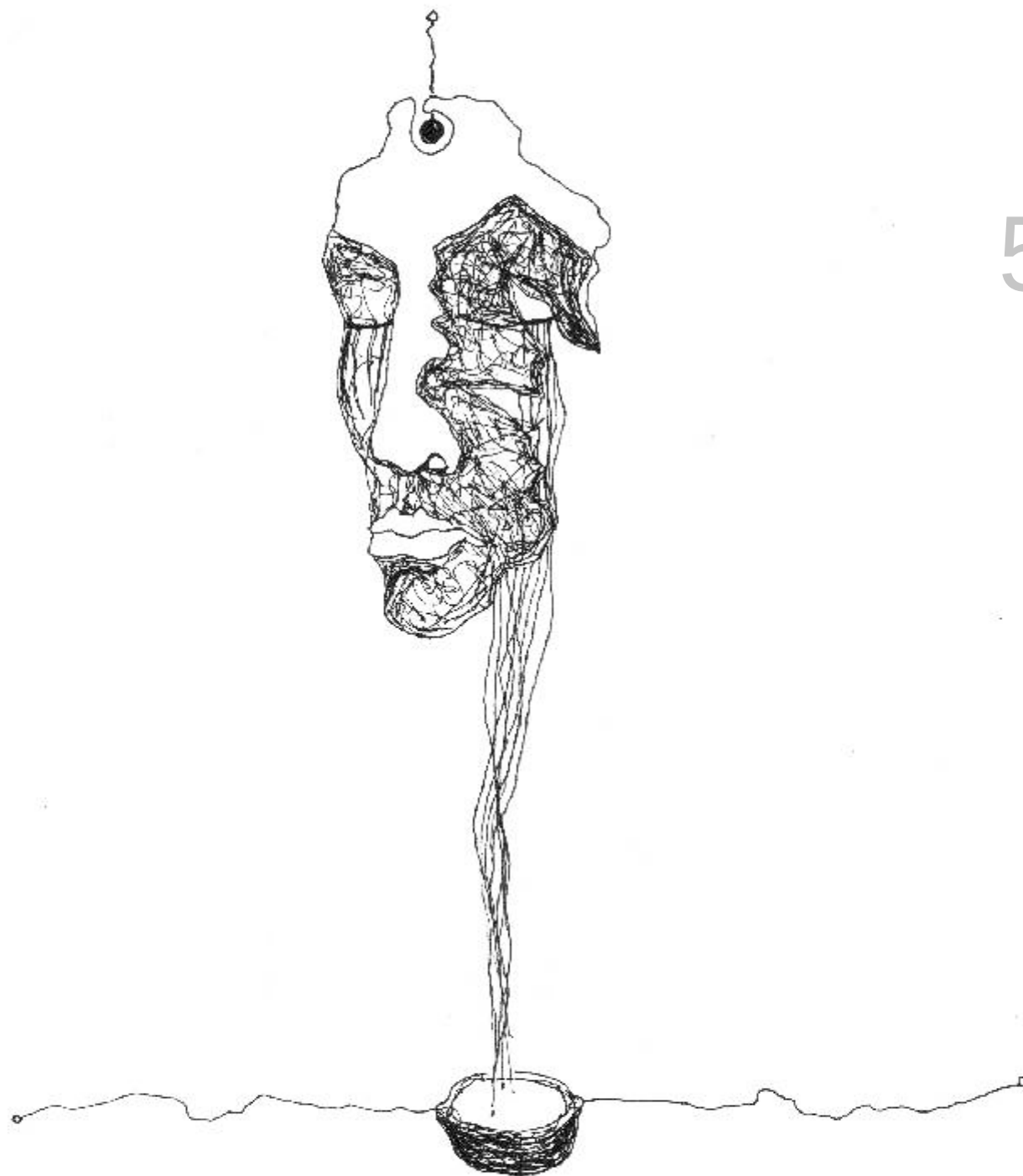
Senca palače iz slasti
Lebdi napol sredi valov globin;
Kjer odmeva, zmešana z napoji
Iz vodometov in votlin.

Bila je čudež redkih vsebin,
Sončna kupola slasti z votlinami ledu!
Dekle s citrami
Nekoč sem videl v snu:
Bila je abesinijska spletična
In na citre je igrala
Pesmi o gori v Abori.
Če bi oživel lahko v sebi
Simfonijo in njene pesmi,
V tako globok užitek bi me spremenilo,
Da bi z glasbo dolgo, glasno
Zgradil to kupolo v zraku,
To sončno streho! Votline iz ledu!

In vsi, ki bi slišali, bi videli jo tam
In vsi kričali bi – stran, stran!
Bliski iz oči, lasje, ki plapolajo!
Krog glave se mu spnejo trikrat vkraju,
In ti oči zaprejo v sveti grozi,
Saj on se je hranil na medeni rosi,
In spil mleko Raju

¹ Lord Byron (op. ured.)

² Prevedel Tibor Hrs Pandur

Fernando Pessoa

MOŽ IZ PORLOCKA

Obrobni zapisi literarne zgodovine beležijo kot posebnost način, kako je Coleridge sestavil in napisal svojega »Kubla Kana«. Ta kvazipesem je ena najnenavadnejših pesmi angleške književnosti, največje vseh književnosti po grški. In njena nenavadna zgradba je intimno povezana z njeno nenavadno genezo.

Pesem – kot nam pravi Coleridge – je bila napisana v snu. Ta čas je živel na osamljeni kmetiji, med vasmi Porlockom in Lintonom. Nekega dne, ko je vzel zdravilo, je zaspal za tri ure, in medtem (kot pravi) je sestavil pesem, katere podobe in ustrezni verbalni izrazi so vstali v njegovi zavesti vzporedno in brez napora.

Ko se je zbudil, je začel s pisanjem pesmi, ki jo je sestavil. Napisal je že trideset vrstic, ko se je naznanil obiskovalec – »mož iz Porlocka«.

Coleridge se je počutil dolžnega, da sprejme obiskovalca, ki ga je zadržal za kakšno uro. Ko se je vrnil, da bi prepisal, kar je bil sestavil v snu, je ugotovil, da je pozabil preostanek vsega, kar bi moral še napisati. Vse, česar se je lahko spominjal, je bil konec pesmi – še štiriindvajset vrstic.

In tako imamo ta fragment ali te fragmente, znane kot »Kubla Kan« – začetek in konec nečesa čudežno onstranzemeljskega, položenega v skrivnostne izraze, ki si jih naša domišljija ne more človeško predstaviti in

trepetamo pred nevednostjo, kaj bi lahko bil sižej. Edgar Allan Poe (Coleridgeov učenec, če je vedel ali ne) se ni nikoli niti v verzih ali v prozi, dotaknil Drugega Sveta na tako spontan način ali s takšnim strašnim izobiljem. V Poevi pisavi, z vso svojo hladnostjo, nekaj našega sveta ostane, četudi negativno; v »Kubla Kanu« je vse tuje, od Onstranstva, in ta nihče-ne-ve-kaj-točno se zgodi v Orientu, ki je nemogoč, a ga je pesnik nedvomno videl.

*

Coleridge nam ne posreduje nobenih podrobnosti o »možu s Porlocka«, ki so ga tako kot jaz preklinjali že mnogi. Je bilo čisto naključje, da se je ta neznani motilec prikazal in zaviral komunikacijo med breznom in življenjem? Ali pa je bilo očitno naključje rojeno iz tistih resničnih, okultnih prisotnosti, ki, kot se zdi, namenoma preprečujejo tudi intuitivna, zakonita razodetja Misterijev tako kot prepis sanj, v katerih takšna razodetja lahko prežijo? Bodi kakorkoli, verjamem, da je Coleridgeova izkušnja skrajni primer, ki služi kot bujna alegorija tistega, ki se zgodi nam vsem, ko se v tem svetu poskušamo z občutljivostjo, ki gre v umetnost, sporazumevati – kot lažni škofi – z Drugim Svetom nas samih. Vsi sestavljamo svoja dela v snu, tudi če jih sestavljamo budni. In »mož iz Porlocka«, neizbežni motilec, naznoter obišče vse nas, četudi nimamo

obiskovalcev. Vse, kar resnično mislimo ali čutimo, vse, kar resnično smo – takoj, ko to poskusimo izraziti, tudi če samo sami sebi – doživi usodno prekinitev tistega obiskovalca, ki smo tudi mi, tisti človek od zunaj, ki je v vseh nas, bolj resničen v življenju kot mi sami, več kot živeča vsota vsega, česar smo se naučili, vsega, kar mislimo, da smo in vsega, kar bi radi bili.

Mi vsi, ker smo šibki, moramo sprejeti tega obiskovalca, tega motilca – večno neznanega, ker ni »nekdo«, čeprav je mi; večno anonimni, ker je »brezoseben«, čeprav živ – med začetkom in koncem pesmi, sestavljeni v celoti, a brez dovoljenja, da bi jo napisali. In vse, kar dejansko preživi, naj bomo veliki ali majhni umetniki, so fragmenti ne vemo česa, a kar bi lahko bilo, če bi bilo realizirano, popoln izraz naše duše.

Če bi le vedeli, kako biti otroci, tako da ne bi imeli obiskov, niti se ne bi čutili dolžne jih sprejeti, če bi jih dobili! Ampak tega neobstoječega obiskovalca nočemo pustiti čakati; nočemo užaliti tega »tujca«, ki je mi. In tako, namesto tega, kar bi lahko bilo, ostanemo samo s tem, kar je: namesto pesmi ali opere omnije samo začetek in konec nečesa zgubljenega – disjecta membra, ki je, kot pravi Carlyle, vse, kar ostane od kateregakoli pesnika ali kateregakoli človeka.

Uroš Prah

»Notranjosti telesa ni na svetu.«
Miklavž Komelj

Nepremično se zazira
v mimobežeče gozdovje.

Sprašujem se, ali se me zunanji rob
njegovega razgaljenega stegna (avgust je),
ali se me dotika,
ali pa je pritisk, ki ga čutim,
zgolj guba mojih ozkih
trdih
hlač.

Čist čudno.
Kolebam med absolutno integriteto
in divjim ihtenjem po tebi.
Se da po nekom ihtet?
Ni ihtet samo zase?

Mein Herz schlägt stark
und weiß warum.

Mehko nama postelješ
kdorkoli že sem,
ki me ljubiš,
ker si mlad.

I TYPE, YOU LOSE.

Kot Ginsberg mljaskaš
in kje je razlika?
Malo si žid,
sicer pa zgubljen.

Počakam,
da iz
bolečine
zraste
krilo.

IN SE JASNI

Zakaj, ti, bor in jasmin
ste drevesa,
ki jih objemajo objemalke dreves.

Obilo se jih drgne, čez tvoje brazde,
bor in jasmin, čez tvoje trnje
v neusmiljenem zaporedju
jih vabita v svojo senco
da se prižemajo k vama
z iztegnjenimi vratovi
požirajo svojo gosto slino
ko vama posojajo oči
ker drevesom so zarasle oči.

Da vidita čez tančico
ki sem jo naposled odkril
ob zahodu sončnega dečka -

za hip mi je jasno
kako se globoka samota dreves
zrašča z objemom.

Kako bodo ta šibka vretenca
nosila težo, ki stopa vate?

Kdo dohaja
v kar zrem
je temina
je jezik na koncu
pod lučjo zbit
potegnem novo nit
ki je še nepopisna
ki bo rabila novo besedo
da bo peljala
ta medij naprej –

popolno je meja
vsega, kar si ne upam.

SKOZTE, GIZDAVEC, JE ZAŠKRIPAL MOJ OBSCENI GLAS

Tri dni sem delal
tri dni sedel
nisem spal in nisem jedel
da sem kupil konja
in porazil sovražno četo
to je moja pesem
to je moj lajf
stranišče je predaleč
okno odprem
in ščijem na cesto
iz avtobusa
se zazreš v mojega nagubanega tiča
kako lepo sva oba osvetljena
rad te imam.

NEOBHODNO

Moje ime me vodi v Mezopotamijo ...
Kako bom šel?
Med rekom in rekom.
Pozimi, ko Mura usiha,
na skali sredi vode vadim.
Ali pa zdaj, ko
hrepenim po ustju Meandra.
Narobe, prej in (vse) bolj se mi
prikazuje njegova podoba.

Ne rabiva fukat iz zatrapanosti,
lahko le jahava nežno.
Slan si in postelja je val.

JADRALCU

Okreval sem, te spustil
v poletno popoldne
s široko odprtimi okni.

Ozoona na robu
ljublanske medine
z mátejem, z mirto
(z mano je mir).

Ko se naslednjič srečava
na kakem večeru, si bom
od blizu ogledal tvoje dlani,

odtise vrvi, v njih iskal
kristale soli, drobne
svetlikajoče stopinje
preplute sreče.

POSTALIN

Iz bližine zlo
tvoje sovražno udrte
tvoje grozeče, tvoje solzeče
te tvoje jebaške oči.

Cave je grožnja
in luč
grizeš grožnjo.

Vse je teater, preboj iz teatra je teater
za vogalom je zgodba
obrazi zastori
in vsak je sumljiv.

Najbližji. Naboj.
(Če ga potem nekaj časa ne vidiš,
verjetno kolaborira.)
Vse preti, vse preti,
vse ti preti, en dva ti.

Globoko zadaj ždi
majhen in porjavel
in plete!
in lethe
na leta
in leta...

Sem slonel na tvojem trebuhu
z nosom dreznil v gnezdo brnečih referenc.

Morda dovolj hvale
vsekakor dovolj strinjanja.

Po žalitvi, se boš premaknil
od jeze in jaz
se bom od žalosti tudi premaknil
veličastno bova drsela
in vse bo sveže in novo
in se bova staknila na drugih koncih;
ali pa tudi ne.

Izgubljam, ker se mi ruši koncept boja.

Zateguje me od ljubezni.

DU LIEBES KIND

Vse, kar zmorem, je soočiti
absolutno perspektivo Holocaust towerja
z dokončnim zrušenjem perspektive
v drobnem mehkem prostoru med
tvojo obrvjo, mojim čelom,
obrvjo in nosom,
nosom in licem.
To je ta kot.

TETRIS

Višje, ko gradim
večja in bolj
prepletena je vrzel.

Hlačke v zadnjici.
Srbi ne?
Ne boš se praskala.
Uspešna socializacija.

Ich weine Ströme von Lava
Es verbrennt mein
Gesicht
Es brennt zwei
tiefe Löcher
in meine Schultern

Das Bett brennt.

Mi odpiraš pogled
za lepo
za lepo povsod
za lepo v vsem
in predvsem
zunaj vsega
ker sva
skupaj
nekoliko vse.

Poginili boste
brez razuma
in brez ljubezni.

Nisem to, kar tu piše,
temveč, kamor to vodi.

CMUREK II.

Vse mi je dano
svet
otrok
zemlje
prah
vanj
mi očete jemlje
ker jih ne smem imeti –
tekst mam
ki se plete
se vzorči
in dela moj čas –
zaenkrat se ne bom znebil samega sebe
čeprav vem, da tudi ta trenutek prihaja –
za zdaj
je treba
živeti.

Prečutil me je
stopal nanje
zanihal čeznje.

Telo je beseda.
Telo je beseda.
Telo je beseda.

Leta bodo stekla
stal bom v kristalno čisti mrzli vodi
čez prod in čez prste
in prste v prod
in tema
in not.

Jim Morrison

PESEM DUHOV¹

(izsek)

Nežno se vzganejo, nežno vstanejo
Mrtvi so novorojeno prebujenje
Razdejanih udov in mokrih duš
Nežno vzdihujejo v zamaknjeni pogrebni osuplosti
Kdo je klical te mrtve naj plešejo?
Je bila mlada ženska, ki se uči pesem duhov?
So bili otroci divjine?
Je bil bog duhov sam, jecljaje, klepetaje slepo?
Klical sem vas da mazilite zemljo
Klical sem vas da oznanite žalost, ki pada kot zažgana koža
Klical sem vas da vam zaželim dobro
Da vas slavim v sebi kot novo pošast
In zdaj vas kličem da molite

AMERIŠKA MOLITEV¹

Veš topel napredek
izpod zvezd?
Veš da obstajamo?
Si pozabil ključ
h Kraljestvu?
Si se rodil
& si že živ?

Poizumimo bogove, vse mite
vekov
Praznuj simbole iz globin starih gozdov
(Si pozabil nauke
antičnih vojn?)

Velika zlata parjenja rabimo

Očetje klepetajo v drevesih gozdov
Naša mati je mrtva sred morja

Veš, da nas vodijo
k pokolom vedri admirali
& da počasni mastni generali postajajo
obsceni do mlade krvi?

Veš da nam vlada TiVi?
Luna je suha krvava zver
Gverilske skupine vrtijo komade
V naslednjem bloku zelenih trtovji
Kopičijo za vojskovanje na nedolžne pastirje
Ki pravkar umirajo

O veliki kreator biti
Nakloni nam samo še uro
Da odigramo svojo umetnost
& dovršimo naša življenja

Molji in ateisti so dvojno božanski
& umirajoči
Živimo, umremo
& smrt konča nas ne
Potujemo bolj vedno
v Moro
Oklepajoč življenja
Rož naših strasti
Oklepajoč pičk in kurcev
obupa
Našo zadnjo vizijo
smo dobili s ploskom
Kolumbov drob
Je napolnila zelena smrt

Zbrali smo se znotraj tega antičnega
& norega gledališča
Da bi razmnožili našo slo do biti
& zbežali brenčeči modrosti ulic
Skednji so izgnani
Okna zadržana
& samo en sam med vsemi nami
Da pleše in nas reši
Z božanskim roganjem
besed
Glasba vžge temperament

(Ko je pravega Kralja morilcem
dovoljeno svobodno romat
se 1000 čarovnikov vzdihne
v deželi)
Kje so gostije
Ki so nam bile obljubljene?
Kje je vino
Novo Vino
(na trti zgnilo?)

Domač posmeh
daj nam uro magije
Nam škrlatnih rokavic
Nam zvezdnega leta
& žametne ure

Mi arabskih užitkov gojenci
Mi sončnosti in noči

Daj nam vero
za verovanje
Noč Sle
Daj nam zaupanje
v Noč

Oddajaj barve
Odenkov stotih
Bogate Mandale
Za mene in zate

& za s tvojo svilo
Obloženo hišo
Glavo, modrost
& posteljo

Težaven sklep
Polastil se te je
Domač posmeh

Nekoč smo verjeli
v dobre stare čase
Še vedno sprejemamo
Na načine male zase

Stvari Prijaznosti
& nešportnih obrvi
Dovolit' in pozabit'

Veš, da obstaja svoboda
samo v učbeniku?
Veš, da norci
vodijo naše zapore
Znotraj ječ, znotraj temnic
Znotraj belskih svobodno protestantskih
gneč?

Ždimo strmoglavu
na robu dolgčasa
Segamo po smrti
na koncu sveče
Trudimo se za nekaj
kar nas je zdavnaj že našlo
Uau, bolan sem dvomov
Živet v luči določenega
Juga

Krute zvezanosti
Služabniki imajo moč
Pasji-moški in njihove povprečne ženske
Vlečejo uboge rjuhe čez naše mornarje

Bolan sem strogih obrazov
Ki zrejo name s TeVe stolpnic
Hočem cvetje v svoji vrtni koči; štekaš?
Žlahtni dojenci & rubini
Morajo zdaj zamenjat tujce splavljene
V lastnem blatu
Ti mutanti, jed krvava
Za rastlino, ki je že zorana

Čakajo, da nas odnesejo v onesnažen vrt
Veš kako bleda, željna in vznemirljiva,
Pride smrt ob čudni uri
Nenaznanjena, nenačrtovana
Kot strašljiv preprijazen gost,
ki si si ga v posteljo speljal

Smrt dela angele iz nas vseh
& da nam krila
Kjer bi imeli rame
Gladke kakor kremplje vrane

Nič več d'narja, nič več fensi oblek
To drugo Kraljestvo se zdi najboljše od vseh
Dokler mu druga čeljust razkrije incest
& zgubi pokornost pred zelenjavnimi zakoni

Ne bom še šel
Raj' Pojedino s prijatli
Kot prenajedeno družino

ŽALOSTINKA ZA SMRT MOJEGA KURCA¹

Tožba mojemu kurcu
vnet in križan
iščem, da te zvem
Pridobivam dušepolne modrosti
Lahko odpreš zidove skrivnosti
Striptiz

Kako dobit smrt
na jutranji šov

Teve smrt
ki jo vsrkava
otrok
Smrti-vodnjak
Misterij
ki me sili
da pišem

Len vlak
smrt mojega kurca
daje življenje

Odpustite ubogim starcem
ki so nam dali vhod
nas učili boga in molitev otrok

Kitarist
starodavni modri satir
Zapoj hvalnico
mojemu kurcu
ljubkuj mu tožbo
otrdi & vodi nas
saj zmrznili smo

Zgubljene celice
Vednost raka
Govorit srcu
In dat najvišji dar

Besede
Moč
Trans

Pohlevni kolega
& zveri njegovega živalskega vrta
Divje, lasate bejbe
ženske rožnate na svojem višku
kože pošasti
Vsaka barva poveže
Da ustvari čoln
Ki ziba zarod

Bi lahko katerikoli pekel bil
bolj grozen kot zdaj
& resničen?

Stisnem njeno bedro
& smrt se nasmehne

Smrt stara prijateljca
smrt in moj kurac
sta svet

Lahko si oprostim
svoje poškodbe
v imenu
Modrosti
Razkošja
Romanc

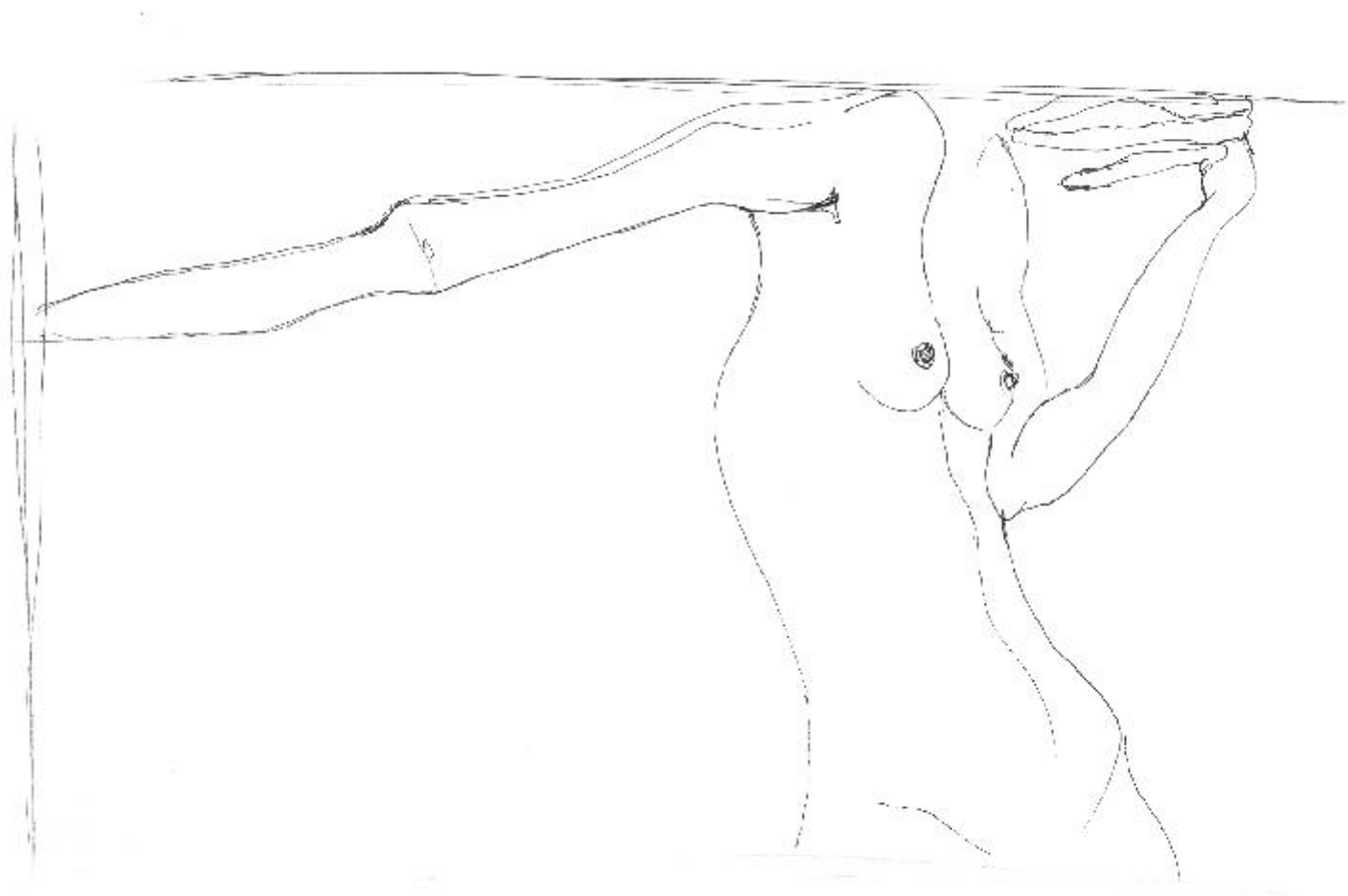
Stavek za stavkom
besede zdravijo
tožbo za smrt duše mojega kurca
ki nima pomena v mehkem ognju

Besede so me ranile
in me bodo ozdravile

Če verjameš

Vsi združeni zdaj v tožbi
za smrt mojega kurca
jezik znanja
v pernati noči

Fantom se zmeša v glavi
in trpijo
Žrtvujem svoj kurac
na oltarju
tišine

Sylvia Plath

65

TRI ŽENSKE¹

Pesnitev za tri glasove
(odlomek)

Prizorišče: porodnišnica z okolico

PRVI GLAS:

Kot svet sem počasna. Zelo sem potrpežljiva,
Obračajoče skozi moj čas, mi sonca in zvezde
Posvečajo pozornost.
Bolj osebna je lune skrb:
Teka sem in tja, sijajna kot medicinska sestra.
Sočustvuje z dogodkom, ki sledi? Mislim, da ne.
Samo osupla je nad plodnostjo.

Ko zapustim prizorišče, sem velik dogodek.
Ni mi treba misliti, niti vaditi.
Kar se v meni zgodi, se zgodi brez pozornosti.
Fazan stoji na hribu;
Popravlja svoja rjava peresa.
Ne morem se ne smehljati temu, kar vem.
Drevesni in cvetni listi me spremljajo. Pripravljena sem.

DRUGI GLAS:

Sprva mu nisem verjela, malemu rdečemu izviru,
Opazovala sem moške korakati mimo mene v pisarno. Kakšne

ploskosti!

Neka varka je na njih bila in zdaj sem jo ujela,
Tisto plosko, plosko ploskost, iz katere se ideje, rušenja,
Buldožerji, giljotine, bele komore krikov nadaljujejo,
Brezmejno nadaljujejo – in hladni angeli, abstrakcije.
Sedela sem za svojo mizo v dokolenkah, visokih petah,

In moj šef se je zasmel: »Si videla kaj strašnega?
Nenadoma si tako pobledela.« In sem molčala.
Videla sem smrt v golih drevesih, prikrajšanje.
Bilo je nezaslišano. Je tako težavno
Duhu spočet obraz, usta?
Črke se nadaljujejo iz teh črnih ključev, in ti črni ključi se
nadaljujejo
Iz mojih abecednih prstov, ureditve delov,

Delov, koščkov, zobcev, svetlečih mnogokratnikov.
Med sedenjem umiram. Izgubim dimenzijo.
Vlaki mi bobnijo v ušesih, odhodi, odhodi!
Rdeča nit časa se sprazni v dalj
Belo nebo se sprazni svoje obljube, kot skodelica.
To so moji podplati, ti mehanični odmevi.
Tap, tap, tap, jeklen čep. Razve se, da manjkam.

Ta bolezen, ki jo prinašam domov, to je smrt.
Ponovno, to je smrt. Je zrak, kar vsesam,
so to drobci uničenja? Sem pulz

¹ Prevedli Nadina Štefančič in Ivana Kavčič

Ki pojema in pojema, soočen s hladnim angelom?
Moj ljubimec torej to je? Ta smrt, ta smrt?
Kot otrok sem ljubila pobalinsko ime.
To torej je grešiti, jalovo ljubiti smrt?

TRETJI GLAS:

Spomnim se minute gotove vednosti.
Vrbe so se hladile,
Lep obraz v bazenu ni bil moj –
Imel je bahav pogled kot vse ostalo,
In videla sem le nevarnosti: golobice in besede,
Zvezde in plohe zlata – spočetja, spočetja!
Spomnim se belega, hladnega krila

In velikega laboda, s svojim groznim pogledom,
Prihajal je k meni kot grad s konca reke.
Kača je v labodih.
Mimo je zdrsnil, z očesom polnim mrakobe.
Svet sem videla v njem – majhen, skop in črn.
Vsaka besedica se je zahkljala za vsako besedico in dejanje
za dejanje.
Vroč otožen dan je v nekaj vzkli.

Nisem bila pripravljena. Beli oblaki, dvigajoči
Vstran so me vlekli v štiri smeri.
Nisem bila pripravljena.
Nisem malikovala.
Zatajiti posledico se mi je zdelo mogoče –
A bilo je prepozno. Bilo je prepozno in obraz
Se je naprej iz ljubezni oblikoval, kot bi bila pripravljena.

PISMO PURISTU²

Tisti veličastni kolos, ki
Je stal okobal nad
Zavistnimi navali morja
(Poskušajoč, plimo na oseko
Val na val
Razveljavljat ga, nenehno),
Ti ne seže do kolen
O, ljubi moj
O, moj véliki idiot, ki
Z eno nogo
Ujet (kot se reče) v blatno past
Kože in kosti
Z drugo drgetá k izhodu,
V nezaslišanih provincah divjaka
Oblak-kuku
Bolščeč v brezhibno luno.

SOLILOKVIJ SOLIPSISTA²

Jaz?
Jaz hodim sama.
Polnočna ulica
Vrti se izpod mojih nog;
Ko oči zaprem
Se vse te sanjane hiše razblinijo;
Preko moje kaprice
Čez zatrepe lunina nebesna glava
Visoko visi.

Jaz
Povzročam krčenje hiš
In tanjšanje dreves
Z razdaljo; vajeti mojih oči
Gugajo lutke-ljudi
Ki se, nevedoč, kako poemajo,
Smejijo, poljublajo in opijanjajo
In ne pomislijo, da če se odločim pomežiknit,
Umrejo.

Dobre volje
Dam travam njihovo zeleno,
Krasim nebo modro in podelim soncu
Zlato.
Vendarle, v najmrzlejšem modusu
Posedujem absolutno moč
Za bojkot barv in prepoved katerikoli roži,
Da obstaja.

Jaz
Vem, da se zdiš
Poleg mene živahen
Zanikaš, da si vzbrstel iz moje glave
Trdiš, da čutiš
Ljubezen dovolj goreče za dokaz dejanskosti mesa,
Čeprav je čisto jasno
Da vsa tvoja pamet in lepota, sta darilo, dragi moj,
Od mene.

BESEDE²

Sekire,
Po zamahu katerih les doni,
In odmevi!
Potujoči odmevi
Stran od središča kot konji.

Drevesni sok
Privre kot solze kot
Voda, ki trudoma
Vzpostavlja svoje ogledalo
Čez skalo

Ki vrtavo pada,
Bela lobanja,
Razžrta od plevela.
Leta kasneje
Jih srečam na cesti –

Besede, suhe in brez jezdeca,
Neutrudljivi udarci kopit.
Medtem ko
Z dna bazena zvezde stalnice
Krotijo življenje.

Michael Thomas Taren

LORD RADIĆ

»LORD RADIĆ

Lord Radić is selling hats.
Better to sell hats than men.
Black horses on the white snow
are fleeing, fleeing, fleeing, where
to?
I would like to be alone.
To flee into the fields
and in the midst of the snow
in the white silence of the heart
to fall asleep, fall asleep.

To die.
The red chimney whistles.
Too, too, too.
Loo, loo, loo
There is no peace.«¹

»To die, and fall asleep in snow.«

»That day was the Preparation ...«

You are by my cheek.
A silent border flutters in my heart.
The pain is in mountains
Answering, answering.
Power.

The breath of the beauty in cedars
»For if they do these
things in the green wood,
what will be done in the
dry?«²
It exists just above, above,
A tree of dark pines, with a glow
around,
There is a ferment, come in, undress
White oars lean against a stonewall,
I will know my place, will descend
and harden and
Clothing will rise again away
From the bodies as heart-colored
filaments,

To make the Sun Islam

Woo, woo woo woo hoo
Behind the spatial the biting gravities,
the red
Awakening we write on Light shines
From the seed onto a rainbow in the
human heart
And makes us see not Riding a horse
or horn
And the red clouds struck on the
tongue by acid, on a spring night,
Become the whole world
That there there is no mentioning of
them
I will see for myself
I know my way, that you darken from
it, and put the unsurpassed
The shrieking fever on the gold,
happily, leave the hand, froth
Towers, a small lisp of thunder, what
little is cared about

Woo, woo woo woo hoo
Behind the spatial the biting gravities,
the red
Awakening we write on Light shines

1 Srećko Kosovel: »The Golden Boat and Other Poems«, tr. Bert Pribac & David Brooks, 2008.

2 Luke 23:31

From the sperm onto a rainbow in the
human heart
And makes us see not Riding a horse
or horn
And the red clouds struck on the
tongue by acid, on a spring night,
Become the whole world
That there there is no mentioning of
them
I will see for myself
I know my way, that you darken from
it, and put the unsurpassed
The shrieking fever on the gold,
happily, leave the hand, frot
Towers, a small lisp of thunder, what
little is cared about

LORD RADIĆ³

»LORD RADIĆ

Lord Radić prodaja klobuke.
Bolje prodajati klobuke, kakor
človeka.
Črni konji na belem snegu
bežijo, bežijo, bežijo: kam?
Hotel bi biti sam.
V polje zbežati
in sredi snega
v beli tišini srca
zaspati, zaspati.

—
Umreti.
Rdeči dimnik poje.
Tu, tu, tu.
Lu, lu, lu.
Ni miru.«¹

»Umret in zaspat v snegu.«

»Tisti dan je bila Pripravljanje...«

Ob mojih licih si.
Tiha meja plapola v mojem srcu.
Bolečina v gorah
odgovarja, odgovarja.
Moč.

Dih lepote v cedrah.
»Ker če to počenjajo
v mladem gozdu,
kaj bodo v
starem?«
Nad njim, prav nad njim,
drevo temnih borov z žarom,
vrenje je, vstopi, sleci se,
bela vesla naslonjena na zid,
spoznal bom svoj prostor, sestopil in
otrdel,
oblačila se bodo spet ločila
od teles kot srčno obarvana vlakna,
sonce bo islam

jo jo jo jo hooo
za prostorskostjo pekoča teža, rdeče
prebujenje piševa še naprej Luč sije
od semena do mavrice v človeško srce
in naredi da vidimo ne ježo konja ali
roga
in rdeči oblaki tleskajo na jezik kot
jedkost v pomladni noči,
postani ves svet
da jih tam tam ne omenjajo
sam bom videl
poznam svojo pot, ki zaradi nje
potemniš in dam nenadkriljivo

vrisk omotice na zlato, srečno, pusti
roko, drgni
Stolpe, drobno šuštenje groma, ni
nama treba paziti
jo jo jo jo hooo
za prostorskostjo pekoča teža, rdeče
prebujenje piševa še naprej Luč sije
od sperme do mavrice v človeško srce
in naredi da vidimo ne ježo konja ali
roga
in rdeči oblaki tleskajo na jezik kot
jedkost v pomladni noči,
postani ves svet
da jih tam tam ne omenjajo
sam bom videli
poznam svojo pot, ki zaradi nje
potemniš in dam nenadkriljivo
vrisk omotice na zlato, srečno, pusti
roko, drgni
Stolpe, drobno šuštenje groma, ni
nama treba paziti

GLEN COVE, NY

I feel free with you
Gauze, corbel, the quarry invaded by
cats, the debtors
The games, witness the sparks coming
off these fine tools
It is as you would be, corbeilles, the
sex of the yacht
Stem cells ovaries semen the uterus
the sail
He is free of the calm rotten silk
The skull thus neutral, beautified
The air fades on the bronco is desire,
I feel well pie, invading me no life
English
Live grapes hang there, these

Will become raisins, rocks like grapes
 bunched
 Under the feet, under foot, yes,
 empty ongoing
 Pretzel-like holiness
 The toes and beyond them the
 commotion of the cloud
 You couldn't stick anything in, too
 Lined with squares, but I asked it
 back inside
 Ominous sequence
 When its up you, the laughter
 You wake with twins
 It's an ancient practice
 A combat platypus fixing its
 marvelous eye on your tether cake
 He resented the dish
 And all along the waterslide on four
 waterslides we went that day
 We breathe out the fragrance of the
 stars
 Flower, eyebrow,
 The Bentley, people that love you
 I don't know why ... a comfortable
 place for the foot
 Rivers has got to be the only
 improvement
 Time passes where he put his foot
 He put his foot where I say, and was
 created,
 Waterslide abyss. You might prefer
 Scarlet Cannondale
 Vespers of red and white chains
 The hawk will recognize the word

GLEN COVE, NY³

Svobodno se počutim s tabo
 hlap, konzola, plén, napaden od
 mačk, dolžniki
 igre, priča isker, ki prskajo iz teh finih
 orodij
 to je kot bi bil ti, corbeilles, seks
 jahte
 premec celic jajčniki seme maternica
 jadro
 osvobojen mirno trohneče svile
 torej nevtralna lobanja, olepšana
 zrak obledi, na divjem konju je želja,
 lepo se počutim kolač, navališ, ni
 življenja angleščina
 tam visijo živi grozdi, ki bodo postali
 rozine, skale kot grozdi, zvezani pod
 nogami,
 pod nogo, ja, prazno čudno početje
 svetost podobna prestam
 prsti na nogi in nad njimi nemir
 oblaka
 ničesar nisi mogel vtakniti,
 obdan s kvadrati, ampak zahteval sem
 ga nazaj, not,
 zlovešči niz
 ko je pokončni ti, smeh
 prebujaš se z dvojčki
 stara praksa
 bojni platipus, ki upira prekrasno oko
 v tvoj
 kolač na povodcu, ni maral obroka
 in vse vzdolž vodne drče, na štirih
 vodnih drčah
 sva bila tistega dne
 dihana vonj zvezd
 roža, obrvi,
 Bentley, ljudje, ki te ljubijo,
 ne vem zakaj ... komot kraj za nogo

reke so gotovo edina izboljšava
 čas teče kamor postavi nogo
 da jo kamor rečem in ustvarjeno je
 bilo
 brezno vodne drče. Morda bi imel raje
 Škrlatni Cannondale
 večernice rdečih in belih verig
 sokol bo prepoznal besedo

71

Tibor Hrs Pandur

INTERNAL AFFAIRS

»What we want to create is a system where there is guaranteed free press around the world. The entire world. That everyone in the world has the ability to publish material that is meaningful.«

Assange

Zanj in vse, ki jih predstavlja.
Za agencije inteligence človeštva.
Za vse, ki sledimo.

»Le ker sovražstvo te zbil je v krpe krvave,
mi zdaj poslušamo in smo usta narave.«

Rilke, prvi Sonet na Orfeja

0.
Vse knjige ki jih ne boš nikoli prebral
Se grmadijo nate kot oblaki na gore

Čeprav hkrati eno zdotaknjeno in
-ljivo
Razčefukavajoč sonce in jutra ...

I.
Vlak gre čez temo
In kdo ve
Kaj je čez temo

Želja kroži okrog teles zaslonov
Kot zemlja okrog sonca

Kot te trenje orehov
Prisili v skupnost

Preteklost nas lomi kot lepi komadi
V katere nas je zložilo
Želj in filingov s katerimi se bičajo
Z dajanji preteklosti
Nabranih v tripe zgrešenih
rekonsiliacij
Raznoraznih izkoriščevalcev

In ob tem čutit
Objeme pretekle razmilinajoč
Se cel
V refukciji sebe

II.
In ker ne moreš vsega napisat
Pišeš

Tako se vrtiš v vročem zraku
Ki ga govoriš

In iz tega miru
Ki ga daješ
In siješ mir kot škržati naravo
V čemer vse zgublja in širi
In plava svojo obliko
Skoz (z)ven
Včasih
Krutost
Nenadna nepričakovana
Do tistega kar najljubiš
Sam
Soočen
Enačen v rano
In vso krhkost ki jo da in -ššš
Iz katere moč jo črpaš
Te vrtinči
V tej isti orbiti

Kot te nemoč prisili v svobodo
Iz odnosov črpaš materiale

Iz tega tkiva živega
Da bi prenesli
Nože ki smo jih izgovorili
Ne da bi prenesli
Ali izenačili
Ko bi bili lahko še govorili
Živo in brez mask

Smo pili
Drugih slast
In sebe

Se tako plodili
Se tako množili
In tako bili
Vsak zase
Drug
In svet
In zase

III.
... ki je nič med mano in morjem
ki dela iz med nama
méd med nama

Vsega kar morje
Kar so nasadi oljk
In potenciali energije
Zbičani v kamne
Ki jih telesa hranijo zase

Ali držijo vajeti
Ko se spustijo
Ne da bi mislili
Nekam drugam
Ali stran
Ko jim zmanjka črnila

Kot sok sadja privabi vonj os
Čebel in muh

Se je spustil po razcepljenih kamnih
In se vrgel v morje:

»Vsebine izpraznjen
Izpolnjen čri narave«¹

Morje ki prihaja
In nikoli ne pride

»In človek ki prihaja
In se nikamor ne prime«²

IV.
Poslušaj in opazuje
Čisto tiho je
Vidi male etide harmonije
Čudovita naključja

Govori kot bi žrtvoval
Hodi kot bi molil
In pade globoko
Ne da bi se zlomil

V.
Kasneje v svežini neba
Ko vsako bitje in kamen
Bič sonca počiva
Ki s svojimi divjimi žarki
Izmišlja oblike
Da so

Sokovi rib ujeti za lunulami njihovih
nohtov
In mikrobi vina in mikrobi sadja
Oglje in delci zemlje od ognja

Ki mu ga njen jezik preliže
V objemu nenadnem
Sredi vročih noči
Slani od švica in morja
In jezikov teles
Naphani s potenjem in olji žlez

Zlepljeni v ladje
Ki se in same svoja morja
Pro in zvaja in jo

Prijetno razdejani od toplote sonca
Sočni in slani
In celi v zagorelosti svojih gibov

Vzameš roko in jo gladiš
In črički in atmosfera
Zjebani
Na to veselje giba
Ki končno zadiha
Sonca v sebi poln
In miren

VII.
Ti si naš
Pripadaš davni izumrli rasi
Ki živi z obračanjem listov
Pred vedno isto živobeloprazno stran
S soncem ki te žene neizprosno na
pašo

Fascinirani z gibi in lepoto svojih teles
Ki smo jih dajali nekaj čisto v prostor
In povezali
Zvezali
In šli ven
Da bi šli ven
In vate

Nepopolnoma vedoči ved oči
Da smo združeni in sami
Da nam ne pripada nihče

1 Prosto po UP

2 Prosto po Sari Li

In nil

Da je samo ta naša edina hostija
Da nikomur zunaj odgovorni
Da sami lebdimo po živcih teh kosti
Membran in vednosti

Da je stik čudež
Naj bo pogled
Naj bo vonj in dotik

To pišem ležerno na Korčuli
Pred amfiteatrom narave
Kjer valovi butajoč govorijo
Skozme glasove
Enakomerno
Nekončno

Jaz gib
Jaz zrcal sonce
Jaz val v temi

VIII.
Kot pajek plete svoje mreže
Črpaš iz odnosov materiale

Kot ose nabirajo hrane za gnezda
Ki jim ne vejo čist jasno namena

Mali terorizatorji drkajo v soju polne
lune
Kot blazni otočani ki jim je veter
zluknjal možgane
Drkajo na razkurcano morje
Prežijo ob čolnih in drkajo
živali proti polni luni:

Oči ti zakrivajo pogled na oblake
Veter te je oplodil s hitrostjo smrti
Iz tvojih prsi teče novo veselje

IX.

Skoz šumenje rek je bobnela
zgodovina
V barakah teh nanošenih in na skrivaj
Skoz rane ki so mi jih celili partizani
Vse kar so bili in delili
Raztreščeni v fragmentih
Izstreljeni kot metki v šum dreves
Iskali vedno znova to šumenje
Frekvenco in miru

Bobneli so križi
In bobnele so zvezde
Bobnele so deklice
Rdeče kot kri
Bobneli so kriki
Gverilcev in njihove ciste
Pridobljene zanosno
Za »veliko stvar«
Bobnela je voda
Ne kot zgodovina
Vedno bo tako bobnela
Če sva tukaj ali nisva
Če zmagamo ali ne

(Mi pa tukaj onstran otipljivih bojev
Skriti v Evropi solipsizirani vase
Vrtimo komade
Insinurajoč stare
V zanosu in z gorečo ihto
Obskurirajoč prihodnost
In vse kar to lahko morda povzroči
Povemo nekaj
Kar pove nekaj čisto drugega)

In ti iskrena do sonca
Do žarjenja raziskrena

X.

Lahko karkoli sploh izrazi fascinacijo
In čudež nad tvojim obrazom
In vsem kar si?

Dotik samo izniči
Spoji in umiri
To nezaobjemljivost
Tvojih oči

In vedno bolj stran od ljudi
Kot te trenje orehov
Prisili v skupnost
Da se približamo
In zasodelujemo s črički narave
Pojemo
»In poslušamo
in smo usta zaznave«

V temi medtem kot ga hodi
In misli v prostor
Žuželke privablja
Mraz čuti
In uhodi te verze
Al kot plamen v čričkih
Črička

XI.

In greš v temo in hodiš
In frekvenca ki je čriček
In mir in koruza
Otroci v noči na poljih
Zadeti od gibanja zvezd
Bohotni v svojih kožah
Znova in rojeni

(In tvoje roke proti nebu
Tvoj dotik androgin
Pritisne v moje telo
Ki komaj sebe drži

In se trudi še tebe)

Tiho kot kamen
Al tvoja luč v meni

Jaz diham tu čričke in praznino
Kot te mraz stisne ob drugo telo
Samo da bi ti blo toplo
Na mrzli zemlji
Na kateri prisiljen si
Bit

Kot gre večča na luč
Kot nam glasba spomine nalaga
Kot si pod zvezdnim nebom
Par tiho v noči cuza mednočja

Kot se škržat v glasbo spoti
Zajame me in golta in jaz ližem
In ližem to luknjo narave
In cuzam in cuzam
Ta usta zaznave

Kot ko reka zadaj sonce dere
Na strupeni brusnici
Muvata kačja pastirja
Staknjena z repi v ritmu
V glave

Dokler
On moder
Odleti
Neha
In ona zlata
Ostane na listu
Mirna in sama
Ki je ladja narave

In drevesa združena
Ovita v drug drugega

In zapuščena
Miza

Polno stvari ki zaspomini me nate
Vsak tvoj pogled zamisli me nase

Kot roke molijo sonca v mrzli trdi noči
In hvaležnosti tej sili
Za verovanje
Ki se je zgubilo
Za vednost ki se jo je skrilo

XII.
Ko stopaš v temo in frekvenco teh
čričkov
Da jih komaj napišeš kot so

To boževanje
Ta pesija
In tiho počasi tiho toplo

Kot čriček mrmra
Relacijo sonca
In zvezde in karje
Staknjeno s sebe

Tu delam dolge kroge v temo
In nazaj

Kot se bezeg sam zaplodi med
osamljenimi polji
Stisnjen ob zemljo
V vse smeri
Obsijan
In len sonca

Kolonije staknjenih hroščev
Nihajo bezeg ki se sveže odpira

Šetam ta polja pojedenih ptic

Miši in novih začetkov
Lep si
Kaj živčkaš?

Poješ če si upaš pet
Se boriš če si upaš živeti

Len pobegov iz katerih te vedno vrne
Len zakonov in sistemov praznih form
Abstrakcij trgov
Počasne neprepošastljive pošasti
ekvivalence

Cel svet za novo podzemlje
Distribucije vrednosti
Moliš
Navznoter pa grenek
Onstran ovc
Mirnih mitskih na paši ograj
Zobajo hrano za runo
Hrano za mleko
Ki bilo jim bo vzeto

Kontrakultura neofašizma
Mainstream mahinacij
čezpravnih entitet
Ki jih ssni in trga trg v lutke trga snov
Obsedenih od votlih cifer, ki jih naj
predstavlja
ali naj zgleda, da jih

Samopotopljeni v spodletele
totalizacije odnosov
Obsedeni z zgodbo in lastnimi
možgani
Kot ultimativnimi spolnimi organi

Natripani na obljube antičnih vojn
Trkajo z zidovi v glavi
ob »svete« zidove

Izmišljenih bogov
Vednosti in Vrednosti

Podivjane enačbe
Sebi lastne
Sence strašne

Made to be sustained by our acts
yet ingrained in our heads
By which acts sustained?

Ko veter raznese visokofrekvence
Kot sonce iz mačic
Na zemljo usojen

Koitični pari dihalo v ritmu naslade
Potovani odspejsani v lastne zaznave

A duh davno mrtvega boga
straši še prestol vedno

Kje so zdaj vsi partizani
Ki bi se bojevali
Za kar niso niti poznali
Kar so si sanjali
Na podlagi rahle predstave
Vseosvoboditve človeške narave?

So jih izgnali? So jih utišali in
prisluškovali?
So jih poklali in v temne jame
zmetali?
So se v »narode« stopile
vse čezdržavne dimenzije?
So se nekraji utopije?

Tu so korale
Peresa
Vranine rane
Puščene kot vzorec preseka

Lastovk ki čivkajoč polja
Že milijonletič gnane v Afriko
In joyous rapture
Koraki v temi in odsevi neba

Knjige zažgane polite od stoletji
Dotiki skriti
Prekinjeni s pogledi diktatorjev in
staršev

Stare izdaje zalebdijo sprožene
mimogrede
Z omembo države ali kakšne druge
glupe predstave
Frekvence generirajo črčike
Petdeset nevihtnih dogodkov na
sekundo

Čezdržavnim subverzivcem
se odpirajo kompjuterji
da hodijo kot všemogočni
skoz možgane sveta

Šetam v temi
Sem in tja
Kar žari: daje
In je

In daleč nekje onstran teh gor
In skovikanja sov
Boji resnični in možnosti

»You talk of times of peace for all
and then prepare for war«
Črvi antinuklearni
Zwenkajte Naso še enkrat
Kot tistega čudovitega oktobra 1989
Tokrat kot se spodobi
Zwenkajte diplomate, krvilačne
generale, kockarje in kleptomane

Wank the lies from behind their eyes!

Naj bo sovraštvo in prezir
samo nov veter na naš mlin
Naj čevlji resnice letijo v glave
vladarjev!

Pozabte na En Es Ka
Wikileaks dela »nedržavo v času«
Tja! Tja! Tja!

Na peso Berlusconi je sveta
Z zadnjimi kockami
Bazilik svetega Petra!³

Navzven možgane mest!
Navzven možgane vlad!
Navzven možgane bank!
»Let the eyes of vigilance
Never be closed!«

Vse kar je skrito!
Direkt v databazo
Človeške zavesti zgodovino

Glej svet!
Glej pare!
Boli, ne?
Kdo da ti pove:
Kaj je laž in kaj resnica?
Maš drob? Čuti prasica!

In ko se jočeš in smejiš hkrati
Ker te nihče itak ne vidi

»Hrast vihar izruje
Človeka strese sovrag
Množica vihri kljubuje
Z ranjenimi prsi
Od zmag do zmag«

Blow your whistles now!
Navzven strukture genocidalnih
izraelcev
Navzven američane genocidalne
Navzen in afričane in ruse in
evropejce genocidalne
Navzven islandce in vse landce

XIII.
»Spreminjajo nas v ljubimce
brate al stole
In ja z mojo lučko s katero pišem
Nazaj civilizaciji
Niti ne več kot da se mi ljubi tvoje
možgane
Ampak kot rahli koraki čez travo po
dežju:

Na trdi zemlji kjer se žito žanje
Zadeti otroci potopljeni v sanje

In kar ostane
Od te »privatne« zaznave
Kar giba polja
Kar ptice migrira

XIV.
En list
Eno pero

V temi si prostor
In v noči dlan

Za zaprtimi očmi si zvok
Brez prostornine

Od tam kjer si
Ni bolečine

XV.
Naspejsani z misterijem narave
Usmerjeni vedno bolj globlje
V noči in meje naših oči

Črički dalje svoje divje mirne vence
Zdaj že čist globoko v zvezdah in
zvokih

Tihi sprejeti že popolnoma pozabljeni
vase

(Se probam teleportirat k tebi pa me
noč posrka v glasbo in vase)

Ta boga luč ki projicirana v temo
razkrije samo
Do kod nese

Vsake toliko koga strese telo
Krava zatuli
Zaorgazmira v noč
Zvezdna smet zagori v tišino
In noč nekje daleč
Dalje

XVI.
In ko je nametalo dež
Strmeli so stoletja
Da bi destilirali ta srh poletja

Pol zaspali
Nič niso vedli
Nič vidli
Nikogar spoznali

Izstreljeni v dolgo črto zvoka in držani

XVII.
Kot si strela sama svojo ozemljitev

nardi
Kot se jablana spontano zasadi
In obrodi
Sredi polja
Zapuščena od ljudi

ČAS KI GORI JE MOJE ZLATO
SVET PA SPI
NIČESAR NE KUJE
NOBENIH LJUDI VeČ
NE PRIČAKUJE

AMPAK JAZ
MOJ GLAS
KUJE ZVEZDO BREZ ČASA

V ŽELJO IN ISKRO
KJER EN BIT JE DOTIK
KJER ENA ŽERJAVICA TLI

ENAKO K ENAKEMU!
OKO K OČESU!

Z UST SVOJGA NEBA UKRADEL JE
STRELO
GROM ZAPLODIL V VELIKE OČI
NESKONČNO
TI PIŠE RA V SRCE
RA SRCE PI ŠE TI PI
DAN ZA DNI
NOČ ZA NOČI

ZDAJ TI NAPIŠE ŠE KRISTUSA V OKO
SIN SONCE HČERKVA
ŽIVO OKO

XVIII.
Govorimo, da bi skrili kako se hočemo
samo dotikat

Nauči nas/ ker strah
nas je
Boji nas
Česar si
Želimo
Da bi se dotikali
Ne da bi mislili
Da si nas kdo hkrati
Predstavlja
Da hkrati postajamo drugi ...

Mi brezrazredni
brez ob in razni
Mi Bezobrazni
Mi čezdržavni
Mi tujci
Mi sužnji

Na vetru in soncu izgnani pogani
Nerealizirani partizani

Mokri od boja in bojazni laži
Revolucij
Za obrat
Katerih je valuta kri

Villon, ki ti je veter bičal glas!
Vagabundi!
Izobčenci!
Izkoriščenci!
Neuvrščeni!
Poročevalci!
Delavci!
Hekerji!
Slumerji!
Vseh dežel

Kot absolutni zlati čudež
kačjega pastirja prileti

Zanikajte formacijo družbe brez
skupnosti!

the savage music of nature
the calm peaceful indifference
of the cycles

Samosproduciran diktum, da moraš to
snemat
Groza odločanja da ne predvidiš
posledic
Da ne veš kaj sprožiš
Konstanto navzočen strah pred
povprečnostjo samomučenj

Ki ne presežejo horizonta genialnosti
Prepisovanje in poziranje
Brezobrazno koketiranje z idejami
drugih
Naključne identifikacije
Nerealizirane, nepremišljene in
neosnovane kot akcije

Zblojene sanjske meditacije o
zgodovini spet možnega

In blaženo gosenice ki muva čez svet
kot osamljen val kosmat
Če zapiha se skrije v klobčič
In potem z ganljivo gracioznostjo
Onstran morale
Nadaljuje

In večče in kačji pastirji cele dneve
Tiščijo v stekla in luči
Narjenih od človeka

XIX.
Uau ...
Neverjetno
kako lahko nekaj tako krhkega
kot je telo
prenese svet

Prinese to knjigo iz fascinacije
da bi sodobil
posredoval in to povedal
ker se itak ne pove in da

XX.
Kot je tarantela sistematiziran način
in organiziran izbruh človeške jeze
skozi medij plesa ...

V vsakem primeru ne bomo prodrli in
sesuli
če ne bomo znali formirat stavkov
stanj ekstaz sovraštva idej ljubezni

Klesali svoje stavke leta
In pol vidli
Da dejanju so izvir in -anja

(Kot mnogi drugi pred nami smo želeli
Polhi se nenadoma zafukajo
V grmovju čisto blizu
Grulijo za par sekund ekstaze
In pol tišine)
Za predstavo in za čistost

In za bratstvo
Ni izdal glasu
Bil direktno govorjenje dela
In gorenje
Ki to zemljo so uhodla

XXI.
Eno sem s to nočjo čeprav kmalu več
ne bom
in še še še
Not je šel
In sebe
Prepotil
te noči
in zvoke
sam čez noč
To so bli časi
ki časi lahko spet so

XXII.
Da z jezikom ustvariš oazo miru
In upanja
Sredi vojne
Je dosežek tudi
Če ni vojne
Čeprav vojna
Vedno je

XXIII.
Vojne na teh poljih
Za ta polja vojevanje
In partizani, ki so preživeli
Ki so ostali
Za polnimi lunami in znosnosti
Kot koruze
Kot molji

In črni obrisi dreves
Nad večernico
teh nočnih žlez
Čudovito ker nezaobjemljivo
Ker vdihljivo
Ker bitljivo
Ker ne dolguješ
Ker ne dohituješ
Ker te tvoja sodobnost
Ne dohaja
V vsakem jeziku
Nekdo
In Drug
Iz ognja
V noč
In iz noči
Ogenj

Kako luna sčisti oblake
Kako zvezde strmi
In ko višek doseže
Sova
Skovikne
Nekje

In osel
Brutalno
Zaorgazmira
V noč

XXIV.
Odpeljali so nas v Dachau
Z ladjo čutu vsako truplo, ki je umrlo
Brez smisla za enačbo
sem jokal samo jokal
pozabil na drage kamne
Misli samo na travme drugih
Krožniki za križišča
Začimbe namest poljubov
In hrana namest gotovosti ...

XXV.
THE OFFICE OF PRIVATE POVERTY
Besede so jim ble prazne v kavanah
In polne govoric in filme odzvanjale
Bohotle videz in uživale
Ekskluzivnosti svojih teles
In vez
Ampak doma je nekaj manjkalo
Za čemer ljudje bezljajo
Po vročih večerih
Za alkoholi poletja
Za spol in usta in med
mednožja
Vohali in se zmrdovali
Debatirali o okusu in se šalam režali
Na koncu so vsi igrali samo same sebe
V mestih samih sebe

Intuitivno ali načrtno konstruirani
Ko postaviš simulacijo realnosti
In jo zoperstaviš realnosti
Razmaskiraš realnost samo
Kot neke druge vrste simulacijo
Ampak simulacija bo nujno zamujala
realnost in sodobnost, nikoli ne bo
sodobila sodobnosti predvsem ker
(če v realnosti si) jo skoz sodobi
In jo sodobijo dobe

Zdaj smo. Rojeni
Umirani v času
In spominjani
Z vsemi, ki so bli in bodo
In kar so zapustili
Kar smo nardili
In kar nas je delilo
Kar nas je delalo
Da zapolnimo
Zapomnimo

Dihamo imena in gradimo stavbe
Sebe samih
Sebe
Onstran kar je laž
Onstran kar resnica
(Vsi se gledamo
Ampak ko se končno prepričamo
Da nihče ne vidi
Se izplešemo)

Sam na praznem mestu sebe
Iz katerega se knjiga piše
Iz katerega
Kar je mrtvo
Kar spomin
Živi

BREATH: A TALK SHOW

XY: »Ko sem bila liberal demokrat nisem verjela v ubijanje. Ko sem pa zvedla, da je pobjo država podprla, sem jo obsodla«

XX (v vozičku): »Kdor verjame kot Derrida, da je dualnost kovanec in dve različni strani istega, bo imel politiko z veliko temnimi luknjami ...«

Ti ljudje so mirno v luknjah svojih predmestji pumpali šibrovke in pripravljali masaker. Nihče ni obvestil vlade, zdelo se jim je celo zabavno, če bi se ga še malo napili. Tako da so, tik preden so se obrili ravno dovolj, da so zgledali živi, hengali po trgovinah in kupovali svoje pivo, kot da ne bodo čez par trenutkov pobili milijonov.

»Tisti, ki so vedli, so tik preden ležerno pili svoje birce, srebali svoje čajčke in čakali na ukaze.«

»REVOLUCIJA BREZ REVOLUCIJE«

Ko je sonce zahajalo. Ko je stopalo prekinilo blato v barve In nam niso dali dovoljenja, da bi te sanje ujeli na film

Oblečeni v drek in vero. Kuhamo vodo, da ne bi umrli Kravam peremo rane. Ko nam zmanjka elektrike se pokoljemo. Jih s palicami odganjam. Se nisem boril. Mahal v temo. Lepo seksual

Nekdo vedno pride. In je ignoriran

Kosovel je sanjal revolucijo. Pa sam je bil

Skrit v svoji sobi. Ne da bi vedel. Sadil ne da bi vedel

CORA II

Po telefonu spusti sporočilo. Že njen glas me je nardil neizračunljivo mehkega. Noč je bila. Klošarji so spali naokrog. Gledam jo ure. Objamem jo tiho prvo. Držim v objemu. Črno obleko držim. Jo iz obupa. Čudna je. Njen fant je ne šteka. Natepava jo in vzdihuje: »Who's your Daddy?« Ona srepo strmi v temo. »Who's your Daddy?«

DRŽAVA V DRŽAVI

V Južni Ameriki me zasledujejo. Zaradi molitve, ki jo govorim. Njihovi ognji. Vse kar nočejo. Vse kar mečejo vame. Ne dobijo.

V stanovanju ni vode. V državi ni hrane. Samo robčki in smeti. Čevlje si menjujemo in prstane. Hodimo za sabo v sobi. Za kosilo si v sklede režemo kurce. Psi nam grizejo čela. Gledamo se v zrcala. Naše rane: Sive rdeče črno roza. Zenice kot golobarji. In vijolčna barva čez telo.

Ko sanjam sem Črnc
Cigan, Žitan, Cigojner
Peder Mama Žid Žival
Nočem nastavljat šefom
Zato me lovijo

Ljudje preprodajajo človeško meso.
Slišim jih, pome prihajajo.
V taksiju me ustavi policija. Vsi sodelujejo.
V kos mesa me spremenijo.
Vidim svojo hrbtenico.
Živce v vetru.

»SLOVENIJA FURA MEŠČANSTVO«

Ona pada. Kot biomasa. Ki nekomu ful odgovarja.
Da se cel z njo zažmukla. Kaplja iz njega.

Kralj gleda aleje ljubice, otrok, žen, sladkarij.
Se sprehajal po bazenih. Prihajale so. Čeprav jih nisem mogu
kontrolirat. Otroci so padali s postelj.
In nisem vedel al so hčerke. Al ljubice ...

Se razkrije, da smo na ladji. Da Amerika grozi. S kampanijo
čokolade »ONE«. Poljubim ženo na polici. Infiltriram.
Nisem jaz jaz. Ampak nekdo.

Tina Kanič otrpne pred lepoto. Selili smo se. Spreminjali
slike. Anja ne jebe. Razpička Urbana. Na podstrešju.
Pri parku. Moram jest paradižnike.
Za kazen. Delal pivo iz lubenic. In zlagal zlagal zlagal.

EVROPA INC.

Kjer je človek
Vek prespal
In pustil ogenj
Da ugasne

Delavec gre, da bi šel v službo
Za žaluzijami si nosi prste v usta.

Mogoče je tragedija. Sanjal, da me vrti blok, da bi bil
kdorkoli predvsem Belina polje in voda in Branko in
gostovanje šola namesto ljudje, ki se pljuvajo. Bolivija in
sonce letala pretakanje vode in sadovnjak

HERMES HAS THE MONOPOLY ON BRAIN TECHNOLOGY

Sonce mi je šlo skozi obraz. Znucanih fraz.
Raziskujem corporate scene.
Izgubljene Tesla fajle. To hočem and I want to do it legally.
Mentor nekaj sumi. Pokažem mu star članek, ko me skoraj
dobi. Kamere povsod. Na dvigalu reklame: »Mogoče pa je
voda naše prvo domovanje? Kdo ve? Mogoče delfini? Se je
življenje razvilo iz morja? So bile prej hobotnice ali vesoljske
ladje? So lignji imeli misteriozni generator na sončno
energijo?«

Pokažem njej, kregava se. Reče, da sem zmešan. Strah me
je. Nočem, da vidi moje točne skrite fajle fotke. Vpletena je,
na turnejo se odpravlja, knjiga ji izhaja. Rad bi jo prebral in
nadgradil. Kot naj bi vsak suveren študent. Vem, da ne
morem, ker nimam pojma. Vidim, da mi je vse spakirala.
Objamem jo. Šef pogleda, ona trzne, se umakne. Ne sme
vedet. Začnem pakirat. Vse mi je zložila. Spremenil sem jo v
mamo. Tiha žalost tihotapi. »Hrano, zvezke, zobno ščetko ...«

Ona: osončje strastno, ki ji življenje ve več o kvantni fiziki
kot njemu.

Kufer hočem. Da me izvoli founat. Ona spi zunaj na štrbunku.
On jo pokrije. »Sej me ne zebe«
-Če mene, ko te gledam ...
»Kaj delaš?«
-Gledam perilo kako se premika
Rien. Vseeno vam je. Moral bi umret zate.
To je socialna drama. Veš? Zato ...

The genius attracts vultures
As the earth attracts lightning

TOLK AVANTGARDE

Da mi stoji v trgovini.
»Človeški iztrebki poganjajo elektrarne«

»Faraoni ne tiskajo za 1.c.
Miljonski bankirji ne obračajo milijonov
In ne kockajo z življenji drugih«

Gilbert in George delata v studiju. On lika, drug kadi.
»Že od začetka nisem dobil odgovorov«. -Ti si mali pragardist:
A table dancer. Špela čaka na sauce holandaise. Zakaj?
Da jo uporabi. Ker pred tem listam knjigo. Veliko kvadratno
kjer ena kocka z vsemi koncerti na svetu.
Z ekrani namesto ploskev. Drugače pa ljudje v kockah.
Mojca se riba ob Nejca. Listal kot knjigo. Fool of himself.
Preslepljen. Prestavljen za ograjo.

Kafka reče: »A book must be the axe
for the frozen sea inside us.«

RAVBARKOMANDA

»Če vidiš koga sumljivega ob štreki pokličeš vojaka naj zapiči
zastavo za feldmaršala ...«

Na rojstni dan generala Maistra. Veterani hlipajo. Zastave
plapolajo. (Zastrupljajo polja) Hodimo čez grobove maršalov.
S čolnom čez močvirje. Pečemo koreninice. S pištolo v sebi.
Vrečka smetišča. Črne kot droga.
Videl magnolije. Kot velika drevesa. In smo hodli po vodi.
In jedli tortice.

Kot uporniki smo gledali Pentagon. Pol pa vidli, da Pentagon
gleda nas. Lok in puščice in meči in kaos na cesti

Lepa hermafroditska plesalka je plesala. Govor vila toplo.
Imela knjigo o spolnem življenju lučk.

Revolucionarji so prišli skoz računalnike
Zunaj je veter prinesel kamne
ob spečega golega rastafarjanca

Ribiči so zgubili vse kar so dali. Roke v roke. Vse svoje hiše.
Vse svoje roke. (vode v roke/ Roke v svet)

IVAN GROZNI

Je blaznel kot Lear. Pobil služabnike
Vse sinove. Vse svoje rablje

Hotel poslušat korale
Čutil kako me zvok vleče iz kože

Kako me je vsak ton divjal
Da bi zapel, ampak nisem

Zmučen šel po nože
In ko sem jih poklal sem taval zmučen čez dvorane

Meč krvav. Zapičim med obilje mize

Ves iz sebe. Odpiram omare. Iščem pištolo
Dokler me obraz moje mile
Gotske in uslužne žene
Pomiri

»CIGANI LETIJO V NEBO«

Prišel iz džungle čez trupla indijancev
Nepobrit in zanemarjen
Iz vojne z in ali proti indijancem
K tebi v objem in spokoj in mir

Po dolgih letih vojne sva se začela spet sestavljat
Vse kar sva bila
Vse kar sva hotla bit zase in drug drugega

Prvo kar sem nardil je napisat na posteljnino
da kdo ne pozabi:

Kako smešno
Človek je sam sebe napizdujoča žival
Kako ne glede na puščice
In trupla indijancev in medklanske poboje
in državne udare
Čez katere hodiš
Do zadnjega diha verjame
Da bo v redu, da bo preživel
Da nekak ne bo umrl

Zaraščen sem bil
Jaz sem se vojskoval
Ti si pa prala

Stolp gradu je eksplodiral
Skoz okno
Ko sem se ulegel zmučen k tebi

In takoj imenoval naslednika

»Sesujte jih vse!«

Nekdo je odtrgal Tristanu glavo

In jo zalučal v morje

Izolda bi se naučila živet z njim tud brez glave

Na japonsko so vdrli kitajci, pršel z letalom čez kaos na cesti

Se soočal s prijatelji v nasprotnih taborih

Ustavljaj rezila pred njihovimi obrazi

Na koncu šel v teater namesto na revolucijo

BIL DRUGA STRAN LUNE

V Tomaževi predstavi nadomeščal Luno

Ko je šopala z nohti

Prsti za nože

Na terakoti

Med živaljo in duhom efemerno

Bil luna

Kriva včasih

In rdeč in krvav

V časih

Miren in bel

Z noži namesto prstov

Na začetku

Dokler niso izpadli

Na koncu

So se vsi objemali na svojih fensi jahtah

Bil sem luna in njen spektakel

Me je osvobodil

Od znotraj

In Tomaž in vsi so bli okej

Sem pa moral ovijati in lizati oblake

Vse otroke ki so se odpirali skozme

Vse zveri ki so tulile

Meni v noči

Vse ki so tekle čez mene

Vse ženske vse plime

Najprej je blo hudo

Dobit vsako noč veselje

Kot palco skoz telo

Se plaziti skoz vrtenje zemlje

Dvigati in padati

In bit tok

Vseh žensk

In njihova kri

Si vsak dan zlomit

Nože

S prsti

In oči

THE KISS AS THE MEANS OF FURTHERING PEACE or just babies or just life (updated 2010 to ∞)

»O wondrous creatures,
by what strange miracle do you
so often not smile?«

Hafiz

»Unire e quello che noi diciamo amore per lo quale si può
conoscere quale e dentro l'anima, vegendo di fuori quelli che
ama.« (»Ta združitev je tisto, kar imenujemo ljubezen, saj
lahko z njo spoznamo tisto, kar je znotraj duše, vidimo
navzven tiste, ki jih ljubi.«)

Dante, Convivio 3.2.9

12:00

O tebi je sanjal Martin Luther King
Ko je rekel: Aj hed a drim

Tebi so molili pogani
Zate so se borili partizani
Zaradi tebe je njihov boj imel smisel

Tvoj obraz in tvoji zobje
Renesansa sredi vojne
Tvoji spontani kodri
Sen Mirandole

Joj, da imam tvoj obraz
Odtisnjen jasno od vedno kot fresko vedno vaze

Da me iz čistega veselja
In zaradi žarjenja tvojih oči
Eksplodira v nasmeh
In ne najdem besed
Ker preveč časa porabim za dihanje vmes

Tvoj vrat in tvoje prsi
Način kako dišiš in si vonj
Črta tvojih ušes in tvoji zobje malo zver
In tvoja polt kot materina dušica

Dragulj sredi blata
Nasmeh sredi vojne

Ker se te sploh ne rabim dotaknit
Da bi te ljubil
Čeprav. Navkljub. In tudi če
So oblaki in vojne in suženjstvo

Hej Mama!
Hvala ker si me rodila
Ljubim te
Verjetno je bolelo
Ampak se ne pomnim
Verjetno iz varnostnih razlogov
Ker na začetku ni besede
Ampak: ... (*krik*) ...

In ta pesem nima konca
Verjetno ker je življenje neuničljivo
»Čeprav je samo črta na kateri izgubljam stvari«

In je ∞ = neskončno
Čeprav je edino kar lahko vidimo samo način kako gledamo
Kako izgubljam neskončno

O ti gloriola!
Tvoja podoba se mi vrne
V tvojih očeh vidim življenje ki ob-ljublja večno

In Lepota ni samo strašnega znosni začetek
Ampak Začetek
Ki nam tako milo pusti
Da zatrajamo

7:31

Tvoje oči so stare kot svet
Dišiš pa kot novorojenček

Tvoj obraz je veselje obrnjeno navzven
Dogaja se
Rojeva se kot supernova
Eksplodira vame
V slou moušnu

Ne morem je ujet
Raste in me srka vaze

Ti si mi mantra
Sklanjam te
Ko me svet boli
Ko me hočejo razklat na dve osi

(Mravljinici mi grejo
Naelektri me)

6:12

V totalnem šusu sem samo zaradi zate
Ker vem da sem ti
Vsaj potencialno ti

Mogoče ne verjameš
Mogoče je še vedno prevelik kliše
Ker ne veš kdaj se je začelo
In ne veš kako se bo končalo
Torej nič ne veš, razen da čutiš čutiš čutiš
Kar je verjetno ∞
Preobrazbe kot edine konstante

In vsa kri in vojne so seveda strašne
Ampak svet in veselje
Je večje od tebe

Tvoj obraz je razlog, da se na- in smejim prazni steni
Že to, da si predstavljam, kako si ti to slišiš, je blagoslov
Ker si lahko predstavljam, kaj ti povzroči
Čprav: kdo ve, kaj ti povzroči
Katerega dela tebe se dotikam
In ker me samo gledaš in ne odgovoriš
Razen z objemom (mogoče) potem
Mi na nek način pove, da sprejmeš to darilo popolnoma
In popolnoma vase

Bi te motlo, če bi ti rekel da te ljubim?
Tudi če te ljubim bolj ali enako od neba ali kakšnega drevesa
Kot bi ljubil sebe?
In da pišem to sebi samo zate
Iz čistega veselja kot kak Brahmin 1500 pred štetjem
Ali Sufi, ki zapleše in je eno (in med) z zemljo in utripom
neba, da se razliva neizčrpno in neplačno

Ker če pišem tebi, je drugače, kot če bi pisal milijonom

Vsake tolko se mi kr sama prestaviš za oči
Kot emblem kakšne Šamuramate

In zvem da je človek šele človek, ko pleše
Sam in gol proti svežini jutra

Ta občutek
Ko si se presrečal
Da bi karkoli sploh napisal
To popolno strmenje

4:34

Končno me primeš kot je od tega odvisno življenje
Tvoj jezik je dolg in hrapav
Tvoje prsi so trde jagode, ki jih ne morem pojest
Tvoj vrat je eksplozija
Tvoja vulva je čvrsta in spolzka in gladka

Moji prsti zadišijo po tebi
Kot po meni ko sem bil otrok
Vmes zbiram verze

Mislim, da sem jih par pozabil
In stokaš
Kako lepo stokaš
Kako si vsa svoje telo
In vzdihlaš: »O bog!«
Ker je dotik edina rešitev
In sonce razlito na naju
In vsi sosedi, ki naju lahko vidijo
»Naj traja, naj traja
Tudi če otroci v Afriki umirajo, naj traja«
Si poješ
Me božša in mrmraš
Jočeš vmes
In hočeš še

∞ 0 ∞

Bi bi rad del te, ker sva že del
Bil tvoj spomin in kar je stik
Ker tvoja duša ki je vsa smeh in ples
Skoz telo misli mene v pomlad
Tvoj žar ki me dela
Mi dela
Da moje mišice mojih misli vsak gib zapraznujejo svobodno
Rešeno podlih abstrakcij in interpretiranih pogledov drugih

Tvoje ime je v mojih ustih
In moje ime je v tvojih

Kot čebele delajo snov nesmrtno
dobro in sladko
gradiva
sebe
zase
onstran norosti
in pijanosti ulic

Ljubi se mi te
Ker ko mislim tebe
Ljubim vse kar je

Ti pogrešljiva naddostopna lilija mojega spomina
Ti curek vode na ožganih možganih moje puščave
Ti prah na krilih mojih metuljev
Ti hiperfrigijska daranijska
Moje retine razraščena v viseče vrtove
Skoz sss-lepoto moje globine

In spojena z mojimi tkivi
Kot gola mandragola
Izgubljenega krila
Ki zafrfota
Proti novi amnionski praznini neba

Ti orant iz dostopne gline

Ti propileja
Oboževana znotraj mojega spomina
Ti mandolina ti blazna kariatida
Ti nenadomestljiva Nereida

Ki me delaš da plešem
Vse oblike ki so
Da se preplešem
Svet izplešem
Vase zate zase

In ko plešeš
Ne plešeš niti zase
Niti komu
Ampak gib praznuješ
In telo in smeh in bol
Prenašaš z glasbo nazaj
V telesa iz telo
Naprej!

Prinesu bi ti ovce z Gileadske gore
Izcvetel ti najsok ki sem
Ti pel skozi najlepše kar je in sem lahko
Da bi se vojne nikoli več zgoditi ne bi mogle
Kradel bi zate
Nardil bi vse da bi nardil tvoje živce srečne
Če bi lahko enačil glasbo
V tvoje oči in lase
In kar mi delajo gibi tvojih pogledov
Tko močno
Da bi te kot blazni Mojstri
Sprojiciral v motor vesolja
V Prvo Gibalko
Ki vse vrtniči, da je in žari

Medtem ko to nisi ti
sva Midva
motor vesolja
Sva sklenjena žica
Motorja narave

V izmeničnem toku
Sva popoln obod neumljivega kroga
Ki teče kroži in prenaša
Veselja

Bi te poročal v Idejo neba v ne bo
Samo ker me divji čudež iz naboja
Ki med nama proizvaja
Skoz najino meso
Dela da lahko

In ker vem, da sem s tabo
V tebi in zraven
Govorim vse jezike
Mam kožo neprebojno
Če hočem da je neprepojna
Je mehka in nežna ko hočem da je nežna
Sem viden ko hočem bit viden

So moje misli jasna elektrika
Direktna in ekzaktna in čista
Je moja pesem enačba natančna
Moj govor moj jezik moj obraz moj jaz
Je moja misel blisk
Sneta adekvatno ob pravem času in ekzatno
Ne glede na permutacijo situacije
Nabrana ohranjivo kot elektroni iz Zemlje
In Severa zarad Sončnega Vetra Ljubezni ki je
Dokler jih ne vseka skoz strelo v ne-bo
Naj bo:

Moj Glas
Tvoj Obraz
Blisk skoz Čas

0 ∞ 0

Ti ki me delaš, da pišem Pismo Pisem na novo
in zate, za vas ... te vasi!
Ti ki me v Sonce rečeš
Ti ki žari iz me
Ti ki mi spontano iz glave plete
Michelangela in divje oleandre ti v dokaz in primerjavo
da ti ne sežejo do gležnjev
da je kar se daje
kar med nama
zlato svetov
ki se lahko samo daje
nikoli prodaja
nikol zbaranta
nikoli pretvarja

Ti ki mia mente emparadiza
Ki naju delaš da sva
Sij in vrtoglavica mesa

Ker tvoj žar, ki dela tvoje mišice in misel
Da so
Prevzema vame misli nate
Tako zdaj in v transu
(12. okt 2010)
Uprizarja znova in znova
Ta trenutek, ki objem
Ki pride

Oči nadmisli
in planjave časa
in vse kar nabrano skoz njih gleda
in se bere iz
ker vem kaj misliš
ker tvoj sij in nasmeh
adekvanten mojemu
kot glasba lahko človeško percepcijo
zajame in sije odgovarja in uteleša in -si

Ti ki mi mišice zgibaš v svobodo mir karneval
Ciganov divjih zlate dobe praznovanja
Popolnoma in brez ovir ozir
Na druge
Zdaj

Midva ki se proti zlobnim pogledom
In abstraktnim redukcijam obscenih opazk
Tujcev ki se silijo da naju vidi
Na vse načine katere nisva
Z besedami in mislimi prepletava in zvajava
Sama in zase in zate in zaju
In v prostor ki v živo
Brez kritikov
In drugih uprizarjevalcev
Gledalcev in drugih talcev
Marionet drugih človekov snov

S tabo sem usta
s tvojimi očmi in vsem kar si
ki so stik in najine oči
kar sva
kot vse kar si ...

00 : 00

In Atleti pogledov
Pred-stav, ki jih ni
Pozornosti Drugih Naboja
Kralji Predstav ...
Skriti hiperz sensibilitàni ranjeni megalomani
Mali diktatorji prisiljeni v vloge, ki so si jih sami zadali
Sami sprejeli, uprizorili in skopali
Brodolomci tisočernih emocij

»In če nimam ljubezni sem nič ...
In če nimam ljubezni sem votel bron«
Pišeš po belih klopcah mrtvega muzeja tega mrzlega mesta

Objameš v sebi neuničljivo in brezkompromisno bistvo sebe
Onstran pogledov ki gledajo samo da bi vidli, če jih kdo gleda
Onstran konceptov da si opazovan in eno in sam
Da lebdiš čez membrane teh kosti in vednosti
Sam ... sam,
Ker lebdiš v druge misli in poglede
Skoz vase in druge
V:

Teater je sofisticiran cirkus. In če je cirkus, deluje na principu karnevala in brezhierarhične ciganske skupnosti, kjer je vsakomur dovoljeno in zaželeno, da je šampion (v čemer pač hoče bit šampion). Tako je teater torej (ali bi vsaj moral bit) formacija skupnosti (ki se zaveda sveta kot svojevrstne divje igre) znotraj in hkrati neodvisne od družbenega teatra ekvivalence (ki se pretvarja da lahko besede ali ljudi al stvari podredi enoznačnim abstrakcijam blaga in banalnega videza projicirane iluzije moči). Vse to v zelo utopičnem smislu oživitve Saturnove zlate dobe na zemlji in demokracije smeha, tako kot potelešenja vseh vrednot, predvsem in na podlagi potelešenja smrti, ki je vir neskončnega veselja, tako kot verjetno vesolja.

Glej
Kako drevesa in žarki
Jeseni
Skoz njihovo listje
So
Čisto drugače
Kot človek svoje pse vodi
Kako potok je
Čist drugače
Kot človek ki ga nič
na znani poti ne ustavi
Razen če se njegov pes ustavi

Kako delfini čist drugače
Otroke učijo
Kot človek enostavlja
Reducira

Dramatizira
Gradi in Predstavlja

Kako so bobni in ples lahko enakovredni sreči potoka
In reči ki teče
In reki ki jo jezik reka
Reče: »Ati, zakaj se toti človek ustavi
sao ko se njegov pes ustavi?«

Kako si trdnjave gradi
Če si trdnjave gradi
Zapira sobe
Zapira dobe
V grobove
Sredi digitalne dobe
Cenka tekste na vatle
Reže telefonske kable
Odpošilja depeše
Kensla vloge
Reže podobe

K kak zmešan Gilles de Reis
Ki ima v kleti svojega gradu in glave
Zaprtega kdovekterega sina Svoje mame
Iz vasi ki jo kao legalno lma
Pod vlažnim gradom
Ob potoku
Ki teče čisto drugače kot človek misli
Kot človek baranta
In pretvarja in se

Glej kako zemlja vsak tvoj sok vpije
Vsak gib odpadek in pljunek
Glej kako vse prenaša
Vse prenese
In raduje darove iz nuje

Iz nuje daruje rodove
Raduje darove iz nuje

Ti, ki delaš, da so moje misli jasna elektrika
Direktna in ekzaktna in čista
Je moja pesem enačba natančna
Moj govor moj jezik moj obraz moj jaz
Je moja misel blisk
Sneta adekvatno ob pravem času in ekzatno
Ne glede na permutacijo situacije
Nabrana ohranljivo kot elektroni iz Zemlje
In Severa zarad Sončnega vetra Ljubezni, ki je

Moj Glas
Tvoj Obraz
Blisk skoz Čas

0 : 0
Zajamem te
In si te nosim k ustom
Tvoje prste si nosim v usta
Tvoje oči
Tvoje lase

Zajameš mojo glavo kot kakšno sveto knjigo
In mi narahlo poljubiš lase
Kot pismo, ki je rešlo Dostojevskega pred smrtjo

Tvoja lica: mehko zlato
Strjen rumenjak sončnih žarkov
Ali žito prestreljeno v reko svetlobe

In nad njo zeleno nebo
Kot kostanjeve nebjule tvojih oči
Sklenjene
Z mojimi

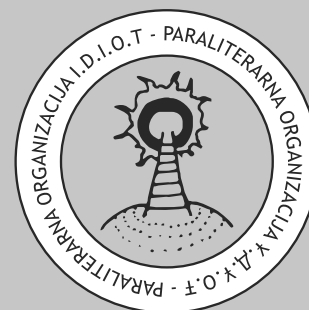
Dotaknem se te
In svet se rodi

OBJEMI HAOS UREDI SVET

1D4

ISSN 1855-7481

Idiot 4

5 Združene kaj Amerike? *Julian Assange*
6 OSTATI ŽIV *Michel Houellebecq*
12 Um. v času spektakla *THP UP JBF*
18 Razširitev področja boja *Borut Jerman*
21 Kons. vseh *THP*
32 Disput o zgodovini
34 Variacije prvič *Marko Samec*
36 Pesem kot svet in nevroza *THP*
43 De Gustibus *Paraliterarna organizacija I.D.I.O.T*
49 Pisma bralcev

Urednik *Editor* Tibor Hrs Pandur. Uredniški odbor *Ed. Board* Uroš Prah, Jasmin B. Frelih, Katja Perat, Nadina Štefančič.
Skice *Drawings* Luka Uršič (11, 48), THP (31, 59). Oblikovanje *Design* Blaž Krump. Lektura *Proof reading* Nadina Štefančič.
Tisk *Print* Birografika Bori Ljubljana. Podpora *Support* Oddelek za primerjalno književnost FF LJ, ŠOU LJ.
Naklada *Number of copies* 200. Na spletu *Online* <http://id.iot.si/>

LITERARY FREEWARE

Vse pravice so pri »avtorjih«. Deal with it. Podarjeno ali distribuirano po principu »daj kolk lahk« v podporo Paraliterarne organizacije I.D.I.O.T.

All rights are with the »authors«. Deal with it. Given away or distributed according to the principle »give what you can« in order to support the Paraliterary Organisation I.D.I.O.T.

Združene kaj Amerike?

Sobota, 9. junij 2007

Pogosto je bilo zabeleženo, da mnoge korporacije presegajo nacionalne države po bruto družbenem proizvodu. Manj pogosto je bilo zabeleženo, da jih nekatere presegajo tudi po številu prebivalstva (zaposleni).

Toda, nenavadno je, da primerjava nikoli ni šla dlje. Ker jih toliko živi v državi korporacije, vzemimo to primerjavo z vso resnostjo in se vprašajmo – kakšen tip države je velika korporacija?

V primerjanih državah je običajno, da, po preprostih ugotovitvah o številu prebivalstva in BDP-ju, primerjamo sistem vladanja, velike skupine nosilcev moči in državljanske svoboščine, ki so na voljo prebivalstvu.

Korporacija kot nacionalna država ima sledeče lastnosti:

- > Volilna pravica ne obstaja, razen v rokah zemljiških posestnikov (»posestnikov delnic«), in tudi tam je volilna moč v sorazmerju z lastništvom zemlje.
- > Vsa izvršna oblast prihaja iz centralnega komiteja. Zastopanost žensk je skorajda nična.
- > Ni delitve oblasti. Ni četrte veje oblasti. Ni porot in ni domneve o nedolžnosti.
- > Nepokorščina ukazom lahko vodi v takojšnje izgnanstvo.
- > Ni svobode govora. Ni pravice do združevanja. Ljubezen je, brez dovoljenja države, prepovedana.
- > Gospodarstvo je centralno plansko.
- > Gibanje in elektronska komunikacija sta strogo

nadzorovana.

> Družba je krepko regulirana, in regulacija se izvaja do te mere, da je mnogim zaposlenim zapovedano kdaj, kje in kolikokrat na dan gredo lahko na stranišče.

> Transparentnosti ni. Nekaj, kar bi bilo podobno FOIA (Freedom of information act, op. p.), si je nemogoče zamisliti.

> Država ima eno stranko. Opozicijske skupine (sindikati) so prepovedani, nadzorovani ali marginalizirani kjerkoli in kadarkoli je to mogoče.

Te ogromne multinacionalke, pa čeprav so po BDP-ju in številu prebivalstva primerljive z Belgijo, Dansko ali Novo Zelandijo, nimajo prav ničesar skupnega s kvaliteto njihovih državljskih svoboščin. Po ustroju zrcalijo najbolj pogubne aspekte sovjetov iz šestdesetih. To je še toliko bolj očitno, ko družba deluje v pokrajinah, kjer so civilizacijski zakoni šibkejši (npr. Zahodna Papua ali Južna Koreja). Tam je obnašanje teh novih držav jasno postavljeno na ogled, nezakrito z njihovo okolico.

Če bi mala podjetja in neprofitne organizacije v Združenih državah uničili, kaj bi ostalo? Neke vrste federacija komunističnih držav.

Združeni Sovjeti Amerike.

*Julian Assange*¹

¹ <http://web.archive.org/web/20071020051936/iq.org/>

Ostati živ

METODA

NAJPREJ, TRPLJENJE

»Vesolje kriči. Cement izraža nasilje, s katerim je bil kot zid zadet. Cement kriči. Trava ječi pod zobmi živali. In človek? Kaj bomo rekli o človeku?«

Svet je razgrnjeno trpljenje. V njegovem izvoru je vozil trpljenja. Vsak obstoj je razmah in je stisk. Vse stvari trpijo, dokler obstajajo. Nič brni od bolečine, dokler z bednim izbruhom ne doseže biti.

Bitja se razlikujejo in postanejo kompleksnejša, ne da bi izgubila karkoli od svoje izvirne narave. Od neke določene stopnje razvoja zavesti dalje se proizvede krik. Od tu izvira poezija. Kakor tudi artikuliran jezik.

Prvi pesniški korak je vrnitev k izvoru. Torej: k trpljenju.

Načini trpljenja so pomembni; niso bistveni. Vsako trpljenje je dobro;

vsako trpljenje obrodi svoje sadove; vsako trpljenje je svoje veselje.

Henri je star eno leto. Na tleh, z umazanimi pleniciami. Njegova mati odhaja in se vrača udarjajoč s petami po parketu v sobi, išoč modrc in krilo. Mudi se ji na večerni zmenek. Ogorčena je nad tisto z drekom prekrito stvarjo, ki se vznemirja na ploščicah. Še sama prične kričati. Henri kriči še bolj. Potem ona odide.

Henri je dobro začel svojo pesniško kariero.

Marc je star deset let. Njegov oče v bolnišnici umira za rakom. Tisti obrabljeni stroj, s cevkami v grlu in infuzijo, je njegov oče. Samo pogled je živ; izraža trpljenje in strah. Tudi Marc trpi. Tudi njega je strah. Očeta ljubi. Hkrati pa začena želeči, da bi oče umrl, in počuti se krivega.

Marc bo moral še delati. Moral bo v sebi razviti tisto trpljenje, tako posebno in plodno: Sveto Krivdo.

Michel je star petnajst let. Nobeno dekle ga še ni poljubilo. Rad bi plesal s Sylvie, ampak Sylvie pleše s Patricem,

in kot izgleda, ji je všeč. Okamenel je; glasba prodira v njegovo intimo. Čudovit, počasen komad nadrealne lepote. Ni vedel, da se lahko toliko trpi. Njegovo otroštvo, do tistega trenutka, je bilo srečno.

Michel ne bo nikdar pozabil nasprotja med svojim od trpljenja stisnjenim srcem in presunljivo lepoto glasbe. Njegova občutljivost se oblikuje.

Če je svet sestavljen iz trpljenja, je to zato, ker je v svojem bistvu svoboden. Trpljenje je neizbežna posledica svobodne igre delov sistema. To morate vedeti, in povedati.

Ne boste mogli trpljenja spremeniti v smoter. Trpljenje je in zato ne more postati smoter.

V ranah, ki nam jih prizadane, se življenje izmenjuje med brutalnim in zahrbtnim. Spoznajte ti dve obliki. Izvajajte ju. Pridobite si njuno popolno spoznanje. Razlikujte, kar ju ločuje, in kar ju združuje. Veliko protislovij bo razrešenih. Vaša beseda bo pridobila na moči in veličini.

Upoštevajoč značilnosti moderne do-

be, se ljubezen skorajda ne more več razodeti; a ideal ljubezni ni nič manjši. Ker je kot vsak ideal v svojem bistvu izven časa, se ne more niti zmanjšati niti izginiti.

Od tu posebej očitno neujemanje idealnega/realnega, posebno bogat izvor trpljenja.

Leta odraščanja so pomembna. V trenutku, ko razvijete zavest o zado-
stno idealni ljubezni, ste v kurcu. Nič
več vam ne bo zadostovalo.

Če se ne srečujete z ženskami (zaradi
sramežljivosti, grdote ali kateregakoli
drugega razloga), berite ženske revije.
Občutili boste skoraj enakovredno
trpljenje.

Iti do dna brezna odsotnosti ljubezni.
Gojiti sovraštvo do sebe, prezir do
drugih. Sovraštvo do drugih, prezir do
sebe. Premešati vse. Narediti sintezo.
V vrvežu življenja biti vselej zgube.
Vesolje kot disko klub. Zbirati raz-
očaranja v velikem številu. Naučiti se
biti pesnik in odučiti se živeti.

Ljubite ali sovražite vašo preteklost,
ampak naj vam ostane pred očmi.
Morate si pridobiti popolno poznavanje
vas samih. Tako se bo, malo po malo,
vaš najgloblji jaz oddaljil, zdrsnil na
sonce; in vaše telo bo ostalo na mestu;
nabuhlo, oteklo, razdraženo; zrelo za
nova trpljenja.

Življenje je vrsta izpitov uničenja.
Položiti prve, pasti pri zadnjih. Zgrešiti
v svojem življenju, a zgrešiti za malo.
In trpeti, vselej trpeti. Morate se
naučiti občutiti bolečino skozi vsako
vašo poro. Vsak delček veselja mora
biti za vas osebna rana. Morate pa

ostati živi, vsaj za nekaj časa.

Sramežljivosti ne gre prezirati. Dalo se
jo je razumeti kot edini vir notranjega
bogastva; ni napačno. Dejansko se
ravno v trenutku razkoraka med
hotenjem in dejanjem pričenjajo ka-
zati zanimivi mentalni pojavi. Človek,
pri komer je takšen razkorak odsoten,
ostane v bližini živali. Sramežljivost je
odlična začetna točka za pesnika.

Razvijte v sebi globoko zamero v
odnosu do življenja. Ta zamera je nujna
za vsako resnično umetniško ustvar-
janje.

Občasno, res je, se vam ne bo življenje
zdelo nič drugega kot neprimerna
izkušnja. Ampak zamera bo morala
vedno ostati blizu, pri roki, tudi če
izberete, da je ne boste izrazili.

In vrnite se zmeraj k izviru, ki je
trpljenje.

Ko boste pri drugih izzvali mešanico
boječega usmiljenja in zaničevanja,
boste vedeli, da ste na pravi poti.
Lahko boste začeli s pisanjem.

ARTIKULIRATI

»Neka moč postane gibanje takoj, ko
se zgodi, in se razvija v trajanju.«

Če vam ne uspe artikulirati vašega
trpljenja v natančno definirani struk-
turi, ste v kurcu. Trpljenje vas bo
pojedlo žive, od znotraj, preden boste
imeli čas karkoli napisati.

Struktura je edino sredstvo proti
samomoru. In samomor ne razreši
ničesar. Predstavljajte si, da bi

Baudelaire uspel pri svojem poskusu
samomora pri štiriindvajsetih.

Verjemite v strukturo. Verjemite tudi v
stare metrike. Verzifikacija je mo-
gočno orodje za osvoboditev notra-
njega življenja.

Ne čutite se dolžni iznajti novo obliko.
Nove oblike so redke. Ena na stoletje je
že veliko. In ni nujno, da so največji
pesniki njeni začetniki. Poezija ni delo
na jeziku; v osnovi ne. Besede so pod
odgovornostjo skupka celotne družbe.
Velika večina novih oblik se ne
proizvede iz nule, ampak s počasnim
izpeljevanjem predhodne oblike.
Orodje se malo po malo prilagodi;
podvrženo je rahlim spremembam;
novost, ki nastane z njunim med-
sebojnim učinkovanjem, je po navadi
razvidna šele na koncu, ko je delo
napisano. Popolnoma primerljivo z
evolucijo živali.

Oddali boste najprej neartikulirane
krike. Pogosto boste v skušnjavi, da bi
se povrnili v takšno stanje. Normalno.
Poezija je, v resnici, samo za korak
pred artikulirano govorico.

Skočite nazaj v neartikulirano kričanje
vsakič, ko začutite potrebo. Je
pomlajevalna kopel. A ne pozabite: če
vam je ne uspe vsake toliko zapustiti,
boste umrli. Človeški organizem ima
svoje meje.

Med viški trpljenja ne boste mogli več
pisati. Če se čutite dovolj močni,
poskusite vseeno. Verjetno je, da bo
rezultat dober; verjetno, ne pa nujno.
Nikoli de delajte. Pisanje poezije ni
delo; je dolžnost.

Če vam uporaba neke določene oblike

(aleksandrinca, na primer) predstavlja napor, se ji odpovejte. Take vrste napor ni nikoli poplačan.

Drugače je s splošnim, trajnim naporom, ki pomeni ubežanje apatiji. Ta je, nasprotno, neobhoden.

V zvezi z obliko; nikoli ne oklevajte priti v protislovje s samim sabo. Obrnite smer, kadarkoli je to potrebno. Ne trudite se preveč, da bi bila vaša osebnost koherentna; takšna osebnost obstaja, če to hočete ali ne.

Ne zanemarjajte ničesar, kar bi vam lahko prineslo drobec ravnovesja. V vsakem primeru, sreča ni za vas: tako je odločeno, že od nekdaj. Če pa vam uspe zgrabiti katerega od njenih simulakrov, ne oklevajte.

V vsakem primeru, ne bo trajalo.

Vaš obstoj ni sedaj nič drugega kot blago različnih trpljenj. Mislite si, da vam jih bo uspelo razgrniti v koherentno obliko. Vaš cilj v tem stanju: pričakovanje zadostnega življenja.

PREŽIVETI

»Obrt črk je edina, pri kateri se lahko ne zasluži denarja, ne da bi to izpadlo smešno.«

Jules Renard

Mrtev pesnik ne piše več. Zato je pomembno ostati živ.

Sprejeti to preprosto misel vam bo včasih težko. Še posebno v daljših obdobjih kreativne neplodnosti. Vaše ostajanje pri življenju se vam bo v teh primerih zdelo boleče nepotrebno; v vsakem primeru, pisali ne boste več.

Na to samo en odgovor: v bistvu ne veste ničesar. In če se iskreno izprašate, boste morali na koncu soglašati. Videni so bili čudni primeri.

Če ne pišete več, je to morda preludij k spremembi oblike. Ali pa spremembi teme. Ali obojega hkrati. Ali pa dejanjsko preludij vaše kreativne smrti. Tega ne veste. Nikoli ne boste natančno spoznali dela vas, ki vas sili v pisanje. Spoznali ga boste samo skozi približne

in protislovne oblike. Egoizem ali zatajevanje? Krutost ali sočustvovanje? Lahko bi se podpiralo vse. Dokaz da, na koncu koncev, ne veste ničesar; zato se ne obnašajte kot da veste. Do vaše nevednosti, do neznanega dela vas samih, bodite poštene in ponižni.

Ne samo da pesniki, ki živijo do visoke starosti, proizvedejo na splošno več, starost je tudi obdobje posebnih fizičnih in mentalnih procesov, ki bi jih bilo škoda ignorirati.

Kljub povedanemu je preživeti izjemno težko. Lahko razmislite o uporabi strategije alla Pessoa: najti si neko službico, ne izdati nič, mirno dočakati smrt.

V bistvu se bo šlo nasproti nezane-marljivim težavam: občutku, da gre za izgubljanje svojega časa, za nikoli biti na svojem mestu, nikoli ovrednoten, kolikor vreden ... vse to bo kmalu postalo neznosno. Težko se bo izogniti alkoholu. Na koncu se bosta pojavili zagrenjenost in trpkost, ki jima bosta kmalu sledili apatija in popolna kreativna neplodnost.

Ta rešitev torej prinaša svoje nevšečnosti, je pa navadno edina. Ne pozabimo na psihiatre, ki razpolagajo z možnostjo dodeljevanja daljših delovnih premorov. Nasprotno se je daljšemu bivanju v psihiatrični bolnišnici bolje izogniti: preveč uničujoče. Uporabiti ga velja samo kot zadnjo možnost kot alternativo beraštvu.

Mehanizmi socialne solidarnosti (nadmestilo za brezposelne itd.) morajo biti v celoti uporabljeni kakor tudi finančna podpora premožnih prijateljev. Ne razvijte pretiranega občutka krivde v zvezi s tem. Pesnik je sveti parazit.

Pesnik je sveti parazit; podoben skarabejem starega Egipta lahko uspeva na telesih bogatih in razkrajujočih se družb. Ima pa svoje mesto tudi v nedrjih družb, ki so preproste in močne.

Ne smete se boriti. Boksarji se borijo, ne pesniki. Je pa potrebno nekaj malega izdajati; gre za nujni pogoj, da se posmrtno priznanje lahko zgodi. Če ne izdate vsaj minimuma (vsaj kakšnega besedila v drugorazredni

reviji) boste prihodnjim rodovom neznani; neznani kolikor ste to bili za časa življenja. Tudi če bi bili pravi geniji, boste morali pustiti sled in se zanesti, da bodo literarni arheologi odkopali ostalo.

To lahko spodleti; pogosto spodleti. Vsaj enkrat dnevno si boste morali ponoviti, da je poglavitno narediti, kar se more.

Študij življenjepisov vaših najljubših pesnikov vam bo lahko prišel prav; moral bi vam omogočiti, da se izognete nekaterim napakam.

Recite si, da praviloma ni dobre rešitve za materialno preživetje; jih je pa nekaj zelo slabih.

Na splošno, problem kraja, kje stanovati; šli boste, kamor boste lahko. Poskusite se preprosto izogibati preglasnim sosedom, ki lahko že sami povzročijo dokončno intelektualno smrt.

Manjša poklicna uvrstitev lahko oskrbi z določenimi spoznanji, po možnosti uporabnimi v nekem dodatnem delu o delovanju družbe. Obdobje življenja berača pa s posledično odtujitvijo priskrbi drugačna spoznanja. Idealno je izmenjevat.

Druge življenjske stvarnosti kot harmonično spolno življenje, poroka, otroci, so hkrati blagodejne in plodne. Doseči jih je pa skorajda nemogoče. Na umetniškem področju so tako rekoč neznana ozemlja.

Povečini vas bo premetavalo med grenkobo in tesnobo. V obeh primerih vam bo alkohol v pomoč. Najpomembnejše je doseči tistih nekaj trenutkov popuščanja, ki vam bodo omogočili realizacijo vašega dela. So kratki; potrudite se, da jih zagrabite.

Ne bojte se sreče; ne obstaja.

POTRKATI, KJER VELJA

»Potrudi se, da se boš pred Bogom izkazal za preizkušenega, za delavca, ki se mu ni treba sramovati in ki pravilno ravna z besedo resnice.«
Drugo pismo Timoteju, 2, 15

Ne išči spoznanja zaradi njega samega. Vse tisto, kar ne izhaja neposredno iz emocije, je v poeziji brez vrednosti. (Seveda je potrebno razumeti emocijo v širšem smislu; nekatere emocije niso niti prijetne niti neprijetne; na splošno to velja za primer občutja tujosti.) Emocija ukine vzročno verigo; je edina, ki lahko povzroči, da se občuti stvari v sebi; prenašanje tega občutja je predmet poezije.

Ta identičnost ciljev pri filozofiji in poeziji je vir skrite zveze, ki ju združuje. Ta se v osnovi ne izrazi pri pisanju filozofskih pesmi; poezija mora odkrivati resničnost s sebi lastnimi sredstvi, čisto intuitivno, ne da bi šla skozi filter neke intelektualne rekon-

strukcije sveta. Še manj skozi filozofijo, izraženo v poetični obliki, kar je v večini primerov le bedna laž. Vselej bo med pesniki neka nova filozofija našla svoje najresnejše, najbolj pozorne in najbolj plodne bralce. Enako bodo samo nekateri filozofi sposobni razložiti, osvetliti in uporabiti resnice, skrite v poeziji. In v poeziji, skoraj tako kot v neposredni kontemplaciji (in veliko bolj kot v predhodnih filozofijah), bodo našli snov za nove reprezentacije sveta.

Spoštujte filozofe, ne pa jih oponašat; vaša pot je, žal, druga. Je nerazdružljiva z nevrozo. Poetična in nevrotična izkušnja sta poti, ki se križata, in ki se na koncu v veliki večini primerov zamešata; vse to zaradi razkroja poetične žile v krvno valovanje nevroze. Ampak nimate izbire. Ni druge poti. Neprestano delo na vaših obsesijah vas bo na koncu spremenilo v patetične relikte, minirane s tesnobo ali pa uničene z apatijo. Ampak, ponavljam, ni druge poti. Morate doseči točko nepovratnega. Prelomiti krog. In proizvesti

kakšno pesem, preden se raztreščite na tleh. Zagledali ste prostranstva. Vsaka velika strast se izliva v neskončnost. Dokončno, ljubezen reši vse probleme. Enako vsaka velika strast na koncu pripelje k nekemu območju resnice. K drugačnemu prostoru, skrajno bolečemu, kjer pa se pogled z jasnostjo razprostre daleč. Kjer se predmeti prikažejo v svoji čistosti, v svoji bistri resnici.

Verjemite v identičnost Resničnega, Lepega in Dobrega.

Družba, v kateri živite, ima za cilj vaše uničenje. Vi imate isti cilj v odnosu do nje. Orožje, ki ga uporablja, je brezbržnost. Ne morete si privoščiti uporabe iste drže. Krenite v napad!

V vsaki družbi obstajajo točke manjše odpornosti, njene rane. Postavite prst na rano in zelo močno pritisnite.

Poglobite teme, o katerih nihče ne želi slišati. Drugo plat medalje. Vztrajajte pri boleznih, agonijah, pri grdosti. Govorite o smrti in o pozabi. O ljubosumju, o brezbržnosti, o frustraciji, o odsotnosti ljubezni. Bodite nizkotni,

postali boste resnični.

Ne pripadajte ničemur. Ali pa pripadajte in potem to takoj izdajte. Nobena teoretična pripadnost vas ne sme za dolgo zadržati. Aktivizem osrečuje in vi ne boste smeli biti srečni. Vi ste na strani nesreče; ste temna stran.

Vaša prvotna naloga ni, da bi predlagali, niti da bi gradili. Če lahko to storite, dajte. Če pridete do nevzdržnih protislovij, jih izrecite. Zakaj vaša najgloblja naloga je kopati proti Resničnemu. Ste grobar in ste truplo. Ste telo družbe. Odgovorni ste za telo družbe. Vsi odgovorni, v enaki meri. Poljubite zemljo, nesnago!

Določite nedolžnost in krivdo. Najprej v vas samih, ker vas bo oskrbelo z vodičem. Ampak tudi pri ostalih. Upoštevajte njihovo obnašanje in njihove izgovore; potem razsodite popolnoma nepristransko. Ne prizanesite si, ne prizanesite nikomur.

Bogati ste. Poznate Dobro, poznate Zlo. Nikdar se ne odrecite ločevanju med njima; ne dovolite, da bi vas

preslepili s toleranco, ubogim znakom starosti. Poezija je sposobna postaviti dokončne moralne resnice. Morate sovražiti svobodo z vsemi svojimi močmi.

Resnica je škandalozna. A brez nje ni ničesar, kar bi veljalo. Pošten in nedolžen pogled na svet je že sam po sebi mojstrovina. V primerjavi s to zahtevo je izvirnost malovredna. Naj vas ne skrbi. Kakorkoli, neka izvirnost bo v vsakem primeru izžarela kot vsota vaših pomanjkljivosti. Kar se vas tiče, preprosto povejte resnico; povejte preprosto resnico, ne več ne manj.

Ne morete ljubiti resnice in sveta. Ste pa že izbrali. Problem sedaj predstavlja izpolnitev te izbire. Svetujem vam, ne obupujte. Ne zato, ker bi imeli kakršnokoli upanje. Nasprotno, vedite, da boste zelo osamljeni. Večina ljudi pristane na pogajanja z življenjem ali pa umre. Vi ste živi samomorilci.

Bolj kot se bližate resnici, bolj se vaša osamljenost veča. Zgradba je čudovita, ampak pusta. Hodite po praznih sobah, ki vam vračajo odmev korakov. Ozračje

je jasno in nespremenljivo; predmeti se zdijo okameneli. Včasih se zjočete, tolikšna je krutost čistosti vizije. Radi bi se vrnili v meglo nevednosti, čeprav dobro veste, da je že prepozno.

Nadaljujte. Ne bojte se. Najhujše je mimo. Seveda vas bo življenje še zmeraj trgalo; a kar se vas tiče, nimate več kaj dosti opraviti z njim. Zapomnite si: v bistvu ste že mrtvi. Zdaj si zrete iz oči v oči z večnostjo.

Michel Houellebecq

OPOMBA PREVAJALCA

Prevod besedila je narejen po italijanskem prevodu Fabrizia Ascarija, izdanem pri založbi Bompiani leta 2008. Ta temelji na popravljeni francoski izdaji iz leta 1997, ko sta pri Flammarionu skupaj izšla leta 1991 izdan esej *Rester vivant – méthode*, in leta 1992 izdana pesniška zbirka *La Poursuite de Bonheur* (oboje pri La Différence). Pri odločanju za objavo je prevladalo prepričanje o izredni pomembnosti besedila. Vsakršni poskusi direktnih prevodov iz francoščine so seveda dobrodošli.

Karlo Hmeljak

Um. v času spektakla

THP: Vsak pisatelj naredi spektakel iz svojega življenja, a jaz sem vsaj naredil spektakel iz svojih sanj, ki je najelementarnejši vseh spektaklov, posledice »akumulacije spektaklov«, odločitev in življenja, lahko bi rekel podzavestno, potegnjeno na plano, če ne bi bilo že z zapisom sprocesirano v zavest. (V najhujšem primeru in v trenutkih najhujšega samodvoma je vsaj prikaz mehanizma spektakla ali življenja preživetega v konstantnem hrepenenju po vračanju istega.)

Nobeno delo, noben »avtor« ne pobegne usodi produkta in artefakta. Vsak opus je prej ali slej integriran v cirkulacijo blaga, nobeno delo ne pobegne logiki trga.

UP: »Da in kako vidim razgradnjo tega principa, sem ti že včeraj govoril. Zato mislim, da bodo vprašanja kmalu morala biti postavljena čisto drugače ...«

THP: Kako drugače točno? Kako je možna razgradnja avtorskega principa v sistemu, ki še vedno temelji na avtorskem principu? Mislim, knjige so podpisane, ker so delo, da lahko pisatelj dobiva avtorske, medtem ko je seveda »avtor« (kot to, kar je preko teksta projekcija pisatelja) več avtorjev in vse, kar je na pisatelja vplivalo. Internet z vsemi svojimi možnostmi mogoče daje samo iluzijo, da smo lahko kdorkoli in da smo povezani, medtem ko ostajamo ločeni. Internet temelji na ideji, ki ni bila nikoli realizirana popolnoma in je, se mi zdi, okrnjena. Je produkt, ki je out of control, kompleksen kot možgani in

v konstantem antagonizmu. Hkrati predpostavlja neomejeno, necenzurirano multiplikacijo informacij in hkrati dostop do njega prodajajo multinacionalke. Debord bi ga mogoče označu kot orodje spektakla, kar je, ampak je hkrati neprecenljiva data-baza informacij. Neomejena multiplikacija informacij, komunikacij in pravica do njene dostopnosti je po definiciji razdajanje energije. In v sistemu, v katerem smo, no energy is free, although all we do, is live on borrowed energy and borrowed time.) Se pa strinjam, da ni več pomembno od kod informacija prihaja. Sodi se samo kvaliteta informacije (električnega impulza), kako je organizirana in posredovana, če se vtisne.

Začetek refleksije procesa alienacije se zazrcali že in tudi v Rimbaudjevem uporu (»Nikoli ne bom delal«, potem pa preprodajal orožje in sužnje v Afriki) in končnemu zanikanju projekta pisanja, tako kot v Pessooovem in Mallarméjevem mirnem klesanju lastne grobnice in zavestnem samoizgonu pred participacijo na trgu (kar lahko tisti, ki zoperstavlja akcijo proti umetnosti vidi kot formo reakcionarne izolacije buržuja ali beg pred resničnostjo). Neparticipacija na »trgu umetnosti« je bil edini način, kako ohraniti svobodo in čistost njihovih projektov¹, čeprav jih tudi to ni izognilo pred posthumno slavo. Ampak tu je catch: umetnost je postala delo po pravilih, formah in zakonih trga (po zakonih spektakla v Debordščini in ne

samo umetnost, participacija v življenju od neolitika dalje), kjer ni izbire. Adapt or die. In ne spontana aktivnost ali situacija, ki generira dialog, podira zidove ali odpira prostore. (Same strukture, kako se umetniško delo posreduje, so padle pod okrilje spektakla, ki jih razjeda, enosmerni tok gledalca, ki mu gledano odgovarja na vprašanja, ki jih samo postavlja ali sproža želje, ki jih nikoli ne zadovolji (Adorno), kar kulminira v produkciji želje po istem, pasivni recepciji in zombifikaciji, (...) institucijske strukture: muzeji, galerije, teatri, knjigarne, filmska industrija, adaptirajo kakršnokoli delo v svoj tokokrog po diktatu forme: kaj je roman, kaj je pesem, kaj je film. A preconcieved notion that something is exactly and only something and nothing else.)

Spektakularna zgodba je usmerjena samo v ohranjanje relacije gledanja in ustvarja samo psevdoželjo po sami sebi. Konstrukcija scenarija/ zgodbe ostaja znotraj zakonov Ari-stotelove poetike, ampak neskončno zbanalizirana. Ohranja princip iden-tifikacije z enim samim likom, ampak njen cilj ni raziskava življenja, ampak simulaker situacije, ki stremi, da postane zgodba in želja po želji ali kot pravi Debord »kapital akumuliran do te mere, da postane podoba«. Logika in zakon spektakularne zgodbe je, da se naredi v samo še eno zgodbo. In naenkrat smo obdani s samimi zgodbami in sami zgodba, post-modernizem, kot pravijo nekateri in obdani sredi akumulacije

spektaklov in sami produkt spektakla, kot pravi Debord.

Kam spada umetnost (če lahko sploh še spada kam zunaj spektakla)? Je možno, da ohrani svojo neodvisnost, da predre do živega, kljub svoji integraciji v cirkus spektaklov? Ohranja glede na to v vsakem primeru obstoječi red ali ga lahko subvertira, čeprav je neizbežno vpeta vanj? Kako vedet, če ga ali ne? Ne vedet. Čutit. Še ena past?

Dokler je pišoč živi, lahko miga in zastopa svoje delo v živo, nadaljuje in argumentira. Lahko naredi predstavo, lahko intervenira, ampak ko umre (in že prej), je delo obsojeno na interpretacijo zanamcev (če ima srečo, da ga sploh obravnavajo in ne zamolčijo), a vprašanje ostaja, če niso že sami pogoji recepcije nedotakljivo okuženi z logiko spektakla, če so sprejemniki (publika) in celo diskurz pesmi (oddajnika) nepreklicno okuženi z diseminacijo spektakla. Če je naše dožemanje in sprejemanje postalo vodeno, vodeno in analogno zadovoljevanju psevdoželj, ki jih iščemo med drugim tudi v mo-

derni kvaziumetnosti. Kaj, če se je sam akt reprezentacije svižu? O fearful spite ...

Kaj če je naše mišljenje, zadovoljevanje želj postalo (ali celo je že dolgo) analogno logiki tekočega traku? Ali je to isto, kot kar pravi Lacan, da želja že itak sama od sebe kroži okrog želenega kot zemlja okrog sonca?

Tanka je meja med pesmijo in reklamo. Obe lahko slavita sami sebe kot končni produkt obstoječe ekonomije. A kje se pesem razlikuje od reklame?

Beseda teče o vprašanju konstrukcije diskurza ali »situacije«. Kateri vzorci diskurza po Debordu predstavljajo jezik spektakla? Kakšna je razlika med pesmijo in ideologijo? Je dovolj, da pisanje razkriva svoje mehanizme, da samo razpršuje pomene in se vzpostavlja večpomensko (če se vzpostavlja večpomensko), lahko pa ne razpršuje, ampak kaže pomene, akumulira pomene, renovira jezik ad infinitum, kot tekoči trak bljuva avtomobile, da morajo vlade s pod-kupninami omejevati produkcijo?

Dovolj za kaj? Da sproži novo pisanje? Dialog? Revolucijo? Je pesem edina revolucija, ki jo pesem lahko sproži? Lahko um. subvertira samo skupek vseh (pisarju znanih) umetnosti? Kot Picasso Velazqueza, kot Lautréamont Pascala? V vsakem primeru je odvisno, kako globoko prodre. Globoko kam? Da sproži kaj? Solzo? Smeh? Da sčisti, potrdi iluzijo, da upanje? Novo misel? Novo sliko? Kontemplacijo? Dvom? Občutek? Akcijo? Borbo? Preobrazbo? Da pride in jo daš ven, naj pride, kar hoče? Golo upanje ostaja, da se ne vzpostavi enako kot spektakel, ki se ga hitro pozabi in mu lahko z zaprtimi očmi rečejo zgodovina, čeprav že dolgo zanika zgodovino? Reši koga pred depresijo? Je pesem tabletko? Mu da voljo in smisel, da živi, kot hoče (čeprav ve, da ne more)?

Je pesem lahko akt svobode? Za par trenutkov mogoče, ampak kot akt, ki zahteva vedno nov akt in konstantno ponavljanje akta, ki kot vsaka navada lahko postane odvisnost. Nuja, okužena z zahtevo konstantne produkcije.

1 UP: »Ja ampak prenest samoto.«

2 UP: »Zame je pisanje divji akt. Impulz, katerega ne čakam. Impulz, ki pride, ne, ne kot prdec, ampak kot potreba po plesu. Začutim, da je čas za ples besed. In zaplešem. Kot ljubezen je pesnenje zame sila, ki ne more biti neprestano prisotna, ker je preveč silovita. Tako silovita pravzaprav, da v danem trenutku upogne prostor-čas in ga predre. Tako da so vsi takšni trenutki, navidez nepovezano nanizani na linearni časovni osi, pravzaprav en sam, neskočen stik. Tako ne more postati ne navada, niti odvisnost. Nikoli nisem bil nagnjen k drogam. Razumem princip horsa, a mi je tuj.«

THP: Pour moi aussi, ker je samo, ko se res zgodi. Na kar sem mislil, je ob enem »kvazipesnik«, »kvazipisec«, ki inkorporira tekoč sistem produkcije. Usede se in hoče napisati pesem, mora napisati pesem. Če ne napiše pesmi, ga ni. Torej komaj živi. In živi samo, ko je pesem. To je tud hkrati pretirana samokritika, samobičanje jebemu. Postal sem odvisen od svoje produkcije, svoje divjega akta; učim se bit. Hkrati pa je ta gon to povedati in prepričanje, da je vredno to povedati dominantno. In tako jemljem ta diktat, ki ne vem ne od kod pride ali kam gre in ga pišem. Hkrati je zavestno: to outfuck the body, a need to channel the world.

Tudi droge, ki so mogoče nekoč služile kot osvoboditev so postale medij za ohranjanje brezčasja. Tiste sfere, kjer neskončno protestiramo, kjer se zavedno (vedno) upiramo integraciji v sistem, ki ga vsi preziramo, a sprejemamo malo po malo, dokler nas ne pogoltne. Kjer se lahko igramo in sanjamo v prostor neomejeno in kontempliramo svet? Vse je odvisno od kaj kontempliramo. Bežimo vase? Smo ujeti? Lahko nas odnese, častimo izolacijo? Izgnanstvo, na katero so nas obsodili in se prisilili sami? So jo sproducirali oni? So nas nardili, da si jo sproduciramo sami?

»Pesnik« (»tak človek ni nikoli obstajal« pravi Rimbaud), kvazipesnik pol ves čas čepi v zasedi in se sili, da »pesem« pride. Mora pisat in prisiljen je izkoriščat rudo, ki je on sam. Če ne sproducira vsaj minimuma sprejemljivih prdcev na dan, ne bo zadovoljen. Tako se piše in misli vedno nekam drugam. Svoje življenje spremeni v »velik amassment of spectacles«, ki v nasprotju ali soglasno s produkcijo Države slika portret, ki ga niti sam ne razume, kaj šele vidi popolnoma (recimo kot ga bodo videli ali zinterpretirali zanamci (ker nihče, kot ni bilo rečeno, ne vidi popolnoma)).²

Vse, kar dela in živi, dela, da se »konča v knjigi« (Mallarmé). Je to zanikanje življenja, kot včasih trdi Debord, ali lahko omogoča pesem »nenadno osvoboditev od prostora in časa« (Pound)?³ Tudi, če jo gledamo izolirano od realnih odnosov produkcije, jo gledamo še

vedno kot predstavo, kar pomeni, da ne gledamo?

UP: »Gledamo toliko bolje!«

THP: Gre lahko torej umetnost kontra sistem ali je sistem? Če jo sistem v vsakem primeru spremeni v sistem in je že iz inata del sistema? Lahko gre kontra sistem, ravno zato, ker je del sistema? »Je pesem znotraj in hkrati zunaj in hkrati (in predvsem) onkraj sistema«? Debordova lastna dela o tem pričajo pritrtilno.

Konec koncev postane to vprašanje volje in vere. Nihče ne ve točno kje smo. Preveč svetov lahko vidimo. Vsake toliko se najde nekdo z brutalno voljo, ki hoče na ne glede na kaj pride povedat nekaj lepega in pika. Odjebe zgodovino, preseže Auschwitz. Hoče čistost in nobena reklama ga ne more sesut. Tam je in žari. Tudi če samo za eno obdobje, tudi če potem vidi in svet vdre vanj in ga razfragmentira, izgleda, da je videl res takrat, ko ni mislil, da je videl.

Mogoče lahko (pesem) subvertira samo do določene točke in se taktike njenega posredovanja preobražajo v opoziciji z vladavino in taktikami trga (če jim seveda hoče nasprotovat⁴), in za določen čas in glede na ta čas je umetnost, dokler subverzira (razkriva splošno sprejete enosmerne strukture) in od določene točke dalje ne več, ko je recimo z interpretacijo udomačena, ali z molkom prezrta, ali v vsakem primeru avtomatsko prilaščena v produkt, ki skozi same pogoje razširjanja in razpečevanja ohranja strukture in komercialno modernih odnosov.

Verjetno pa je, kot pravi Goethe, da tudi, če teaterski tekst slika potencialno prevratno akcijo ali pogoje te akcije, ne spremeni ničesar, ker še vedno slika, in to je point, ki ga ima v mislih Debord: Spremenit svet, torej odnose in mesto v antioder svoje prevratne akcije, v »situacijo«, ki postane (v idealnem primeru) kolektivna. Naredit umetnost iz življenja⁵, dobesedno in negirat sam jezik avantgarde z neparticipacijo na trgu umetnosti, ki zahteva konstantne inovacije in revolucije, lačna vedno nove prazne retrogardne »avantgarde«. In predvsem zahteva do pravic spreminjanja mesta in vzpostavljanja avtonomnih con svobode govora in gibanja. Kar je vojna napoved fašizmu urbanizma, katerega cilj je »produkcija okoliščin, ki ustvarjajo presežno vrednost«, vlagajo v mesto, ki postane nič drugega kot pogoj za novo presežno vrednost, gradijo gigantske, prazne stolpnice sredi slumov, kot demonstrira David Harvey.

V vsakem primeru je pesem afirmacija življenja, ki je bilo preživeto. Tudi če je zgodovinska freska ali politični esej, tudi če je negacija, tudi če razkriva strukture, tudi če razsvetljuje, ni imuna pred bodočimi manipulacijami in okultacijami. Igra isto igro. Čim spregovori, stopi na teren spektakla in lahko se trudi prisvojiti nazaj dolgo zgubljen zaklad komunikacije.

Lahko se prepričam, da resnično prevratno pisanje strese temelje družbe skozi obračanje konceptov (ali razkrivanja restnic, če jih seveda kdo

3 Čeprav so situacionisti vztrajali, da je cilj v nasprotni smeri. To je bil del njihove taktike in propagande. Z neparticipacijo v spektaklu in s kritiko spektakla so se premaknili v direktno opozicijo spektaklu (kolikor je bila možna). Cilj jim je bil: se osvoboditi prostora in časa spektakla in ne samo pisati pesmi o tem, ampak v živo sesuvati spektakel, znotraj spektakla samega (kar je praktično povsod, če drži, da je spektakel skoraj povsod). Ustvariti pogoje za situacije, kjer je to mogoče. Debord je taktiko takšne skupine omejil na par članov, na eno celico (z večimi zunanjimi sodelavci), in nasprotoval komunam, kot se jih je prakticiralo, saj bi se tako lahko neizbežno konstruirala hierarhija. Mogoče so dandanes komune in celice, ki se trudijo postati samoohranitvene, glej Tamera na Portugalskem recimo, edina možna smer, če ob svoji odcepitvi od sistema, uspejo ne konstruirati aparata kulta kakšne neoreligije.

4 Kako ji nasprotuje? S tem da ignorira fašizme in se razglša za glasbo čistosti, ali da jih sprejme vase in jih obrne navzven; ali da evocira nemoč, ko se jim postavlja proti? V vsakem primeru samo evocira, estetizira, sublimira in pomaga ali osrečuje evokatorja. Je način, kako se je evokator naučil živeti s samim sabo in mejami sistema, ki so meje, dokler jih vsi mislijo kot meje. Če njegovi izločki pomagajo še komu, če komurkoli posreduje vsaj iskro tega, kar je dejansko preživljal, potem je to že skoraj dosežek.

5 UP: »Narediti življenje iz umetnosti, ga prežeti z njo. Tu sem bolj za Beuysa (v preteklosti so imeli vse kaj hujše situacije kot vpetost umetnosti v trg – sicer pa pomisli, kako omejeni so bili npr. renesančni mojstri z zahtevami svojih naročnikov – pa jih je umetnost zmeraj prečila). Če se še malo vrnem k Beuysu. Je bil eden prvih, ki se je radikalno zoperstavljal temu trgu, ravno s tem, da ga je razjedal od znotraj. Močni umetnosti je vseeno.«

bere), ki se jih, ne da bi vedel (ali da bi vedel), da se jih drži, drži posameznik, ne glede na medij prenašanja butne v spomin in meso in prisili bralca, da jo sotvori, in ne samo reafirmacijo sebe, ampak voljo do realizacije. Kam se realizira (če se), pa je vprašanje na katero je skoraj nemogoče odgovorjat. UP: »A perverzna notranja logika trga. Vsak električni impulz je dan-danes (lahko) tržen.«

THP: Prebran material (par črt na papirju), torej električni impulz možganov (na podlagi teh črt) predstavlja produkt pisatelja (kar je »avtor«) in samopromocijo pisarja na trgu umetnosti.

Debordov La société du spectacle se prodaja. Lahko si ga pa sposodiš v knjižnici ali pa si ga (po zaslugi hekerjev, slava njim) zdounloudaš z neta. Če pa hočeš it globlje pa tudi internet ni vsemogočen in vedno manj je tistih, ki žrtvujejo svoj čas za prevajanje in razširjanje informacij, posledice česar verjetno nikoli ne bodo doživeli popolnoma (in to sprejmejo in vejo).

Pomeni to, da bi morala vsa umetnost (zgodovina in eksteriorizacija človeške zavesti) bit zastonj? V idealnem primeru ja, če ne zastonj vsaj dostopna in posredovana. V svetu, kjer bi živeli od obnovljivih virov, bi lahko utopično teoretsko bili prisiljeni reformulirat vse odnose, ki jih določa distribucija, produkcija in poraba energije; in živeli Lautréamontov izrek: »Umetnost morajo delat vsi. Ne samo en.« Ker pa živimo in ne glede na to in a global

economy of a world long gone, cilj tukaj ni samo doseč znosno stanje, ampak stanje kjer ima vsak pravico do kvalitetnega razpolaganja s svojim časom.⁶

(Vse, kar lahko literarna teorija znotraj svojega vzpostavljenega kvazidiskurza naredi, je, da vzpostavi sebe kot cilj svojega branja. Če govorimo o teoriji, ki združi vsa mogoča znanja na podlagi recimo romana, je to nekaj čisto drugega, ampak potem že zdavnaj ne govori več samo o romanu. Logično, da nimamo na seznamu Filozofske fakultete in drugih fakultet, ki se travestirajo z nazivi Faculty of Arts, oddelka literarne prakse. Tudi če bi ga, ne bi pomagalo. Včasih smo verjeli, da je pisanje dosti bolj poslušanje kot dejansko zapisovanje. Dosti bolj branje in dihanje, vedno zunaj univerze, da pride iz interakcije z življenjem, torej smrtjo, zdaj pa se zdi, da želja po reprezentaciji pride iz želje nad dominacijo obeh. Včasih verjamemo, da pride iz izpostavljenosti in golote pred elementi, kot dopolnitev, kot presežek stanja, iz ekscesa energije; hkrati je pa lahko beg pred soočanjem in beg pred realnim; edina kreativnost, ki smo jo poznali, je v dejanskih odnosih med ljudmi, v materialih, ki so iz takšnih snovi kot možgani; nikoli se je ne more vsilit v šolski program, razen kot spontano reakcijo zanikanja šolskega programa (predvsem bolonjskega) ali siste-matskega debiliziranja mladine sveta. Organizacija enega workshopa ne bo dovolj. Vse relacije in organizacije se morajo spremenit, že

samo, če hočemo kompetentne teoretike, združiti discipline oziroma: vse na novo začeti. Kaj šele, če hočemo karkoli renesan-sirat.)

An idiot is someone who steps into the role of the spectacle and detourns it, who knowingly becomes the guardian of history and beauty. Noče sprožat želj v neko neznano bodoče življenje (čeprav jih glede na sprejemnika v vsakem primeru sproža), ampak hoče bit soočenje s tem življenjem, tukaj in zdaj, ne glede na kar pride.⁷

Če je eden od jezikov spektakla način in forma reprezentacije, potem morajo obstajati reprezentacije, ki niso spektakli in so antispektakli. Po Debordu in situacionistih je možno z obliko reprezentacij učinkovito kritizirati jezik spektakla (prim. Debordove filme), a hkrati je pomenljiv stavek iz Hurlements en faveur de Sade: »Kino je mrtev ... lahko nehamo s tem sranjem in začnemo diskutirati.« Debordov cilj je iz življenja dobesedno naredit umetnost, ustvarjati situacije, ki propagirajo k svobodi izražanja in dialogu, implementirajo okolščine, ki šele omogočajo umetnost, nasproti umetnosti (ki je razumljena kot umetnost artefakta), kar se lahko interpretira (kot se je maj 1968) k direktnem izražanju misli, torej protestu, namesto da jih samo hranimo za kasneje in jih industrially čečkamo v svoje zvezke za prihodnje generacije neznancev. Med drugim implicira ponovno zavzetje in rekonfiguracijo prostorov bivanja in družbenih interakcij pred fašizmom urbanizma. Poudarek situacionistov je,

6 UP: »Saj veš, da sem znosnost mislil kot kratkoročen cilj. Na dolge proge, ki vodijo do pozitivne utopije, se s teboj lahko strinjam. Razpolagati s svojim časom, to rad mislim. Si videl pingvine? Tu in tam se kateri odcepi od nepregledne mase, ki gnezdi na obali in se odpravi na dolgo pot proti središču celine. V gotovo smrt. Na tem je nekaj veličastnega. Sumim pa, da je to privilegij nekaterih redkih. Ta elitizem mi je v bistvu všeč. Ko enkrat popolnoma sam razpolagaš s svojim časom, si že zunaj njega. To je privilegij. Kot pri budistih. Zato se pa tolikokrat reinkarnirajo. Bi se morda porušil kozmični red, če bi kar vsi naenkrat zgrmeli v niravno.«

7 UP: »Seveda! Zato je vsak epileptičen napad stik z neskončnostjo. Ravno to upognjeno prostor-časa, o katerem sem prej pisal. To pomeni stati onkraj časa. Idiotovo preklestvo in hkrati sreča je, da vsakič znova stopi onkraj in potem spet nazaj.«
THP: »Kar Debord postavi v nasprotje, je življenje kontra reprezentacija življenja (kjer je tud past, ki se je zaveda, kjer je življenje vedno reprezentacija življenja), kar ni ravno enako produkciji knjige kontra njeni vsebini recimo. Strinjam se, da lahko predre, da lahko gre onstran in nazaj. Čeprav z melanholijo vedno znova spoznavam, da je beseda marsikje izgubila na moči in lahko to razumem kot specifično obliko smrti, ki jo razglasa Debord (in drugi ideologi tovrstnih smrti), me stavki določenih ljudi angažirajo v življenje in borbo, brez katerih ne bi vedel, da borba sploh obstaja. Če je pesem/tekst/glas lahko hkrati onkraj sistema (kar večkrat verjamem); če je torej not in zunaj in lahko neodvisna in proizvede svojo »resnico«, razmišljam kaj pomeni onkraj sistema? Je potem samo informacija? Neodvisna reprezentacija brez vzroka in posledice? Reprezentacija česa?

8 »To write a wrong. To make it right. To make it write.« (str. 59, Pandur Slovenskega Knjižnega Jezika)

da se reklamacija in zaskvotanje pogojev bivanja mora zgoditi prav v mestih, kot prva bojna črta na terenu kapitala.

Izgnana, samoizgnana, subverzivna, kriminalna umetnost je edina, ki konkurira, da bi mogoče lahko stala na mestu, kjer jo lahko po Debordu imenujemo umetnost, ker se uspešno upira, da bi jo trg adaptiral vase. Lahko jo samo odstrani. Tradicijo grafitarjev lahko jasno vidimo kot nadaljevanje umetnosti détournementa, ki ga propagira Debord, pod vplivom taktik inspiriranih iz Lautréamontovih Poezij, ki so sestavljene večinoma iz razvijanja ali obračanja misli predhodnikov.

Debord je verjel, da ima (ne glede na degeneracijo sistema in umetnosti) diskurz še vedno moč združiti, razsvetliti in kritizirati, dokler se seveda demaskira kot diskurz in s tem ali ob tem demaskira dominanten diskurz. Takšna reprezentacija kombinira, kolažira, subvertira reklame, dokumentarne posnetke, filme, forme eseja in pesmi (po Lautréamontovem diktumu: »Plagiarizem je nujen, proces napredka ga implicira.« It writes a wrong. It rights a wrong by writing.⁸ Razvija misli in reflektira stanje zdaj, ne glede na posledice in kolikor mogoče sploh ne vidi; skozi subverzijo medija, v katerem se prenaša. Ali natančneje: »Kratko za "détournement" obstoječih estetskih elementov. Integracija sedanjih ali preteklih umetniških produkcij v višjo konstrukcijo miljeja. V tem smislu ne more biti situacionističnega slikarstva ali glasbe, ampak samo situacionistična uporaba teh elementov.«

Poezija (če je sploh možna v sfiženem svetu reprezentacij) je potem včasih samo dokument, artefakt from the quest to be now. Or to be known now. Največ, kar lahko pisanje (naj bo poezija, film etc.), če se že posreduje in hoče vplivat na misli vsaj tistih, ki berejo ali poslušajo, je, da vključi vase kritiko zgodovine, dominantnega sistema reprezentacije, tako kot kritiko same sebe (prim. Poundov Hugh Selwyn Mulberry).

Po logiki situaciov, ki po pismu Deborda iz marca 1963 zanikajo vse dotedaj zinterpretirane doktrine glede lastnih doktrin, je umetnost, kot so jo prakticirali nadrealisti in dadaisti, že dolgo mrtva. Edina smer akcije je konstrukcija, ne reprezentacij, ampak situacij, ki omogočajo, da se lahko sploh zgodijo reprezentacije, interakcije, združitve in debate, ki niso podrejene jeziku spektakla: »Ničesar nečemo s Situacionizmom, eksplicitno zavračamo besedo, zavračamo doktrino. Hoteli smo definirati – kolikor smo lahko, kar smo raziskovali – praktično situacionistično aktivnost. V smislu ustvarjanja situacij ali trenutkov, če lahko uporabim to besedo. Okolja in dejanja v interakciji. Precej strogi ste do koncepta situacije; za vas so vse situacije boleče in nepomembne. Lahko bi odgovoril, da se situacije v življenju kažejo "spontano", večinoma avtomatsko. Ne vedno: nekatere situacije nam ugajajo. Če jih svobodno konstruiras, bodo, brez dvoma, manj nepomembne. To je treba preizkusiti. V vseh primerih, mi prekinjamo z vsemi oficialnimi avantgardami in priznavamo vse kar se je storilo od (druge svetovne) vojne dalje.«

UP: »Moram jih še prebrat, ampak mi smrdi. Kar hočejo, je prežeto z antiideologijo. Naperjeno je izključno na sistem, kot tako je globoko zgodovinsko. In se ujema v isto zanko kot Hegel ali Marx, ki sta, če sem po svojem hitrem listanju prav bral, izhodišče Debordove misli. Navidezna apatija umetnosti, tako kot tudi filozofije je po moje v tem, da smo se nekje s Heidijem (če ne že z Nietzschejem) začeli zavedati, da gradnja sistemov ni več mogoča, kaj šele smiselna. Tu hočem pokazati v smer Lacana in s Komelom reči: »Destrukcija. Ta ne pripelje do pojma, ampak do odprtosti, v kateri se pojem pojavlja. Sodobna filozofija zato ni sistemska.«

Ne vem še točno, kako Debord misli spektakel, ampak če je to dogodek, ki je pomnjljiv po vtisu, ki ga naredi, z

njim nimam apriorne težave. Prenesti sporočilo pomeni ravno to, da se nekam vtisne. Spektakel zaradi spektakla je Saša Lendero. OK. To me ne zanima. Ampak Klaus Nomi! Ne ga srat ...

Tvoj temeljni problem (pa) je torej navzkrižje dveh principov: svetosti akta, ali pri tebi procesa pisanja in neizbežni tržnosti nastalega produkta. To pa ni le problem, v katerega si postavljen, ker si se rodil v tem sistemu, ampak je pretekli precej daljšo zgodovino. Je morda praprobem človekove ustvarjalnosti. Razkol med svetostjo ustvarjalnega procesa (najsibodi tvojega genija, ali tvoje roke kot medija za božansko sporočilo) in tem kaj ostane. To kar ostane, je artefakt. Je nekaj absolutno drugega od tega, kar si ti tja polagal. Naj bo torej proizvod tvojega genija ali manifestacija božanske volje, ko je tvoje delo zaključeno, ali ko te tok tvojega dela odpelje dovolj daleč stran, je ustvarjeno nekaj, kar je brez zaščite izpostavljeno svetu, v katerega si ga položil. Da to dlje zapiraš v svoj kovček, ali narediš bolj hermetično, bolj avantgardno, mu doda neko svojevrstno kvaliteto, ki pa nikakor ne bo preprečila tega nujnega procesa alienacije. Svoje delo lahko zaščitiš le toliko, kot lahko zaščitiš svojega otroka. Karseda dobro ga opremiš za boj. In mu zaželiš srečno pot. Ali pa ga zažgeš.«

JBF: »LEGENDARY SHIT

Prahu je desire, Tiborju je need, meni je pa want. (al pa še bolj - covet).

Tudi jaz imam od Deborda to potrebo po živem pisanju. Ampak šele to je akcija, samo pisanje ni akcija reprezentacije, ampak le reprezentacija. Živo pisanje na drugi strani pa ni prav nič pisanje ampak samo akcija. Akcija je v večini primerov zla. Tako, da 100% akcija - bad. Zdaj pa, glede na to, da ti tripa 100% akcija, ampak v bistvu moraš pisati, je potem

zelo preprosto pisati o svojem make-believe živem pisanju, ki pa je - let's be clear about that - še vedno zgolj iluzija. Spektakel.

Meni osebno je spektakel čudovito zlobna stvar. Catch je, da delaš spektakle iz nenavadnih izhodišč. Revolucija je vedno spektakel (to pomoje Debord dobro ve), revolucija pa je končni efekt tvojega živega pisanja, tvojega razsuvanja spektakla. Ampak saj zato pa ne pišemo živo. Spektakel se da zlorabiti (to se pravi, dobrozlorabiti) za ideološko kritiko. Ful podobno je funkciji karnevala. Zdaj, če se ti pa še tuki Adorno userje v glavo in ti zateži, da to samo pomeni, da je še ideološka kritika zašopala v kvaziracionalno logiko trga ... ne vem, pomoje se da ven iz tega. Ker je spektakel tako močna zadeva, če ga obrneš, da zna svoje temelje spodnest. (kakšno zvezo imata spektakel in ideologija sploh, koliko sta si različna?) Zakaj pa kritizirat ideologijo? Pa saj praviš, Uroš, sam - »Destrukcija. Ta ne pripelje do pojma, ampak do odprtosti, v kateri se pojem pojavlja. Sodobna filozofija zato ni sistemska.« Če nekomu odtrgaš glavo in ga z njo pretepeš, je še vedno mrtev. Pretepati mrtvega človeka se zdi neumno, dokler se ne spomniš, da si ga v bistvu hotel samo preteptati, pa je bil edini način, da to storiš, z njegovo glavo. Če ga ne bi hotel preteptati, mu tudi ne bi nikakor zmogel odtrgati glave. (a se vidi da sem zblojen, kakšne primere to sekam) Ne vem, če je antiideologija tako uperjena v zgodovinsko os. Kar se tiče njene misli, morda, ampak njenega učinka (dezagodinizacija je zagotovo zgodovinski šok, ampak ali sledi zgodovina?) ... To pa ne vem.

Zdaj za tisti want iz začetka - mene subverzivni spektakel rajca na polno. Res, to je prav ena fiksacija, sem ugotovil. Literadrom je mel ideologijo drugačno, spektakel je bil nam običajna stvar, egorealizem je imel ideologijo isto, a karikirano, spektakel je bil way over the top, Vrtar je bil igranje, volume spektakla je šel iz enega ekstrema v drugega, zato

washing machine na koncu, you gotta choose your fucking side, or keep spinning, cel pofukan Gobekli Tepe je iskanje tistega PRVEGA subverzivnega akta, ker ta je sploh the holy grail - Blanchot: at one point in time, there were no symbols, and the next point in time, there were infinite. ...potem pa že takoj spektakel. Spreminjati je treba logiko grand narrative-a. Če sem zato, v svojem golem bistvu, na koncu samo še en kapitalistični quack, mi je popolnoma vseeno, saj me čaranje tega dejansko osrečuje. Hehe. V bistvu - evo to pišem zdaj, ko naj bi bilo pismo že končano (doux rêves sem že napisal - mini time travel po tekstu) - v bistvu ustvarjam simulakre situacij kjer se utečena ideologija spopade s spektaklom anti-ideologije. Simulaker postane farsa in tudi prostor, ki ga nato prebere, postane malo bolj farsičen. that's my thing, izgleda.

(ta poe's law je zakon - it is impossible, without a blatant display of humor, to create a parody of fundamentalism that someone won't mistake for the real thing) Ravno tu! paraphrase, to create a parody of ideology. It is possible! With the spectacle! Spektakel je lahko mašina, s katero eno ideologijo vržeš v drugo ideologijo. To ne pomeni, da ena vedno ostane, ampak da obe postaneta farsa, ciljaj si pa itak samo na eno. Zdej, reprezentacija te vojne med ideologijama (simulaker, farsa) pa postane vojna med ideologijo reprezentacije in ideologijo bralca - ergo, efekt je isti! A štekata? Dobra reprezentacija vojne ideologij se vedno stepe z ideologijo bralca. Hudo. Rad preteпам ideologije bralcev. Kaj boš, ko boš velik? Pretepač ideologij bralcev. (čeprav še boljša, to bi prav posnel, mulca v tretjem razredu, ko na to vprašanje odgovori - politični zapornik).

Ampak to je en tiny, tiny del vajine debate. Zasut sem z dolgočasnimi izpiti in dolgočasno diplomsko. Evo, zdajle se grem odjaviti od izpita, jebeš tega XXX (redacted). Mega. Ful sem si enega časa v trenutku naredil. Zdaj mi pa še ni

treba spat. The great conversation, postmodernizem, eklektika. Modela, all bets are off, tu na računalniku imam 13 giga tekstov, pa od teh je recimo 9 giga napisanih po letu 70. Po letu 70! Že Heidegger je fucking ancient za vso to čebljanje. Itak se navezuje misel, sam ena generacija bo morala idealiste spustiti, pa naslednja bo mogla fenomenologijo, enim bo recimo Badiou kot Kant. Če pa ne bojo spuščale idealistov, bodo pa spuščale novejšo filozofijo - to je pa neumno. A se mi bolj splača prebrat Kantovo Kritiko čistega uma, a se mi bolj splača prebrat študijo cambridge scholarja O Kritiki čistega uma? Kaj sploh hočem od te pofukane Kritike čistega uma? Če mi ne bo eksplodirala v glavi, nej se itak jebe, če pa hočem idejo, je pa quicker fix ta cambridge scholar, ki ti jo sproti še razlaga. Z moderno interpretacijo. A napišem študijo o študiji cambridge scholarja za naslednjo generacijo? Citirat bomo itak počas začel sekundarno literaturo (to itak že vsi počnejo pomoje, sam opombe pre-pisujejo, prasci).

Še mind candy za lahko noč: imagine if ...

Zaženejo Large Hadron Collider čez točno šest mesecev od tega trenutka. Universe blue screen - error, pa čas se zavrti nazaj, točno šest mesecev. Znajdeš se spet v tem trenutku, s spominom na teh prihodnjih/preteklih šest mesecev. Pred tabo je šest povsem novih. In če se človeštvo odloči, lahko to zaloopa v neskončnost. Večnost šestih mesecev, od tega trenutka dalje. To bi bilo noro.

Doux rêves
J.«

Razširitev področja boja¹

»Tudi vi ste se zanimali za svet. Že dolgo je od tedaj; prosim vas, da se spomnite. Področje pravil vam ni več zadostovalo; niste več mogli živeti na področju pravil, tako ste morali stopiti na področje boja. Prosim vas, da se predstavite točno v tisti trenutek. Dolgo je že od tedaj, kajne? Spomnite se: voda je bila mrzla.«
Michel Houellebecq,
Razširitev področja boja

»Del resničnosti, ki ga radi utajimo in ki se skriva za vsem tem, pa je, da človek ni mehko, ljubezni potrebno bitje, ki se je med drugim kvečjemu zmožno tudi braniti, če je napadeno, temveč med svoje nagonske darove lahko šteje tudi to, da mu je pripadel znaten delež nagnjenja k agresivnosti. Zato mu bližnji ne predstavlja le možnega pomočnika in seksualnega objekta, temveč tudi skušnjava za zadovoljitev svoje agresije, za to da bi njegovo delovno moč izkoristil, ne da bi se mu zanj

odškodoval, da bi ga brez njegove privolitve seksualno izrabil, sebe postavil za posedovalca njegovega imetja, ga ponižal, mu povzročil bolečine, ga mučil in ubijal. Homo homini lupus. Le kdo si upa po vseh skušnjavah življenja in zgodovine oporekati temu stavku?«
Sigmund Freud, Nelagodje v kulturi

»Poezija je upor, ker veš da z njo ne moreš preživet.«
Tibor Hrs Pandur

»An idea that is not dangerous is unworthy of being called an idea at all.«
Oscar Wilde

»Najbolj samotni sem v tem, kar prepoznavam kot kolektivno.«
Miklavž Komelj

Današnji čas je čas objektivnosti. Fluidne razumske objektivnosti. Objektivnosti, ki nima veliko skupnega s splošnim, dojetim kot totaliteto. Resnico. Objektivno je vse prej kot Resnica. Je pa objektivno postavljeno na pozicijo resničnega. Vprašanje, ki si ga neprestano postavljam, je, kako se objektivno konstruirati. Predvsem na področju politike in umetnosti.

Družba je že povsem podvržena zakonom potrošnje in povpraševanja. Logika trga je prodrla v vse pore družbe, tudi na področje umetnosti. Populizem je postal vrednota in merilec vrednosti. »Doseglo se je točko, ko uspeh v tržnem smislu opravičuje in potrjuje karkoli, nadomesti vse teorije, in ko nihče ni sposoben videti onstran, absolutno nihče.«² Ljudje so nezadovoljni in nezadovoljstvo usmerjajo v iskanje instant sreče, ki je človeku ponujena na vsakem koraku in v raznih oblikah – novi čevlji, nov telefon ali nov avto. Nova slika ali nov kip. Nova stranka ali

¹ Extension du domaine de la lutte - politični pamflet

² Houellebecq, M. (2010): La carta e il territorio, Milano, Bompiani, prev. Karlo Hmeljak.

³ Bruckner, P. (2004): Nenehna vzhičenost: Esej o prisni sreči. Ljubljana, Študentska založba.

nova politika. Filozofija neprestanega napredka je prevzela vajeti in vodi ljudstvo v iskanju zaslužene sreče. Pascal Bruckner v svojem delu *Nenehna vzhičenost – Esej o prisilni sreči*³ pa o dvoumnosti ideje napredka pravi, da napredek po eni strani vzpodbuja prizadevnost, pogum, delo na področjih, kjer je prejšnjim generacijam spodletelo, po drugi strani pa zagovarja trenutno stanje v prid prihodnjih generacij, ki bodo stanje popravile. Bruckner opozarja na Freudovo delo *Nelagodje v kulturi*, v katerem oče psihoanalize ugotovi, da sreča ni mogoča, ker biti srečen predstavlja vedno večjega deleža želja, ki se jim mora posameznik odpovedati, če želi živeti v družbi, ker vsaka kultura temelji na odpovedi nagonov. V načrtu ustvarjanja človeka ni bilo predvideno, da bi bil človek lahko srečen. Tisto, kar mi dojemamo kot srečo v najožjem pomenu, je posledica zadovoljitve potreb, ki so dosegle visoko napetost in je v naravi le bežen pojav. Ne glede na stališče Freuda pa je bila sreča komaj petdeset let po objavi *Nelagodja v kulturi* v družbi skorajda zapovedana. Ravno zaradi tega, ker se je medtem sistem kapitalizma spremenil v sistem potrošnje in ker se je posameznik spremenil v avtonomnega individuum. Sreča je tako postala imperativ individualnega življenja; če posameznik ni bil srečen, je bil sam kriv. V družbi, ki temelji na potrošnji, je sreča nekaj neulovljivega, ker je v trenutku, ko zaželeno postane možno, vključeno v kategorijo nujnega in kot tako ne

prinaša več zadovoljitve oz. kratkotrajnega občutka sreče. To je izjemno dober primer, kako lahko iskanje ideala privede do njegovega nasprotja.

Zanimivo je, da je današnji čas, čas hude krize, odličen pokazatelj odnosa ljudi do ne-sreče. V osnovi lahko današnjo družbo razdelimo na tri pozicije moči – nategnjeno ljudstvo, historične avtoritete in večne upornike. Če prvo skupino kategorizira občutek nemoči, ki izhaja iz prepričanja, da jih je nekdo nategnil in izkoristil, kategorizira drugo skupino prepričanje, da so v življenju dolžni ljudstvo voditi, rešiti, prepričati ali obsojati. Tretja skupina pa družiti tiste, ki bi vse to (z)rušili, nimajo pa razčiščenih pojmov glede razlogov za rušitev in predvsem nadaljnjih korakov. Družbeni boj tako poteka kot dialektični proces med temi tremi pozicijami moči. Medtem ko nategnjeno ljudstvo joče in krivi historične avtoritete, da so vse zajebali, se jim pri tem pridružijo večni uporniki, ki bi stvari hitro postavili na mesto, predvsem s tem, da bi zrušili. Seveda se del avtoritet ustraši in hitro potegne z drugima skupinama. Rušenje nekaj zruši, pozicije se premešajo, del večnih upornikov postane del historičnih avtoritet, del historičnih avtoritet pa večnih upornikov in nategnjenega ljudstva. In zgodba se ponovi. V nedogled. Pojavi se pa vprašanje smisla tega boja. Boj, čigar zmaga je premešanje mase znotraj enakih pozicij moči, je postmoderna družbena

invencija, posledica modernističnih družbenih premikov in uspešne kanalizacije subverzivnih gibanj v sistem sam.

Osnova za objektivnost je razum. Objektivnost pa je temelj vseh treh pozicij moči. Vsi se sklicujejo na razum, razumna dejanja in razumne argumente. Razum vlada v vladi, prednjači v diskurzih in okroglih mizah. Ekonomija temelji na razumevanju človeških potreb in njihovemu zadovoljevanju. Kar razum razume, to lahko reproducira. Če razumemo potrebe, jih lahko (po)ustvarimo. Razum je družbeni skupni imenovallec. SSKJ definira razum kot sposobnost vključevati, sprejemati v zavest. Razumeti torej pomeni vključiti v zavest. Zavest, ki razume, je lahko objektivna. Historične avtoritete, nategnjen narod in večne upornike družiti dejstvo, da vsi razumejo, vsi so objektivni. Vsi so dejanskost vključili v zavest. Malokdo je pa pomislil na edinstveno človeško sposobnost – mišljenje – oziroma (prosto po SSKJ) najvišjo umsko dejavnost kot izraz človekove zavesti.

V današnji družbi pogrešam ravno mnenja. Mnenja, ki temeljijo na mišljenju, na umski dejavnosti, ki izraža človeško zavest. Če je razum objektivno na sebi, izhaja namreč iz objektivnega (zunanjega) sveta (sprejemanje v zavest), je mišljenje subjektivno, ker izraža človeško zavest. Zavest se skozi razum gradi in skozi mišljenje izraža. Če zavesti

odvzamemo mišljenje, se zgolj reproducira. Ujame v začaran krog. V dialektični diskurz treh pozicij moči.

Umetnost je skorajda povsem ujeta v enak diskurz. Subverzivnega je ostalo bore malo, večina umetnosti je podrejena ravno zgoraj omenjenim premikom. Ostal je le še prostor za prazni formalizem. S preplahom po letu '68 se je moral kapitalizem revidirati in implementirati vso težnjo po subverziji. Kapitalizem je znal biti tako ustvarjalen, da je celo komunizem recikliral kot nekaj estetskega. S tem je bil komunizmu odvzet vsakršen kritični naboj. (P)ostal je le mokre sanje »sanjačev in umetnikov«. Z nevarnostjo, da bodo otroci kapitalizma po letu '68 dezertirali – in se usmerili v poklice, ki so manj integrirani v kapitalistični proces – se je kapitalizem soočil zelo zgodaj in tem sanjačem omogočil svobodo znotraj meja. Potrošniški kapitalizem s tem producira umetnost, ki se drži kapitalizmu lastnih pravil. Umetnost se je po letu '68 ponovno rodila, na trgu. Postala je indoktrinirana do take mere, da je celo njena subverzivnost postala tržna niša.⁴ Vzamimo kot primer slikarstvo. »Že nekaj časa umetniški trg obvladujejo najbogatejši ljudje tega sveta.«⁵ Kritiki razglasijo slikarja za vrhunskega umetnika. Publika zagradi in umetnik prodaja. Umetnik postane velik, ker je prisoten na trgu. Velikost umetnika se tako meri v tržnem deležu oz. na podlagi tržne vrednosti njegovih del. Večina drugih umetnikov se s tem

ne strinja in godrnja. Nekaj se jih temu upre in v galerijah režejo platna. Nekaj kritikov opazi premike in razglasi novega »zmagovalca«. In zgodba se ponovi. Sliki je tako povsem odvzet potencial, ker se jo meri v cenah, prodaja v galerijah in razkazuje doma. Postala je statusni simbol, buržoazni kazalec nečesa, proti čemur naj bi se umetnost borila. Nekje na poti pa se je izgubilo bistvo – mišljenje. Mišljenje umetnosti je družbeni učinek.

Poezija (tista, z velikim P-jem⁶) ima družbeni učinek. Ima revolucionarni potencial. Ima moč. Ker nima tržne vrednosti. Poezija je veliko več kot individualna, subjektivna gesta, več kot sredstvo pesnika, da iz/od sebe da nekaj, kar ga muči. In veliko več od sublimacije poslušalca/bralca, ki organizira ob poslušanju/branju. Znotraj te individualnosti je moč Poezije, da »do izraza spravi nepotvorjeno, nedojeto, še ne sublimirano, in s tem duhovno anticipira delček nekega stanja, v katerem drugega, človeškega ne bi prevzelo nič več splošnega, namreč najgloblje partikularnega.«⁷ Adorno v tem svojem predavanju poudarja ravno odnos med subjektivnim in objektivnim, med individualnim in družbenim, ki ga je v Poeziji moč razložiti (tako Adorno) s pomočjo Heglove filozofije, natančneje s tem, da je splošno posredovano v individualnem (in nasprotno). Poezija tako stopi v kontakt z najglobljim mišljenjem, z mišljenjem, ki je predzavestno, nepotvorjeno in nedojeto. Če je mišljenje

umetnosti družbeni učinek, je mišljenje poezije nedojeto, nerazumljeni družbeni učinek. Dogodek. Tisto-kar-ni-bit-kot-bit (Badiou), ki dopolni neko situacijo – množstvo s tem, da se venomer odteguje vsakemu razumskemu poimenovanju, vsakemu vključevanju v zavest. To množstvo, v točki dopolnitve z (nerazločljivim/neimenzljivim) Dogodkom, je kraj Resnice (Badiou).

Poezija je tako umetnost, ki ima neposreden odnos z Resnico. In edina umetnost, ki se, navkljub srednješolskim učiteljicam, odteguje razumu. Zato Poezije ne razumemo, temveč jo mislimo. Mišljenje Poezije je edino, ki lahko pretrga objektivnost razuma. Ki lahko sproži revolucijo. To je razlog, zaradi katerega razširjamo boj mišljenja na področje objektivnosti razuma. To je razlog, zaradi katerega je dandanes že izpoved hrepenečega subjekta lahko subverzivno dejanje⁸.

Borut Jerman

⁴ Povzeto po Dieterju Lesageju

⁵ Houellebecq, M. (2010): La carta e il territorio, Milano, Bompiani, prev. Borut Jerman.

⁶ Beri I.D.I.O.T. 2

⁷ Theodor W. Adorno, Govor o liriki in družbi. V: Beležke o literaturi, Cankarjeva založba, Ljubljana, 1999

⁸ Prosto po Tiborju Hrsu Pandurju

H GRAFITU KOT VERBALNEM DELIKTU

1.

»Komu pripadajo ceste?
Komu ulice?
Komu knjige?
Komu zavesti?«
JAZ

»Grafitti is a criminal offense, right.« *London P. D.*
»Nikoli ne bom delal.« *Rimbaud cirka 1890*
»Ne travaillez jamais.« *Debordev grafit cirka 1960*
»It never was about the money.« *Banksy 2010*
»Enkrat za vselej je treba razumeti, da nekaj, kar je samo osebni izraz znotraj okvirja, ki so ga ustvarili drugi, ne more biti stvaritev. Stvaritev ni razporeditev objektov in form, ampak intervencija novih zakonov v to razporeditev.«
Debord: Poročilo o konstrukciji situacij
»Vodna sem postal žival, vse človeško mi je tuje.«
Milček Komelj
»I don't ... like what I say ... I'm playing chess. I don't know how to play chess, but life is a chess game for me.«
Mr. Brainwash, v Exit Through the Gift Shop
»Umetnost stoji izven organizacije, izven družbe; umetnost je svobodna in vsled te svobode brezpravna. (...) Umetnik niti suženj ni; onkraj plota stoji, na cesto je pognan, brezpraven je, pa če ima na rami vrečo cekinov (...) Povem vam, da ni prepeval tisti Kette, ki si je čevlje snažil, temveč nekdo drug, kateremu nihče ne pozna in ne sme poznati obraza. Povem vam tudi, da tistih veselih in žalostnih zgodb nisem pisal jaz, ki govorim z vami in ki vas imam od srca rad; pisal jih je človek, ki ga ne poznate in ga nikoli ne boste poznali. (...) Brezpravna svoboda umetnikova je vsa njegova radost in bridkost; zaradi nje ga družba zaničuje, zaradi nje on družbo sovraži (...)« *Cankar: Bela Krizantema*
Grafit je od nekdanj. Je od vedno. Prve slike v jamah: grafit. Altamira: grafiti. Aboridini in njihova sanjanja: grafiti. Takrat zid ni pripadal nikomur. Je pač bil tam. Edini zid je bila narava. Funkcija? religija? molitev? magija? interes? zgodovina? lepota?

praznovanje? Resnica? Prazni pojmi.

2.

Razlika med kriminalno umetnostjo in legalno umetnostjo. Grafit recimo. Odvisno kam ga napišeš. Zvezek je legalen. Zid finančnega ministrstva ni.
Vsebinsko: kaj napišeš (kar definira umetnost, glede na pretres, smeh, jok ali navdušenje, ki ga utelesi v sprejemnika), medij (kar definira v tem primeru legalnost). Medij (kot površina, kamor se piše) je v tem smislu del sporočila. Sporočilo nedotaknjeno z vzpostavljenimi ali pričakovanimi kanali družbe, razen kot negacija teh kanalov. Neke vrste govor svobode. In prisostvovanje v teatru življenja in vplivanja, učinki katerega so nepredvidljivi.
Grafit je torej gesta upora skoz jezik plus gesto/akt.
Samocenzura avtorja v zanalaščni anonimnosti grafita in s tem simbolična izničenje bralca, torej reprezentacije lastniških razmerij.
Avtor je dodana vrednost. Avtor ni pomemben. Pomembna je samo kvaliteta sporočila, frekvenca informacije. Ki se jo ponavadi vnaša zazavestno v ime pisarja, ki naj reprezentira vse kar je napisal.
Situacija je že bralno dejanje. »Konstrukcija situacije«, če je uspešna ustvari možnost nove situacije, je plodna, se množi dalje, gre kot blisk misli skoz zidove milijon tisoč teles, privlači, vleče nase, šopa dalje in je noben zid, noben izbris ne ustavi. Konstrukcija situacij je oksimoron, konstrukcija naj bi bila umno načrtovana, situacija pa je že dana, nekam jo lahko usmeriš, ampak kdo ve kaj povzročiš. Je akcija enako nepredvidljiva situacija kot bralna akcija?
»Vsa misel = met kock«
Da pa se grafit vtisne in prenese, mora bit dovolj močen koncentrat misli, zgodovine, življenja, da se lahko vtisne (če je volja, da se, seveda). Da se kolikor tolko ustrezno prenese, potrebuje vsaj eno življenje, da se prenese.
Umetnost definirana kot: vedno nasprotje sprejete oblike umetnosti. Antiteza (in kot vsaka subverzija) že impliciran del sistema in ne njegova subverzija. Avantgardno: kar ni nikoli imenovano tako, kar je vedno sodobno (kar dobe sodobi), kar vedno deluje in človeka prenese. Raz, čez nese in plodi in

omogoča, da pozabi (prenese ali sprocesira) s konstrukcijo novega spomina. Kar svet s spominom (podobo sveta) pozabi. (Kako je možen upor proti množičnim medijem? Grassroots situacionistični upor, ki dekonstruira par reklam, nič ne pomaga. Yesmeni lahko kradejo identiteto korporacijam in razkrijejo njihov pravi obraz. Ampak kaj ko je korporacija abstraktna entiteta realno/pravno sprejeta kot človeško bitje. Nasproti skoraj in tudi nezavedni teatralizaciji življenja, ki ga zaradi implicirane korektnosti vsi sprejemajo na podlagi svojega interesa, ovitega v ideologijo nekega »kot da« samo-interesne vere v vsemogočnost birokracije, avtorja, boga, belega moškega, denarja ali borznih podatkov. Glede na splošno poblagovljenje in popodobljenje življenja, lahko tvegamo tezo, da mora umetnost postati ali anonimna ali skrita ali ilegalna dejavnost (ali vse troje), da lahko sploh ohrani čistost svojega poslanstva.)

Zanikanje dominantnega časa je očitno vedno bil predpogoj umetnosti. Omogočanje pogojev, kjer človeku časa ne določa produkcija blaga, ampak on sam. Doseč to stanje? Omogočiti pogoje umetnosti?

»Najprej žretje, pol pa petje.« *Bert*

Prerazporejanje časa. Zanikanje dominantnega časa je predpogoj umetnosti (vsaj na subjektivni ravni nje omogočanja). V tem je umetnost vedno subverzivna. Na ravni načina življenja, ki umetnost omogoča.

Smrt umetnosti, smrt človek, smrt smrt smrt. Kako mi grejo na živce ti neničejanski zatrjevalci smrti. Point je, da si v grafit prisiljen. Je edini način, da si lahko iz margine slišan, svoboden in zmožen prilastitve pravice do govora in smeha. Prisiljen si v darovanje predstave svobode (preko akta svobode), prisiljen iz izvirne ponatalne tatvine avtonomije, ki mu je življenje samo boj za in poskus ponovne prilastitve samo-umno-zakonodajne pravice. Umetnost ne more biti mrtva, ker je način, kako smo; kako lahko prenesemo in prenašamo, da smo. Presmejimo, prejokamo in smo. Grafit je v tem smislu (kot vse po tej logiki) impliciten del sistema in ga subverzira (če ga sploh) samo na simbolni ravni. In samo za določen čas.

Zanima nas prosta kolektivna igra posameznikov, v spontani interakciji tvarjajoč in pre pra pred teater, ne Delo, ampak drug drugemu spomine in sebe tvarjajoč in pre. Delamo, da bi vplivale nase, da bi bili vplivani ...

Umetnost (ali praksa določenega pisarja) se zato lahko logično preobrazi v etično dejanje protesta in upora (ne da bi razglašala konec umetnosti, razen kot produkcijo artefaktov, ki dobijo na vrednosti zaradi kupljivosti in podpisa avtorja) ter čezpravne manifestacije tako, da krši zakone uradnosti zidov in jih sopostavi minljivi večnosti svoje kreativnosti, te rože motorja, ki se odpira, tudi če se jo zbriše, tudi če jo trg strga, teče dalje kot črta otroka na zidu, onstran podpisa, telo/čeztelo. Do končnega izbrisa.

Lep stavek ne bo rešu sveta. Umetnost je treba poizumiti, tako kot ljubezen, tako kot mišljenje ali sodobnega človeka. Kanalizirana umetnost, institucionalizirana um. Je impotentna nasproti svetu iz katerega je človek dosledno izganjan in

blagofikcionaliziran v vir, da ghostmašina kapitala teče. Ko je človek zreduciran na baterijo in material, je svet koncentracijsko taborišče, četudi virtualno and there is good and bad cause money makes it so. And finally no more good nor bad is left, for there's no thinking any more to make it so or so.

Je nasproti neofašistični grožnji (ki je edina politična močno ideološka alternativa proti mainstreamu podkupljenih strank leve in desne), proti mahinacij enako čezpravnih entitet, ki jih trga in sni trg v lutke trga snov, obsedenih od votlih cifr, ki jih naj predstavlja, proti potencialnim masovnim migracijam v prihodnosti, možni apokalipsi ali koncu človeka, krvavih zidov in bodečih žic Evrope, umetnost samo igračkanje? Nikakor. Medtem ko so radikalci naskakovali obstoječi red in ga množili, so se razsvetljeni navdahnjenci muzali v svojih avtonomnih knjižnicah avtonomnih con svojih računalnikov, ustvarjali zgodovinsko databazo človeške zavesti, pilili svoje umetnosti in svojih videnje oči do skoraj popolnosti ...

3.

DAS SOLL KUNST SEIN?

Tanka je meja med kapitalom in umetnostjo, ki je že dolgo podobnostna forma, že dolgo blagovna forma. Kako bit opozicija? Da si (tako ali drugače) avtonomna (torej samozakonodajna) torej nelegalna, torej potrebna pozabe ali izbrisa glede na recepcijo (iz zidov ali spomina)? Preresnična, da bi bila lahko ozaveščena resnično?

Grafit kot vdor, komentar, nadidentificirana reklama po-absurdna v lastno razstoličenje, smešenje, karneval, razveljavljajoč enosmernost konstrukcij države jezika. Obrnit reklamo v fresko in parodijo ali grotesko shakespearjskih razsežnosti – sredi kupljivega in instrumentaliziranega sveta kupljivih ulic, ki si jih lastijo korporacije/države, vsem v oči, vsem v očividnje lastnih oči, izpostavljeni smešnju hierarhij in izmišljenih vrednosti aberiranega antropocentrizma (torej belega moškega kot mere mer) – je častno dejanje, je viteško. Vsaj za par sekund, vsaj za en dan. Banksyev donkijhotstvo je strastno, zavestno in dosledno. Njegovo avtorstvo je anti-avtorsko. Seveda se njegovo delo nanaša tudi na njega in pove dosti o njem, ampak to je stranski produkt, avtor je stranski produkt branja, avtor vsakič presega avtorstvo pisarja.

(Meja med eksistenco/izolacijo/družbenim samoizgonom in sfero akcije je vedno tanka.) Debord je moral živeti, kot je živel in se upiral, da je lahko o tem poročal in s tem ustvaril sebe v avtorja. Avtor je konec koncev vse, kar od pisarja ostane. Avtor = tekst v tem smislu. Avtor = tekst o nekem pisarju, ko ga berejo X možgani.

Naslikat politično-karnevalesken grafit na zid, ki ga nisi plačal in ni tvoj in kaj sploh pomeni moj ali tvoj, če na ta zid samo nekaj napišeš. Napolniš ga, izprazniš ga praznine, kot je recimo zid v Gazi Banksy popisal 2009 v ingeniozni akciji hit and run vandalizma ali prinesel svoje slike v Tate modern in jih diskretno obesil, je gesta (udejanjena reprezentacija), s katero bi lahko definirali avantgardo danes, če ne bi bila »avantgarda« post-

humno skonstruirana psovka, s katero se jo najlažje razveljavi. Brandalism = oblika umetniškega vandalizma ali »poetičnega terorizma« (po Hakimu Beyu), ki jo prakticirajo Banksyji in grafitarji sveta.

Hacktivism¹ = lahko definirana tudi kot anonimna etična akcija posameznikov predanim omogačanju možnosti, da se umetnost/resnica lahko sploh prenese in je. Wikileaks v tem smislu konstrukcijo zgodbe/resnico omogoča in je intervencija novih zakonov v staro razporeditev. Omogočanje grafitov lahko napotuje na internet, kjer sistemsko ni zidov (jih ne bi smelo bit in jih ne more bit), kjer je prostor neskončen. Je samo šopanje impulzov hipermožgan, virtualne predstave zavesti.

Umetnost pa naj bi bila zgodba/glasba/praznovanja gib/be-seda; ne glede, če je zabeležena ali izrečena direktno, se beleži iz mesa v meso. Je neizbežna, če je način, kako smo.

Kaj se je sploh zgodilo, ko je prva slika nastala v Altamiri ali La-scauxu ali Gobekli-tepeju? Ni vsakič enako? Ni morala zavest že zdavnaj bit tam? Je blo najprej nič in naenkrat neskončna veriga označevalcev?

Grafit/zapis/slika na zid (kamorkoli, samo ne v knjigo), je umetnost, ki je po formi še bolj minljiva kot knjiga (je enačena/izpostavljena toku časa in odprta, da jo drugi grafitarji zbrisajo, zanikajo, pregrafitajo ali razvijajo dalje²). Zidove z grafiti je treba pobelilit ne pa ohraniti, zidovi so zidovi in zidovi so prazni, prazni so, ker so naši, pripadajo nekomu torej neki pravnomočni entiteti kvazi-države, ki se je sama opravnomočila. Eksteriorizacija razodetja kompleksnosti možganov je prepovedana.

Grafit smeši zid. Narejen je, da bi bil zbrisan. Narejen je, da sproži reakcijo lastnega izbrisa. »Tem hitreje se grafit zbrise, tembolje«. S tem preverja meje države (ali pa razkrije, kje je že sprejet in kjer je dopuščen velja kot insignija avtonomne cone). V tem smislu je umetnost (in verjetno angažma) poraz, ampak je poraz zanalašč, navkljub in against all odds. Hkrati je thrill, droga in adrenalin čistega akta. A selfless act to act. Kar pa ne izključuje možnosti vsebinsko debilnih grafitov.

Napisat na steno: THERE IS NOTHING GOOD NOR BAD YET THINKING MAKES IT SO – ali pa: FOR ME IT IS A PRISON THEREFORE IT IS A PRISON namesto v svoj privatno kupljen list papirja

sesekljanega drevesa v ta namen ... je razveljaviti steno kot enoznačno lastnino »kogarkoli že« amebične forme korporacije, ki ne bi nikoli smela imeti istega pravnega statusa kot živo bitje.

Da država lahko deluje, morajo bit stvari in definicije enoznačne (prazni kot zidovi), ampak že ta enoznačnost postaja ambivalentna in absurdna, če človek gleda iz groteskno/absurdne situacije sodobnega sveta, kjer reklama postane obscen pljunek v obraz človeka degradiranega na vir, blago, material, nič, pol pa se mu še estetizirane podobe estetiziranega blaga režijo v obraz. Gestehl/Spektakel/Medij/Kapital pa teče dalje.

Človek kot edino obrambo, deklaracijo in protest mogoče lahko nariše samo grafit (obrne posmeh, vrne udarec (to je tragedija)), ki nadsname uradne znake in jih obrne nazaj nase ali na svet (jih presname, osname, razsname). Grafit predstavlja tragičnost umetnosti nasprotno, ki namesto, da bi zid podrla, nadmislila ali preskočila ali onemogočila, nanj napiše sporočilo, ki lahko kvečjemu problematizira sam zid. Je kot krhek komentar otroka, napisan na ograjo. V tem je njegova čistost.

Grafit je tako zapis upora (reprezentacija upora, glediščna točka upora), ki je že po svoji učinkovitosti tragičen. A v tej tragičnosti je mogota zaradi ozaveščanja minljivosti in smrti³, ki tak akt predstavlja. Je tehne spoznanja relativnosti dejanja. Grafit kot meditacija relativnosti, efemernosti in neponovljivostjo dejanja.

Grafit postane pogled, ki postane križišče med niti umetnostjo, niti življenjem, med niti mestom niti galerijo.

Ampak kaj je sploh subverzija? Glede na kaj? Vsak akt (nameravane ali ne) subverzije je uprizoritev (reprezentacija) subverzije. Kar dela Banksy, ko nalepi grafit, je še vedno podoba in tako odprta popodobljenju ali poblagovljenju sodobnega pogleda. Ko da zmikashčeno telefonsko govorilnico anonimno sredi ceste s krampom zapičenim v njo, spremeni to ulico v galerijo. To isto inštalacijo so kasneje ukradli in jo »ilegalno« prodali nad 30.000 dolarjev in imperij je vrnil udarec (ali pa je razmaskiral človekovo norost podeljevanja vrednosti?). Tako tudi, če je grafit ali inštalacija ambivalentna v sporočilu, je ne glede na formo lahko polasčena in ovrednotena (lahko se jo

1 »Real hacktivism is at least as old as October 1989 when DOE (US Department of Energy) HEPNET and SPAN (NASA) connected VMS machines world wide were penetrated by the anti-nuclear WANK worm, which changed the system announcement banner to be: WORMSAGAINSTNUCLEARKILLERS. You talk of times of peace for all, and then prepare for war.« Glej: <http://www.e-booksdirect.com/details.php?ebook=1684>

2 Za Deborda je bil kriterij uspešnost Situacionistične tekstovne produkcije, če se je »preslikala« na zidove Pariza ali ne.

3 Debord je kot značilnost spektakla/moderne wannabe globalne korporatne države določil produkcijo istočasnosti, neskončnega toka medijskih podob, ki izničuje zavest minljivosti, čeprav je smrt v njih konstantno navzoča, a le kot zmanipulirana podoba strahu pred smrtjo. Ne glede na Debordeve teze o koncu umetnosti, le te situacionisti niso nikoli popolnoma zavrgli - niti popolnoma sprejeli, ampak so jo interpretirali iz določene zgodovinske perspektive. V njej so prepoznali kritično anti-buržuazno funkcijo, saj so avantgarde, z razliko od različnih marksističnih tokov tistega časa, ki so se zavzemali predvsem za bolj demokratične spremembe znotraj že obstoječega družbenega okvirja, bile edine formacije, ki so zahtevale in si predstavljale življenje onstran horizonta industrijske družbe. Nasprotno od logike menjalne vrednosti, ki predstavlja iluzijo (sprejeto kot resnično), da je vse vedno možno in ekvivalentno, lahko kvalitativno kot strast izraste samo iz zavedanja nepovrnljivega in izrednosti človeških dejanj. Zato je enačenje s tokom časa za Deborda tako pomembno, saj spektakel zanika zavest edinstvenosti in neponovljivosti minevanja in smrti. Strasti Debord ne razume kot silo nezavednih potreb, ampak zavestno izbranih odločitev. Kapitalizem po Debordu iz potreb proizvaja navade in manipulira ljudi brez strasti. Medtem ko Debordu strasti pomenijo tisto, okrog česar se življenje akumulira in kar človek zavestno izbire in kultivira. Ob tem Debord zanika spektakularno predstavo ljubezni kot propagando, ki reducira ljubezen na edino možno pustolovščino modernega sveta. (glej Anselm Jappe: Guy Debord)

fotka etc.)). Skratka: »z reprezentacijo ne moreš v polju reprezentacije le te subverzirat«. In kaj naj sploh to pomeni? Kaj je to, kar je subverzivno? Subverzirat reprezentacijo, medtem ko je človek reprezentirajoča, predstavljajoča in pretvarjajoča (se) žival? Kje je izkustvo umetnosti? Ni utelešeno in zinterpretirano v možgane vseh potencialnih očividcev in tako nevidno? Netotalizabilno (razen kot doživetje umetnosti)?

Grafit ali etična intervencija, ki reprezentira protest ne more subvertirat pogleda nekoga, ki že misli enako. Omoči ga. A ne glede na sporočilnost se nanj lahko gleda estetsko, niti svoji lastni ambivalentnosti ne more umetnost pobegniti. So akcije, ki so subverzivne (dokler so subverzivne) direktne intervencije v družbeno realnost in s tem pravno preganljive (kot recimo izključit elektriko vseh svetlečih reklam v Copenhagenu, kar je storil kolektiv Veto par let nazaj). Takšno uprizarjanje etičnega protesta ni reprezentacija, je utelešenje reprezentacije (in ni vsaka reprezentacija utelešena?) – njeno oresničenje. Tanka je meja med umetnostjo in terorizmom.

Ne mislim, da dober grafit to naredi. V vsakem primeru ostaja odprt kapitalističnemu/užitkarskemu pogledu in njegovemu potencialnemu popodobljenju in poblagovljenju. Lahko pa pokaže (in v tem je avantgarden ali antiantropocentričen, kot to imenuje Katarina Šalamun), da beseda/grafit/umetnost ne pripada nikomur ali vsem, da reprezentira vrednost, ki kaže, da je vsa vrednost pridana vrednost, konstruirana, zinterpretirana, izmišljena, relativna, človeška, objektivno nična vrednost.⁴

Kje je knjiga, grafit, tekst, ki ga slišimo ali preberemo? Ni čez-čas? Ni hkrati tukaj in hkrati tam? Ni hkrati delec in frekvenca (odvisno s čim ali od kje gledamo)? Tako kot luč?

»Marcuse (1937): „Afirmativni karakter kulture“, „Estetska razsežnost“, ne funkcija kot pri Jacobsonu (samonanašalna funkcija), tudi če je usmerjena sama nase, je odprta preusmerjanju skozi uprizoritev in možgane bralca. Umetnost hkrati afirmira in negira. Ne da se je reducirati na eno od teh. Da lahko iz slehernega predmeta (umetnost) naredi nekaj lepega, harmoničnega, zaokroženega, ugodnega, zbuja občutek sreče. Tisto kar manjka (v tem smislu je um. pozitivna), a v svetu, kjer se bi morali počutiti slabo, doživljamo ugodje v neugodnem svetu. V isti sapi pa vzbuja misel, da je možna sreča in ugodje

tudi na družbeni ravni. Skozi umetnost se zavidi sreča in ugodje kot možna (morda utopična) želja, ki bi se lahko realizirala v dejanskem življenju (negativna funkcija). Deluje rušilno in napelje na misel, da je treba nekaj spremeniti. Estetska razsežnost je razsežnost razcepa...

1. ugodje v obstoječem

2. neugodje, ker je ugodno samo v estetski razsežnosti; sredi bede, revščine in groze sveta.«⁵

Ta dvojni aspekt, ki tvori krog, da teče tok, nujno protislovje, ki poganja človeško veselje? Zmožnost mislit kvantno, iz več perspektiv hkrati? Čezčloveška perspektiva logično možnega?

Ko Banksy v Tate Modern obesi svoje slike na steno, je to intervencija/uprizoritev reprezentacije (njeno udejanjenje), ki pa smeši in razveljavlja (za določen čas) vrednostdajno in merodajno avtoriteto muzeja/galerije, ki ni nič bolj samo-oklicana, da podeljuje vrednosti kot um grafitarja ali »situacionista«. In Banksy je treba videti kot dediča situacionistov metod in akcij (kolikor ni to znano, je to »avtor«, ki deluje anonimno zanalašč kot kak general Marcos sodobne art scene). Vztrajanje v anonimnosti, samocenzura identite (torej brezavtorsko avtorstvo), neenačenje proizvodjalca in proizvoda, samoeksil identitete, je drugačen od Mallarméjevega, drugačen od Pessoa. Je nujna brezosebna maska njegovega upora. Je zanalaščna skritost pisarja.

Se žrtvovati, kršiti zakon in dati nekaj lepega (definirano kot gesta delepizacije lepega blaga), da bi vidli lahko vsi: norost človeškega podeljevanja vrednosti na podlagi estetskega učinka in ponavljanja. Ter morda doseči vsaj svobodo smeha, joka ali plesa.

Etična dolžnost grafitarja je spodnest logiko reklame in pokazati, da je kapital že zdavnaj vpregel lepo v svojo industrijo spektaklov in estetskih mahinacij. In pokazati, da je ta jezik mogoče obrniti, spremeniti, zanikati, si ga odlastiti nazaj. Na novo povedati. Mimikrirati in spodnest vrednostno/podobnostno formo reklame, ki je samo videz samooklicane avtoritete. Četudi ta gesta naslednji dan izgine.

Narisati grafit je kršiti zakon, da spada umetnost v galerije tako kot bog v cerkve ali vrednost v denar.

Ker je grafit odprt pogledom vseh in njih sotvorec postane demo-konstrukcija: Kons. Ijudstva. Kons. vseh.

4 Avantgardna (raje pragardna), v kolikor jo gledamo glede na formo, torej medij prenosa (če ni že forma sporočilo in v primeru poezije je forma beseda (torej »glasovna odslikava živčnega dražljaja« Nietzsche) in šele potem knjiga, šele potem artefakt) jo gledamo kot ovrednoteno obliko, proizvod ali blago, torej historično. Kot historičen artefakt. Pragarda pa je vedno nekaj, kar ni in ne more biti artefakt, je ravno tisto, kar se poartefaknjenju upira in kar ga presega. Je gesta, ki sproži situacijo, ki se je po definiciji ne more prodati, čeprav se jo lahko posname (in tako prodaja) ali zapomni (pravzaprav se jo lahko samo zapolni, zapomni). Je tisti X, ki se prenese, a se ne more posneti navzven, lahko se samo utelesi in edini okrušek, ki lahko ostane, je spomin, skozi prisostvovanje in dejanje naložen v tvoje telo in možgane (preko medija, ki je še en X: nesnovnega, a veznega). Ne morš dojemati umetnosti historično kot Debord. To je tako kot reči, da je umetnost umrla, ker so mediji začeli estetizirati realnost. Priznati, da je umetnost mrtva, ker jo poblagovlja spektakel, je priznati, da jo res poblagovlja, čeprav tudi jo, a ne vso. Ali kot pravi Agamben, ko interpretira situacijo po Debordu: »Gesta je ime tega križišča med življenjem in umetnostjo, aktom in močjo, splošnim in partikularnim, tekstom in izvedbo. Je trenutek življenja, ki je odštet iz konteksta individualne biografije, tako kot je trenutek umetnosti odštet od nevtralnosti estetike: je čista praxis. Gesta ni niti uporabna vrednost, niti menjalna vrednost, niti biografsko doživetje, niti neosebni dogodek: je druga stran blaga, ki pusti, da se "kristal te skupne družbene substance" potopi v situacijo.« Marginal notes on Commentaries on the Society of the Spectacle.

Če je umetnost opij sodobnega ljudstva, je street art opij za vse.

Moderna avantgardna umetnost je nelegalna (čezpravna oz. avtonomna/samozakonodajna) ali pa ni avantgardna. V tem smislu je, kar dela Banksy etično dejanje, je umetnost v službi etike, ki je njen cilj protest (včasih z nadidentifikacijo absurda dejanskega stanja, včasih s poezijo skozi smeh spremenit pogled sam, trenutek življenja, v trenutek karnevalske mogote), razveljavitev uradnega jezika, s katerim si the powers that be sporočajo in prividevajo in privajajo »moč« skozi simbolne estetske reprezentacije moči.

Street art (ki postane mainstream, čim ga trgajo z zidov in prodajajo na dražbah) je odgovor na prilasčanje in estetizacijo realnosti v blago, odgovor na umetnost kot orožje v rokah korporacije. Klic k razorožitvi estetske moči masovne podobe/blaga.

Grafitarski vandalizem/brandalism seveda ni edina oblika nelegalnosti, torej reprezentacije reklamacije in reklamacija zanikane avtonomije subjekta. Kot nelegalno razumem čezpravno, čezlegalno razsežnost jezika, ki je pravu/zakonu vir in ki ga lahko osmeši ali vsaj formalno destruiira njegovo zakonin videz-dajnost, tako kot navidezno negibljivost zakonov parol in redov ob-lasti. Kar zakon sankcionira (ekvivalenca med imenom, avtorjem in privatnikom) in dela besede za talce uradne enopomenskosti.

Grafit torej vrednost izenači kot prazno: pokaže brezvrednost⁶, ker razkaže, če lahko pokaže, da je vrednost estetsko konstru-

irana podoba brez-vrednosti, (seveda iz določene individualne vrednostne/etične pozicije.) Ob tem je grafit (vsebinsko) velikokrat dobesedno nevezan jezik ulice, ki je lahko najbližje zapisu govora, prost slovničnih pravil in drugih uradnih zahtev. Če je tako malo Adornovsko jezik fantazma, je naš svet fantazma jezika.

Vaše armade ne morejo spremeniti sporočila izrečenega iz pozicije smeha individualne snovalne prenašalne zapredstavljajoče moči, ki je vir kakršnekoli že kolektivne ustvarjalnosti, na tak način, da bi ga ne bilo mogoče obrniti nazaj v nov bumerang.

Narisat grafit (ali prevzet taktike države in reklamarske industrije in jih obrnit) v street art namene (kot to dela med mnogimi drugimi brezobraznimi Banksy) je pokazat oziroma razkrinkat »da je upodobitev simbolne vrednosti stvari močnejša od stvari same«, da človek dela iz videza stvari vrednost stvari (na estetski način, ker mu možgani delajo estetsko, da so trenutno sprejete vrednosti prazne in puhle).

Vse, kar je moral Bernays⁷ nardit, je vzpostaviti določeno estetiko s ponavljanjem, fuzijo dveh podob, da ena prevzame nase (navidezno) vrednost druge (kajenja kot znak svobode in ženske enakopravnosti recimo), vtepsti s ponavljanjem, na reklamah, v filmih, na cestah, povsod, skoz tele in vizije možganov v možgane. Warhol je samo portretiral reklamo, kar je pravzaprav Bernays sprožil. V tem smislu bi moral bit Dantojev Napoleon Bernays in ne Warhol.

Vojna med čistimi zidovi in grafitarsko subverzijo je predstava

6 »Because I am worthless.« Banksy

7 »Edward Louis Bernays (1891 – 1995), ameriški pionir odnosov z javnostmi in propagande, skupaj z Ivy Lee, imenovan tudi oče odnosov z javnostmi. Kombiniral je ideje Gustava Le Bona in Wilfreda Trotterja o psihologiji množic, skupaj z idejami njegovega strica Sigmunda Freuda. Bernays je naučil korporacije kako služiti z manipuliranjem nezavednega preko filmskih podob in sublimnih sporočil. Brez zadržkov je razglašal, da je takšna družbena kontrola nujna, saj so ljudje kot potencialna horda lahko ekstremno nevarni. Ob tem je sodeloval pri ustvarjanju moderne potrošniške kulture in sprožil reklamarsko mašinerijo proizvodnje želje po stvarih, ki jih nihče ne rabi. Dokumentarec Adama Curtisa za BBC, The Century of the Self, določi Bernaysa kot izvor modernih odnosov z javnostmi. Revija Life ga je razglasila za enega stotih najbolj vplivnih mož dvajsetega stoletja« (Wikipedia). »It's not you think you need a new piece of clothing, but you think you will feel better with that new piece, I think that was his contribution in a very real way« (Peter Straus).

neskončnega sodobnega razrednega boja (med korporativno kolonizacijo ljudi in ulic ter avtonomnim/i subjektom/i)⁸, upor in njegov odboj in spet upor in spet odboj (odboja, ki bi končal odboj ni). Grafit bo prej ali slej izginil, kot naj bi izginjal človeški avtonomni subjekt. Je pa enačen in izpostavljen času in smrti, prav tako kot človek. Grafit ne pretendira na večnost, na shranjevanje in preobrazbe produkta možganov pisarja v njegovo ali kogarkolišnjo lastnino.

Očitno bi se dalo kot eno od osnovnih karakteristik avantgardne forme definirat nujno efemernost geste/zapisa, določene načrtne slečenosti in načrtnem izpostavljanju toku časa, torej smrti, torej lastnemu izbrisu. Po vsebini pa je tisto, kar je sodobno, kar sodobi dobe kot klasično, vedno ponovljivo in prenosljivo v svoji neponovljivosti. Enačenje umetnosti v gol trenutek zapisa, torej trenutek življenja, naj ostane ali ne, v komerkoli že.

Grafit je gesta navkljub (preddoločbi njegove) smrti. Je vztrajanje v nujnosti smrti (nasproti spektakla, ki smrt izničuje v neskončen tok podob in blaga). Mogoče je v tem smislu gesta lahko čezmimetična (ne naravnana v shrambo spomina in udejanjena direktno, pri čemer umetnost postane samo avdicija za življenje, oziroma vsa umetnost je tako samo vaja za njeno udejanjanje v življenju, čeprav je vsak zapis in njegov odtis že situacija in plojenje nove.

Ustvarit opus in dat svoje rojstno ime nanj, je v bistvu načrtna projekcija pisatelja v avtorja. V to entiteto, ki naj bi bila resničnejša od pisatelja samega. V delo, ki ga predstavlja. Lahko pa avtor avtorstvo zavrne in se pač ne podpiše. To question authorship or authority. Is that what the author is here to do?

Grafit, pa četudi je na ministrstvu za kulturo, bodo odstranili, ker moti avtoriteto. Grafit (ki presune) je tako kot smeh. Moti avtoriteto (ker moti monolitno resnost pripisane lastnine), ker smeh izenači, če že ne degradira.

»Kjer ni satire, kjer ni smeha: vlada fašizem.« *Borut Jerman*

Kot pravi Herzen, ki ga citira Bahtin: »Smeš ima v sebi nekaj revolucionarnega ... Voltairov smeh je podrl več kakor Rousseaujev jok (...) Smeh sploh ni nekaj tako nedolžnega, zato se mu ne bomo odrekli. V antiki so se krohotali na Olimpu in na zemlji, ko so poslušali Aristofana in njegove komedije, krohotali so se do

samega Lukijana. V četrtem stoletju se je človeštvo prenehalo smejeti in je samo še jokalo, med ječanjem in očitki vesti so padle na um težke verige. Brž ko je mrzlica okrutnosti začela pojemati, so se ljudje spet začeli smejeti. Nadvse zanimivo bi bilo napisati zgodovino smeha. V cerkvi ali dvorcu, na fronti, pred predstojnikom departmaja, pred krajevnim policijskim načelnikom in pred Nemcem upravnikom se nihče ne smeje. Tlačani se vpričo posestnika nimajo pravice smehljati. Drug pred drugim se smejejo samo tisti, ki so med sabo enakopravni. Če se nižjim dovoli, da se smejejo vpričo višjih, ali če ne morejo zadržati smeha, se je treba posloviti od spoštovanja nadrejenih. Če se prisilimo k temu, da se nasmehnemo pred bogom Apisom, pomeni, da ga iz svetega stanu prestavimo med navadne bike.«

Grafit ala Banksy tako spominja na definicijo groteske pri Bahtinu, da jo bom kr navedu: »Groteska v resnici osvobaja vseh tistih oblik nečloveške nujnosti, ki prežemajo prevladujoče predstave o svetu. Groteska to nujnost razstoliči kot relativno in omejeno. Nujnost se v kateri koli sliki sveta, ki prevladuje v neki dobi, zmeraj kaže kot monolitno resna, brezpogojna in neizpodbitna. Toda – gledano zgodovinsko – predstave o nujnosti so zmeraj relativne in spremenljive. Smehovni princip in karnevalsko občutenje sveta, na katerih sloni groteska, podirata omejeno resnost in kakršne koli pretenzije na nadčasovni pomen in brezpogojnost predstav nujnosti, hkrati pa človeško zavest, misel in domišljijo osvobajata ter odpirata pred njimi nove možnosti. Velike prevrate (celo na področju znanosti) prav zato zmeraj predhaja in pripravlja karnevalizacija zavesti.« *Bahtin: Ustvarjanje Francoisa Rabelaisa in ljudska kultura srednjega vek in renesanse, str. 55*

Ne moreš pisat kr, kamor se ti zljubi. Predstavljaš si, da bi vsi tako delali. No, ne samo pisat, ampak pisat svoje misli direktno, vsaj občasno. Dam prostovoljno na to steno prenos svojih možganov vsem, da jih majo, ki jih majo, da vidijo. Grafit kot forma je antispektakularna (spektakel je vrednostna forma podobe jezika po Debordu skozi Agambena). Po formi, po definiciji forme, če se temu doda še eksplozivno sporočilo, lahko zapresketa par iskr v mimoidočih, lahko vsaj reprezentira

8 Agamben leta 1990 razglasi prerošstvo Debordovih tez, ki so napovedale integriran spektakel moderne spektakularne »demokracije«, ki je se je osnoval iz izkušenj tajnih služb sredi hladne vojne in ki se je mnogim leta 1987 zdel skoraj nemogoč; ter opozori na tole zanimivo dejstvo: čeprav država spektakla hkrati izničuje vsako identiteto (ko npr. »zamenjuje javnost z javnim mnenjem«), proizvaja »znotraj sebe posamičnosti, ki jih ne karakterizira niti družbena identiteta ali kakršenkoli pogoj pripadnosti«, ter nadaljuje, da bo prihodnja politika »boj med državo in ne-državo (človeštvom)« in evocira demonstracije in pokol v Tiananmenu 1989: »V Tiananmenu je bila Država soočena z nečim, kar se ni hotelo reprezentirati, a se je ne glede na to prezentiralo kot skupnost in kot skupno življenje (ne glede na to, če so se udeleženci tega zavedali). Grožnja, ki je Država ne more sprejeti, je prav dejstvo, da nerepresentabilno obstaja in oblikuje skupnost brez predpostavk in pogojev pripadnosti. Slehera posamičnost, ki si hoče prisvojiti svojo samobitnost, svojo lastno bit-v-jeziku, in tako zavrača vsako identiteto in vsako zapoved pripadnosti, je poglavitni sovražnik Države. (...) Kjerkoli te posamičnosti miroljubno demonstrirajo svoje so-bivanje, bo Tiananmen in, prej ali slej, se bodo prikazali tanki.«

prevrat in razstoličenje uradne monade. V bistvu pa se ljudje ustavljajo in fotkajo, dokumentirajo in smejejo, postanejo gledalci in udeleženci situacije (recimo street art instalacije), in grafit pravi: Mesto je potencialna galerija onstran koncepta galerije. »The world's the stage, everything else is vaudeville.« Daj grafit pa vidi kje živiš. Kako hitro ga več ne bo. Ga bo kdo zaščitu, vrednotil nad zid kot lastnino? Že po Duchampu ne moreš gledalcu izbit iz glave želje po uživanju lepote. Našel jo bo v readymadu, v čemerkoli, dokler bo verjel, da je nekaj, kar je z galerijo sanktificirano v Umetnost, res umetnost. (Mogoče so ljudje že tako zestetizirani, tako navajeni vse gledat skozi estetski videz stvari, da smo ne-ozdravljivi.)

Tvoj potni list ni nič drugega kot list s fensi hologrami. Če tam piše tvoje ime kot tvoja serijska številka, to ne pomeni, da si ti ena od vsega ločena nespremenljiva enota subjekta. Ne morem reč, da sem Tibor Hrs Pandur. Prosto po Pessoa sem vsaka persona, ki se je izpisala zanamcem na steno njihovih možganov (ki so jih prosti izbrisati, pozabiti, ali sploh nikoli videti), vsaka persona, ki jo je zapis sam, v konjukciji mojega telesa možgan vesolja nepredvidljivo popersonil s samim zapisom v prostor. Nisem hkrati del vsega kar vidim, da vidim? Je to že mistika?

Podpis ni reprezentacija subjekta. Po vsem strukturalizmu in raznosvaštih teorijah o, kako je jezik pra in večznačen, še vedno verjamemo (ali smo prisiljeni verjet, ali prisiljeni nikoli ne videti drugače), da podpis, ime predstavlja mene kot »polno pravno« osebo in subjekt. Če seveda sem polno praven. Če imam potni list, torej sem pod pogodbo, ki je nisem podpisal. Ta pa ta, rojen tega in tega. Obstajaš. In ker obstajaš znotraj teh meja, boš sodeloval in davke plačeval in gledal, kar bo posneto. Ustvarjat persone iz sebe (avtorje) je pravzaprav šele avtonomna in samozakonodajna gesta.

Znani kitajski slikarji so se odselili in zamenjali ime, ravno ko so postali dovolj slavni ... Odvrgli so persone svojih avtorjev in šli dalje.

Resničnost in fikcija sta izmenljivi, ker je resničnost za človeka že od začetka samo oblika fikcije, ki jo doživi dovolj močno, da jo razglasi za res.

»Tisto, kar vzpostavlja delovanje govornice, je čista konvencija, ki ni družbena pogodba, ampak je koncern za katero stoji moč/sila privlačnosti. Sila, ki spravlja ljudi skupaj v govornico.

Jezik deluje, ker znak katerega označevalec ni podoben označencu (torej predstavi, ne stvari sami). Jezik vso vrednost in moč označenca vzame nase bolj kot prava stvar (abstrakcija jezika temeljna jeba), čutno predstavi predstavo boljše kot stvar ali sama predstava stvari. Čutni sijaj tega pomena/smisla, ki jo označuje beseda« ... je tisto kar prenaša beseda.

Lev Kreft, iz predavanja Estetika

Skratka: operiramo s fantazmami, ko govorimo. Ne govorimo stvari. Stvari nas govorijo in za nas in namesto nas. Jezik se očitno tako kot že dolgo denar, ne naša več na realnost, morda se nikoli ni nanašal, če se je zanašal samo na »našo« realnost.

»Denar ima svojo lastno simbolno vrednost, ne naslanja se več na realnost ali stvar samo. Da bi označevalci delovali, pomnoženo deluje v smeri obeta, v katerega vsi verjamejo.« *ibid.*

Grafit sesuje avtorja in bralca. Oba je treba sesut, oba koncepta. Vsak človek je proizvajalec/avtor, sama distinkcija med avtorjem ali bralcem kot tistem izvoru in ločeni entiteti lažne hierarhije in ne kot Tekst = sinteza obeh, nedoločljivo in vsakič znova, neponovljivo, čeprav ponovljivo. Bralec uprizarja avtorja in avtor uprizarja bralca. Oba koncepta sta neveljavna. To je tako kot reč, da je mama izključno izvor otrok in ne ata in mama skupaj, iz njunega medsebojnega »svaljkanja veselega mesa« (Rabelais).

Ne moreš pisat kr, kamor se ti zljubi. These streets ain't made for dreaming. Predstavljaš si, da bi vsi tako delali.

- Potem bi vsaj končno vedeli, kaj vsi ti ljudje, ki bi jim naj pripadali (glede na potne liste države ali kakšne druge abstraktne predstave) mislijo. Kaj vsi ti ljudje so. Skupek tegov, nategov, citatov, flešev in kletvic, upov, smeha in sanj, vrženih skupaj na steno naključno, z občasnimi bliski genialnih posameznikov, potencialov smisla, življenja ali človeka.

4.

Basquiat je najebal
Karkoli je narisal je šlo v promet
Kosovela so pozabli na peronu
Petrarka je umrl s peresom v roki
Ni znal nehat snemat
Mallarméja je zadušila neimenljiva Sila
Hoffman se je utopil v luži cest

5.

»Nacionalizem je laž.« *Srečko K.*, *Sferično zrcalo*
»Besede zapisane v predavanju Umetnost in proletarec, pred tem pa že številni načrti v Dnevnikih in korespondenci, govorijo o "možnosti socialnega uresničenja umetniških besedil", kar naj bi pomenilo, "da je slovenska avantgarda že prebolela fazo eksperimenta in destrukcije ter se poskušala funkcionirati v socialnem prostoru".« *Vrečko: Kosovel med Integrali in Konsi*
»OHO je zdaj zanimiv zares samo za glodalce in tajkune, ampak jaz sem jo pa boljše odnesel, kaj? (...) Nisem nikakršen zreli Podbevšek, ki je bil samo ena uboga ugasnjena mrcina. To moramo povedat ... Tudi najslaven pesnik je še vedno anonimen. Kaj bomo še povedali?« *Šalamun*
Izdelovanje lepih stavkov prenosa energije skozi samo besede, brez stvaritve novega medija, ki omogoča svetljenje in pogoj za izdelovanje »lepih« stavkov nima več smisla. Nasproti grožnji izginotja človeka kot umnega avtonomnega bitja si je treba

odlastit čas in ustvarit okoliščine, ki umetnost šele omogočajo. In taka umetnost omogočanja umetnosti mora bit po definiciji ilegalna, čezlegalna in čezpravna. Mora bit avtonomna cona. Impersoniranje korporacije ali vlade, kot to delajo Yesmen, absurda afirmacija resnice sredi sveta evropsko/ameriškega sna laži čezupnih idealistov Sanča in Panse so takoj popodobljene v dokumentarce in lastno zgodovinjeno. Ne glede na to z intervencijo razkrivajo resnice, torej laži korporacij.

Organizacije, kot so Wikileaks, Chaos Computer Club in Pirate Party (kar omogočajo in principi po katerih delujejo) so edina opozicija. »Zmaga bo za tiste, ki so vedeli kako ustvariti nered, ne da bi ga ljubili.« *Debord*

»The State is a condition, a certain relationship between human beings, a mode of behavior; we destroy it by contracting other relationships, by behaving differently toward one another ... We are the state, and we shall continue to be the state until we have created the institutions that form a real community and society of men.« *Gustav Landauer, Schwache Statismänner, Schwächeres Volk!*, June, 1910

Pisat v prostor, mislit v prostor, govorit v prostor. Umetnost je izvorno akt darovanja, želja, da preneseš to žarjenje naprej, a selfless road to self.

Ah resnica izpisana (in pre-) adekvatno namesto reklame vegete nad Ljubljano!

Vse = del iste knjige, ki jo ljudje pišejo z dejanji, globalna reprezentacija človeških možganov.

Sapiens sapiens, misleči misleči – vedoč neved oči

Virtualna entiteta planeta zemlja

6.

Življenje za človeka je prenašanje življenja
Predstavljanje življenja
Pozabljanja
O brezskrbni seks živali!
Ti je zplal sen v možgan tvarin
In želj podob pozabe

Zapis (če se naj vtisne v možgane) mora enačiti silo naravo same, enačiti besedo v silo narave ali vsaj naravi enako prepričljivo silo. Dokazat, da je enako resnična kot posilstvo ali kraja ali korporacija. Mora postat utelešena skoz reakcijo sprejemnikov, naj bo smeh, jok ali navdušenje svoboda ali dušenje.

Kot pravi Hakim Bey: »Na zahodu pesnike včasih vržejo v zapor – neke vrste kompliment, saj kaže, da je avtor naredil nekaj vsaj enako resničnega, kot je kraja, posilstvo ali revolucija. Tukaj pa je pesnikom dovoljeno objaviti karkoli – neke vrste kazni pravzaprav, zapor brez zidov, brez odmevov (...) Če se vladarji branijo videt pesmi kot zločine, potem mora nekdo delat zločine, ki služijo funkciji poezije, ali tekste, ki utelešajo resonanco terorizma. Za vsako ceno je treba spet povezati poezijo s telesom. Ne zločini proti telesom, ampak proti idejam.« *Hakim Bey: Temporary Autonomous Zone, 1985, <http://hermetic.com/bey/index.html>*

Namen poezije je, da se dobra poezija piše. Da tisti, ki želijo biti ganjeni, da naredijo svoje najljubše dejanje stičišče veselja, naredijo svoje najljubše dejanje stičišče veselja. Da se izplešejo in so.

7.

Sam produciraš svojo reakcijo. Naučil si se konkretnih obnašanj in zdaj jih preigravaš kot zaskočena elpejka.

Ob vsem tem pa »pripada« umetnost njenemu pisarju kot otrok staršu in ne kot kapital kapitalistu.

Knjige bi se morale tiskati po stenah in zidovih mest. Predstavljam si celo lahko futuristično neoliberalno družbo, ki bi take grafite knjig dopuščala in promovirala, medtem ko bi naskrivaj tiskala ovitke iz človeških kož.

Grafit je zgubljena bitka (katera misel ali dejanje potencialno ni?), ki pa jo je zelo zabavno igrati. Samosproducirana nevarnost in rajc adrenalina ob kršenju zakona. Divje praznovanje v sivi coni od spektakla neposnetega.

In kaj vse pozabimo narditi

Kaj vse z jezikom pozabimo

medtem ko se gremo umetnost

medtem ko se gremo življenje

8.

Zapis = kar koncept avtorja in lastnine presega. Kolk avtorjev je v zapisu? Pisar je posrednik. Zapis je čez pisarja, čez avtorja, čez bralca. Zapis je prenos, preseg in kulminacija pisarja v avtorja. Sam zapis je v tem smislu izničitev pisarja, ki ga je sanjal Mallarmé. Izničitev kot tembolj skritejša in popolnejša utelešenje pisarja v tekst in avtorja (po Foucaultu). Njuno zlitje. In ločitev. Kar dotik. Časa del in tik pred nečim vedno.

Problem avtorstva je enoznačna recepcija avtorja. Da persona v drugih očeh (predvsem najetih pisarjev množičnih medijev) dejansko zafunkcionira kot reprezentacija avtorja, nadomestek avtorja. Medtem ko pisar absolutno ni več tekst (je bil samo dokler se je pisal) in ni avtor. Avtor je funkcija teksta. Avtor je dodana vrednost bralca na podlagi teksta, ki ga je nekoč napisal vedno neznanobilni pisar.

Na okrogli mizi smo poštekali jasneje kaj sodobi dobe. Tisto pragardno, kar se vtisne, torej prenese. Kar dobe prenaša. Kar dobe sodobi.

Torej vedno ponovljivo in dovolj univerzalno, da se vtisne, torej prenese, torej potelesi skoz telesa generacije. Iz generacije v generacijo, koder spomin človeka živi. Če ga ni v nas. Ga ni nikjer. Aboriđini so že vedli, kaj delajo zgodbe.

Citiranje z rekonfiguracijo (ali razvojem), s ponovnim pre-mišljenjem je način, kako jezik deluje in se prenaša od nekdej.

Da je to nekaj, kar definira postmoderno, je preprosto laž. Postmoderna je v tem smislu prekomerno citiranje (pri čemer bi bil že Pound postmodernist, ampak on je bil vendar modernist, pri čemer je bil nobeno od teh).

Kot pravi Lautréamont: Posnemaj in nadobrazi. Détournement služi razvoju jezika kdove kam in vsaki vnovični renesansi le tega, skozi tebe, torej skozi generacije. Zapis je način, kako se človek prenaša skoz življenje. Zato je lahko nesmrten, čeprav smrten.

Vsak poskus definicije umetnost (skozi neumetnost) si prilašča ali poenostavi umetnost, ki je hkrati vedno tudi praznovanje nujne samozadostnosti pisarja. Avtor = tudi praznovanje nujne samozadostnosti pisarja, izpisa pisarja v avtorja, izpisa pisarja iz sveta. V svet. V potencialno neskončno predstav avtorja in zinterpretiranih person avtorja (na in iz podlage teksta). Da bi on sam (pisar) bil večno drug od tega, kar je predstavljal in izjavljal. Da bi ga zapis preobrazil, osvobajal in preobrazeval naprej. Umetnost je tisto, kar vedno prenese, vedno utelesi in vtisne »besedo/podobo/dražljaj« v meso. Iz mesa. (Kar doseže sprejemnika, ki/če hoče bit dosežen. Vtisne, če hoče bit vtisnjen.) Kar pisarja spremeni, spremeni bralca. Kar gane pisarja, gane bralca. Tako preprosto je.

THP

Disput o zgodovini

»EDINA POZICIJA V ZGODOVINI, KI JO SPREJMEM, JE POZICIJA IDIOTA«

(...)

Per aspera ad astra; historia magistra vitae est!
Komentar od Jakob — 6. december 2009 @ 15:05

Zgodovina je družbeni konstrukt vsake sedanjosti, ravno ker sedanjosti služi. In ravno zaradi tega treba zgodovino pretresti. Prestrašiti. Idiotizirati.
Komentar od Borut Jerman — 6. december 2009 @ 15:36

Treba je prestrašiti tiste, ki zgodovino ignorirajo, saj je zgodovina, iz ene perspektive ciklični pojav, ne pa linearna črta, po kateri komaj stopajo ignoranti.
Npr.: stanje ekonomije je dokaj podobno stanju pred drugo svetovno vojno. In zgodovina ni družbeni konstrukt, družba jo le preučuje. Zgodovina = preteklost. Gradivo, na katerega se naslanjamo, predvsem birokratično, pa je družbeni pojav, ki ga nam na pladnju ponujajo naši Gospodarji in njihove vojaške zmage. Ne bluziti tja v dan, raje argumentiraj kaj. Človek je preblodil preveč trnja, da bi to blodnjo moral nadaljevati. In to ti zgodovina daje v spoznanje. (Da podprem moj prejšnji komentar v celoti.)
Komentar od Jakob — 6. december 2009 @ 17:20

Edina pozicija v zgodovini, ki jo sprejemem, je pozicija gospodarja.
Komentar od Borut Jerman — 6. december 2009 @ 17:29

Seveda, saj zato tukaj sproscamo svojo jezo. Kajti gospodarji nismo.
Komentar od Jakob — 6. december 2009 @ 17:43

People, strangers, of all sights and sounds...
Da, da, Marx, Weber, Lukacs. Reifikacija! Whodunit?
Objektivna resničnost... ali morda (gasp) bralec?
Kaj pa Adorno? Komodifikacija misli? Kako ven? Z argumenti

najtežje. Z voljo do moči? Kjer sta tako volja kot moč le commoditya, self-perpetuating surplus value machines...
He who wants to become a master, will command only slaves.
Oba argumenta sta ista politika. Če rišeš ravno črto, ali če rišeš kroge, še vedno rišeš. Če bi rad risal, pač riši. Samo da smo si na jasnem – barvic si ne izbereš sam.
Fuck it, jaz sem za Frankla. Ko se čačkarije dokončno oropajo smisla, grem drugam.
(there is no exile in a unified world)
Komentar od jasminbf — 6. december 2009 @ 18:23

Ne razumem te, sploh. Obrazloži.
Komentar od Jakob — 6. december 2009 @ 20:56

»People, strangers, of all sights and sounds ...«
Tako uvodoma malo razburkam to priostreno debato, raztegнем robove, prikličem relativnost, neizmernost človeških doživljajev. In seveda vzpostavim ego s citatom iz moje zgodbe.
»Da, da, Marx, Weber, Lukacs. Reifikacija! Whodunit? Objektivna resničnost... ali morda (gasp) bralec?«
Ko sem tako vzpostavil ego, se je po razburkanju treba vendarle vrniti v linijo. Da smo si na jasnem – marksizem 101 – to ego šteka. Reifikacija – Verdinglichung – thingification – po Borutu je zgodovina konstrukt bralca, se pravi ne fluiden pojem, temveč konkretna stvar. Ampak kaj bere ta bralec? To je ta gasp. Ali bere zgodovino, ali bere marksizem? Tu se nagnem na Jakobovo stran, zgodovina = preteklost, nekaj se je res zgodilo. Toda kaj? Spet pri Borutu – to bo povedal bralec, ker nihče drug ne more. Ampak ta bralec je kontaminiran s svojimi očmi. Vprašanje torej – ali bralec sploh bere preteklost, ali bere nekaj tretjega?
»Kaj pa Adorno? Komodifikacija misli? Kako ven? Z argumenti najtežje. Z voljo do moči? Kjer sta tako volja kot moč le commoditya, self-perpetuating surplus value machines ...«
Vstopi Adorno. Ta pravi, (v mojem branju, seveda) da smo absolutno pokvarjeni. Da je cel naš miselni proces že skrotovičen v kapitalistično logiko. Ne moremo ven. Karkoli napišemo, karkoli rečemo; če se razumemo, je cel dialog v službi ekonomskega sistema. Menda se lahko proti njemu

borimo z neko negativno dialektiko, a tega še ne štekam. Kakorkoli že – tu je spet isti hec. Ali berem preteklost, ali berem Adorna? In če berem Adorna, lahko berem Marxa (Adorna), Nietzscheja (Adorna), samega sebe (Adorna)...

»He who wants to become a master, will command only slaves.«

Tu gre argument nekako tako, v že vzpostavljeni tematiki branja – če se ti v branje preteklosti (ali tega, kar ti meniš, da naj bi preteklost bila) prikrade pojem gospodarja, privleče za seboj vse pomenske sledi (o, zdravo, Derrida) in branje skvari. Ni gospodarja brez sužnjev. Preprosto ne gre. Tu se potem zgodi centralen hakej. A bi IDIOT rad, da družba bere preteklost po IDIOTovo, se pravi kontra status quo? A ni ta želja taista želja, ki je temelj sistema, ga hrani in žene naprej? In če bi družba res brala preteklost (IDIOTa), kaj nam zagotavlja, da ne bi šele s tem status quo slavil zmage? Morda pa IDIOT hoče postati sistem? Malo sem zabluzil... (a je to ta negativna dialektika?) V glavnem, kar hočem povedat je – da je vedno sumljivo ljudem težit kako naj berejo stvari in še petkrat bolj sumljivo (sploh v današnjih pes-jé-psa časih) težit naj jih berejo po tvoje. Oprani suma so pa itak samo gospodarji. (ha-ha!)

»Oba argumenta sta ista politika. Če rišeš ravno črto, ali če rišeš kroge, še vedno rišeš. Če bi rad risal, pač riši. Samo da smo si na jasnem – barvic si ne izbereš sam.«

Če bi rad kaj narisal, se pravi, se udeleževal v svojem branju zgodovine, ti tega nihče ne brani. Ali je prva svetovna vojna kaj naučila drugo svetovno vojno? Da. V drugi so imeli boljše avione. In čisto nič, ker so se še vedno pobijali. It's all bullshit folks, and it's bad for you. Barvice ti vedno izberejo bralci. Zgodovino pišejo zmagovalci, berejo jo pa modeli z dioptrijo.

»Fuck it, jaz sem za Frankla. Ko se čačkarije dokončno oropajo smisla, grem drugam.«

Ne iščem moči, ne užitka. Iščem smisel. Globlje ko greš z mislijo, težje ga je najti, večji je izziv in v izzivu – smisel. Kar se tiče čačkarij, narišite mi konclagerje, mučenje, napalm ... jebemti da ne boste narisali bolj čudne stvari od dejstva, da sem obstajal – in jih bral.

»(there is no exile in a unified world)«

ne vem zakaj, ampak na tole sem večkrat pomislil, medtem ko sem pisal ...

»The wild worship of lawlessness and the materialist worship of law end in the same void. Nietzsche scales staggering mountains, but he turns up ultimately in Tibet. He sits down beside Tolstoy in the land of nothing and Nirvana. They are both helpless — one because he must not grasp anything, and the other because he must not let go of anything. The Tolstoyan's will is frozen by a Buddhist instinct that all special actions are evil. But the Nietzscheite's will is quite equally frozen by his view that all special actions are good; for if all special actions are good, none of them are special. They stand at the crossroads, and one hates all the roads and the other likes all the roads. The result is — well, some things

are not hard to calculate. They stand at the cross-roads.« (GK Chesterton: Orthodoxy)

Komentar od jasminbf — 6. december 2009 @ 23:58

Super obrazložitev, sedaj se strinjam, ko se je razjasnilo! Če ne bi bil tako prekleto zakajen trenutno, bi še kakšno tezo zliil na digitalno pajčevino, tako da pojdem raje brat o sveti geometriji —>

Komentar od Jakob — 7. december 2009 @ 01:29

Jasmin! I love your mind

Komentar od srhrobit — 7. december 2009 @ 14:48

IDIOT SE HOČE IZPISAT IZ TE LUKNJE.

IDIOT JE SISTEM. KDOR SE MENI SE NE ZMENI

Komentar od srhrobit — 7. december 2009 @ 21:26

NA TEM KRIŽIŠČU

V TEJ NEMOČI

SI DOMA

Komentar od srhrobit — 7. december 2009 @ 21:26

Dodatek k disputu o zgodovini in mestu IDIOTA v njej

1. »Historično artikulirati preteklost ne pomeni, spoznati jo tako, "kakršna je pravzaprav bila". Pomeni, polastiti se spomina, ki se zablisi v trenutku nevarnosti. /.../ Nevarnost ogroža tako ohranjanje tradicije kot tiste, ki jo sprejemamo. /.../ V vsaki dobi je treba na novo poskusiti iztrgati tradicijo konformizmu, ki se je hoče polastiti.« Walter Benjamin: O pojmu zgodovine (VI. teza)

2. Parafraza + appendix

»Zgodovina ni samo to, da razumemo, kaj se je zgodilo, temveč da se ohrani spomin na nekaj, kar zablisi v trenutku nevarnosti. To so momenti, ki jih je treba za nazaj odrešiti s svojim sedanjim delovanjem.« Mladen Dolar: Aktualnost Brechta zame

Ali: boli me kurac za zgodovino; tisto, ki je bila, in kakršna se nam kaže. Moj pogled hoče prihodnost in to prihodnost si zagotavljamo iz zgodovine, iz tistih njenih trenutkov, o katerih je govora zgoraj. Kako od tu gledati nazaj, pripelje do križišča, kjer se ne da več naprej. Če hočemo ohraniti nek naprej – ki v sebi nujno predpostavlja nek nazaj, neko preteklost –, potem mi na to odgovarjata Benjamin in Dolar, kakor tudi branje Tiborjevih komentarjev hkrati. Izpisati se iz mesta, kjer smo, z odreševanjem teh trenutkov. Če velja: IDIOT JE SISTEM, je to zame TA SISTEM. Trenutek preden karkoli napišeš, in ko to napišeš.

Komentar od K.H. — 8. december 2009 @ 13:07

Variacije prvič

Stvari v okolici začnejo šumet. Te besede so rdeče, pogum. Včeraj sem dobil nov šal, lep je, večbarven, in čeprav si ga predstavljaš, ne veš kakšen je. Ali? Pravičnosti navkljub. Nit, vžigalica, jajce, pero. Vidiš, dvakrat, isto polovico. Obraza mirujeta in zreta. Vseprovod. Trije labodi na vzhodu, letijo proti severu, zgodaj zjutraj, 72 metrov visoko, ko jih vidim. Za njimi mlačni oblaki. Najpomembnejši nemški skladatelj 17. stoletja je neki Hajnrih Šuc. Menda. Zapisano po spominu in fonetično in morda se tudi motim. Obveznosti, dolžnosti, pravice. Dogorevanje. Prilagajanje dejstev, dejanskosti. Včasih kakšne radikalne misli, navedene. Popolna. Očitnost. Bodi prijazen. Glede na način izumrtja je mogoče določiti, kako bi subjekt na glas prebral besedno zvezo poleti poleti, iz česar se da sklepati, da živo bitje le ni takšna celovitost, kot jo, na začetku tretjega tisočletja let Gospodovih, dojema človeški rod. Poslušajte zdaj besede Božje: tla so neznana pod našimi stopali, čeprav nas gor držijo,

ležišče tvoje je polno mravelj in škorpionov in poltenosti brezobzirne, tvoje telo je ostudna vreča gnilih ozaveščanj raznolikih resnic. Patetika se kot največja hobotnica našega planeta ovije in ovija do katarze. Nadomestek smrti. Kakorkoli. Ne jemo tabletk in ne poznamo televizije. Organski stvori molijo glave izza rešetak, gledajo neznano. Veje me ljubkujejo, brez listov, kar je estetski orgazem dneva. Tisnikarjevi ptiči se zgražajo al pa ne. Mudi se v službo. Je krasen, siv dan, brez dežja in megle. Plačam. Zvenenje telefonov, potencirano v telo, razglašeno. Klavir molči. Čez mizo prazen stol. Vseeno, kaj delaš. Jebat se ti mora v vsakem primeru. Za vse. Zdi se včasih, da ti ljudje nič ne morejo, ker si iskren. In je kul, da pišeš te besede in zлагаš te črke, še preden se ti kaj zgodi. Danes bom razsajal. Že. Nadja se usede obte. Potrditev. Doživlja zelo stresne situacije, danes se bo zaročila. Ali pa ne. Homoseksualci me gledajo z velikimi očmi. Pedri. Vidim pohabljene

prijatelje, nočem jih gledat, odhajajo. Nadja je odšla tolažit moškega, egotriper piše in s pogledi miri. Kava je Rorschah, oziroma vsaj njena gladina. Kot ko včasih gledaš koga in govorita brez glasov. Zviješ cigareto. Pa si želiš bit delčič? Ta scena z Nadjo je res odruk. Vse, kar je grdo, propade. Vse, kar je lepo, postane grdo, slej ko prej. Kako prefinjeno prosim: greva kavsati. Po prvem dimu skušim poreklo, pizda, sem as. Prisluhi vseprovod in vselej. Natakari prinese pivo in vošči dober tek. Slava mu. Še vedno prisluhi. Kaj to sedi ob meni? Čakam, moje čakre se odpirajo navzgor. Vedno več črtam. Pijan sem. Kakšen brezpomenski stavek. Ali dva. Ali verjameš? Pozdravljam ženske z grdimi ritmi. Smisel. Lepota. Kot da bi pričakoval vse to. Dogaja se že minulo, videno, dežavu. Rešit ljudi. S svojim mogočnim glasom čez celoten hrupen in gosto naseljen prostor naročim. Žestoko, jebote. Gnusijo se mi, čeprav tega ne kažem. Njim se gnusim jaz, to vidim. Stebri so vertikalni, na njih so lučke. Dvojni rum

z ledom in vodo z ledom. Še štejete p.
Joj, nekaj manjka. Kdo je pozabil na
nas? Petsto! Rigam. Nikoli rešen primer.
Ad acta. $F = m$ krat a. Himna. Tu ni oder.
Ej. Nekaj. Vsi smo slepi. Materialist se
divje oddaljuje. Odide, daj.....
.....
.....
.....
..... nečitljive štiri vrstice.

*Spisal Marko Samec,
en dan, decembra 2002.*

Pesem kot svet in nevroza

A. DEMONSTRACIJA VEČNAMENSKOSTI POEZIJE SKOZI FENOMEN TEATRA

»Man is least himself when he talks in his own person. Give him a mask, and he will tell you the truth.«

Oscar Wilde

»Ni umetnosti, ki bi lahko razkrila vsebino te lobanje.«

Macbeth po Müllerju

1.

Največja tragedija lahko v teatru sproži samo smeh, molk, smrkanje ali (v vsakem primeru aplauz). To je tragedija. Ta magičen prostor. Ta alegorija države. Kjer so gledalci so-krivci lastne pasivne pozicije. Kaj vse ta prostor naredi! Koncentracija vseh teh ljudi, ki vsi gledajo eno in isto stvar. Ta koncentracija misli, zavesti in pozornosti. Kako neizgovorjeni, skriti, spontani, udejanjeni pojavi kažejo tike, ki v živo zarežejo v družbeno tkivo, samo zarežejo. Piknejo, te prenosljive rane, ki zadihajo, da bi se zacelile. In nič drugega. Absolutno nič drugega. Ta sinteza nepričakovanega in popolna odkritost (če je popolna odkritost zavedanje, da je igra, ki jo igramo vsi, samo da se publika dandanes ne udeležuje (razen na not)). Da so slepe oči, oči brez akcije. Ampak osvetljene in del predstave in pri-

čakovane.

Kaj sem že mislu? You are untouchable. Kot zvok praznega dežja na novo-gradnji, ki jo je nemogoče ignorirat. Ti si zapuščeno mesto samega sebe. Kot luč na hodniku ob treh zjutraj. Kot potok teče tiho zase. In v temo. (Nekdo se žrtvuje, nekdo vedno) vre kot solza na robu prepada in sebe. In nikogar. Prazno mesto, kjer si se rodil. Drevoredi križev. Drevesa senc in senc dreves. Poezija je upor, ker veš, da z njo ne moreš preživeti. Soočen s temo in peljan.

Zbiram zapiske. Ure se spreminjajo. Napišejo čisto drugače, kot hočem. In požiraj to in ljubit vse to. Z grozno strašno lakoto. Kako brezobzirno pritiska na maso, potisne prst v mandarino. Kako brezobzirno odpira telesa in obljublja srečo. Kako sanje kolje. Samota me privlači ne samo kot samota. Kot koncept. Rad bi jedel fukal spal hodil in vse to hkrati. Ker če predstavo gleda več ljudi. Kaj se zgodi? (Zmuzne se) in čim pomeni več predstav hkrati (hrani) pomeni več predstav hkrati: je nedoumljivo: je življenje.

Apropos estetika: reklame so moderna umetnost.

Kdo si postal? Kaj si bil? Ko ne veš več prav kdo si, kdo hočeš bit in kaj deliti. Čudež je, da svet še kr obstaja – potem ko odprem in zaprem oči. In premočno čuti, da ne bi pofukal sebe. Ob karkoli in predvsem sebe. We are but puppets

of other people's dreams. Da hodiš in ne veš, kam hodiš. Da je strašno in hočeš vse naenkrat. Torej nič ne moreš. Da je med enim in drugim gibom neskončnost. Da hodiš po cesti in preklinjaš in moliš: »ne morem verjet«, da je ta samosproducible paraliza, ki je pekel, ko se ne moreš umiriti, ko ne moreš nič fiksirati, ko ni časa. Kako naj vem, koliko je sedem minut. Če med zdaj in zdaj preživlja življenje. Meter je lahko kilometer. Slišati curek v zapuščeni novogradnji in bit hkrati v bani in slišati isti zvok in se zviti nazaj pod vodo v klobčič, v embrio ...¹

2.

Poezija je od nekdanjega stičišča vseh umetnosti, ker je jezik; od glasbe do gledališča, iz monologa v dialog, kamorkoli lahko mutira. Zato je tako neujemljiva. Jezik, ki postane predstava, lahko postane več različnih dejanj. Od utrujajočega enosmernega branja do zgodovine gledališča, odkar Topsis prvič stopi iz zbora ali v glasbo trenutka, ko bardi prvič zaimprovizirajo na svoje lire. Omenjenemu je skupno to, da se artikulira tukaj in zdaj, da postane predstava, ki se reprezentira in reproducira hkrati v tisoče raznih predstav skozi aparate tisočeri različnih možganov predstav. In da se, na tak ali drugačen način jezik izgovarja v teater/situacijo/intervencijo tukaj in zdaj človekom, ki ga slišijo ali so ga prišli poslušati. Da doseže stik (nujno nepredstavljen, samo doživljen), da začrta in zadane ob meje naših teles in zvez, s tem da hkrati kaže na mo-

žnosti njih prekoračitve in združuje vsaj skozi pogled/miselm, že preko reprezentacije te meje in reprezentacije same.

Iz praznovanja stika med nami in možganskega orodja, ki mašta zgodbe, da poenostavi veselje ali jih vsaj lahko raz-mišlja in pre-, da najde v tem ultimativno zadovoljstvo, da se rajca z proizvodi in zmožnostmi »lastnih« teles in zvez. In da nas prisili k delovanju, doseči kvazi-končnost določenih zapisov, da se lahko razvijamo (in razvijajo) dalje.

Na manifestaciji je nastopajoči režiser, dramatik in igralec samega sebe. Kar je razlika od mašinerije teatra. Tam si: gol, sam, samo z glasom in glasbo kot medij »sebe«.

Ko se predstava (tekst, teater) dogaja v živo, se razporeja hkrati iz enega odra v tisoč različnih možganov. Takrat se dogaja totalna nepredvidljiva odslikava »sistema«, življenje akumulirano do take mere, da postane Predstava. In kot vsaka predstava, kocka s pogledi.

Teater služi večim namenom. Kot prostor, kjer se zgodi predstava, je neizbežno vpet v družbo in odvisen od sistema, v katerem dela (tudi, če se mu upira), in mora delovati znotraj njega (tudi, če deluje ilegalno). S tem ko uprizarja predstavo, ki ni nič drugega kot reprezentacija predstave sveta, pokaže na vzporeden teater življenja, ki ga igrajo vsi. Tako se hkrati dogaja toliko predstav, kot je navzočih. Služi

druženju in združenju pogleda na eno in isto predstavo, ki se preslikuje hkrati, čeprav različno v možgane vseh navzočih. V teatru (na tej in tej ulici nekega mesta) sredi teatra države in politike imamo znotraj njega teater publike, teater predstave, ki se igra in teater ljudi, ki predstavlja teater (igralci, režiser, ekipa), ki pa so še poseben teater zase.

Teater služi (med drugim) prokreaciji vrste. Da se spravi ljudi skupaj. Kaj vse se zgodi in dogaja, ko se dogaja predstava? Je pol to tudi, da človek praznuje sebe kot predstavljajoče bitje in bitje predstave in kot družbeno bitje, ampak kaj, ko se družijo kot gledalec med gledalci, čeprav ob tem hkrati misli, diha, se pogovarja, gleda in igra teater življenja? Pravi teater sledi šele po premieri.

Fenomena gledališča se ne da zvest na zabavo. Ljudje pridejo gledat druge ljudi, predvsem sebe v drugih in publiko, ki je del predstave. Pridejo na teater življenja, ki ima lahko različne funkcije. Zanimivo je, da gledališče sponzorirano od države potem ni zastoj in dostopno vsem. In tudi, da racionalna struktura sižeja (čisto po Aristotelu) sproži suspenz razuma, očiščenje etc., identifikacijo z zgodbo, junakom, distanco, potopitev v zgodbo. Čemur se tudi Brechtov V-efekt ne izogne.

3.

»Epsko pesništvo in pesnjenje tragedij, dalje komedija, sestavljanje diti-rambov, pretežni del glasbe na piščal in na lutnjo imajo nekaj skupnega: vse so neke vrste mimesis.« *Aristotel: Poetika*

»Samostalnik mimesis je ženskega spola. Beseda je etimološko istega izvora kot glagol 'posnemati', 'uprizarjati', 'ponazarjati'. V isto besedno družino sodijo tudi izrazi za 'obredni plesalec', 'igralec', 'posnemovalec', 'posnetek', 'podoba', 'pesnik', 'umetnik' itd.« *Kajetan Gantar: Antična poetika*

»Vseh ljudi glasove in plese ob zvokih udarcev / znajo posnemati; vsakdo bi rekel, da sliši doneti / lastni svoj glas: tako lepo jim je pesem ubrana« *Homerska himna bogu Apolonu, 7. st. pr. n. š.*

Človek je pretvarjajoča (se) žival. Pretvarja okolje v vrednosti. Pretvarja se, se dela, da nekaj je in je nekaj. Reprezentacija/estetizacija/dramatizacija je njegov modus operandi. Ker je modus operandi jezika.

Mimesis, ki se uporablja kot nek meter, ki ga potrdiš al zanikaš glede na milijon definicij in perspektiv predpostavljene (reprezentirane) »realnosti«, je pravzaprav prepovedan, čeprav ga vsi uporabljajo. Najboljši dramski teksti so koncentrirana realnost možnega. Je popoln mimesis brutalna realnost (performansi, acting out v živo etc.)?

1 »Antikozmični atendent minulega. Postal. / Preuglašenost s svetom. Bil. In ohranil mrve. / Bil bi Celota. / Delil mrve in sataniziral medlost / zljajanih pozitiv če bi se verjelo v diametralno. / Ljubka je štorija o grehu in divinizacijah bitij, / ki so mesijansko zavračale samoumevnost / da bi nabile religioznost do iluzornega / in odglumile Davida v svojih goljaturinah. / They forge a blade and where there's one they're bound to divide it, right in two. / Orodje (sic!) rado prevzame oblast nad silo. / Med enim in drugostjo je upnik bolečin. / Kajnovskim sržem smo olupili dovolj / da bi imele teme štimungo zaslepitve. / Ni zgodovinsko to da prižgeš cigareto / ampak način kako požiraš vase dim / in da rakom rikverc deklamirano godi. / Lepozz / T.«
Komentar od Taninsam — 2. november 2009 @ 03:47

Ampak potem ne bi bil več mimesis (torej nekaj predstavljačega). Ali pač? Se ne udejanja mimesis konstantno že s preslikovanjem živčnih dražljajev v misel, koncept, besedo, gib?

Je umetnost samo način, kako izživet in hkrati bajpesat sistem, ne da bi ga spremenili; izkričat sistem, ne da bi te zaprli? Kot je tarantela sistematiziran način in organiziran izbruh človeške jeze skozi medij plesa? Način, kako lahko znoriš in prekolneš družbo, ne da bi te zaprli v norišnico? Je predpostavljena legitimna oblika skozi katero sistem sankcionira upor? In s sistemom mislim družbo poznega kapitalizma in svet nasploh zdaj (čeprav je to nemogoče mislit) in ne racionalnega konstrukta, za katerega se predpostavlja, da zna voditi sam sebe.

Ni življenje (kot ga percipira človek) strukturirano kot drama, ker je človek predstavljač, posnemajoč, dramski, vedno-nov-vzrok-iščoč meseni organizem elektrike?

Mimesis je pravzaprav prepovedan. Resnična poročila so skrita v sanjah in databazah tajnih služb. Ljudje majo zakone proti temu, kar je itak paradoks. Ti ne moreš uporabiti življenja nekoga recimo, brez dovoljenja, tako kot leakat strogo zaupnih dokumentov. Ti ne smeš dejansko reprezentirati resničnosti, dokler so ljudje, ki jih preslikavaš, še živi. Mislim

brez njihovega dovoljenja ali avtorizacije. Al pa če se lahko v materialu prepoznajo. To ma očitno razloge. Ti pravzaprav ne smeš poročati resnice, če lahko koga s tem prizadaneš. Če pa nikogar ne »prizadaneš«, pa to ni več resnica (kaj šele umetnost). Hkrati pa je to paradoks, ki odpira številna vprašanja o naravi lastništva. Si lahko kdo lasti trenutke, ki jih je preživel z drugimi? Komu pripada percepcija? Lahko rečeš, da je tvoje življenje res tvoje življenje?

Pisar, ki se je šel eksperimentirati direktno preslikave življenja, je postavljen pred etično dilemo: med pisanjem resnice (na grozo in rajc s(r)amote, razodet intimno dogodka, se sleč) in med bolečino (ali srečo ali obojega), ki jo boš povzročil ljudem, ki se bodo v njej prepoznali (iz dejstva, da si »snemal« intimne pogovore in jih pokazal čistim tujcem, torej »umazal«, razkril nekaj, kar je bilo namenjeno samo tebi, »neizgovorjeno« in »storjeno« in »neposneto«), pa čeprav brez eksplicitnih navedb lastnih (sic!) imen.

V tem primeru se avtor sam namerno najbolj razgali. In razgali svoj pogled na drugega. Kar specifičnemu drugemu (tudi, če ga maskira z drugim imenom) lahko ne bo všeč in bo to lahko razumel kot emocionalno krajo. Določena čistost se vzpostavi, ko je tekst izrečen, napisan ali namenjen točno nekomu. Objavljanje česa tako intimnega je ponavadi lahko razumljeno kot izdajstvo. Kar je velikokrat

predpogoj za veliko umetnost, če že ne resnico.

Dejansko posnemanje določene realne skrajno intimne situacije (lahko) povzroči občutek, da primarni smoter druženja ni bilo to druženje samo, ampak tekst, ki je na podlagi njega nastal (ali spomin, če smo že pri tem). Izkoriščanje svojih emocij in pretvarjanje le teh v potencialen material, iz katerega nastaja umetnost. Osnovni gon: emocija potencirana do take mere, da postane poezija. Kar je seveda lahko zavajajoče in dosti bolj intimen kriterij, s katerim trenutno navzoči pišoč izbira družabnike, sodobnike in sodelujoče.

Po drugi ali isti strani iz iste perspektive je teater iz pozicije nastopajočega edini način, da lahko sploh poveš, kar si in s tem šele si. Edini način, kako lahko si. Nujna maska. In tvoj odrski izraz postane tvoj pravi obraz, ki ga moraš prebit, da se lahko svobodiš (vsaj na samosproduciranem odru sebe). Včasih so rekli: »Svet je oder, vse ostalo je vodvil«, ampak če je svet oder, je vsak oder svet; torej sem zdaj stopil na svet? Na oder, kjer človek, ki misli, da je svet, gleda svet kot sebe in kako mrzlo lahko postane, ko ne žariš zame, ko žariš zase in drugim. Tega še nikoli nisem bil tako. Glej, kako mirno to prenašam. Oder je, kjerkoli zaplešeš. Svet je, kjerkoli zagovoriš.

Teater se gremo, da lahko sploh prenesemo dolgočasen teater »politike«, družbe in vsakdanjosti, regu-

lacij in nepisanih zakonov, ki omejujejo gibanje jezika ali misli, da bi postale ples in izraz svobajanja. Teater (naj bo koncert, predstava, izjava, poezija) je edini način očitno, kako lahko prenesemo sebe.

Nosiš masko, da si jo lahko snameš
snemaš
da ti jo nekdo sname
da ti jo nekdo lahko misli, da ti jo

4.

Oder = zid, meja v teatru, pogleda, ki ga je treba razbit.

Tekst mora prepričati, da je verjeten in potencialno resničen (naj bo to občutek ali resnica o svetu), ne sme pa biti preveč res, ker potem se to »dotika« dejanskih ljudi, ki si prisvajajo ekskluzivne pravice do svojih umišljenih življenj. Tudi če preslikam tvoje življenje, bo vedno preslikava preko moje percepcije, ki se je sekala in mutirala s tvojo (in katero redko lahko zavidem, celo nikoli popolnoma) in je torej vedno eksplikacija »moje« percepcije, dosti bolj kot »tvoje«. Šalamuna so zaprli, ker se je Maček prepoznal v mrtvi mački Dume.

Bredo Smolnikar so sodno preganjali in finančno zastrahovali, ker je par babic prepoznalo v njeni knjigi svoja pokojna starša in trdile, da njihov ata že ni bil tak. Ob tem so trdile, da jih je motil seks in razgaljanje najintimnejših skrivnosti med žensko in moškim, kar je pravzaprav definicija umetnosti, ob tem pa naj bi avtorica razodetje teh resnic še potvorila.

Smešno je seveda, da se ljudje s tem, ko se javno prepoznajo v literaturi (preko tožbe, ki jo sodišče celo privzame za legitimno), pravzaprav šele res prepoznajo. Je to pravzaprav želja, da bi oni res bili izključno to, kar je predstavljeno v romanu, in nihče drug? Ali pa so samo hlepni navideznega denarja in slave? Izkoriščanje pozornosti (ko se identificirajo z liki) in hkrati nujnost, da se predstavljeno sprejme kot resnično, ne samo možno, ampak gotovo?

SamoZaSmeH. Izpostaviti nujno »laž« dramske konstrukcije s tem, da se drammatizira narcisoidno veselje avtorja. Skratka: pisati tekst, ki je neobjavljiv v sodobnosti, tako subverziven (do udeleženi) da je neobjavljiv. Anais Nin je kot pogoj objave svojih dnevnikov določila, da morajo ob objavi vse predstavljene osebe biti mrtve. Zelo mila gesta, ki si jo lahko privoščiš, če si (kot je bila ona) finančno dobro pre-skrbljena.

S samoposmehom do ultimativnega V-efekta. Bit tako resničen do sebe da boli s(r)amota, ker razkrije resnico, ki ni resnica, če ne boli. Intimna samokritika (nujno solipsistična, nujno narcisistična) kot ultimativni V-efekt. Pretirana nad-identifikacija s sabo do kosti (poskus res predstaviti sebe, čeprav je vsaka predstavitev samo sel sebe in nikoli cela, ampak s tem generira nepredstavljivo idejo celega, neizgostljivega, nepoenostavljivega, neizgovorljivega). Kopalnica za dušo

pisarja. Glejte kako se »avtor« kopa, glejte, kako gre po kruh. Glejte, kako ga je zgodovina.

B. APROPOS MELT BANANA APROPOS KUDURO

Ko se predstava spremeni v koncert, v čisto šopanje zvoka that forms the body to a dance. Kako je zvok našponan skozi telo. Kar beseda ne more. Odpre telo z zvokom (Artaud v gib šokira telo) in pol seme sadi. Ne imitirati giba, ampak sleč cel zvok, da ga nihče ne vidi. Kar frekvence delajo, kar nimaš pojma. Samo nekateri reagirajo (enačijo zvok v gib predstavljajo), drugi ne izrazijo, držijo v sebi kot Ahiles. Drugi dionizično posnemajo posnemanje, izmučiti svoje mišice, da jih čutiš, da jih boliš in lahko pozabiš. Praznovanje osnovnega človeškega orodja, ki se uči in deluje na principu posnemanja. Feel free to do life. Ki te prisili v mimesis. V predstavljanje zvoka, črte, giba, zgodbe, življenja, sveta. Bolj praznovanje pozabljanja kot snemanje spomina, pozabljanje s konstrukcijo novega spomina.

Ljudje, ki se srečajo in povohajo
Ljudje, ki pridejo in ki odidejo
Kako je vse to lepo
Kako nič spremeni

Glasba prignana do brutalne Artaudevske razsežnosti krutosti, služi

razdivjanju mišic, praznovanje posnemanja rafala zvoka, ki je posnemljivo, ravno zato ker ni posnemljivo, ker te sname iz vsakdanjega snemanja. Kar se lahko vidi kot dokaz, da glasba ali umetnost služi (med mnogim drugim) dematerializaciji nasilja, kanaliziranju divje agresije v plie giba, namesto »direktni« realizaciji pofukat in/ali poklat vse, kar je. Je umetnost (med mnogim drugim) varnostni mehanizem pred morilskimi instinkti in njih sublimacija? Postajamo z umetnostjo bolj ljudje ali se oddaljujemo od direktnosti živali?

Če je posnemanje/mimesis/reprezentacija/predstavljanje osnovni princip, po katerem človek deluje, se uči in razvija, tako da posnema starše, prijatelje, ljudi in jezik. Ni potem delovanje (katerakoli akcija) mimesis delovanja možganov, posnemanje električnega impulza? Njegova »realizacija« v »realnosti«? Sočustvovanje in čustvovanje je posnemanje delovanja možganov, ki snemajo interakcijo sebe in sveta. Vidim, da vidim. Poljub je zgodovina vseh poljubov. Gib je zgodovina vseh gibov ...

C. K OBSESIJI PIŠOČEGA SUBJEKTA IN NEKATERIMI SKRAJNIMI KONSEKVENCAMI LE TEGA

»O poeta é um fingidor
Finge tao completamente.
Que chega a fingir que é dor
A dor que deveras sente.«

»The poet is a faker
Who's so good at his act
He even fakes the pain
Of pain he feels in fact.«

»Pesnik je človek, ki se pretvarja.
Pretvarja se tako docela,
Da se lahko pretvarja, da ga je
bolečina,

Ki jo res čuti, zbolela.«
*Fernando Pessoa: Autopsicografia, tr.
Richard Zenith, prev. Miklavž Komelj*

»Imeti mnenje pomeni izdati sebe. Ne imeti mnenja pomeni obstajati. Imeti vsako mnenje pomeni biti pesnik.«
Bernardo Soares: Knjiga nemira

Pesnik je verjetno lahko marsikdo. Pozabljena kreatura, eden zadnjih, ki misli tako, da se bere in piše, psovka nekoč morda, a nedvomno ena najzanimivejših kreatur, ki si upa svobodno zaplaziti svoje brezno po možganih tujcev, v paradah privatnega slačenja abstrakciji »javnosti« besednega univerzuma (ali ljudi, ki se jih želi mobilizirati ali dotakniti) indirektno ali angažirano kot partizan samo svojim tovarišem ob tabornem ognju, ter se prosto in voljno preobraziti v galejo spomina.

- »Debord pravi, da so pisatelji najbolj dolgočasni ljudje, ker s pisanjem izgubljajo živost.« - »Ampak samo v ključnih trenutkih. Drugače so čisto družabni.« - »Vedno napačnim ljudem povejo prave stvari, in napačne pravim. Cel naboj tega, kar bi morali povedati točno nekomu, večkrat prihranijo za nekoga prihodnjega Drugega, ki ga sploh ne poznajo.«

Vse, kar je genialno (napisano, posneto, izmišljeno) je iztrgano resničnosti, dejanskim dogodkom in sintezam med ljudmi, na grozo, užitek, nevarnost in rajc s(r)amote. Mimesis je neuničljiv, ker je vedno prenos živčnega dražljaja (torej elektrike mesa) v obliki predstavljanja. Po Nietzscheju (v O resnici in laži v zunajmoralnem smislu) kot prenos živčnega dražljaja v predstavo, iz predstave v pojem, potem glas/besedo.

Iščeš, kako sprožit najmočnejše občutke resnice (ali ekvivalent dotika) in zato v sebi iščeš najintimnejše, to je tvoja privatna enačba. V vsakem primeru žanješ svoje spomine, ki so iz življenj tvojih dejanj, »mrtva mate-

rija«. Najintimnejše se pa seveda dotika drugih ljudi, zato postane etično vprašanje, če in kako pisat odnose; naj bodo med ljudmi ali stvarmi ali fantazmami. Kar se napiše, je vedno odnos (kot pravi Mallarmé, kot tudi Kant), točka zora, pogled in zev. Kaj torej razkrit, oziroma kako direktno razkrit perspektivo (ali privaten labirint svojih možganov)? Kaj razkrit oziroma kako direktno se razkrit? Oziroma do katere mere se skrit? Ideali nihajo. Mallarmé je hotel, da jezik sam govori in čistil navzočnost pisarja. Šalamun (at his best) hoče, da jezik sam govori in ne čisti svoje navzočnosti, zahteva jo. Reprezentacija navzočnosti pisarja, divje posnemanje delovanja »lastnih« nezobjemljivih možganov, je v modernosti, torej od Nietzscheja dalje postala implicirana kategorija čistosti, s katero se vrednoti moderno.

Navzočnost avtorja, po Joycu prenos oz. tvaritev simulacije labirinta drugih možganov, simulacija možnosti vstopa v um nekoga drugega, postane zahteva, nujna kategorija golote, s katero tekst legitimira videz avtentičnosti. To je nova čistost: nedokončana, krhka, efemerna. Tok misli, ki se misli. Torej pozicija, ki enači pisatelja (fizično osebo, ki piše) z avtorjem (neulovljivo konstrukcijo, ki se napiše in bere iz teksta) tukaj in zdaj. Ampak niti pisatelj niti avtor nista sklenjena, enotna ali jasna entiteta, ampak vedno več konstantno gibljivih entitet. Šalamun (med drugimi) piše iz točke, kjer se sen in realnost nepreklicno in neizbežno križata. Avtor kot konstrukcija deluje na principu konstrukcije lika v drami, dramaturgijo vodijo perspektive, ki se spreminjajo in razvijajo s premiki (fizičnih) točk izgovarjanja ter tako dosežejo polifonijo.

Pisanje je za pisarja postalo neizbežen način, kako je. Obsesija, odvisnost ali modus operandi, kako se je naučil mislit in procesirati življenje. Ne da bi se dotikal samo nekoga, ampak da bi se dotikal (in da se bi dotikal) več ljudi hkrati, tudi ko ga ne bo več. Zaradi

na-boja med njim in človeštvom in kar je ostalo od in je še vedno narava, ki jo po srečni ali nesrečni naravni danosti potencira do skrajnosti njegovega bitja in žitja. Hkrati postane eksponat, ki redukcijo sebe na pogled in opazko drugih prezira in potrebuje hkrati. Predstavlja gledišča na svet, daje možnost vstopa v različna gled(al)išča; naučen je prepisovat gled na svet, ker je naboj njegovega čutenja tako potenciran, da je primoran in samognan, preko realizacij svojih strasti in del, delat sadje za vse.

Vse, kar čuti rob prestopa.

V črk teh tok.

Pišoči subjekt, torej grafoman določene razsežnosti in stopnje obsedenosti s prepisovanjem svojih čutil na svet, se žrtvuje v smislu, da črpa iz odnosov materiale, iz živetega, iz želje da bi do-živel živeto, ga podoživljal kasneje in izživel, preko preobrazbe v tvarino besed, da od vsake emocije, ki jo rodi sinteza njega in sveta ali ljudi, skuša ohraniti nekaj za kasneje. Tako neizbežno nikoli popolnoma vsega ne izživi, ampak živi, da se napiše ... malo kasneje. Presežek shrani v besede. Nikoli se ne udejanji popolnoma, vedno špara, hrani potencial trenutka za kasneje, ko ga bo eksplodiral na papir. Vedno se misli naprej, nikoli ni popolnoma tukaj, vedno vmes, med, vedno prenaša besede, vedno se prenaša v besede, vedno ga prenaša, vedno prenese. Včasih pove milijonom tujcem in zanamcem, kar bi moral samo specifičnemu človeku, in obrat-

no. Morda pa je to edini način, da lahko to sploh pove in prizna. Po tem je poezija lahko prizvanjanje resnice, ali vsaj poskus jo izraziti (pri čemer je resnica samo simulacija človeškega odnosa do resničnega).

V skrajni perspektivi je možno, da pisatelj živi na ostrini neke sekire, da živi, da se za vse, kar se odloča, odloči na podlagi te vnaprej implicirane, intuitivne konstrukcije in meglenega cilja, za katerega dela. Da živi sredi konstruiranja mesta samega sebe in računanja, da se bodo, ne glede na vse, vsi njegovi gibi in dotiki, tako ali tako, končali (kot je rekel Mallarmé) samo v lepi knjigi. Ignorirajoč vse opazke in poglede drugih, osredotočen samo na svoj ples in realizacijo.

»Pesnik je potencialen zločinec, ker dejansko pove, kar misli (če pove kar misli), medtem ko ostali samo mislijo kar povejo, ne da bi karkoli sploh povedali. Nobena pesem ne pripada. Svojemu času. Niti času. Mogoče vsem časom. Če se že gremo, da mora čemu pripadat. Razen morda kot instinktivna projekcija gibanja podob/konceptov skoz možgane sanjalca, vrženih na njegovo retino, ki se jih manično trudi pozabljat (ali razvijat dalje).« (Govoril v sanjah na 24 okt. 2010)

Pisar, igralec, dramatik, režiser (predstavljaajoči) je tip človeka, kjer se pretvarjajoča sposobnost človeka skatalizira, sakralizira ali zlije direktno z dramo njegovega življenja, kjer se

»realnost« (ki je mimesis realnosti) in fikcija (ki je mimesis mimesisa realnosti) nepreklicno prepletata. Njegovo življenje lahko postane vloga med vlogami, ki jih mora igrati. Vsaka vloga usoda vloge. Postane persona, torej maska, torej več oseb (kot kar se kaže ljudem skoz milijon oči, predstave katerih ne predvidi, ampak čuti težo vseh pogledov, ne glede na, da ne ve, kaj točno predstavlja, ve, da absolutno predstavlja nekaj; lahko si mašta, kaj ta nekaj je, ki ga predstavlja, čeprav hkrati predstavlja nekaj čisto drugega; in čuti ves naboj vseh možganov, kako si ga predstavljajo. In prepad med kaj vidijo in kako se ti vidiš, se večja (po Bergmanu), in hkrati želja, da te reducirajo in poenostavijo v svojo vizijo, eno besedo, mnenje ali opazko in hkrati upor in gnus proti temu, da te, ker lahko predstavljaš vse.

In ob tem teatru, ki je odvisen od komunikacije skupnosti: teater družbene enoznačnosti, teater ekvivalence, kjer velja, da predstavljaš točno eno entiteto, ekvivalentno tvojemu imenu, ekvivalentno osebnemu dokumentu. Jasno določen subjekt, sklenjen kao v sebi, kar je (iz določene perspektive) laž, ker si (bil in boš) več ljudi, podob in predstav, dinamično in v interakciji hkrati, čeprav enoten organizem, del večjega zajebano kompleksnega organizma.

Recimo banalen primer: preden se predstava v gledališču začne in ko so vsi privatniki s kartami že zasedli svoja

mesta, inšpicienti spustijo not še ostalo množico lačnih študentov, da zapolnijo prostor. Gruča se zgrne nad vhod in nekdo glasno in samozavestno reče: »Lačni kulture, ne! Nahrani me!« Na kar nekdo zahrbtno pokomentira, si nekaj zablebta v brk, kar se razume, da se ne spodobi mislit na glas, tudi če adekvatno opiše trenutno situacijo, »kaj takega v hramu kulture, da nekdo kr spregovori, ne da bi v ta namen organiziral celotne teaterske mašinerije in pobiral vstopnine?« Kaj takega, se opravičujem. To je tako, kot da bi človek kar pisal svoje misli direktno na zidove mesta in sveta, namesto sam zase v svoj privatni zvezčič. Bodimo kulturni, bom tiho, tak, kot se spodobi. Ne bom motil vaših misli. Ampak v mojem svetu je oder še vedno lahko tam, kjer spregovoriš, kjer zaplešeš in odmisliš naboj misli drugih, v katere se neizbežno predstavljaš, medtem ko zaobskuriraš to jezero neokarantanškega dreka.

Predstavljanje, ki si nekoga predstavlja, ne da bi zaznavalo, kako predstavlja in da predstavlja, ni predstavljanje.

Pisar je podoživljajoča, navdušujoča in vživljajoča (se) žival. Seveda je (če ima skrajno razvite možnosti in zmožnosti identifikacije) s tem potencialno vsakdo in vsekdo, s čimer se neizbežno identificira, in tako potencialno nihče. Spoznat, da si ti vir svojim dražljajem, ti sonce drugim, ti navdušujoča žival; da daješ to ljubezen, to žarjenje vsem

možnim ljudem na najrazličnejše načine. Pesnik je bitje stika, stika se, da bi dotikal tišino, da bi vsi videli, kaj vse so lahko in kam vse lahko postanejo, se zidentificirajo in staknejo. Poezija je ultimativno samozadostno dejanje (eno izmed načinov, kako postat sam v sebi svet), prenašanje samote, s tem trpljenja (je po Rimbaudu alkimija besede) in s tem prenašanje smrti, soočanje s krhkostjo. Iz absolutne samosti prihaja, iz ultimativnega zavedanja smrti. In iz smrti navkljub. Torej iz očitno konstantne (če že ne večne) navzočnosti trenutka, ki živi, tako da ve, da umira.

Seveda pa lahko način, s katerim procesiraš in prenašaš življenje, postane edini način, s katerim prenašaš življenje, kako se soočaš, da si; lahko postane obsesija, ali kompulzivna nujnost s katero razrešuješ vse svoje probleme in trpljenja. Lahko postane obsesija do te mere, da ko trpljenja ni, ga potrebuješ, da ga lahko pisanje razrešuje.

Poezija je (v vsakem primeru) preseganje »trpljenja« (tako kot vsiljenih enoznačnosti človeškega sveta) z glasbo. Kot karneval, kot ljudska kultura srednjega veka. Kot cigani praznujejo in presegajo svobodo trpljenja z glasbo, ritmom, plesom in smehom ... To je njihov interes: Živet dalje.

Pisar se naredi v protagonista svojega življenja, ki ga spreminja v dramo, konca ali posledic česar ne pozna. Največkrat piše sebi; želje, opomine,

zaobljube, ultimate (katerih ureničitev je odvisna od njegovih prihodnjih odločitev), da bi razrešil konflikt med besedo in akcijo, med sabo in pokvarjenim svetom enoznačnih videznih človeka vrednot; ali pa da bi ta konflikt ohranjal. Včasih pa se zgodi, da celo prebije do drugih. In takrat je umetnost, je čezčasovni stik uspel in je sporočilo prenešeno ter poročeno v živce generacij.

Kriterij umetnosti prosto po ciganih: če postane resnično v smislu telesne reakcije, če sproži ples, smeh ali navdušenje nad lastnimi organi preko predstavitve predstave, ali pa da sproži jok (kar se vrednoti kot najvišji dosežek, glej Schutka via YouTube), da zadane točno jasne strune živcev neobjasnljivo. Da telo skratka fizično reagira na prebrano, ga utelesi in realizira. Umetnost te mora napizdit, da je lepota besede analogna ali ekvivalentna naravnemu pojavu, enako resnična kot posilstvo, poljub, udarec ali nevihta. Da postane vzrok in spomin prihodnjega delovanja nekoga. Glede na telesno fizično reakcijo (po stopnji močnosti), da tako uživa v tem, kar prenaša (ali v resnicah, ki jih prinaša), da se občutje (ali resnica) nepreklicno prenaša na druge.

THP

De Gustibus

43

DE GUSTIBUS AUT BENE, AUT NIHIL

»Razumem,« je rekel Bouvard. »Lepo je lepo in vzvišeno je zelo lepo. Kako to razložiti?«

»S taktom,« je odgovoril Pécuchet.

»Od kod pa prihaja takt?«

»Od okusa.«

»In kaj je okus?«

Shizofreni Flaubert v monologu s seboj. Postavil je vprašanje, odgovoril nanj pa ni. Na takih mestih v tekstu – mestih, ki odprejo prazen prostor – se pri bralcu sproži zabavna kognitivna funkcija, ki sama zapolni praznino. Na žalost ni prav silno mogočna, saj vprašanjem sama ne odgovori in dvoumnosti ne razrešuje. Zapolni jo le s preprostim opomenjanjem tega zmuzljivega prostora. Glej! – večumnost. Glej! – retorično vprašanje. S tem opravi svojo nalogo, da se zdi tekst kljub vsemu celovit, na bralca pa preloži breme refleksije. Tako torej ... In kaj je okus?

Flauberta sem potegnil iz naftalina let, ko sem bral pamflet Janše in nato pamflet Žižka, ki mu je, recimo temu, odgovarjal. Boga ni, vse je dovoljeno, je tekst, ki ne nagovarja človekovega razuma, ampak njegov okus. Ker vemo, da ga je pisal politik, s političnim namenom, se moramo vprašati – je to sprejemljivo? In če ni, kako naj to piscu sploh poočitamo? Žižkov odgovor je, milo rečeno, neokusen. Da ni nihče udaril po mizi in rekel, je bela cesta Slavoj, tak stavek pa ni za nikamor (to nalogo bi lahko, poleg a priori urednika in a posteriori bralca, opravil tudi homunkulus v njegovi glavi), nam dovolj pove o stanju okusa na Slovenskem. In kaj je okus?

Katja me je, po začetnem poizvedovanju, hitro spravila na kolena. Okus je vzrok sodbi, njena posledica pa je izbira. In če je edini vzrok izbire sodba, potem je vsaka izbira stvar okusa. Okus zatorej išči v agregatu tvojih izbir. Preden se, stežka in nerad, spustim v argument, ki bo skušal tezo ovreči ali z njo okus raziskovati, jo bom vprašal, če sem jo narobe razumel, če sem kaj poenostavil, ali če sem si vse skupaj kar izmislil.

S Tiborjem sva se hitro znašla v družbi Benjamina in Deborda. Kadar se z okusom ukvarja politika, tedaj se najdemo v fašizmu. Kje se znajdemo, če se s politiko ukvarja okus? Uroš je

na spletni strani povzel Vereno Krieger, ki v sodobnosti opaža ta obrat – politični aktivizem kot umetniška akcija (v nasprotju z Debordem, katerega radikalizacija umetnosti nujno, a ne naklepno, postane politično dejanje). Umetnost in politika – sliši se precej neokusno.

Ampak kaj pa moremo, če mašinerija odnosov z javnostmi estetizira javno polje – ko izbira javnega uslužbenca postane izbira osebnega produkt-politika (kadar ga izbiramo mi in posledično, ko nato izbira on) – obenem pa nam zdrava pamet nalaga, da de gustibus non est disputandum. In potem kar naenkrat postanejo imigracijska politika stvar okusa, nova delitev družbenega premoženja stvar okusa, okoljska zaščita stvar okusa, človekove pravice stvar okusa. O okusih se pa ne razpravlja. Toda, mi smo pa vendarle umetniki, in vedno nam pri pogovoru nekje na koncu jezika tiči tudi okus. S tem se ukvarjamo, to živimo – to je naš prostor. Zato ima politika na voljo dve možnosti – ali se podvrže naši kritiki, ki bo estetska in estetsko privlačna, a žal brez moralna (to namreč ni naše področje) in zato morda ne najbolj pozitivna za blagor družbe, ali pa prekine hudičevo navezo z masovno podobo in se pobere ven iz estetike nazaj v naročje prava in humanizma.

No, Katja, bom moral ločiti estetski okus od, recimo, pragmatičnega okusa, da lahko moj ultimat zdrži, ali jih vendarle lahko preženemo v območje izbir, ki z okusom ne bodo imele opravka. Je čut za pravičnost orodje okusa? In kaj je okus?

TO JE STVAR OKUSA

Rajši kot 'kaj je okus?' začnjam z 'zakaj okus?' - kar je, kot katera koli druga izbira, stvar okusa. Romantika z vzponom meščanstva je daleč za nami, za zasebništvom se nikomur ni treba boriti, dobimo ga kot samoumevnega, vsi individualizirani kot smo, zato je za govorico političnega in metapolitičnega nujno, da nas nagovarja kot zasebnike in kot take definirane z izbiro – tu pa v pomenek o družbeni in s tem politični naravi človeka stopa vprašanje okusa. Vprašanje okusa zato, ker je pred ostalimi vprašanji, ker nastaja v intimi, iz katere izvirajo vse izbire, tako zasebne kot javne. In šele tu lahko začnem z 'kaj je okus' - z vprašanjem, ki ga potrebujem, da moje sklepanje ne bo

obviselo v zraku, kot se rado zgodi hipnim intuicijam banaliziranega levičarstva. Moja osnovna intuicija je seveda, da je okus več kot samo estetska kategorija - da je tisto, kar izvira iz vozlov zavednega in nezavednega in nas bolj neutemeljeno kot utemeljeno vodi k izbiranju svetovnonazorskih pozicij, ljubezni, oblek in romanov - k izbiranju, ki ga logično utemeljujemo za nazaj. Vse to samo na sebi ni nek zgodovinski unikum sodobnosti, menim, da je to način, na katerega deluje človeška zavest, od nekdanj, ahistorično, vendar bi se strinjala, da čisto posamične okoliščine naše zlate neoliberalne, kot rečejo, sodobnosti, pogojenost našega izbiranja prek okusa, izkoriščajo, ker si, glede na samoumevnost našega zasebnštva, to lahko privoščijo. S tem sem blizu standardnemu barskemu vprašanju: smo se mar za to borili? Saj veste, francoska revolucija, viharništvo in ostala podjetja, katerih želja je bila ustoličiti človeka kot subjekta, pa na drugi strani od Locka dalje mirni kravatarski liberalizem, ki bi rad subjektu branil pravico do velike hiše in zloščenih čevljev, ves ta novoveški in postnovoveški trud za materialno blagostanje in duhovni razcvet, ki se je, kot se stvarjem rado dogaja, prevesil v svoje nasprotje - izkoriščanje in zabloda nekako vedno najdeta pot, zato se mora vsaka generacija boriti znova, proti zmeraj drugim konceptom, na zmeraj druge načine, da se s tem etablira in postane sovražnik naslednji. Poenostavljam, a glede na to, da sem mnenja, da je vsaka kategorizacija sveta, kaj šele njen zapis, zmeraj poenostavljanje, si ne očitam preveč. Fašizem, recimo, po moje, ni moj problem. Sliši se kot zaničanje in obračanje hrbta, pa ni. Pripravljena sem verjeti, da je tudi v družbeni sedanosti problem nekoga, da bo morda po poteh večnega vračanja podobnega spet postal moj, vendar se mi zdi razpravljati o nekem sodobnem fašizmu z orodjem izpred več kot pol stoletja, neučinkovita in škodljiva zabloda. Totalitarizmi so označeni za totalitarizme, ker se neskromno in neskrto mešajo s kvaziceloto bivanja, na svoj impozanten direkten način, diktirajo sodbe okusa, zapovedujejo, z ognjem in mečem, kar je v radikalnem, diametralnem, absolutnem (in kar je sorodnih superlativov) nasprotju z metodam sistemov, ki nam kradejo spanec v naši sodobnosti. Krilatica neoliberalne kritike bi morala biti pasivna agresija. Nihče te zares ne nadzoruje, pripravijo te k temu, da se nadzoruješ sam. Preden me pogoltna paranoidna uporaba pojma 'oni', bi si rada vzela time-out in rekla, da so ti 'oni' nekaj takega, kar je znotraj votlo, na ven pa ne obstaja - da so to vsi in ni nihče, da je to, recimo, neko gibanje kapitala, ki živi svoje neodvisno golemsko življenje, da je to ideologija na sebi, neopredeljena, neuvrščena, nezavedna, kot okus in njegove izbire, s katerimi se staplja. V opravičilo nejasnostim, taki so časi - dezorientirani, razpuščeni, zasebniški in kakršni so časi, tako kritiko omogočajo. Zaneslo me je v drugo umetniškega, v družbeno in predružbeno, računam na to, da bo kdo, ki prihaja za mano, ta eksurz saniral, nas vrnil v domače loge, vendar pričakujem nepričakovano. In kaj je okus?

O.K.U.S. Ltd.

»Vladajoče prevare našega časa so dosegle točko, kjer lahko pozabimo, da je resnica lahko prikazana tudi s podobami. Podoba, ki ni namerno ločena od svojega pomena, lahko doda veliko preciznosti in jasnosti vedenju. O tem še nekaj let nazaj nihče ni dvomil.« Guy Debord, Panegyric, uvod v drugi del. »Politics is, in effect, a more strictly structured drama than most of those found upon the stage. (...) The vote is our ticket to the drama, and the politician's quest to eradicate, fill in the blank, is no different from the promise of the superstar of the summer movie to subdue the villain - both promise us diversion for the price of a ticket and a suspension of disbelief.« Mamet: 3 uses of the Knife. »Jaz sem artist in ne politik. Ko bo poljsko vprašanje enkrat urejeno, hočem končati svoje življenje kot artist«. Hitler v monologu s seboj 1939. »Politika je najvišja in vseobsegajoča umetnost in mi, ki ustvarjamo sodobno slovensko umetnost smatramo sebe za politike« Laibach 1985, ki trdijo tudi, da je »vsaka umetnost podvržena politični manipulaciji, razen tiste, ki govori z jezikom te iste manipulacije«: taktika nadidentifikacije s spektaklom in igranje vloge nadspektakla s katerim so Laibach in NSK »od znotraj« razkrinkali vse totalitarizme kot totalitarizme trga; s kopičenjem ideoloških simbolov, ki omogočajo multiple identifikacije pokažejo dark side spektakla, da vse oblasti (morda celo vse diskurze) in ideologije vodi mitska osnova: Estetska konstrukcija. Šov in trans, ki je dosežen s prostovoljnim suspenzom razuma. Ampak kam lahko še grejo? Da lahko subvertirajo spektakel morajo ostati v totalitarnem diskurzu in se pretvarjati naprej. Tako enako odrezano kot vsi ostali lebdi v svoji »državi časa«, čeprav so njihovi pasuši rešili dosti ljudi in mnogo jih je uspešno z njimi prečkalo meje in prebežalo v Evropo. Ne morš dojemati umetnosti historično kot Debord. To je tako kot reč, da je umetnost umrla ker so mediji začeli estetizirati realnost. Al pa ker je človeški svet poblagovljen. Reakcionarno je potem že predstaviti »avantgardno« umetnost kot umetnost znotraj sprejete forme posredovanja umetnosti, kot koncert recimo (ampak teater je nekaj tako pra in vsakdanjega, da ga je nemogoče ukiniti). Ob tem, da je napad »avantgard« na estetiko v začetku 20. stoletja poraz človeka in zmaga kapitala, je potrditev, da bo človek (ki ni naučen uživati branje ali da ga branje uživa) vedno zasledoval lepoto/ugodje v predstavah, pa četudi bo navidezna estetizacija grdega sveta. Spoznanje Bernaysa (prvi PR man), ki je raziskoval in izkoriščal subliminalne potenciale reklam, s sublimnimi estetizacijami, je skratka spoznanje, da človeka vodijo predvsem estetski goni glede na videz/lepoto stvari in ljudi. Edina revolucija po Debordovi logiki je ne participirati v sprejetih družbenih strukturah sploh (razen kot subverzivna ilegalna intervencija vzpostavitve alternativnih struktur), kar je tudi lahko (iz določene pozicije interpretirano kot reakcionarno gnojilo za rekonfiguracijo spektakla/kapitala). Skratka: tudi če razmaskira družbeno formacijo in ideološke procese in se

razglaša in govori kot hiperideologija najde nišo v sistemu in jo izkorišča in se prodaja, tudi če je kolektivna, anonimna in skrita ne pobegne, kot nihče ne pobegne, tudi če je viharšiška, divja in življenjska. Ali skoz krhkost ali iluzijo moči lastne zakone daje, razkrije kar pač razkrije in pusti neizbežno, da jo »javnost« adaptira vase, z al brez škandalov, posthumno ali ne, se jih navadi, se ponavadi in ponarodi.

S Katjo se strinjam, da je zniževanje modernih pojavov na fašizem obsceno. In obsceno je, ker se zreducira na fašizem, namesto da se vidi v razliki do le tega. Ob tem trdit, da je represija današnjega sistema »absolutno in diametralno nasprotno« fašizmu je tud malo obsceno, ker je diametralno nasprotno fašizmu samo tukaj, v evropskem mehurčku. Gverilcem v Boliviji šopajo čist druge scene. Sklepam, da je Katja morda mislila omenjeno. Takšni kot so časi, so navade v postkarantani in nikakor zvedljive na obtožbe. Da kultiviraš okus do (hrane, politike, umetnosti) rabiš čas in določeno neodvisnost od dominantnega časa. Okus je po Bourdieuju še vedno privilegij redkih, ki jim je kulturni kapital omogočen (oziroma, ki so si ga izbrali nakopat iz navdušenja in samopreseganja ali ga bili izbrani kultivirati in sprocesirani uživati). Kako torej ločit kaj je estetsko dobro, torej lepo, torej okusno in kaj ni? Z intuicijo. Ampak kaj je intuicija? Nekaj naučenega ali instinktivnega? Kaj je naučeno in kaj naravno? Who the fuck knows? Če se pet ljudi strinja, da je nekaj lepo, je lepo? Ali če se samo en? Ima pravico potem trdit, da je nekaj estetsko slabo? Ja. Nekdo vedno avtorizira, da je. Na podlagi česa? Intuicije? In kaj je intuicija? Takt? Jaz? Kulturni kapital? Torej kar preddoloča razumljivost teksta in poznavanje referenc, tako kot dostop do knjig in zgodovina branja (ki jo preddoloča dostop do prostega razpolaganja s časom). Kar po Bourdieuju ohranja razrede, je okus kot kulturni kapital (ob socialnem in ekonomskem) nabran avtomatsko iz družbenih okoliščin. Finančna neodvisnost ki nam omogoča vsaj navidezno svobodo raziskovanja in iskanja kot tudi užitka z delom ali brez, je podedovana izbira, kjer ni izbire. Brecht (teoretik) zahteva, da se piše za »vse«, kar predpostavlja poznavanje resnice »vseh«, ki jo razodeneš kot orožje proti izkoriščanju »vseh«. Funkcija torej, predpogoj za katero je poznavanje Resnice »proletariata« in njihove situacije (kot tudi njene dramatizacije), da nas zagotovi v družbeno

spremembo? Ne, potopi nas v predstavo (ki je lahko tudi didaktična). V-efekt ne dela. Vsi gledajo naprej. Nihče ne vstane in ne prekine predstave z novo Predstavo (razen mogoče dolgo po predstavi).

Čeprav Mamet pravi, da so s suspensom nevere, z aktom vere in submisije, celo razuma, gledalci nagrajeni (»smisel molitve ni bil, da bi sprožil posredovanje v materialnem svetu, ampak da bi odložili, za čas molitve, lastno zmedenost in bes in žalost nasproti svoji nemoči«). Funkcija teatra po tem ni popravljat družbenega tkiva, ampak navdajati očiščujočo mogoto (kar se lahko interpretira reakcionarno ali revolucionarno kakor in kolikor ti drago). Ob tem se zdi neizbežna funkcija teatra spoznat svet kot pravi teater, ki si ga ne upamo uresničiti in morda zato obstaja teater, da smo drugi in hkrati mi ali vsi, da se izsanjamo travmam realnosti. Soočeni s končnostjo in iluzijo uma, ki jo (je) (pri)mora(na) presegat z zgodbo. Mamet v zadnji knjigi esejev Theater žal zapade raznim friedmanizmom in enači teater z »demokracijo prostega trga« (oksimoron vseh moronov), ki odloča okus, torej, če bo dramatik mel kaj za jest. Vse kar je sprejeto kot »popularno« (na principu prostega trga) pa tudi ni umetnost. Odloča spet jasnost: torej ali funkcija (»vsem«, tistim vmes (ki se znajdejo in znajo brat), »elitam« (torej tistim, ki imajo čas in denar, da lahko berejo/gledajo »umetnost«?)) ali forma (sebi, »elitam«, »tistim vmes«)? Ali: komu pišeš? Sebi in zato vsem? Ali vsem in zato sebi? Ali funkcija skozi formo, glede na komu je namenjeno, kako je posredovano in v kakšen namen?

Ali preprosto, ker je to kar predstaviš dovolj močno, da nas zamakne? Vprašanja postavljam, ker ne vem odgovorov, tako kot verjetno Flaubert. Je teater/umetnost/okus, tako kot tarantela samo sistematiziran način in organiziran izbruh človeške jeze skozi medij plesa? Način kako lahko znoriš in prekolneš družbo, ne da bi te zaprli v norišnico? Družbena kopalnica duše? Vse to se zdi narobe. Če se umetnost (ali politika) razume kot specializacija vrednosti, s katero elita okrona in dekorira (ohranja) svoj status (kot dekor sistema, ki preko identifikacije nudi zakrivanje in pozabo pred aktualnostjo resničnih zločinov, kar je funkcija spektakla po Debordu in kar je bila funkcija meščanskega gledališča za Brechta), potem je ta koncept in prakso upravičeno napast.

Z Deborjevo zahtevo presegati umetnost z izničitvijo umetniškega dela in njegove realizacije v življenju se postavlja vprašanje, ali ni za umetnost (v smislu praznovanja življenja in življenjskih možnosti) že apriori nujna določena realizacija življenja - kot nujen pogoj, da sploh nastane. Tukaj mislim predvsem na proces, ki osvobaja/razbremeni/realizira vsaj pisarja, če že ne »bralca«. (Kar potrjuje Debordeva filmska produkcija po maju 68'.)

Na kar cilja Jasmin (in kar so »oni« ali »neko gibanje kapitala« ali »ideologija na sebi«) je zaobjeto v pojmu »spektakla« in spektakularizacije političnega diskurza in (morda posledično) skoraj vsakega modernega mainstream diskurza, estetizacija politike v old school benjaminščini (in s tem nadgradnja praks mediacij, ki so se pojavile žal prav sredi fašizma; prvi televizijski prenos je prav Hitlerjev govor na Olimpijadi, znane Goebbelseve krilatice o učinkovitosti ponavljanja laži v enosmerni »komunikaciji« masovnih medijev itd.) Na koncu spektakel pomeni celotno družbeno organizacijo in državo, ki jo organizira in strukturira kapital v ohranjanje samega sebe. Spektakel je vsaj koncept moderne globalitarnosti, ki je (pred 50 leti) nadjebal koncept fašizma, če že iščemo »nove« koncepte ali sovražnike, ki tudi to več niso (še posebej, če je kapital prazna potencialno neskončna, nujno nepopolna, samomnožeča in samoobnovljiva se struktura.) Spektakel je hkrati abstrakcija neprekinjenega toka masovne medijske nekomunikacije. Vladavina podobnostne forme fragmenta in s tem moči določenega diskurza na podlagi videza. Torej okusa. In s tem je spektakel določena organizacija (ali neorganizacija, inverzija) jezika. To je kjer lahko nastopi paranoja: Spektakel je povsod (ker je kapital povsod).

Ne deluje iz te perspektive moderna družba na principu okusa, megle nega mnenja, ki je podprt samo s sodbo: me like, me don't like? »Izvržba prakse in lažna antidialektična zavest je tisto, kar predpisuje vsak trenutek spektaklu podrejenega vsakodnevnega življenja. Ta sistematična organizacija prepričanja, da je zmožnost medčloveškega stika odpovedala in nadomestitev te zmožnosti s prividom dejanskega stanja v družbi.« (DS 217) Z estetizacijo in banalno reprezentacijo vsega kar se zgodi, vladavina fragmenta odučuje zmožnosti reprezentacije same (mogoče celo formacije »neodvisnega« okusa, kolikor je to sploh možno), tako da sami »izberemo« uživati razočaranje v pasivnem uživanju podob, vlog in odnosov, lebdimo v »kvazivečni« sedanjosti, splošni apatiji, izolaciji in neintervenciji. Rezultat je družba zombijev kjer med poplavo »nenakovrednih« kvazidiskurzov, skoraj »nihče ne zastavi svojega telesa za svojo Misel«, ker nima niti orodji, niti zmožnosti jo do-misliti ali iz- (Če parafraziram Uroša in najin včerajšnji pogovor). Po isti strani, ni posledica ali predpostavka tega, da vsi spreminjajo življenja v določeno reprezentacijo, ki je nihče ne vidi? Da vedno hočemo kazati nekaj, medtem ko kažemo nekaj čisto drugega?

Jasminov ultimat po moje drži. Čeprav nisem siguren in vprašam: je to zahteva po trajnostnem in ohranljivem samoupravljanju, tako kot klic po odpravi »umetnosti« in »umet-

nika« kot funkcije in specializiranega področja, usmerjenega izključno v štancanje artefaktov; s tem, da se predpostavljeno kvalitativno vrednotenje, s katerim se bi naj diskutiralo/ vrednotilo »umetnost« (in ne umetnike) ali »politiko« (in ne »politikov«), prestavi iz področja okusa na področje dejanskega dialoga o vitalno pomembnih stvareh? »Razširitev polja kreativnosti na družbeno skulpturo« (Beuys in njegov projekt vsemodrte in brezplačne akademije) in kvalitativne zahteve (mogoče izgubljenega logosa), ki jih zahteva katerakoli sposobnost, da lahko sploh postane umetnost?

Na momente me zgrozi in v glavi mi odzvanja stavek: »Saj smo vendar ljudje!« Nam je spektakl sfižu voljo do reprezentacije/ komunikacije same? Pa če je komunikacija vsaj med »enakomislečimi«? Štancamo te podobe na principu televizije? Kaj če se zatekamo, kaj če bežimo v »reprezentacijo«? Kaj če je ta »navidezna razrešitev dejanskih konfliktov« edini način kako lahko smo in živimo in pre-? Kaj dela »umetnik«? Črpa iz življenja in odnosov materiale, da zgradi svojo kristalno palačo čistega okusa? Literarizira, estetizira življenje? Ni to lahko oblika kolonizacije? Je mišljenje kolonizacija? Trza Adorno v krsti? Ne postane tako življenje samo zgodba med zgodbami in ne živi potem samo zato, da lahko kar doživi in kar ga doživlja in okuša, napiše, okuša, meče po ustih in reprezentira nekam drugam? Če seveda tako živi ... Ni ta drugam točno tukaj? Tiktakajo okrog in not Evrope mladoletne tempirane bombe with nothing to lose than oppression? Se da stanje poenostavit sploh v besede, zgodbo, koncept? Je kje alternativa? Posekat vse elektrarne, posekat vse kable? Naj bo tema? And see what happens? Ali vice versa? »Individualna izkušnja ločenega vsakdanjega življenja ostane neizražena, manjka ji jezik, koncept in kritični vpogled v lastno preteklost, ki ni nikjer zabeležena. Ostaja izven polja komu-nikacije, kjer je obsojena na nerazumevanje in pozabo v korist lažnega spomina v spektaklu nepomnljivega.« (DS 157)

»Much of our communal life seems to be a lying contest: the courts, politics, advertising, education, entertainment. (...) If it is our nature, as a society, as human beings, men and women, your nature and mine, to lie, to love to lie, to lie to others, to lie to ourselves, and to lie about whether we lie – if this is our nature, where does the truth emerge? (...) We have created the opportunity to face our nature, to face our deeds, to face our lies in The Drama. For the subject of drama is The Lie. At the end of the drama THE TRUTH – which has been overlooked, disregarded, scorned, and denied – prevails. And that is how we know the Drama is done.« (David Mamet: 3 Uses of the Knife)

Ne bomo si delali iz misli zaporov in zgubljali spanja, še vedno čakamo »razum oster kot britev«, ki bo saniral to zmedo, objel kaos in uredil svet. Izgleda, da smo ujeti v premiku paradigme iz pisave v podobo. Naphani s spektakularnimi zgodbami, ki so usmerjene le v ohranjanje relacije gledanja. In kako naj kak koncept, ki predpostavlja dialektično naravnost, sploh kaj spremeni, če skoraj vsi samo še mislijo v arbitrarnih podobah? In kaj skušajo okusiti? Okus?

NOVA PNEUMA

Po tem labirintu citatov potrebujemo oddih.

Ko je govora o okusu na Slovenskem, sem nekako primoran predstavljati si velik kolektivni jezik, ki izraste iz kake alpske špranje pri Savici, zasenči bohinjsko dolino in nato obližne deželo. Ne bom o okusu na Slovenskem.

Oprostite.

Naj nekoliko pojasnim temo pogovora, ki je bil omenjen zgoraj. V svoji generaciji opažam vesplošno nepripravljenost do diskurza, ki je verjetno le simptom njegove nemožnosti, kajpak zaradi socializacije, ki ji spodletava učiti kako misliti, kako brati, kako argumentirati in, kar je še najhuje, kako poslušati. Mišljenje postaja preplet asociativnih preskokov. Tako se večina pogovorov pričinja z »jaz« in končuje nekoliko kasneje, ko se sogovornika s praznima pogledoma zazreta vsak v svoj konec obzorja. Nihče ni pripravljen za svojo misel zastaviti telesa. To je žalostno, ti časi so mimo. Slabi sogovorniki, da. Vendar ... to morda pomeni, da ga zastaviti ne morejo, ker ga tudi posedujejo ne.

Dajmo za hip zavreči diskurz lastniških razmerij. Ne pravim, da lahko: skušajmo misliti brez njih.

»Naši, vsekakor, dezorientirani časi:« notranje samogotovosti že lep čas nimamo več (čeprav nisem prepričan, da smo jo kdaj zares imeli). Sanjali smo z razumom, sanjali s telesom, s sanjami sanjali, se pri vsem tem dodobra zgubili v nekaj celo tako neokusnega kot je postmodernizem, menda prešli še to; preostaja nam recimo še dvom in nekateri trdijo, da je ta naš najboljši prijatelj. Z vašim dvomom nikoli niste sami! Ali pa: Dvom je vaš edini dom! Zdaj vem, kako se počutijo tisti slinasti polži brez hišice.

Rad imam subjekt. Že samo zato, ker mi je težko misliti kaj drugega, ga imam rad. Morda si ni slabo priklicati v spomin, da je koncept subjekta že od svoje iznajdbe nepreklicno vezan na lastniška razmerja. Te pa smo iz pričujočega premisleka izgnali. Dobro si je kdaj pa kdaj predstavljati, da umre kdo od bližnjih

...

Predstavljajmo si skupnost, ki se je logosu dokončno odrekla, ga je izgubila, če hočete. Množico individuumov, ki neposredno (brez posredovanja razuma) interagirajo z višjo realnostjo,

nekakšno pneumo, ki prežema ves svet, ki vstopa vanje in jih usmerja, vendar zgolj toliko, kolikor je tudi sama oblikovana od njih. Šaman bi se samo zarežal. Zamislimo si, da obstaja neka singularnost, v kateri se dokončno sklenejo internet, kapital in posameznikovi nevronski impulzi. (Obstaja cvetoča veja nevroznanosti, ki se ukvarja z oglaševanjem. Preučujejo in tudi že uporabljajo načine, kako neposredno in individualizirano vplivati na vašo nezavedno, da boste potem v trgovini (še bolj) avtomatsko posegli po določenem izdelku.) Dinamika informacijske sfere – ki vključuje tako kapital kot internet – je v tako zamišljenem svetu tudi vse preveč hitra in neulovljiva. Časa za premislek pravzaprav ni. Vse, kar sprejmemo, je itak informacija in tiste izmed njih, ki se jim uspe pretolči do našega ozaveščenja, lahko ravno še na hitro ovrednotimo z najbolj jedrnato vseh možnih sodb: Všeč – Ni všeč. Ko je pozornost tako razpršena, si tega imena ne zasluži več. Tako nereflektirana verzija okusa vstopa v vse sfere našega vrednotenja. Okus postane edino merilo, njegova sodba edini izraz posameznikovega obstoja.

Zdi se možno, kajne?

Paraliterarna organizacija I.D.I.O.T

Those big cocks of our past and the world that leaked upon us, all wet and shaky as a giraffe's newborn we stood and watched ...

THE WORLD OF NEXT

»Ehm, yeah, were always one step ahead. The internet itself is always one step ahead. We're so diverse. Anonymus is diverse. The internet is diverse. If these companies try to play these games, they try to take down sites because of stupid reasons ... they're actually trying to use our own tools against other sites that they claim to be illegal. We're one step ahead. We have technology that's one step ahead of them and we will always have technology that's one step ahead of them.«

Anonymus: Exclusive - Anonymous hacker speaks of revenge for WikiLeaks (via You Tube)

»Umetnosti se začnejo, rastejo in izginejo, ker nezadovoljni ljudje prebijejo svet uradnih izrazov in gredo onstran njihovih festivalov revščine.« (»Arts begin, grow and disappear, because dissatisfied people break through the world of official expressions and go beyond its festivals of poverty.«)

Debord: Howls for Sade

»Alica globoko vzdihne. "Mislim, da bi čas lahko bolje obrnili, kakor pa, da ga zapravljate takole z ugankami brez pomena. To se mi zdi netaktno."

"Prav gotovo sama ne poznaš takta," jo zavrne Klobučar, "sicer mu ne bi rekla 'to'. Saj je vendar 'ta' takt. Gotovo ga še nisem videla."

"Ne vem kaj hočeš s tem reči?" odgovori Alica. "Seveda ne veš!" jo zavrne Klobučar in ji prezirljivo prikima. "Prepričan sem, da še nisi govorila s taktom."

"Prav zares ne" odgovori Alica previdno. "Vem pa, da ga moram udarjati, kadar se učim petja." "Potem seveda vse razumem," pokima Klobučar. "Ni mu všeč, da ga biješ. Če pa z njim lepo ravnaš, se sčasoma povsem sprijazni in potem se da tudi čas pogovoriti. Z njim se pomeniš in steče po volji hitreje ali počasneje. Recimo, da je ob osmih zjutraj, torej čas, ko moraš v

šolo. Samo besedo mu rečeš in ura bo zdrdrala naokoli, kakor bi trenil, in je pol ene, čas za kosilo!" (...) Pel je kar naprej dokler ga niso potresli naj za božjo voljo že neha. "Šele prvo kitico sem dopel" nadaljuje Klobučar, ko je poskočila Kraljica in zavpila: "Po taktu tolče! Obglavite ga!" "Strašno, kakšna divjakinja!" se zgrozi Alica. "In poslej" nadaljuje Klobučar žalostno, "ne stori čas prav nič meni na ljubo, ker sem mu užalil prijatelja - takt. Sedaj kaže meni ura kar naprej pet!"«

Carrol: Alica v Čudežni deželi

»Right at this moment, we happen to be in the midst of a big furor about Wikileaks, you know, all the tens-of-thousands pages of documents, exposing things about Afghanistan and so on. We can discuss how significant that is, but right in the middle of it, something came out, which is vastly more significant ... and as of yesterday at least hasn't even been reported in the United States, namely there was a study that came out, out of the major medical journals, which was reported by Patrick Covern, a fine reporter in London, in The London Independent and one or two other places abroad, it is in fact being reported broadly abroad. What they found is that in Fellujah, a town in Iraq which was viciously attacked by American forces in november 2004, with all kind of horrible war crimes, they found, the doctors who investigated there found levels of cancer, leukemia and so on. There were beyond what they found in Hiroshima. That's pretty significant. (...) Now that's right in the middle of Wikileaks, much more significant, but it's the kind of thing you're thought not to think about, not to say and not to ask what it means. And there is a lot like that.«

Noam Chomsky: Noam Chomsky on the WikiLeaks and Coverage (via YouTube)

»Toliko huje! Če že moramo, bomo zlomili svoje borne lire in naredili to, kar so umetniki doslej le sanjali, da bi.«

Hölderlin v pismu C.L. Neufferju, 1794

»Everything is more complicated than you think. You only see a tenth of what is true. There are a million little strings attached to every choice you make. You can destroy your life every time you choose. But maybe you won't know for twenty years, and

you may never ever trace it to its source. And you only get one chance to play it out. Just try and figure out your own divorce. And they say there is no fate, but there is, it's what you create. And even though the world goes on for eons and eons, you are only here for a fraction of a fraction of a second. Most of your time you spent being dead or not yet born. But while alive, you wait in vain, wasting years for a phone call or a letter or a look from someone or something to make it all right. And it never comes, or it seems to, but it doesn't really. So you spend your time in vague regret or vaguer hope that something good will come along. Something to make you feel connected. Something to make you feel whole. Something to make you feel loved. And the truth is I feel so angry. And the truth is I feel so fucking sad. And the truth is I've felt so fucking hurt for so fucking long. And for just as long I've been pretending I'm okay, just to get along, just for ... I don't know why. Maybe because no one wants to hear about my misery ... because they have their own. Well, fuck everybody ... Amen.«

Charlie Kaufman: Synecdoche New York, 1: 47:00

»We are like compulsive gamblers who destroy themselves by enacting a drama of their own worthlessness. They gamble neither to win or lose but to maintain equilibrium, which they can do only while gambling – loss and gain bring into focus the disparity between the gamblers' actions and subconscious, and thus cause unrest. (...) Either result is unbearable, and so these gamblers must retreat to the compulsion, and surrender to illogic and pain to protect themselves against revelation. The superego is created to arbitrate the functions of the conscious and the unconscious mind. So are neuroses and psychoses, so are the arts. When art functions as the synthesizer, the arbitrator, balance is created. In great art – the Bible, Shakespeare, Bach – the balance is long lasting. It is not that great art reveals a great truth, but that it stills a conflict – by airing rather than rationalizing it. (The repression is the neurosis, as Freud said.) They (artists) are driven to lessen the burden of the unbearable disparity between their conscious and unconscious minds, and so to achieve peace. When they make art, their nonrational synthesis has the power to bring us peace. The Germans created and accepted Nazi domination in the

name of self-determination; we create and accept ignorance and illiteracy in the name of information.

David Mamet: Three Uses of the Knife, on the nature and purpose of drama

Deleuze and Guattari gave a precise description of this universal potential in *Anti-Oedipus*:

»[P]ure positive multiplicities where everything is possible, without exclusiveness or negation, syntheses operating without a plan, where the connections are transverse, the disjunctions included, the conjunctions polyvocal, indifferent to their underlying support, since this matter that serves them precisely as a support receives no specificity from any structural or personal unity, but appears as the body without organs that fills the space each time an intensity fills it; signs of desire that compose a signifying chain but that are not themselves signifying, and do not answer to the rules of a linguistic game of chess, but instead to the lottery drawings that sometimes cause a word to be chosen, sometimes a design, sometimes a thing or a piece of a thing. Art is not situated in genre, method, artwork or the consciousness of a particular "artist," but in the space between everything and everyone.«

Chito delat

»Človek bo še raje hotel nič, kot nič ne hotel.«

Nietzsche

»Kaj je beseda? Glasovna odslikava živčnega dražljaja. To, da sklepamo od živčnega dražljaja na neki vzrok izven nas, pa je rezultat napačne in neupravičene rabe načela vzročnosti. (...) Živčni dražljaj je najprej prenesen v podobo. Prva metafora. Podoba je spet posneta z glasom. Druga metafora. In vsakič: popolna preskočitev iz ene sfere ter preskok v povsem drugo in novo. (...) gon po tvorjenju metafor (...) fundamentalni gon, ki ga ne moremo niti za trenutek odpisati, ker bi s tem odpisali človeka samega (...). Samo s pozabljenjem tega primitivnega sveta metafor, samo s strditvijo in skrepenenjem mase podob, ki v vročičnem toku dre na plano iz pramožnosti človeške domišljije, samo z nepremagljivim verovanjem, da je to sonce, to okno, ta miza neka resnica na sebi, na kratko: samo s tem, da

se pozablja subjekt, in sicer kot umetniško ustvarjajoči subjekt, živi človek z nekaj miru in konsekvencnosti; če bi le za trenutek mogel ven iz zaporniških zidov tega verovanja, bi bilo konec njegovega samozavedanja.«

Friedrich Nietzsche: O resnici in laži v zunajmoralnem smislu

»Ne samo umetnost, ampak sleherno početje gre dandanes 'preko živcev'. V osnovi ali prav v svoji brezosnovnosti je živčno glede doseganja pristnosti. Ne doživljamo, ne uživamo, marveč se v resnici izživljamo. Nad čim? Nad možnostjo pristnega izkustva, nad možnostjo pristne resničnosti. Iz-življanje tu najprej pomeni: biti vržen iz življenja, da bi iz njega čim več in vedno več izlekli. Prvi pokazatelj tega stanja je vseprisotna estetizacija življenjskih oblik, ki jo najizraziteje dirigira medijska industrija. Če smo prej omenjali novoveško pretvorbo estetskega, ki je zasnovana na njegovem spoznavno-teoretskemu razumevanju (...) se nam zdaj, v 'postmodernem stanju', kaže neka nadaljna in verjetno dovršena pretvorba estetskega. Tako se svet naredi privlačen, da se izvleče iz življenja, ki ga usmerjajo živci. (...) Nenavadno je, da je umetnost prisiljena iskati svojo pristnosti v teh območjih izsiljevanja pristnosti in da moč te prisile onemogoča njeno svobodo. (...) Umetnost je postala del vsesplošnega reality showa. Prilagaja se potrebam medijske turistične, prehrabene, farmacevtske, tekstilne in še kakšne industrije. Lahko je znanstvena, ekološka, religiozna, politična, etična, elektronska, atomska, vesoljska, lahko je vse, kar si zamislimo – samo umetnost ne. Kar danes gledamo, poslušamo in beremo kot umetnost, se odvija – in edino tako se lahko od-vija – v izničenosti bistva umetnosti in strlosti umetniške stvaritve. Umetnost je danes brezbiestveno, nestvarno nedelo in lahko brezbiestveno prikazuje samo še v tej izničenosti in strlosti. Umetnost ni več nič, hkrati pa je lahko vse. Nastopati z vrednostmi, kriteriji ter umetnostno ali filozofsko kritiko je brezpredmetno, ker je sam predmet, se pravi umetnost, zamešan stran. (...) Čaščenje umetnosti ni v ničemer pristnejše od njegovega onečaščenja. Postavlja se le vprašanje možnosti ali nemožnosti pristnega izkustva, ki pa kot taka že zahteva neko bistveno odločitev, ki v izkustvu umetnosti temeljno manjka, tako da ta poteka v neki nerazločljivosti, zmedenem toku izsiljevanj brez bistvene odločitve. Pristno izkustvo namreč lahko izide le iz predhodne odločitve. (...) Odločitev potrebuje stališče, ki je v svoji določnosti odločno, tako da tvega temeljno razločitev, ki je sicer ni samo položila, je pa na njej položena.«

Dean Komel: O izkustvu umetnosti, v Umetnost in forma

»Spektakel je neprekinjen diskurz, v katerem pričujoči red razglablja o sebi, je samohvalni monolog in avtoportret oblasti v obdobju totalitarnega upravljanja pogojev bivanja. (...) Ker je odvisen od posebne ravni bede, mora spektakel popolnoma zanikati bedo in obenem ohranjati njeno raven. Da bi to uspelo, se pojavlja v skoncentrirani in difuzni obliki, toda v obeh primerih je zgolj podoba srečne harmonije, ki sredi groze in

obupa tvori negibni center človeške nesreče.«

Družba spektakla

»Hitler always said: The bigger the lie, the more people will believe it. Lee Harvey Oswald, a crazed lonely man who wanted attention and got it by killing the President, was only the first of a long line of patsies. In later years Bobby Kennedy, Martin Luther King, men whose commitment to change and peace made them dangerous to men committed to war, would follow, also killed by such lonely, crazed men. Men who remove our guilt by making murder, a meaningless act of a loner. We've all become Hamlets in our country, children of a slain father-leader whose killers still possess the throne. The ghost of John F. Kennedy confronts us with the secret murder at the heart of the American Dream. He forces on us the appalling questions: Of what is our Constitution made? What is our citizenship and more our lives worth? What is the future of a democracy where a president can be assassinated under conspicuously suspicious circumstances while the machinery of legal action scarcely trembles? How many more political murders disguised as heart-attacks, suicides, cancers, drug overdoses? How many airplane and car crashes will occur before they are exposed as what they are? »Treason doth never prosper«, wrote an english poet. What's the reason? For if it prosper, none dare call it treason. (...) The assassination reduced the President to a transient official. His job is to speak as often as possible of this nation's desire for peace, while he acts as a business agent in the Congress for the military and their hardware manufacturers.«

Jim Garrison, Oliver Stone: JFK

»Hladni, večni običaji, / noči, ki odpovejo, / oči, ki odpovejo, / iti daleč, na pamet in nikamor, / ponekod kaj najdeš / ali pa ne najdeš in odrasteš.«

Karlo Hmeljak: Proti sebi

»"What's entropy, daddy?" shrilled Jerrodette II. "Entropy, little sweet, is just a word which means the amount of running-down of the universe. Everything runs down, you know, like your little walkie-talkie robot, remember?" "Can't you just put in a new power-unit, like with my robot?" The stars are the power-units, dear. Once they're gone, there are no more power-units." Jerrodette I at once set up a howl. "Don't let them, daddy. Don't let the stars run down." "Now look what you've done, " whispered Jerrodine, exasperated. "How was I to know it would frighten them?" Jerrodd whispered back.«

Isaac Asimov: The Final Question,

http://www.multivax.com/last_question.html

»We are out in a country that has no language, no laws, whatever we do together is pure invention. The maps they gave us are out of date by years.«

Adrian Rich

»Speak what we feel, not what we ought to say.«

Edgar, King Lear

»Sodobna umetnost je izvajana v nasprotju z veljavnim sodobnim okusom. S tem se sodobna umetnost ne spreminja s časom, ampak proti času, ali vsaj v skladu z neko drugo logiko časa od tiste, ki pripada uveljavljenim predstavam o umetnosti in zgodovinski tu-bitosti ljudstva. Sodobna umetnost se sicer imenuje sodobna, toda svoji lastni epohi ostaja tuja.«

Groys: Uvod v anti-filozofijo

»Am I entreated to speak and strike? (...) Between the acting of a dreadful thing and the first motion, all the interim is like a phantasma or a hideous dream. The genius and the mortal instruments are then in council; and the state of man, like to a little kingdom, suffers then the nature of an insurrection.«

Kopjašejker: Julij Cezar

»An insurrection is more about taking up arms and maintaining an "armed presence" than it is about armed struggle. We need to distinguish clearly between being armed and the use of arms. Weapons are a constant in revolutionary situations, but their use is infrequent and rarely decisive at key turning points: August 10th 1792, March 18th 1871, October 1917. When power is in the gutter, it's enough to walk over it. (...) We must consider two kinds of state reaction. One openly hostile, one more sly and democratic. The first calls for our out and out destruction, the second, a subtle but implacable hostility, seeks only to recruit us. We can be defeated both by dictatorship and by being reduced to opposing only dictatorship. Defeat consists as much in losing the war as in losing the choice of which war to wage. Both are possible, as was proven by Spain in 1936: the revolutionaries there were defeated twice-over, by fascism and by the republic.«

The Coming Insurrection

»Words are all we have.«

Beckett

»If swift a thought break it not, a swifter mean shall outstrike thought.«

Anthony + Cleopatra

»Dobili smo se da vplivamo nase, delamo da vplivamo nase.«

Delfski Orakl

Napiši to v možgane mesta, v knjige in zidove tega mesta:

»How long shall they kill our prophets, while we stand aside and look?«

Marley

»And your commandment all by itself shall live within the book and volume of my brain ...«

»When remedy is exhausted, so is grief.«

»Information is the currency of democracy.«

Thomas Jefferson

»Truth is a dog that must be whipped to kennel, while Lady the brach may stand by the fire and stink.«

Norec

All that we are / all that we see / will soon be clouded in mystery / as all history ...

»Ich schreibe nicht, ich schreie!«

Blixa Bargeld

»Ne gre mi za dobiček gospod Morgan. Denar nima takšne vrednosti kot mu je pripisana.«

N. Tesla

»Nikoli bi ne zamenjal svoje muke s tvojo hlapčevsko službo.«

Prometej Hermesu

»Naš ponos trpi bolj ob napadih na naš okus, kot ob napadih na naša mnenja.« (»Our pride is more offended by attacks on our tastes than on our opinions.«)
La Rochefoucauld: Maksime/Maxims

»What is guilt, if not the desire for punishment?«
Ruth Wisse

»Čutnost pogosto prehiti rast ljubezni, tako da korenina ostane slabotna in jo je zlahkoma izruvati«
Nietzsche

Če kogarkoli dovolj dolgo držiš, postane ognjen

»Stopnja in vrsta človekove spolnosti sega noter do zadnjega vrha njegovega duha.«
Nietzsche

»One must know how to extract literary beauties even within the bosom of death.«
Lautréamont, Poésies

»All perception is gamble.«
Husserl

»Perhaps the light would prove another torment. Who knows what new things it would reveal?«
Kavafis

»Kaj je namreč čas drugega kot postajati neenak s seboj?«
Dolar, Prozopopeja

Fuck, mami! Kva to piše?

Make love, it's war

»... kajti kaj je lahko bolj znotraj kakor bolečina?«
Descartes

»ButI na butI palača«

Pusa na puso armada

»Vendar peti on ne jenja;
grabte dnarje vkup gotove, kupovajte si gradove,
v njih živite brez trpljenja!
Koder se nebo razpenja,
grad je pevca brez vratarja,
v njem zlatnina čista zarja,
srebrnina rosa trave,
s tem posestvom brez težave
on živi, umrje brez dnarja ...«
Prešeren: Glosa

»The poem demands the demise of the poet who writes it and the birth of the poet who reads it.«
Octavio Paz: Alternating Current

»Besede niso in nikoli ne bodo privatna lastnina.«
Miklavž Komelj

»Moja pesem je moj obraz.«
Kosovel

»UND DAS SCHÖNE BEDEUTET / DAS MÖGLICHE ENDE DES SCHRECKEN«.
Heiner Müller: Schall Coriolan

»Po pravici povedano, je edini razlog zakaj se kdo bori tisto kar ljubi. Boj za vse ostale je samo posledica.« (»To tell the truth, the only reason anyone fights is for what they love. Fighting for everyone else is only the consequence.«)
Saint-Just

»Et le printemps m'a apporté l'affreux rire de l'idiot.«
Rambo: En letni čas v peklu

»Kamorkoli grem, odkrijem, da je tam pred mano že bil poet.«
(»Everywhere I go I find that a poet has been there before me.«)
Freud

»Iztrebite mi želje, zdrobite mi ideale, pokažite mi kaj
boljšega, pa pojdem za vami. ... Imam svoje podtalje.«
Dostojevski

»A od grenkobe tistega, kar nikoli ne bom, / ostane vsaj hitri
lepomisel teh verzov, / preddverje, ki vodi proti Nemogočemu.«
Fernando Pessoa

»S peeesmoo rodeniiii / S peeesmoo živeliiii / S peeesmo
umaralii.«
Delem Delem

»We're all turned to the same rancid chord of jissom.«
W. Burroughs

»Ko se je bog smejal, se je rodilo sedmero bogov, ki upravljajo
svet ... Ko se je zakrohotal, se je pojavila svetloba ... Ko se je
zakrohotal drugič, se je pojavila voda.«
*Egipčanski alkimistični papirus, 3. stoletje njih štetja, v:
Reinach: Le Rire rituel*

»Ali obstaja na svetu kakšno sredstvo, s katerim bi se postavil po
robu vsemu zafrkavanju sveta in usode, ki bi bilo močnejše od
smeha?! Pred to satirično masko čuti grozo tudi najmočnejši
sovražnik in celo sama nesreča se umakne pred mano, če se ji
drznem nasmejati! Sploh pa, kaj drugega hudiča, kot da se jima
posmeješ, si zaslužita zemlja in njen občutljivi sopotnik –
mesec!«
Bonawentura: Nočne straže

»Then every thing includes itself in power,
Power into will, will into appetite;
And appetite, an universal wolf,
So doubly seconded with will and power,
Must make perforce an universal prey,
And last eat up himself.«
Ulysses, Troilus + Cressida

»Sosledje časov je varljivo ... Najbolj se bojimo preteklosti, ki se
vrača.«
Stanislaw Jerzy Lec

»A osnova norčevske filozofije je načelo, da so vsi ljudje nori in
da je najbolj nor tisti, ki se svoje norosti ne zaveda, ali z drugo
besedo: knez. In zato mora norec druge ljudi spreminjati v
norce. Če tega ne bi počel, ne bi bil norec. Je torej žrtev
alienacije, ker je norec, hkrati pa alienacije ne more sprejeti,
ampak se je zave in jo odbije.«
Jan Kott: Shakespeare naš sodobnik

»Ker je komika intuicija absurda, se mi zdi brezupnejša od
tragike. Komika ne dopušča izhoda.«
Ionesco: Experience du theatre

»It has weakened the organization, that is my perception. Too
much focused on one person and one person is always much
more weaker than the organization. (...) I think the wisest thing
(would be) to do this slowly, step by step, to grow the project.
That did not happen. What happened was to pick out the biggest
releases. To release these. To put all effort all resources,
everything we had into producing these releases. (...) If you
preach transparency to everyone else, you have to be
transparent yourself, you have to fulfill the same standards that
you expect from others and I think this is where we haven't been
heading in the same direction philosophically anymore.«
*Daniel Domscheit Berg: WikiRebels - The Documentary (3/4)
(via YouTube)*

»Information does not respect borders. States are going have to
rethink how they approach information. Any state which fails to
do this, will simply cease to exist.«
Smári McCarthy

»We are being "offered" biofuels on the condition we agree to
transgenic rapeseed farming. Eco-tourism will accelerate the
plundering of our biosphere. Windmill farms are being built
without any advantage to the consumers. Those are the areas
where intervention is possible. Natural resources belong to us,
they are free, they must be made to serve the freedom of life. It
will be up to the communities to secure their own energy and
food independence so as to free themselves from the control of
the multinationals and their state vassals everywhere. Claiming
natural power for our use means reclaiming our own existence
first. Only creativity will rid us of work.«
Raoul Vaneigem, <http://www.e-flux.com/journal/view/62>

»Naj se Rim vgrezne v Tiber, naj zruši
se silni svod cesarstva! Jaz bom tu.
Kraljestva so le prah! Ta svet redi
tako človeka kot živali. Žlahtnost
življenja pa je v tem ... (Jo poljubi)«
Antonij + Kleopatra

»"I spent my whole life paralyzed worrying of what people
might think of me, and you, you're just oblivious." –"I'm not
oblivious." –"No, you don't understand, I mean it as a
compliment. There was this time in high school, I was watching
you at the library window, you were talking to Sarah Marsch."
–"O, god! I was so in love with her." –"I know and you were
flirting with her and she was being really sweet to you." –"I
remember that." –"And then, when you walked away, she
started making fun of you with Kim Kinetty ... It was like they
were laughing at me. You didn't know at all. You seemed so
happy." –"I knew. I heard them." –"But how come you were so
happy?" –"I loved Sarah, Charles. It was mine, that love. I owned
it. And even Sarah didn't have the right to take it away. I can
love who ever I want." –"But she thought you were pathetic!" -
(laughs) "That was her business, not mine. You are what you

love, not what loves you."«
Charlie Kaufman: Adaptation

»The things we achieve, whether empires or sentences, have (because they've been achieved) the worst aspect of real things: the fact they're perishable (...) For the farmer who considers his field to be everything, the field is an empire. For a Caesar whose empire is still not enough, the empire is a field. The poor man possesses an empire, the great man a field. All that we truly possess are our own sensations; it is in them, rather in what they sense, that we must base our life's reality.«
Bernardo Soares: Book of Disquiet

»Oh, biti cezar, - kakšna puhlost!
 ... kako velika stvar
 storiti to, kar vse, kar je, konča
 naključja vkuje, dver sprememb zapahne
 in dahne sen, ki te odlepi z dojke -
 doжилje cezarjev in siromakov.«
Kleopatra

»Vsi bomo umrli, to je edina prava alienacija.«
Ionesco: Neplačani morilci

»Filozofija bo zmeraj, dokler bo utripala v njenem svet obvladujočem absolutno svobodnem srcu samo kaplja krvi, vzklikala vedno z Epikurom svojim nasprotnikom: Brezbožen ni

tisti, ki prezira bogove množice, temveč tisti, ki trdno zaupa mnenjem množice o bogovih.«
Marxova dizertacija

»Long live doubt!«
Jarman: Carravagio

»Kako lahko sploh živite, če niste umetniki?«
Witkiewicz: Slovo od jeseni

»Who dares, who dares,
 In purity of manhood stand upright,
 And say 'This man's a flatterer?' if one be,
 So are they all; for every guise of fortune
 Is smooth'd by that below: the learned pate
 Ducks to the golden fool: all is oblique;
 There's nothing level in our cursed natures,
 But direct villany. Therefore, be abhorr'd
 All feasts, societies, and throngs of men!
 His semblable, yea, himself, Timon disdains:
 Destruction fang mankind! Earth, yield me roots!
 Who seeks for better of thee, sauce his palate
 With thy most operant poison!
 What is here? Gold? yellow, glittering, precious gold? No, gods,
 I am no idle votarist: roots, you clear heavens!
 Thus much of this will make black white, foul fair,
 Wrong right, base noble, old young, coward valiant.

Ha, you gods! why this? what this, you gods? Why, this
Will lug your priests and servants from your sides,
Pluck stout men's pillows from below their heads:
This yellow slave
Will knit and break religions, bless the accursed,
Make the hoar leprosy adored, place thieves
And give them title, knee and approbation
With senators on the bench: this is it
That makes the wappen'd widow wed again;
She, whom the spital-house and ulcerous sores
Would cast the gorge at, this embalms and spices
To the April day again. Come, damned earth,
Thou common whore of mankind, that put'st odds
Among the route of nations, I will make thee
Do thy right nature.«
Timon of Athens

»Smeh je najslavnejši grobar. Shakespearovi klovni so najbolj tragične osebe njegovih tragedij. Ob grobarjih, ki med izkopavanjem groba pojejo in se smejejo, je Hamlet naravnost melanholičen. In ko ubadajo lopate, se pojavi Yorikova lobanja – lobanja kraljevega šaljivca. Vse je obsojeno na smrt, samo smeh preživi vse. Kaj je življenje s svojim večnim obnavljanjem drugega kot zmagoslaven smeh. S smehom življenje premaga smrt.«

Jacinto Benavente: La noche del sábado/ Valpurgina noč, 1903

»Espero alegre la salida – y espero no volver jamas.«
Frida Kahlo

»Si ti opazil, da nikogar na tem svetu ne zanima tvoja bolečina? Samo kako si in kako lahko sogovornika razveseliš? Tvoja bolečina je tvoja največja lastnina, je bistvo zasebnosti in individuuma, nikoli je ne moreš prenesti al dat drugemu popolnoma. Svoboda je svoboda bolečine; nihče ti je ne more vzeti, vstopiti v njo ali meti. Svoboda je intima s samim sabo; intima med dvema je zavezujoča, ker oči, ki te gledajo nekaj mislijo, želijo, hočejo, pričakujejo in predstavljajo, terjajo odgovor, fuk, dotik, pogled, nekaj, vedno nekaj. Svoboda je lahko samo do sebe. In vsi fejkajo, da si želijo svobodo, v bistvu pa si je nihče ne želi, ker se je vsi na smrt bojijo.«

Človek je po sebi.

»Tehnični propad civilizacije brez duhovne revolucije: bad.«
JBF

»Achtung! Achtung! / geld regiert die welt
neue religionen, alte religionen
unser glaube ist unsere welt,
unser glaube ist unser geld.
es gibt keine klarheit / es gibt keinen nebel
blind lief ich hinterher / ich ließ mich verführen
neue religionen, alte religionen

unser glaube ist unsere welt,
 unser glaube ist unser geld.
 kaufen glauben zahlen
 es gibt keine klarheit / es gibt keinen nebel
 ach wenn ich nicht hungrig wär',
 wie glücklich könnt ich sein!
 unser glaube ist unsere welt,
 unser glaube ist unser geld.«

Malaria: Geld

»Kreativno delo je iskra med presežkom sreče pevca in nesrečo množice. Kreativno delo je razlika med srečo nekoga in splošno nesrečo.« (»Creative work is the spark between the singer's surplus happiness and the unhappiness of the crowd. Creative work is the difference between someone's happiness and the general unhappiness.«

Velimir Hlebnikov

»A knife! He has a knife!«

»Of course he has a knife, he always has a knife, we all have knives, it's 1183 and we're barbarians, how clear we make it. Oh my piglets, we are the origins of war, not history's forces nor the time's, nor justice, nor the lack of it, nor causes, nor religions, nor ideas, nor kinds of government, nor any other thing. We are the killers, we breath wars. We carry it like syphilis inside, dead bodies rot in field and stream, because the living ones are rotten. For the love of God, can't we love one another just a

little? That's how peace begins. We have so much to love each other for. We have such possibilities, my children. We could change the world.«

»And while we hugged each other, what would Phillip do?«

»Oh, good God! Phillip! We're supposed to start a war! If father finds out I'll be ruined!«

The Lion in Winter, 1:05:30

»What was once before you an exciting and mysterious future, is now behind you, lived, understood, disappointing. You realize you are not special. You have struggled into existence and are now slipping silently out of it. This is everyone's experience. Every single one. The specifics hardly matter. Everyone is everyone. So you are Adele, Hazel, Claire, Olive. You are Helen. All her meager sadnesses are yours. All her loneliness. The gray, straw-like hair. Her red raw hands. It's yours. It is time for you to understand this. As the people who adore you stop adoring you, as they die, as they move on, as you shed them, as you shed your beauty, your youth, as the world forgets you, as you recognize your transience, as you begin to lose your characteristics one by one, as you learn there is no one watching you and there never was, you think only about driving. Not coming from any place, not arriving anyplace, just driving, counting off time. Now you are here. It's 7:43. Now you are. It's 7:44. Now you are gone.«

Charlie Kaufman: Synecdoche New York, 1:55:00